

R Ī G A S
CENTRĀLĀS
BIBLIOTĒKAS

GADAGRĀMATA

2 0 1 5

02(05)

Ri 484

RĪGAS DOMES
IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS UN SPORTA DEPARTAMENTS

REDKOLĒĢIJA

Ādolfs Knolls (Čehijas Nacionālās bibliotēkas zinātniskais sekretārs)
Krista Talvi (Igaunijas Nacionālās bibliotēkas galvenā speciāliste tālākizglītības jautājumos)
Dzidra Šmita (RCB direktore)
Doloresa Veilande (RCB direktora vietniece)
Andra Vīta (RCB direktora vietniece)
Daiga Bērziņa (RCB Bibliotēku dienesta vadītāja)
Inta Sallinene (RCB bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā)

Sastādītāja **Inta Sallinene**
Redaktore **Agra Turlaja**
Korektore **Zinta Geršmane**
Māksliniece **Daiga Brinkmane**
Vāka foto: **Daina Ģeibaka**

ISBN 987-9934-8218-8-2

ISSN 1691-1377

© Rīgas Centrālā bibliotēka

Foto: Daina Ģeibaka

SATURA RĀDĪTĀJS

Dzidra Šmita. Ievadvārdi	6
Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku adreses	8
Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku 2015. gada skaitliskie rādītāji	11

PASAULES UN LATVIJAS APRITĒ

Doloresa Veilande. IFLA ģenerālkonference Keiptaunā: «Dinamiskas bibliotēkas: piekļuve, attīstība un transformācija»	16
Dzidra Šmita. Pāri robežām. MrtLib konference, 2015	21
Daiga Bērziņa, Santa Rukmane. Starptautiska projekta pieredze senioru aktivitāšu organizēšanā	25
Inta Sallinene. Gaismas pils ar Gaismas skursteņiem – Cēsu Centrālā bibliotēka	30
Inta Sallinene, Zinta Geršmane. Mācību diena Kuldīgas un Pelču bibliotēkā	35

PAŠU MĀJĀS

Ingūna Stranga. Bilingvāli pasākumi pirmsskolas vecuma bērniem	42
Ingūna Stranga. Labās prakses piemēri bilingvālu pasākumu organizēšanai bibliotēkās pirmsskolas vecuma bērniem	49
Ingrīda Rasa, Margīta Zemīte. Trešā bišumuižnieku tikšanās Bišumuižā	58
Gunta Ozola. Mācies un atpūties Rīgas Centrālajā bibliotēkā. Mākslas un mūzikas krājuma nodaļa (no 2012. gada līdz šodienai)	60
Renāte Krūma. Rainim un Aspazijai – 150	66
Renāte Krūma. Uzmanības lokā – autors	68
Sallija Krauze, Dzidra Gudļevska. Darbs ar jaunākajiem lasītājiem RCB filiālbibliotēkā «Zemgale»	75

SARUNAS UN STĀSTI

Intas Sallinenes intervijas	
Starp rozēm un gudrām grāmatām. Saruna ar Salliju Krauzi	82
Kad dienas aizskrien nemanot. Saruna ar Inesi Aļošinu	88
Dzīves apļi. Saruna ar Ingridu Loginovu	93
Es laikam esmu vienkārši laimīga. Saruna ar Anitu Tarvidu	101
Irisas Arājas un Gidas Zepkānes intervija	
Man ļoti patīk mana dzīve, arī vēl šodien. Sarunu ar bijušo RCB direktora vietnieci Janīnu Barkovsku	106

SEŅOS UN NE TIK SEŅOS LAIKOS: BIBLIOTEKĀRU UN LASĪTĀJU STĀSTI

Natālija Klauža. Septiņdesmi gadu kalpojot garam, grāmatām un pasaulei: RCB Torņakalna filiālbibliotēka	112
Dzintra Ķēniņa. Lasītājs un jaunās grāmatas	115

Sandra Kokina. Raibumiņi no Juglas bibliotēkas dzīves	117
Lauma Muskare. «Rēznas» bibliotekāru stāsti	121
Ilze Porherāne. Par grāmatu piesavinātājiem un bojātājiem Rīgas 6. bibliotēkā pagājušā gadsimta 30. gados	123
Ieva Strelēvica. Vecā, labā Ziemeļblāzmas bibliotēka: vērojumi 65 gadu garumā	125
Ilga Ķīkule Ko man nozīmē vārds «bibliotēka»	128
Olle Ilga Ieliekot dvēseli	131
NO LASĪTĀJU PIEPRASĪJUMIEM UN BIBLIOTEKĀRU PĀRSKATIEM	132

HRONIKA UN PUBLIKĀCIJAS

RCB svarīgāko notikumu hronika 2015. gadā. Sastādījusi Aiga Balode	136
Publikācijas par Rīgas Centrālo bibliotēku. Sastādījusi Zinta Geršmane	148

SUMMARY

Tulkojis Kārlis Streips	154
-------------------------	-----

Foto: Daina Geibaka

DZIDRA ŠMITA
Rīgas Centrālās bibliotēkas
direktore

Foto: Jānis Dēimats

IEVADVĀRDI

«Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata, 2015» atspoguļo gada aktualitātes bibliotēkā, sniedz ieskatu mūsu dalībā profesionālajos pasākumos Latvijā un ārzemēs. 109. darbības gads RCB ir bijis īpašs ar to, ka tas aizritējis Latvijas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas 25. gadadienas zīmē, bijis Raiņa un Aspazijas 150. jubilejas gads, kā arī jaunu izaicinājumu un sasniegumu laiks.

RCB direktore Dzidra Šmita apmeklēja INTAMEL Metropoļu sekcijas konferenci Cīrihē. RCB direktora vietniece Doloresa Veilande piedalījās IFLA 81. ģenerālkonferencē «Dinamiskas bibliotēkas: piekļuve, attīstība un transformācija» Keiptaunā un gadagrāmatā dalās pārdomās par šo starptautisko bibliotēku forumu, kura atslēgvārdi bija: sadarbība ar citām iestādēm, digitālo pakalpojumu un krājumu attīstība, lasītāju piesaiste, bibliotēkas kā sabiedriskās tikšanās vietas, izklaides, atpūtas un sociālā aizsardzības centra funkciju attīstība. Patīkami konstatēt, ka piešķirtā budžeta ietvaros RCB darbojas atbilstoši Eiropas un pasaules bibliotēku standartam. IFLA ģenerālkonferencēs RCB piedalās kopš 1999. gada, un visus šos 16 gadus esam varējuši būt pasaules bibliotēku dzīves aprītē, tikai pateicoties Rīgas Domes (RD) finansiālajam atbalstam. RCB dalība «NordPlus» mobilitātes programmas projektā «Senioru mācības – atklājot ceļus savstarpējai partnerībai» ne tikai deva iespēju apkopot informāciju par pašu paveikto darbā ar senioriem un dalīties tajā, bet ļāva arī uzzināt citu projekta dalībvalstu pieredzi un rast jaunas idejas.

Arī tepat, Latvijas bibliotekārāajā sabiedrībā, gads bija notikumiem un inovācijām bagāts. Par to pārliecinājāmajos RCB organizētajos mācību braucienos uz renovēto Cēsu Centrālo bibliotēku, Kuldīgas Galveno bibliotēku un Pelču pagasta bibliotēku. Pašu mājās 2015. gads ir bijis pozitīvām pārmaiņām bagāts: jaunās telpās svinīgi atklāta Daugavas filiālbibliotēka, pēc remonta darbu atsāka Ilguciema filiālbibliotēka. No 16. marta līdz 28. novembrim RCB sekmīgi tika īstenots RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta projektu konkursā «Sabiedrības integrācijas programma» atbalstītais projekts «Dialogs. Bilingvāli». Tā īstenošanas laikā RCB Bērnu literatūras nodaļā un deviņās filiālbibliotēkās dažādās Rīgas rajonos notika 38 bilingvāli pasākumi, kuros vairāk nekā 120 bērnu tika rosināti apgūt un pilnveidot latviešu valodas prasmi. Tagad var apgalvot, ka RCB bibliotekāri ir kompetenti speciālisti, kuri guvuši lieliskus rezultātus, aizrautīgi un enerģiski strādājot ar mazākumtautību bērniem.

Gatavojoties RCB 110 gadu jubilejai, biežāk ieskanējušās bibliotēku vēstures notis. Tā Mākslas un mūzikas nodaļa, kā tādās reizēs pieņemts, pārskata un izvērtē aizvadīto gadu devumu un lepojas ar šodienas piedāvājumu apmeklētājiem. Jau otro gadu RCB darbojas klubiņš «Uzmanības lokā – autors». Filiālbibliotēka «Zemgale» dalās pieredzē par to, kā «atvilināt» uz bibliotēku jaunāko paaudzi. Bibliotekāri aicina uz tikšanos ar skolēniem Rekrutēšanas un jaunsardzes darbiniekus, Zemessardzes un Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienesta pārstāvjus. Ir prieks vērot, kā mainās jauniešu attieksme pasākumu laikā – no pārliecības, ka viņus ne ar ko nevar pārsteigt, līdz lielai ieinteresētībai un līdzdalībai. Bišumuižas filiālbibliotēka jau tradicionāli pulcē novadniekus uz stāstu pēcpusdienām. Tā top Bišumuižas un tās dzimtu mutvārdu vēsture.

Tradicionālajā interviju sadaļā «Stāsti un sarunas gada garumā» ietvertas Intas Sallīnes sarunas ar RCB darbiniekiem Salliju Krauzi, Inesi Aļošīnu, Ingridu Loginovu un Anitu Tarvidu. Sadaļu veiksmīgi papildīna Irisas Arājas un Gidas Zepkānes saruna ar bijušo RCB direktora vietnieci Janīnu Barkovsku, kurai arī šodien ļoti patīk sava dzīve.

Sagaidot 110. gadu jubileju, RCB gadagrāmatā ir atvērta jauna sadaļa «Senos un ne tik senos laikos: bibliotekāru un lasītāju stāsti». Sadaļā iekļautie raksti ļauj ielūkoties RCB un filiālbibliotēku vēsturē aculiecinieku skatījumā. Dažreiz lasītāji noformē savu pieprasījumu tik sarežģīti, ka bibliotekāram nākas rast padomu E. Nefa vārdos «Katrai problēmai ir savs risinājums. Vienīgā problēma – to atrast». Arī ikgadējos RCB un filiālbibliotēku gada pārskatos, kas tiek iesniegti Bibliotēku dienestā, reizēm slēpjas īstas stila pērles un drukas velniņi – par tiem var pasmaidīt, lasot sadaļu «Ak vai, lietišķais stils!».

«RCB svarīgāko notikumu hronika 2015. gadā» ir kā spogulis, kurā redzams, cik spraigs un notikumiem bagāts ir bijis gads. Gadagrāmatu noslēdz bibliogrāfiskais saraksts «Publikācijas par Rīgas Centrālo bibliotēku 2015. gadā».

Lai patīkama tikšanās ar RCB 13. gadagrāmatu!

RĪGAS CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

Brīvības iela 49/53, LV-1010
Tālr.: 67037121, fakss: 67037131,
rcb@rcb.lv,
www.rcb.lv

Nosaukums	Adrese	Tālrunis, e-pasts	Vadītājs
Direktore	Brīvības iela 49/53 LV-1010	67037121 Dzidra.Smita@rcb.lv	Dzidra Šmita
Direktora vietniece	Brīvības iela 49/53 LV-1010	67037123 Doloresa.Veilande@rcb.lv	Doloresa Veilande
Direktora vietniece	Brīvības iela 49/53 LV-1010	67037129 Andra.Vita@rcb.lv	Andra Vita
Direktora vietniece	Graudu iela 59A LV-1058 Brīvības iela 49/53 LV-1010	67037059 67026677 Linda.Stamere@rcb.lv	Linda Štamere
Personāla nodaļa	Brīvības iela 49/53 LV-1010	67037127 Sanita.lapina@rcb.lv	Sanita Lapiņa
Saimniecības nodaļa	Brīvības iela 49/53 LV-1010	67037119 Bella.Gavare@rcb.lv	Bella Gavare
Automatizācijas nodaļa	Graudu iela 59A LV-1058	67181980 it@rcb.lv	
Projektu vadītāja	Graudu iela 59A LV-1058	67037479 Ilze.Apine@rcb.lv	Ilze Apine
Starpbibliotēku abonents	Brīvības iela 49/53 LV-1010	67181019 sba@rcb.lv	Maija Mauriņa
Bibliotēku dienests	Graudu iela 59A LV-1058	67623759 67848088 rcbdien@rcb.lv	Daiga Bērziņa
Komplektēšanas un apstrādes nodaļa	Graudu iela 59A LV-1058	67848090 – Komplektēšanas sektors 67848091 – Klasificēšanas sektors 67848092 – Elektroniskā kataloga sektors 67848089 – vadītāja kan@rcb.lv	Ineta Kaļķe
Sabiedrisko attiecību vadītāja	Graudu iela 59A LV-1058	67037443 Daina.Geibaka@rcb.lv	Daina Ģeibaka
Repozitārijs	Graudu iela 59A LV-1058	67848093 – Apmaiņas fonds 67848094 – Aktīvais un pasīvais fonds repozitarijs@rcb.lv	Māra Grigorevskā

Nosaukums	Adrese	Tālrunis, e-pasts	Vadītājs
Pieaugušo literatūras nodaļa	Brīvības iela 49/53 LV-1010	67181020 – lasītāju reģistrācija 67037124 – uzziņas, informācija 67037126 – nozaru literatūra 67105470 – daiļliteratūras abonements 67181017 – mākslas un mūzikas krājums pln@rcb.lv	Gunta Ozola
Bērnu literatūras nodaļa	Brīvības iela 49/53 LV-1010	67037130 bln@rcb.lv	Natālija Hološa
Filiālbibliotēka «Avots»	Stabu iela 64 LV-1009	67848060 67848059 – Bērnu literatūras nodaļa 67848058 – vadītāja avots@rcb.lv	Inese Vanaga
Biķernieku filiālbibliotēka	Burtnieku iela 37 LV-1084	67037101 bikernieki@rcb.lv	Inese Vanaga
Bišumuižas filiālbibliotēka	Bauskas iela 180 LV-1004	67620866 bisumuiza@rcb.lv	Ingrīda Rasa
Bolderājas filiālbibliotēka	Gaigalas iela 3 LV-1016	67443259 67443260 – vadītāja bolderaja@rcb.lv	Zinta Haļzova
Čiekurkalna filiālbibliotēka	Čiekurkalna 1. līnija 64 LV-1026	67368844 ciekurkalns@rcb.lv	Aija Namavīra
Daugavas filiālbibliotēka	Aviācijas iela 15 LV-1057	67848995 – abonements 67848994 – Bērnu literatūras nodaļa 67848992 – vadītāja daugava@rcb.lv	Anna Dunajevska
Grīziņkalna filiālbibliotēka	Alauksta iela 10 LV-1009	67273678 grizinkalns@rcb.lv	Olga Sincova
Iļģuciema filiālbibliotēka	Lidoņu iela 29 LV-1055	67469797 ilguciems@rcb.lv	Tatjana Medne
Imantas filiālbibliotēka	Slokas iela 161 k-1 LV-1067	67181982 – lasītāju apkalpošana 67181984 – uzziņas 67181983 – Bērnu literatūras nodaļa 67181981 – vadītāja imanta@rcb.lv	Tamāra Minajeva
Jaunciema filiālbibliotēka	Gaiļu iela 5 LV-1023	67037095 jaunciems@rcb.lv	Aija Namavīra
Juglas filiālbibliotēka	Brīvības iela 430a LV-1024	67521669 jugla@rcb.lv	Sandra Kokina
Filiālbibliotēka «Kurzeme»	Jūrmalas gatve 78d LV-1029	67419629 kurzeme@rcb.lv	Tamāra Minajeva

Nosaukums	Adrese	Tālrunis, e-pasts	Vadītājs
Ķengaraga filiālbibliotēka	Maskavas iela 271a LV-1063	67262854 67262861 Bērnu literatūras nodaļa kengarags@rcb.lv	Inta Mežecka
Mežciema filiālbibliotēka	Hipokrāta iela 29 LV-1079	67530881 mezciems@rcb.lv	Sandra Kokina
Filiālbibliotēka «Pārdaugava»	Dzirciema iela 26 LV-1007	67037423 – informācija 67037412 – abonements 67037424 – Bērnu literatūras nodaļa 67037444 – vadītāja pardaugava@rcb.lv	Inta Eglīte
Plavnieku filiālbibliotēka	Salnas iela 8 LV-1021	67136660 67137089 – Bērnu literatūras nodaļa plavnieki@rcb.lv	Līga Bergmane
Filiālbibliotēka «Pūce»	Saharova iela 35 LV-1082	67178548 puce@rcb.lv	Daina Veide
Filiālbibliotēka «Rēzna»	Lomonosova iela 14 LV-1019	67144930 rezna@rcb.lv	Natālija Petrāne
Sarkandaugavas filiālbibliotēka	Aptiekas iela 14 LV-1005	67392553 sarkandaugava@rcb.lv	Baiba Andrejeva
Filiālbibliotēka «Strazds»	Kvēles iela 15/18 LV-1024	67533666 strazds@rcb.lv	Gaļina Andrejeva
Šampētera filiālbibliotēka	Lielirbes iela 6 LV-1046	67459900 sampeteris@rcb.lv	Regīna Vēberste
Tornakalna filiālbibliotēka	Indriķa iela 8a LV-1004	67089676 tornakalns@rcb.lv	Sanita Goldšmite
Filiālbibliotēka «Vidzeme»	Brīvības gatve 206 LV-1039	67181217 – uzziņas 67181216 – daiļliteratūras abonements 67181214 – Bērnu literatūras nodaļa 67181215 – vadītāja vidzeme@rcb.lv	Lolita Grahoļska
Filiālbibliotēka «Zemgale»	Graudu iela 59A LV-1058	67848096 67848095 – vadītāja zemgale@rcb.lv	Sanita Goldšmite
Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka	Ziemeļblāzmas iela 36 LV-1015	67848852 – abonements 67848853 – informācija 67848854 – vadītāja ziemelblazma@rcb.lv	Elita Voicehoviča
Filiālbibliotēka «Zvirbulis»	Lapu iela 24 LV-1002	67611935 zvirbulis@rcb.lv	Daina Slicāne

RĪGAS CENTRĀLĀS BIBLIOTĒKAS UN FILIĀLBIBLIOTĒKU 2015. GADA SKAITLISKIE RĀDĪTĀJI

Struktūrvienība	Lietotāju skaits	T. sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	Apmeklējumu skaits	T. sk. bērnu un jauniešu līdz 18 gadiem apmeklējums	T. sk. pasākumu apmeklējums	Izsniegums	T. sk. izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem	Datorpakalpojumu izmantojums
RCB	14 367	2028	167509	17 686	6826	239 345	24 335	76 296
Filiālbibliotēka «Avots»	1977	327	20 308	3318	352	26722	4449	8150
Biķernieku filiālbibliotēka	1980	492	24 264	4202	445	42068	7306	4317
Bišumuižas filiālbibliotēka	1158	242	17 165	3620	1038	39704	7766	2009
Bolderājas filiālbibliotēka	2004	670	27 806	6608	1375	43757	9656	3190
Čiekurkalna filiālbibliotēka	1565	508	18 148	5616	1155	36 476	8535	3048
Daugavas filiālbibliotēka	1841	658	21 030	6854	1202	35 858	8284	3820
Grīziņkalna filiālbibliotēka	2118	398	23 110	3951	970	37 206	6752	4689
Iļģuciema filiālbibliotēka	1790	427	15 560	2575	1238	21 242	2983	1767
Imantas filiālbibliotēka	4316	1501	57 348	17 940	4549	79 227	15 148	12 779
Jaunciema filiālbibliotēka	505	194	8656	3761	663	10 296	2315	1976
Juglas filiālbibliotēka	2905	555	36 899	6021	1232	51 109	5972	9116
Filiālbibliotēka «Kurzeme»	1962	446	19 845	2895	71	37697	5625	4762

Struktūrvienība	Lietotāju skaits	T. sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	Apmeklējumu skaits	T. sk. bērnu un jauniešu līdz 18 gadiem apmeklējums	T. sk. pasākumu apmeklējums	Izsniegums	T. sk. izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem	Datorpakalpojumu izmantojums
Ķengaraga filiālbibliotēka	3303	1112	43 335	11 288	2764	78 378	19 547	6400
Mežciema filiālbibliotēka	1066	453	19 449	6552	933	21278	6414	6379
Filiālbibliotēka «Pārdaugava»	4768	1078	65 236	10 512	932	97 463	12 863	24 597
Pļavnieku filiālbibliotēka	2571	848	30 828	8162	561	50 406	10 681	11 136
Filiālbibliotēka «Pūce»	1388	355	16 486	4679	372	23 909	3779	3552
Filiālbibliotēka «Rēzna»	2346	410	28 271	3686	606	56 926	5296	7551
Sarkandaugavas filiālbibliotēka	2126	806	29 628	9348	1915	48 375	11 438	10 421
Filiālbibliotēka «Strazds»	1797	485	28 409	4219	1079	28 917	6441	3931
Šampētera filiālbibliotēka	1744	521	20 841	5623	888	33 680	6529	4514
Torņakalna filiālbibliotēka	1601	283	17 813	2689	541	36 328	4633	3258
Filiālbibliotēka «Vidzeme»	6441	1379	62 928	13 582	2868	102 056	19 030	12 342
Filiālbibliotēka «Zemgale»	1798	565	21 989	5483	1294	44 955	9083	1763
Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka	2020	608	23 683	5103	276	46712	6207	4585
Filiālbibliotēka «Zvirbulis»	1658	548	24 697	10 846	976	26 939	7414	10 000
Ārējais apkalpošanas punkts Dienas centrā	367	0	11 065	0	302	11 626	0	4068
«Saulaino dienu bibliotēka»	1228	791	15 714	6216	3395	11 631	4292	2215
Kopā:	74 710	18688	918020	193 035	40 818	1 420286	242 773	252631

RCB vienotajā elektroniskajā lasītāju datubāzē reģistrēti **58 364** lasītāji, no tiem bērni un jaunieši līdz 18 gadiem – **15 945**

Foto: Daina Ģeibaka

Foto: Daina Çeibaka

PASAULES UN LATVIJAS APRITĒ

Foto: Daina Ģeibaka

- DOLORESA VEILANDE.
IFLA ģenerālkonference Keiptaunā:
«Dinamiskas bibliotēkas: piekļuve,
attīstība un transformācija»
- DZIDRA ŠMITA.
Pāri robežām. MetLib konference, 2015
- DAIGA BĒRZIŅA,
SANTA RUKMĀNE.
Starptautiska projekta pieredze senioru
aktivitāšu organizēšanā
- INTA SALLINENE.
Gaismas pils ar Gaismas skursteņiem –
Cēsu Centrālā bibliotēka
- INTA SALLINENE,
ZINTA GERŠMĀNE.
Mācību diena Kuldīgas un Pelču bibliotēkā

IFLA ĢENERĀLKONFERENCE KEIPTAUNĀ: «DINAMISKAS BIBLIOTĒKAS: PIEKĻUVE, ATTĪSTĪBA UN TRANSFORMĀCIJA»

DOLORESA VEILANDE

Rīgas Centrālās bibliotēkas direktora vietniece

Pārdomas par 2015. gada pasaules bibliotekāru forumu – Starptautiskās bibliotēku asociāciju un institūciju federācijas (IFLA) 81. ģenerālkonferenci –, kas notika Keiptaunā, Dienvidāfrikā, gribas sākt ar atskatu vēsturē. IFLA ģenerālkonferencēs mūsu bibliotēka piedalās kopš 1999. gada, kad konference noritēja Bangkokā un tajā piedalījās toreizējais RCB direktors Aivars Beika. Visus šos 16 gadus mēs esam varējuši būt pasaules bibliotēku kongresa aprītē, tikai pateicoties Rīgas domes (RD) finansiālajam atbalstam.

Atskatoties uz RCB dalību IFLA forumos, redzams, ka esam ne tikai braukuši klausīties priekšlasījumus, bet daudz darījuši arī paši. 2005. gadā Rīgā notika IFLA Metropoļu bibliotēku sekcijas (toreiz INTAMEL) konference, kuru organizēja mūsu bibliotēka un kurā RCB direktore Dzidra Šmita prezentēja RCB tālākizglītības politiku. 2012. gadā, RCB sadarbojoties ar Latvijas Nacionālo bibliotēku, IFLA Informācijpratības nodaļu, IFLA Āfrikas nodaļu un RD Izglītības, kultūras un sporta departamentu (IKSD), tika sarīkota IFLA

satelītkonference «Informācija pilsoniskajai izglītībai», kuras darbā ar prezentāciju «Informācija par pilsonisko izglītību Latvijā» piedalījās arī toreizējā RD IKSD Kultūras pārvaldes priekšniece, tagad RCB direktore, Dzidra Šmita un RCB direktore Doloresa Veilande. Savukārt pašā ģenerālkonferencē, kas togad notika Helsinkos, rādījām savu piedāvājumu plakātu sesijā un fotoizstādi «Viena diena bibliotēkas dzīvē». Ar prezentācijām IFLA ģenerālkonferencēs esam piedalījušies arī 2005. un 2007. gadā (Doloresas Veilandes priekšlasījums par RCB attīstību pēc Latvijas neatkarības atgūšanas). 2011. gada ģenerālkonferencē Dzidra Šmita prezentēja kongresa dalībniekiem RCB ārējo apkalpošanas punktu darbību un pakalpojumus, savukārt 2014. gadā piedalījās IFLA prezidentes rīkotajā sanāksmē Helsinkos, kur stāstīja par RCB un tās pakalpojumiem.

Esam latviskojuši trīs IFLA darbā pieņemtos dokumentus: «Vadlīnijas pakalpojumu sniegšanā ieslodzītajiem», «Viļņa galotnē vai paisuma pārsteigti jeb Ceļvedis mainīgajā informācijas vidē» un «Lionas deklarācija par

Foto: no personīgā arhīva

Keiptaunā kopā ar 2012. gada Rīgas satelītkonferences delegāti Reinu Džosvu-Rabjazu (Reyna Josvah-Rabiaza)

pieeju informācijai un attīstībai». Abu pēdējo tulkojumi ievietoti ne vien RCB, bet arī IFLA mājaslapā.

Un nu par pašu ģenerālkonferenci. Brauciens uz Keiptaunu ir mans otrais ceļojums uz Dienvidāfriku pēc 2007. gada, kad saiets notika Durbanā. Durbana un Keiptauna ir ļoti atšķirīgas pilsētas, klasīka vārdiem runājot, «divi pasaules». Durbana ir tūrisma centrs, bet kosmopolitiskajā Keiptaunā vairāk izpaužas vietējo iedzīvotāju un dažādu citu nacionālo kopienu tradīcijas un dzīvesstils.

Keiptaunas forumā, kura moto bija «Dinamiskas bibliotēkas: piekļuve, attīstība un transformācija», piedalījās 2098 delegāti no 132 pasaules valstīm. Starp viņiem bija trīs dalībnieki no Latvijas: LNB direktors Andris Vilks, LNB Bibliogrāfijas institūta direktore Anita Goldberga un raksta autore. Kongresa atklāšanas sesijā valdīja ļoti draudzīga gaisotne, tika atvērta profesionālā izstāde, delegāti varēja piedalīties radošajās darbnīcās. Atklāta un draudzīga komunikācija ļoti nāk par labu profesionālo kontaktu dibināšanai.

Kongresa gaitā nozīmīga bija IFLA prezidentes Sinikas Sipilas (*Sinikka Sipilä*) uzstāšanās. Viņa uzsvēra, ka stipras bibliotēkas nozīmē arī stipru sabiedrību un šādas sabiedrības veidošanā ļoti liela nozīme ir mūžizglītībai un cilvēku prasmei lietot bibliotēku un mūsdienu tehnoloģijas. Tas nozīmē, ka jāveido sabiedrības priekšstats par to, kas notiek bibliotēkā, kāda ir bibliotekāra loma tradicionālās izglītības, mūžizglītības, pilsoniskās izglītības, interešu izglītības un citu izglītības formu pieejamības veicināšanā, cik lielā mērā cilvēki var uzlabot savu dzīves kvalitāti, lietojot bibliotēkas. Runājot par digitālo pakalpojumu piedāvājumu, prezidente uzteica divas bibliotēkas: Aleksandrijas bibliotēku un Latvijas Nacionālo bibliotēku. Šajā brīdī sajutos tā, it kā pati būtu piedalījies LNB celšanā.

IFLA Metropoļu bibliotēku sekcijas darbs ritēja ar moto «Bibliotēka ir telpa ikvienam, kurš uz to var atnākt». Pirmām kārtām tas nozīmē, ka tā ir bibliotēka ģimenei. Austrālijas kolēģi dalījās pieredzē darbā ar lasīšanas veicināšanas programmām ģimenēm ar maziem

Foto: Doloresa Veilande

Dienvidāfrikas skaistule nacionālajā tērpā

bērniem, vecākiem ar zemu izglītības līmeni, cilvēkiem ar dzirdes un runas traucējumiem, kā arī tiem, kas vieni paši uz bibliotēku atnākt nevar, bet viņus pavada sociālie darbinieki. Metropoļu bibliotēku sekcijā tika pārrunātas arī darba formas ar tādām cilvēku grupām kā bezpajumtnieki (ASV kolēģi stāstīja par bibliotēkām, kas darbojas 24 stundas septiņas dienas nedēļā un daļēji veic sociālās iestādes funkciju), cilvēki ar vecuma demenci (sadarbībā ar veco ļaužu pansionātiem noteiktās stundās viņiem bibliotēkā tiek piedāvāta iespēja spēlēt, piemēram, Xbox spēles), cilvēki ar citiem garīga rakstura traucējumiem – autismu, Dauna sindromu u. c. Tas, protams, ir izaicinājums ikvienam bibliotekāram.

Bibliotēku ēku un aprīkojuma sekcijas darba galvenās tēmas bija bibliotēku pieejamība. Tika runāts par liftiem un ratiņkrēslu braucējiem piemērotām ejām starp plauktiem, par ēku renovācija tur, kur jaunu bibliotēku celtniecība nav iespējama, par iekštelpu dizaina pielāgošanu klientu vajadzībām. Tas nozīmē rūpes par klimatu un gaismas kvalitāti, kā arī dažādu dizaina elementu – telpaugu, dekoru un mākslas darbu – izvietošanu telpu pievilcības, mājīguma un drošības izjūtas radīšanai.

Apkopojot iepriekš minēto, IFLA kongresa atslēgvārdi un ceļa vārdi praktiķiem bija: sadarbība ar citām iestādēm, digitālo pakalpojumu un krājuma attīstība, lasītāju piesaiste, arī tādu bibliotēkas funkciju kā sabiedriskās tikšanās vietas, izklaides, atpūtas un sociālās aizsardzības centra attīstība. Patikami konstatēt, ka piešķirtā budžeta ietvaros RCB joprojām darbojas atbilstoši Eiropas un pasaules bibliotēku standartam. Augstu vērtējams arī mūsu bibliotēkas darbs ar marginālajām iedzīvotāju grupām. Protams, viens no galvenajiem uzdevumiem ir turpināt sadarbību ar Rīgas pašvaldību RCB ēku, telpu un tīkla attīstībā.

Dienviņāfrikas bibliotēku vēsture aizsākās 1818. gadā. Bibliotēkas tika dibinātas, lai, citējot britu politiķi un koloniālo administratoru lordu Čārlzu Somersetu (*Charles Henry Somerset*), «vienā no pasaules attālākajiem nostūriem dotu jauniešiem iespēju piekļūt rīkiem, ar ko iegūt zināšanas». Publikācijā «Godinot bibliotēkas demokrātijas 20 gadu jubilejā» Dienviņāfrikas Bibliotēku un informācijas asociācijas (LIASA) prezidente Ujala Satgora (*Ujala Satgoor*) raksta: «Šodien bibliotēkas Dienviņāfrikā strauji kļūst par spēcīgiem sabiedrības partneriem ceļā uz attīstību un sociālu pārveidi. Prioritāras ir programmas, kas paaugstina lasīt un rakstītprasmes līmeni, veido iedzīvotājos lasīšanas kultūru, veicina attīstību agrā bērnībā, piedāvā iespējas jauniešiem, kā arī veicina sociāli ekonomisko attīstību un e-pārvaldi; līdz ar to bibliotēkas nonāk savu kopienu darbības epicentrā.»*

Dienviņāfrikā ir 25 tūkstoši skolu, taču tikai 8% no tām ir aktīvas skolu bibliotēkas. Uz kopējo 51 miljonu lielo iedzīvotāju skaitu valstī šobrīd ir 1612 publiskās un kopienu bibliotēkas, kuras apkalpo deviņi provinču bibliotēku dienesti, un 381 publiskā bibliotēka, ko apkalpo sešas metropoles bibliotēku dienestu sistēmas. Tas nozīmē, ka uz 31 600 iedzīvotājiem ir viens aktīvs bibliotēku pakalpojumu punkts. Aprikojuma kvalitāte un līmenis šajās bibliotēkās ir ļoti dažāds: ir bibliotēkas, kurās ir datori, bet ir arī tādas, kurās tie ir tikai darbiniekiem vai datoru vispār nav. Diemžēl trūkst arī iespiesto materiālu. Ļoti daudz jā-

strādā bibliotēku darbinieku profesionālo zināšanu attīstības jomā.

Šobrīd notiek strauja pāreja no publisko bibliotēku izklaidējošās funkcijas uz izglītojošo. Piemēram, izklaides funkcija netiek veikta Franshukas (*Franschhoek*) bibliotēkā, kuru apmeklējām mācību brauciena laikā. Daļā datoru šajā bibliotēkā instalētas speciālas izglītojošās programmas.

Nepieciešamība attīstīt lasīšanas kultūru gan tradicionālā formā, gan ar tehnoloģiju starpniecību ir nacionāla prioritāte. Jauniešu un pieaugušo lasītprasmes un rakstītprasmes līmenim jābūt tādām, lai viņi varētu apgūt jaunas zināšanas un papildināt jau esošās, kā arī pienācīgi konkurēt darba tirgū. «Jaunas publisko bibliotēku prioritātes ir jaunu, piemērotu informācijas ieguves tehnoloģiju meklējumi, fiziskās telpas pārveide jaunu pakalpojumu sniegšanai, kā arī lietotāju un personāla izglītošana piemērotu informācijas un saziņas tehnoloģiju lietošanā. Daudzos pilsētu un lauku apvidos vienīgā vieta, kur nodrošināta bezmaksas pieeja datoriem un internetam, ir publiskā bibliotēka. Lai gan lietotāju pieprasījums pēc informācijas un saziņas pakalpojumiem pieaug, tas netiek apmierināts personāla nepietiekamo digitālo prasmju un bibliotēkas informācijas un saziņas pakalpojumu ierobežojumu dēļ. Nevienlīdzību nav iespējams apkarot, ja trūkst pieejas informācijai,» raksta Ujala Satgora. Taču jāņem vērā, ka Dienviņāfrika ir neatkarīga valsts tikai 20 gadu.

Mācību braucienā apmeklējām vienu no vecākajām Dienviņāfrikas apkaimēm – Stellenbosas (*Stellenbosch*) pašvaldību ar trim tās bibliotēkām: Klapmutsas (*Klapmuts*) skolas un publisko bibliotēku, Hundrākas (*Groendal*) publisko bibliotēku un Franshukas publisko bibliotēku. Lai gan Klapmutsas ciema pašvaldība nav no bagātākajām, bibliotēkā ir arī jaunās tehnoloģijas un tā ir labi apmeklēta. Pirmā, ko redzam katrā apmeklētajā bibliotēkā, ir valsts vēsturei un neatkarībai veltīta patriotiska izstāde. Joprojām tiek cienīta un apbrīnota Nelsona Mandelas personība, kurš teicis: «Tur, kur ir bibliotēka, ir izglītība, un

Foto: Doloresa Veilande

◀ Klapmutsas bibliotēkā

Patriotiskā izstāde
Klapmutsas bibliotēkā

Foto: Doloresa Veilande

mācības ir primāras.» Ar pasākumiem un kopīgi ieturētu maltīti tiek atzīmēta īpaša Nelsona Mandelas diena.

Hundrākas bibliotēka ir ļoti maza, bet pilnībā automatizēta. Tā darbojas divas reizes nedēļā no plkst. 14.00 līdz 17.00. Pārējā darba laikā bibliotekāri brauc uz skolām un bērnudārziem (kuros daļa audzēkņu joprojām ir lasītnepratēji), kā arī ved grāmatas uz veco

ļaužu pensionātiem. 2016. gadā te plānots sākt celt jaunu bibliotēkas ēku.

Keiptaunas Centrālā bibliotēka atrodas vēsturiskā rajonā. Tā ir pilnībā modernizēta. Pie durvīm apmeklētājus sagaida apsargi. Bibliotēkā, tāpat kā muzejos, notiek arī mācību stundas bērniem, tā ir viena no iespējām dažādot skolu programmu un bagātināt stundu ar jauniem iespaidiem. Dienvidāfrikas

Hundrākas
bibliotēka

Foto: Doloresa Veilande

Keiptaunas Centrālā bibliotēka

Foto: Doloresa Veilande

galvaspilsētā ir ļoti daudz grāmatu veikalu, tie ir burtiski uz katra stūra. Keiptauna, protams, ir kontrastu pilsēta, kurā šodienas dzīve risinās ciešā sasaistē ar tradicionālo kultūru un vēsturi. Bijušā vergu un dārzeņu tirgus teritorijā ierīkots muzejs. Šis valsts tautas neapturami un neizbēgami ir sākušas ceļu informācijas sabiedrības virzienā.

Ieskatu 2016. gada IFLA ģenerālkonferencē gribas noslēgt, pārfrāzējot Nelsona Mandelas atziņu, ka cerība ir tur, kur ir zināšanas šī

vārda visplašākajā nozīmē. Un publiskā bibliotēka ir vieta, kur pieeja izglītībai tiek īstenota visdemokrātiskākajā veidā – ikvienam pēc viņa spējām un vajadzībām.

* Satgoor, Ujala. Celebrating Libraries in 20 Years of Democracy : an overview of library and information services in South Africa. *IFLA Journal*. Nr.2, 2015, p. 97–111.

PĀRI ROBEŽĀM. METLIB KONFERENCE, 2015

DZIDRA ŠMITA

Rīgas Centrālās bibliotēkas direktore

«Bibliotēka cilvēkiem palīdz lasīt pasauli.»

(Tons van Vlimmerens)

2015. gada IFLA Metropoļu bibliotēku sekcijas konference «Sasnieguši robežas – šķērsojam tās» (*Reaching Limits – Crossing Borders*) no 3. līdz 8. maijam notika Cīrihē (Šveice) un pulcināja 43 profesionāļus no visas pasaules. Konferences dalībniekus uzņēma izcilā šveiciešu pedagoga Johana Heinriha Pestalocija vārdā nosauktā Cīrihes pilsētas bibliotēka (*Pestalozzi-Bibliothek Zürich* (PBZ)). Audzināšanai Pestalocijs izvirzīja uzdevumu harmoniski attīstīt visus cilvēka dabiskos spēkus un spējas. Šāds moto ir arī publiskās bibliotēkas filozofijas pamatā: dot iespēju, palīdzēt atklāt un attīstīt.

Lūkojoties uz Cīrihes galveno bibliotēku, jādodomā par to, ka parasti, apmeklējot profesionālus forumus, redzam monumentālas, skaistas ēkas. Tomēr ikvienas bibliotēkas (lai kādās telpās tā atrastos) pamatvērtība ir pakalpojumu kvalitāte. 1932. gadā celtā Pestalocija bibliotēkas ēka ir renovēta 2005.–2007. gadā (arhitekti Matias Teivens (*Matthias Te-*

uwen), Daniels Nēgele (*Daniel Naegele*), Tomass Tverenbolds (*Thomas Twerenbold*)). Tā aizņem 7548 kvadrātmetrus lielu platību un ir atvērta 51 stundu nedēļā. Bibliotēkā, kurai ir 13 filiāles visā pilsētā, strādā 110 darbinieku, 71 no viņiem – pilnu slodzi.

Bibliotēkas direktore Žozefīne Zīgrista (*Josephine Siegrist*) apliecināja, ka pēc telpu renovācijas palielinājies apmeklētāju un izsniegumu skaits. Viņa uzsvēra vairākus bibliotēkas ēkas un telpu funkcionalitāti raksturojošus parametrus: iespēju tās sasniegt ar sabiedrisko transportu (ja pilsētā tiek attīstīts jauns mikrorajons, tajā jāatrod vieta arī publiskajai bibliotēkai), vismaz 350 kvadrātmetru lielu platību un atrašanos pirmajā stāvā. Lasītāja pārvietošanos pa bibliotēku nedrīkst ierobežot nekādas barjeras, tādēļ bibliotēkas

---

Juridiskā bibliotēka
Cīrihes universitātē
(arhitekts Santjago Kalatrava)

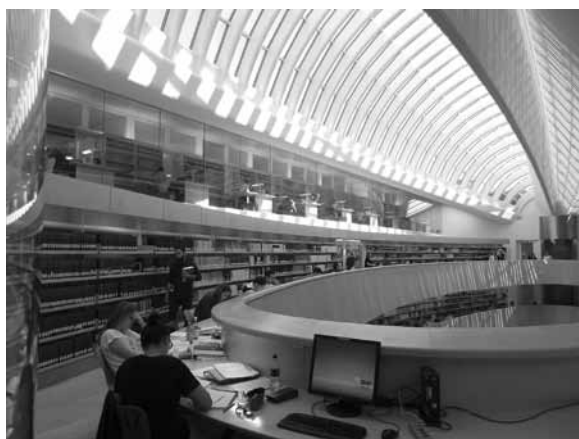

Foto: Dzidra Šmita

dizainam jābūt atbilstošam. Bibliotēkas atpazīstamību un popularitāti ievērojami vairo tās atrašanās vieta, piemēram, iepirkšanās centrs un citi labi apmeklēti objekti.

Pēc Žozefīnes Zīgristas domām, veiksmīgi sabalansēta un mūsdienu prasībām atbilstoša bibliotēkas pakalpojumu pakete ietver šādus elementus: ar visu veidu dokumentiem nodrošināts krājums, kas apmierina visu mērķgrupu vajadzības un intereses, pašapkalpošanās sistēma, drošības garantija (bibliotēkā cilvēkam jājūtas drošībā), bezvadu internets (laiki, kad bibliotēka bija vienīgā vieta, kur pieejams datortors, ir pagājuši, tagad ikvienam rokās ir kāda pašam sava ierīce) un labi apmācīts personāls. Mūsdienās bibliotekārs ir cilvēks, kurš beidzis augstskolu un ieguvis zinātnisku grādu. Viņam piemīt iekšēja inteliģence, viņš pazīst literatūru un māk lietot tehnoloģijas, prot komunicēt, turklāt bibliotekāram ir augsts stresa izturības līmenis, lai spētu tikt galā ar sarežģītām situācijām un apmeklētājiem ar noslieci uz emocionāli nestabiliem stāvokļiem.

Nozīmīgs publiskās bibliotēkas uzdevums ir demokratizēt piekļuvi informācijai, zināšanām un kultūrai. Lai bibliotēkas darbība iegūtu paplašinājuma un daudzveidības dimensiju, tai jāattīsta saites un sadarbība ar dažādiem partneriem. It sevišķi tas attiecas uz bibliotēkām, kas nevar lepoties ar lielām telpām, tomēr šādas sadarbības rezultātā bibliotēka nedrīkst zaudēt savu identitāti.

Atziņām bagāta bija Utrehtas pilsētas bibliotēkas direktora Tona van Vlimmerena (*Ton van Vlimmeren*) prezentācija ar nosaukumu «Vai šeit ir kaut kas jauns?». Atbilde skanēja: «Nē, nav, atgriezīsimies pie pamatvērtībām.» UNESCO vadlīnijas «Publisko bibliotēku pakalpojumi» (<http://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/archive/the-public-library-service/pg01-lv.pdf>) joprojām ir spēkā. Taču atbilde vienlaikus ir arī pretēja: «Jā, ir!» Jaunas ir formas, kādās tiek veiktas tradicionālas funkcijas. Pirmkārt, tā ir interaktivitāte, kurai ir arī savas ēnas puses. Ir cilvēki, kas labprāt piedalās bibliotēkas interaktīvajās darbībās, tomēr ne visi vēlas tajās iesaistīties, un tas ir

jārespektē. Ir vairāki veidi, kā cilvēki apgūt informāciju. Ar to jāreķinās, domājot par interaktivitāti. Otrkārt, tā ir sadarbība un partnerība. Visas problēmas nav jārisina mums pašiem, uz lietām jāskatās plašāk. Bibliotēkas iniciētām aktivitātēm nav jānotiek tikai bibliotēkā, tās var noritēt arī sadarbības partneru telpā. Treškārt, jauna bibliotēkās izmantojamo resursu forma ir multimediji (spēles, filmas, prezentācijas u. c.). Ceturtkārt, tās ir tikšanās, debates, pašvaldības pasākumi. Cilvēks ar savām problēmām varbūt neies uz pašvaldību vai policiju, taču labprāt aizies uz bibliotēku, kur būs iespēja tikties ar pašvaldības vai policijas pārstāvi.

Visā pasaulē bibliotēkām pašlaik samazinās finansējums (un dažkārt arī politiskais atbalsts). Bibliotēkām ir aktīvi jādarbojas, lai sabalansētu piedāvājumu un optimāli pieskaņotos katras iedzīvotāju grupas vēlmēm pēc informācijas un saskarsmes, jāpēta iedzīvotāju sastāvs un jānoskaidro, kādas mērķgrupas prevalē noteiktā apkaimē. Iedzīvotāju vēlmes izpaužas pilsētas pašvaldības sociālajā pasūtījumā bibliotēkai, kura to pilda, pieskaņojot savu darbību apkaimes iedzīvotāju vajadzībām. Jaunums ir izmaiņas bibliotēkas infrastruktūrā, jo, lai piesaistītu cilvēkus, jāriņķo vairāk pasākumu, tātad vairāk telpas nepieciešams atvēlēt tiem, nevis grāmatām. Īpaša uzmanība jāveltī vecākiem cilvēkiem un bērniem. Bibliotēka palīdz cilvēkiem «lasīt» pasauli.

21. gadsimta bibliotekārs palīdz cilvēkiem uztvert pasaules kontekstu. Bibliotēka ir vieta, kur apgūt un attīstīt dažādas prasmes un iemaņas, tādas kā lasīšana, rakstīšana, digitālās prasmes (pašapkalpošanās zonā viss ir jādara pašam). Digitālās ēras jauniešiem īpaši nozīmīga ir māka diskutēt, jo viņi bieži vien neprot stāstīt saistītu tekstu – skolā ir tikai izpildījuši testus, bet nav rakstījuši ne domrakstus, ne atstāstījumus. Bibliotēka ir vieta, kur var gūt iemaņas sava personiskā budžeta veidošanā, veicot aprēķinus, cik naudas ietaupīts, lasot bibliotēkā. Bibliotēka negrauj grāmatu tirgu, gluži otrādi, atbalsta to, jo šodien cilvēks vēlas grāmatu vispirms izla-

sīt un tikai tad to nopērk. Bibliotēka ir vieta, kur cilvēks var gūt informāciju arī tādās dzīves kvalitātei nozīmīgās lietās kā veselība un veselīgs dzīvesveids, sociālā palīdzība, darbs, mūžizglītība, finanses u. c.

Mūsdienu cilvēks katru dienu aptuveni 80 minūtes pavada ceļā. Rejs Oldenbergs (*Rey Oldenberg*) grāmatā «*The Great Good place*» («Lieliskā labā vieta») (1989) definējis «trešās vietas» konceptu. Tā var būt kafejnīca, bārs, veikals un, protams, arī bibliotēka – viegli sasniedzama vieta, ko var apmeklēt bez maksas. Tā ir vieta starp mājām un darbu, kur var satikt vecos draugus un iegūt jaunus, tādēļ tai jābūt aicinošai un viesmīlīgai (bibliotēkas aprīkojumā vēlams iekļaut vismaz kafijas automātu), lai rastos vēlēšanās apmeklēt bibliotēku atkārtoti. Pie informācijas galda jābūt atsaucīgam un laipnam cilvēkam, kurš ir atvērts un pretimnākošs katram apmeklētājam. Vairāk telpas cilvēkiem, mazāk telpas grāmatām – tāda ir mūsdienīgas bibliotēkas pamatnostādne. Ļoti liela nozīme ir bibliotēkas aprīkojumam, kura nepieciešamību nosaka mūsdienu sociālā situācija (telpa ar bērnu pārtinamo galdiņu, telpa ar gultu medicīniskām manipulācijām, pusaudžu stūrīši ar pašu veidotām kolāžām, zonas, kurās tiek eksponēti profesionāli mākslas darbi (tās tiek strikti nodalītas no zonām «es pati krāsoju sev matus» stilā). Bibliotēkā var arī nebūt neviena datora. Tā tiek izmantota kā ērta, omulīga un droša vieta, kur cilvēki pārsvarā nāk ar savām ierīcēm – portatīviem datoriem, planšetdatoriem, viedtālruniem u. tml.

Par šobrīd pasaulē un it īpaši Eiropā tik aktuālo bēgļu problēmu runāja Cīrihes Pestalocija bibliotēkas Hardavas (*Hardau*) filiāles darbiniece Suela Jorgači (*Suela Jorgači*). Šīs bibliotēkas apmeklējums ietilpa konferences programmā. Kaut arī Šveice nav Eiropas Savienības dalībvalsts, imigrantu plūsma jūtama arī šeit. Cīrihē redzamas informatīvās teltis. Tā kā viens no centrālajiem publiskās bibliotēkas darbības pamatprincipiem ir cilvēku tiesības saņemt tās pakalpojumus neatkarīgi no rases, tautības, vecuma, dzimuma un jebkādas citas piederības, ir skaidrs, ka pilsētas bibliotēka būs viena no pirmajām vietām, uz kuriem dosies bēgļi. Publiskās bibliotēkas lietošana ir viena no cilvēka pamattiesībām, tādēļ bibliotekāriem jābūt gan psiholoģiski, gan teorētiski sagatavotiem bibliotēkas apmeklētāju nacionālās struktūras izmaiņām.

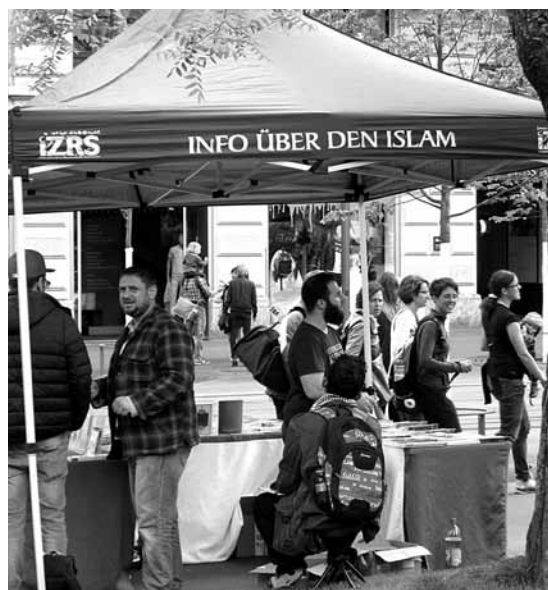

Foto: Dzidra Šmita

Foto: Dzidra Šmita

▲ Informācija par islāmu Cīrihes ielās

▲ Stūrītis Imigrantu bibliotēkā

Piemineklis pedagogam
Pestalocijam, kura
vārdā nosaukta Cīrihes
publiskā bibliotēka

Apkaimē ar 20 000 iedzīvotājiem, no kuriem 35% ir imigranti, Hardavas filiāle veic lielu starpkulturālas telpas veidošanas darbu. Bibliotēkā ir 36 tūkstoši vienību liels krājums un seši imigrantu izcelsmes darbinieki. Savā priekšlasījumā Suela Jorgaķi uzsvēra, ka liela nozīme imigrantu iekļaušanā mītnes zemes sabiedrībā ir bibliotekārajām stundām un ģimeņu izglītībai. Tas nozīmē gan pamatinformāciju par Šveici un Cīrihi, gan palīdzību valodas apgūvē (taču jāattīsta arī dzimtā valoda, jo cilvēks, kas labi zina savu valodu, vieglāk apgūst svešvalodu) un sociālajos jautājumos, gan grāmatu un citu materiālu komplektēšanu arī lielāko minoritāšu valodās.

Bibliotēka ir vieta, kur notiek neformāli pasākumi, piemēram, kopīga ēdienu gatavošana, kas sevī ietver gan lasīšanu (receptes), gan rēķināšanu (izmaksas), gan priekšstatus par svaru un proporciju, gan veselīga dzīvesveida paraugstundu. Tieši tāpat ir ar rokdarbiem, kuru veidošana rada priekšstatus par krāsām un materiāliem. Bibliotēka ir sava veida kvintesence – tā ir gan skola, gan mākslas galerija, gan sociālās komunikācijas vieta.

Barbara Lisona (*Barbara Lison*) no Brēmenes atzina, ka saskaņā ar Vācijas pieredzi bibliotēku apmeklē cilvēki, kuri bērnībā uz turieni ir nākuši kopā ar vecākiem. Nevis ar skolotāju vai bērnudārza audzinātāju, bet tieši ar mammu, tēti vai vecvecākiem, t. i., bibliotēkas apmeklējums ir bijis ģimenisks pasākums. Savukārt Singapūras Nacionālās bibliotēkas pārstāvis Ai Čens Tajs (*Ai Cheng Tay*) stāstīja par bibliotēkām, kurās pakalpojumi ir pilnībā automatizēti un vienīgais cilvēks tajās ir volontieris jeb brīvprātīgais, kurš sakārto plauktus. Bibliotēka ir pieejama visu nedēļu, 24 stundas diennaktī. Lasītājs atver durvis ar karti – kā viesnīcā vai bankomātā – un pats at-

Foto: Dzidra Šmita

dod vai saņem vajadzīgo materiālu. Protams, tas nozīmē sakārtotu vidi, kurā var ērti atrast nepieciešamo, kā arī noteikta uzvedības modeļa veidošanu un nostiprināšanu sabiedrībā, proti, cilvēki jāapmāca, kā rīkoties šādā bibliotēkā.

Atgādināsim, ka Metropoļu bibliotēkas sekcija jeb MetLib ir IFLA sekcija kopš 2004. gada (līdz tam tā bija atsevišķa organizācija, kas darbojās ar nosaukumu Starptautiskās metropoļu bibliotēku asociācijas apaļais galds (*Round Table of the International Association of Metropolitan Libraries* (INTAMEL))). Rīgas Centrālā bibliotēka ir MetLib biedre kopš 1997. gada. 2005. gadā Rīgā notika sekcijas konference «Bibliotēkas un mūžizglītība personāla un lasītāju iedvesmai». Tāpat kā ikviens augsta līmeņa profesionāls pasākums, arī MetLib konference ir nozīmīgs forums bibliotēku darbības aktuālo tendenču analīzei, profesionālām diskusijām, viedokļu apmaiņai un jaunu profesionālu sakaru veidošanai.

STARPTAUTISKA PROJEKTA PIEREDZE SENIORU AKTIVITĀŠU ORGANIZĒŠANĀ

DAIGA BĒRZIŅA

RCB Bibliotēku dienesta vadītāja

SANTA RUKMANE

RCB Pieaugušo literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre

Publiskā bibliotēka sniedz pakalpojumus visām iedzīvotāju grupām. Viena no tām ir seniori. Tā kā iedzīvotāju dzīves ilgums pieaug, publiskajām bibliotēkām ar savām aktivitātēm jāiesaistās senioru mūžizglītības, brīvā laika, socializācijas u. c. norisēs, tā veicinot un atbalstot viņu dzīves kvalitāti.

RCB dalība «NordPlus» mobilitātes programmas projektā «Senioru mācības – atklājot ceļus savstarpējai partnerībai» (*Late Life Learning – Discovering the Pathways for Cooperative Partnerships*) ne tikai deva iespēju apkopot un analizēt informāciju par paveikto un dalīties tajā, bet ļāva arī uzzināt citu projekta dalībvalstu pieredzi un rast jaunas idejas.

Projektā piedalījās četru valstu – Lietuvas, Latvijas, Igaunijas un Zviedrijas – pārstāvji. Daļa dalībnieku pārstāvēja publiskās bibliotēkas: RCB, Pērnavas Centrālā bibliotēka (Igaunija), Utenas A. un M. Miškiņu publiskā bibliotēka (Lietuva) un Lidčēpingas bibliotēka (Zviedrija). Tā kā viens no projekta mērķiem bija veicināt sadarbību starp iestādēm, kas nodarbojas ar senioru mācībām, dalībnieku vidū bija arī pārstāvji no citām institūcijām, kas strādā šajā jomā: NVO «Utenas Trešās paaudzes universitāte» (Lietuva), Lidčēpingas municipālais senioru centrs un Lidčēpingas pieaugušo mācību centrs (Zviedrija). Projekta iesniedzēja un vadošā partnere bija «Utenas Trešās paaudzes universitāte».

Projekts tika realizēts no 2014. gada septembra līdz 2015. gada maijam. Šajā laikā tika apmeklēta katra dalībvalsts. Uzņemošā organizācija vienmēr bija pilsētas bibliotēka. Katras dalībvalsts apmeklējums bija veltīts īpašam tematam: senioru mācību

problēmas, mācību metodes, sadarbība starp dažādām iestādēm mācību nodrošināšanai, senioru motivācijas problēmas. Atbilstoši tematam tika sagatavota konkrētās vizītes programma.

Projekta dalībnieki vienojās, ka senioriem jāpiedāvā tādi paši pakalpojumi kā citām iedzīvotāju grupām, taču – atbilstoši viņu iespējām. Seniorus interesē veselības saglabāšana, tāpēc bibliotēkas var organizēt, piemēram, pasākumus par nūjošanu: rīkot izstādes, aicināt viesos nūjošanas instruktorus un seniorus nūjotājus, organizēt nūjotāju grupas, izīrēt nūjošanas inventāru. Gan pētījumi, gan bibliotekāru pieredze liecina, ka daudzus cilvēkus interesē vēsture, aktieru un rakstnieku biogrāfijas. Bibliotēkas var atsaukties šīm interesēm ar atceres pasākumiem, lasījumiem u. tml., izvēloties tos notikumus vai cilvēkus, kuri atbilst paaudzes interesēm.

Viens no galvenajiem senioru mācību uzdevumiem ir informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) apguve. Bibliotēkās notiek gan individuālas, gan grupu mācības, ko vada bibliotekāri un brīvprātīgie. Lietuvā, Latvijā un Igaunijā joprojām tiek mācīti pusmūžu sasniegušie iedzīvotāji (50+), piedāvājot viņiem apgūt datorprasmju un digitālo prasmju pamatus – informācijas meklēšanu (e-veselība, pasākumi) vai praktiskās darbības internetā (biļešu pasūtīšana, rēķinu nomaksa, e-paraksts, informācijas, sludinājumu ievietošana u. c.), bet Zviedrijā popularitāti gūst 80–90 gadu vecu senioru mācības. Tajās tiek izmantoti planšētdatori, kas vecākā gadagājuma cilvēkiem ir ērtāk lietojami. Īpaši populāras ir IT kafējnīcas. Nepiespiestā atmosfērā (galdi ar kafiju,

cepumiem), izmantojot projektoru un ekrānu, apmēram 6–8 cilvēkiem tiek mācīti datorpamati, saziņa *Skype*. Īpašs projekts Lidčēpingā bija IT prasmju mācīšana senioriem, piesaistot brīvprātīgo – pensionētu matemātikas skolotāju, kura apgūvusi nepieciešamās datormaņas. Vispirms senioru vidū tika veikta aptauja, vai un kā (individuāli vai grupā) viņi vēlētos mācīties. Tika saņemts ļoti daudz pozitīvu atbilžu un izveidots senioru tīkls, lai mācības organizētu tuvāk dzīves vietai. Tā kā diezgan daudzi aptaujātie izteica vēlmi mācīties kopā, senioru centros reizi nedēļā tika rīkotas grupu mācības IT kafejnīcas veidā. Taču ikviens dalībnieks varēja rezervēt arī pusstundu individuālai sarunai, lai nostiprinātu apgūto un konsultētos par nesaprasto vai problēmām. Apgūtie temati: *Windows 8* pamati, dažādas datorspēles, *Google Earth*, ziņas (vietējās, pasaules), grāmatas un filmas internetā, *Skype*, *Facebook*, e-pasts, banku pakalpojumi, praktiska informācija (veikala un ārsta darbalaiki, teātru repertuārs u. c.).

Izvērtējot projektu, konstatēts, ka ir ļoti svarīgi uzturēt senioros zinātkāri un vēlmi mācīties, atbalstīt viņus ar labās prakses piemēriem, stāstot par līdzīga vai vecāka gadagājuma cilvēkiem, kuri ir apliecinājuši spēju apgūt jaunas lietas. Lai kļiedētu nedrošību un negrautu cilvēku uzticēšanos,

bet uzturētu viņos pārliecību, ka nav muļķīgu jautājumu, ir svarīgas mācību procesā izvēlētas metodes. Zināšanu nostiprināšanai nepieciešama atkārtošana – atkal un atkal, nebaidoties rīkoties kā bērniem, jo bērni dara tāpēc, ka sanāks, nevis neizdosies. Reizi mēnesī Lidčēpingas bibliotēka senioru centrā piedāvā lekcijas brīvam apmeklējumam, kurās stāsta par banku pakalpojumiem, municipalitātes e-pakalpojumiem, kā arī par drošību internetā.

Projekta dalībnieku pieredze, piesaistot kā skolotājus IKT mācībām vai konsultācijām pusaudžus, bijusi dažāda: no neveiksmīgas (jaunieši bijuši neiecietīgi un nepacietīgi, nav vēlējušies vairākkārt atkārtot vienu un to pašu, uzskatījuši, ka gudrs ir tikai dators) līdz ļoti veiksmīgai un tāpēc realizētai bibliotēkā. Piemēram, Pērnavas bibliotēkā gados jauni cilvēki reizi nedēļā ne tikai māca, bet arī konsultē seniorus par viedtālruni vai datora iespējām (gadās, ka veikalā kādas funkcijas nodemonstrētas pārāk ātri), palīdz izvairīties no pārāk dārgas un turpmākajā pielietojumā neatbilstošas ierīces iegādes. Līdzīga pieredze ir arī Lidčēpingas bibliotēkā, kur par bibliotēkas pakalpojumu pavēstīts vietējā laikrakstā.

Daudziem vecāka gadagājuma cilvēkiem pēc pensionēšanās aktuāla kļūst brīvā laika pavadīšana, informētība un socializācija.

Grāmatu un CD nodošanas pašapkalpošanās iekārta

Grāmatas gaida interesentus no lasītāju kluba

Foto: Daiga Bērziņa

Arī te talkā var nākt bibliotēkas, organizējot dažādus pasākumus un pakalpojumus. Lūk, vairākas projekta īstenošanas laikā uzklautās idejas:

- Lidčēpingas bibliotēkā, līdzīgi kā citās Zviedrijas publiskajās bibliotēkās, cilvēkiem ar lasīšanas grūtībām pieejams nacionālais resurss www.legimus.se, kurā iespējams klausīties aktieru ierunātus grāmatu tekstus. Svarīgi, ka šis resurss pieejams ne tikai neredzīgajiem, bet ikvienam cilvēkam ar lasīšanas grūtībām. Interesentam jābūt reģistrētam bibliotēkas lietotājam, jo bibliotēka ir starpnieks, kas nodrošina piekļuvi lejuplādēšanai tālrunī vai datorā. Resurss nodrošina vairāk nekā 100 000 ierakstu zviedru valodā un svešvalodās – bērniem un pieaugušajiem, daiļliteratūras un nozaru literatūras grāmatas.

- Bibliotēkās notiek informatīvas tikšanās ar pašvaldības pārstāvjiem un dažādu jomu speciālistiem (juristiem, patērētāju tiesību aizsardzības speciālistiem u. c.). Utenas bibliotēkā regulāri ierodas mediķi – tikšanās laikā var izmērīt asinsspiedienu vai veikt redzes pārbaudi, saņemt īsas konsultācijas.

- Pērnavas bibliotēkā projektā iegūtos līdzekļus izmanto pensionētu profesionāļu (aktieru, režisoru) piesaistei Ziemassvētku ludziņas iestudēšanā un izrādīšanā gan bibliotēkā, gan sociālajās iestādēs.

- Bibliotēku telpās senioriem notiek līnijdejas.

- Lidčēpingas bibliotēkā eksperimenta kārtā pulcējas mūziku mīlošie seniori un citi interesenti, kuri ne tikai stāsta par «savu» mūzikas instrumentu un spēlē to, bet arī māca spēlēšanas pamatus citiem. Bibliotēkā jau notikuši vairāki koncerti.

- Lidčēpingas bibliotēkā regulāri darbojas «Filmu klubs». Bibliotēka laikus informē, kāda filma tiks apspriesta. To var noskatīties iepriekš, paņemot no bibliotēkas krājuma, vai arī fragmentāri skatīties tikšanās laikā. Nereti uz šo pasākumu nāk ģimenes. Pēc bibliotekāru atzinuma, tas ir labs veids, kā popularizēt krājumu un pulcināt vienkopus dažādu gadagājumu un uzskatu cilvēkus.

- Populāra ir brīvā laika pavadīšana dažādās radošās darbnīcās. Bibliotēku apmeklētāji ada, tamborē, apgūst foto pamatus, izgatavo dažādas lietas no avīzēm, darina piespraudes un apsveikuma kartītes, loka papīru, liek puzles, spēlē šahu.

- Interesu klubos notiek tikšanās ar speciālistiem, konsultācijas un pieredzes apmaiņa dažādos jautājumos: pirmie soļi dzimtas pētniecībā un dzimtas koka veidošana, «Grieķu klubs» (instrumenti, dejas, īsfilmu vakari u. c.), «Japāņu klubs» (šajā valstī pabijušo vai dzīvojušo stāstījumi, kimono, māksla, estētika, filmas u. c.).

Foto: Daiga Bērziņa

Foto: Daiga Bērziņa

Nodarbība IT kafejnicā

Lidčēpingas bibliotēkā krāsainas un reljefas norādes uz grīdas

● Utenas bibliotēka, piedaloties starptautiskā projektā, apkopojusi un publicējusi blogā iesūtītās veselīgu un lētu ēdienu receptes. Šī projekta realizācijā piedalījās dažādu paaudžu pārstāvji – lai iegūtu interesantas receptes, bērni nereti iztaujāja vecvecākus.

● Bibliotēkas sadarbojas ar sociālajiem centriem un senioru aprūpes iestādēm – piegādā grāmatu kopas, lasa priekšā atsevišķiem cilvēkiem vai grupām, rīko tematiskus priekšlasījumus.

● Bibliotēkās regulāri notiek «gardēžu tūres» ar stāstījumu un degustēšanu (biškopības produkti, novadam raksturīgi ēdieni vai citu tautu virtuve).

● Lidčēpingas bibliotēkā divas reizes gadā (maijā un decembrī) notiek pasākums «Grāmatu nakts», kad bibliotēka ir atvērta arī naktī. Dzejas mīļotāji uzstājas ar savu dzejoļu lasījumiem, literāti vada meistarklases topošajiem dzejniekiem, un dalībnieki diskutē par grāmatām.

● RCB jau vairākus gadus organizē grāmatu maiņas punktus, bet Pērnavā Muzeju naktī laukumā pie bibliotēkas tiek rīkots grāmatu tirgu kurā ikviens par nelielu samaksu var iegādāties no bibliotēkas krājuma izslēgtos iespieddarbus.

Četru valstu pieredze darbā ar senioriem apliecina, ka bibliotēkas ir ļoti nopietns, aktīvs, radošs un uzticams partneris.

Būtisku vietu senioru mācību projekta skatījumā ieņem Trešās paaudzes universitāte (*The University of the Third Age* jeb U3A). Lai gan Latvijā šāds termins vēl nav plaši pazīstams, starptautiskā mērogā šī kustība darbojas jau no 1973. gada, kad Francijā Tulūzas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes profesors Pjērs Vellass (*Pierre Vellas*) izveidoja pirmo Trešās paaudzes universitāti. Šobrīd Trešās paaudzes universitātes ir daudzviet pasaulē – Rietumeiropā, Centrāleiropā, Austrālijā. To darbības pamatā ir vienoti mērķi: sadarbojoties ar valsts un nevalstiskajām organizācijām, veicināt senioru integrēšanos sabiedrībā, pētīt un veicināt senioru kultūras un sociālo pieredzi,

sekmēt paaudžu komunikāciju, organizēt lekcijas, seminārus, ekskursijas un tikšanās, rīkot pasākumus un rūpēties par kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu. Trešās paaudzes universitāte ir domāta konkrētam cilvēka dzīves posmam – pensijas vecumam jeb trešajai paaudzei, kas seko pēc tam, kad ir beigušās darba attiecības un vecāku atbildība par nepilngadīgiem bērniem, proti, beidzot atkal ir brīvs laiks sevis pilnveidošanai. Trešās paaudzes universitātes sauklis ir «*Come! Learn! Teach!*», tātad – «Atnāc! Mācies! Māci!», jo iesaistīšanās šajā universitātē sniedz iespēju ne tikai mācīties pašam, bet, daloties pieredzē un zināšanās, iemācīt kaut ko jaunu arī citiem.

Trešās paaudzes universitātes darbības modeļi pasaulē var būt dažādi. Piemēram, Francijā mācības organizē universitāte un pasniedzēji ir tās mācībspēki – šī pieeja ļauj izmantot jau esošo struktūru un iekārtu. Šādā gadījumā notiek sadarbība arī ar studentiem, kuri mācās, teiksim, par skolotājiem un var praktizēties, strādājot ar senioriem. Piemēram, viņi sagatavo prezentāciju vai demonstrē filmu, pēc kuras rīko diskusiju. Tās ir ārpuslekciju nodarbības uz brīvprātības pamatiem, taču par šīm aktivitātēm studenti savā universitātē var saņemt papildu punktus. Ieguvēji ir visi. Pasaulē populārāks gan esot angļu modelis, kurā mācību programma sakņojas pašu senioru iniciatīvā un arī pasniedzēji parasti ir viņi paši, pasniedzot saviem vienaudžiem priekšmetus, ko labi pārzina.

Latvijā jēdziens «Trešās paaudzes universitāte» vēl ir samērā svešs, turpretī tepat blakus, Lietuvā, pirmā Trešās paaudzes universitāte dibināta jau 1995. gadā Viļņā. Šobrīd visā valstī ir piecdesmit šādu universitāšu. Oficiāli tās dibinātas kā biedrības, tomēr publiski nes simbolisko universitātes vārdu. Atbilstoši projekta plānam divas dienas pavadījām Viļņā, un mums bija iespēja satikt Trešās paaudzes universitātes pārstāvjus, kuri iepazīstināja ar tās darbību. Viļņas Trešās paaudzes universitātē ir vienpadsmit fakultātes, no kurām

vispopulārākās ir Svešvalodu un Politikas zinātnes fakultātes. Kopumā universitātē mācās ap 1300 cilvēku vecumā virs piecdesmit gadiem, un viņu skaits ar katru gadu palielinās. Tā kā atsevišķu telpu vai ēkas Trešās paaudzes universitātei nav, šie skaitļi šķita gana iespaidīgi un grūti aptverami, tomēr, pateicoties sadarbībai ar Viļņas Pedagoģijas universitāti, telpas nodarbībām tiek nodrošinātas. Arī mācību modelis ir pielāgots Viļņas Pedagoģijas universitātes iekārtai.

Līdzīga situācija ir arī Utenas Trešās paaudzes universitātei, kas izmanto gan Utenas publiskās bibliotēkas, gan Izglītības un Kultūras centru telpas, kā arī muzejus un mākslinieku darbnīcas. Daudzas aktivitātes mēdz notikt brīvā dabā. Utenas Trešās paaudzes universitāte dibināta samērā nesen – 2012. gada janvārī. Tajā ir piecas fakultātes: Politikas zinātnes un vēstures fakultāte, Mākslas fakultāte, Veselīga dzīvesveida un sporta fakultāte, Kultūras un tūrisma fakultāte, kā arī Digitālās kompetences fakultāte, kurās izglītojas ap 200 klausītāju (pēc 2015. gada datiem). Ir noslēgta trīspusēja vienošanās par savstarpēju sadarbību starp Utenas koledžu, publisko bibliotēku un Trešās paaudzes universitāti. Universitātes mācībspēku veido brīvprātīgie darbinieki, kuri aktīvi piedalās dažādos projektu konkursos. Rezultātā tiek īstenotas daudzveidīgu kultūras pasākumu programmas, lasītas lekcijas un organizētas radošās darbnīcas. Top arī gluži taustāmas lietas, piemēram, tērpi senioru līnijdeju grupai. Trešās paaudzes universitāšu pastāvēšana ir tieši atkarīga no aktīvas vietējās politikas, jo atbalsts studiju norisei ir pašvaldību piešķirtais finansējums un projektu konkursos iegūtā nauda.

Trešās paaudzes universitātē noteikumi ir elastīgāki nekā parastā universitātē, arī paši studenti (oficiāli viņus dēvē par klausītājiem) nereti ir vairāk entuziasma pilni mācīties. Eksāmenu nav, taču praktiskajās nodarbībās tiek gan uzdoti pārbaudes darbi un mājas darbi, gan liktas atzīmes. Seniori

Foto: Daiga Bērziņa

Utenas pilsētas bibliotēka šķiro atkritumus

izvēlas fakultāti, mācās tur un apgūst noteiktus kursus, tomēr sertifikātu nesaņem, jo mācības Trešās paaudzes universitātē nekad nebeidzas. Te tiek dota iespēja mācīties tālāk – kaut visu atlikušo mūžu – un mainīt fakultātes. Pabeidzot vienu, var pāriet uz citu, piemēram, no dabas pētniecības uz rokdarbiem vai no garīgās attīstības uz ceļošanu. Utenas Trešās paaudzes universitātes Mākslas fakultātes dekāne Rasa Slesorjūniene (*Rasa Slesoriūnienē*) stāsta: «Visu dzīvi mums jādara tas, ko grib citi, bet vecumdienās varam darīt to, ko gribam paši. Pensionāram pats galvenais ir saturīgi piepildīt laiku. Pirmām kārtām tā ir iespēja nesēdēt mājās, plānot savu dienaskārtību. Interesanti ir gan sevi parādīt un apliecināt savas spējas, gan arī uz citiem paskatīties un daudz ko jaunu iemācīties.»

Protams, vārds «universitāte» sabiedrībai asociējās ar attiecīgu kvalifikācijas un izglītības līmeni, ar iegūtiem grādiem un diplomiem, taču Trešās paaudzes universitātes nosaukumā izmantotais vārds ir vairāk simbols, kas gluži vienkārši ceļ senioru pašapziņu, un tāds arī ir šīs organizācijas galvenais mērķis. Viss redzētais un dzirdētais par Trešās paaudzes universitāti atstāja lielu iespaidu un pārdomas par to, kāpēc Latvijā senioriem vēl joprojām nav šādas iespējas izglītoties un saturīgi pavadīt laiku.

GAISMAS PILS AR GAISMAS SKURSTENĪEM – CĒSU CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

INTA SALLINENE

RCB Bibliotēku dienesta galvenā speciāliste

2015. gada vienpadsmitajā mēnesī, vienpadsmitajā datumā pulksten vienpadsmitos RCB Bibliotēku dienesta darbinieki ir apbrīnā apstājušies pie Cēsu Centrālās bibliotēkas galvenās ieejas. Šī majestātiskā, bet gadsimtu gaitā sākotnējo spozmi zaudējusi ēka Raunas ielā 1 nesen ir pārtapusi Cēsu Gaismas pilī ar neparasti veidotiem jumta logiem, kurus dēvē par gaismas skursteņiem. 19. gadsimta beigu celtnes brīnumainās pārvērtības notikušas pēc arhitekta Jura Pogas projekta un būvdarbu veicēja «Vidzemes energoceltnieks» darbošanās divarpus gadu garumā. 2012. gada jūlijā Cēsu Centrālās bibliotēkas darbinieki, ņemot līdzi grāmatu krājumu un mēbeles, pārcēlās uz ēku Raunas ielā 2, lai 2015. gada februārī atgrieztos iepriekšējā adresē. Projekta finansējumu gandrīz trīs miljonu eiro apmērā nodrošināja Cēsu novada pašvaldība un Eiropas Reģionālās attīstības fonds.

Bibliotēka šajā ēkā atrodas kopš 1955. gada. Kādreiz te bijusi arī banka, viesnīca, izpildkomiteja un citi īrnieki, bet tagad šīs telpas

apsaimnieko Cēsu Centrālā bibliotēka. Izbaudījuši labiekārtotās apkārtnes un ēkas cēlo skaistumu, veram durvis. Vestibilā mūs laipni sagaida bibliotēkas direktore Natālija Krama. Pirmajā stāvā skan klusināta radio mūzika. Direktore stāsta, ka bibliotēkas budžetā tiek paredzēti līdzekļi publiskā izpildījuma licences apmaksai un šī maksa nav tik augsta, lai atteiktos no iespējas priecēt apmeklētājus ar mūzikas skaņām. Bibliotēkā nebūt nav visur jāvalda klusumam.

Direktores vadībā izstaigājam ēku no pagrabiem līdz bēniņiem, bet noslēgumā tiekamies apaļā galda sarunās ar bibliotēkas speciālistiem, kā arī nelielās darba grupu diskusijās pārrunājam specifiskus bibliotekārā darba jautājumus. Cēsu Centrālā bibliotēka ir arī reģiona galvenā bibliotēka, kas veic konsultatīvo darbu visā novadā. No kolēģu pieredzes un attieksmes pret novitātēm ir ko pamācīties.

Tikties ar Cēsu bibliotekāriem vienmēr nozīmē ne tikai smelties jaunas idejas un priecāties par viņu sasniegumiem visdažādākajās

RCB Bibliotēku dienesta speciālisti pie Cēsu Centrālās bibliotēkas

Foto: Daina Ģeibaka

Sarunas pie
apaļā galdā

jomās, bet arī pasildīties vidzemnieku viesmīlības saulītē. Šoreiz te valda īpaši pacilājoša atmosfēra. Priecājamies arī mēs, jo Latvija atkal ir kļuvusi par vienu skaistu un gudru bibliotēku bagātāka. Patīkami pārsteigti par ēkas pārvērtībām un Cēsu kolēģu radošo darbu jaunajos apstākļos esam mēs visi – gan tie, kuri šeit ir pirmo reizi, gan tie, kas te bijuši vairākkārt, pat pagājušajā gadsimtā. Pēc renovācijas bibliotēka ir ieguvusi daudz plašākas telpas un kļuvusi sasniedzama ikvienam interesentam, savukārt bibliotekāriem ir iespēja jaunajos apstākļos sniegt vēl kvalitatīvākus pakalpojumus.

Vispirms novērtējam ērtības, kas tiek piedāvātas apmeklētājiem, sākot ar garderobi. Nelielajai virsdrēbju glabātuvei rasts interesants risinājums – no trim pusēm to ieskauj grāmatu plaukti. Pēc renovācijas visas telpas ir pieejamas arī cilvēkiem ar kustību traucējumiem, jo bibliotēkā ir viens no diviem Cēsu pilsētas sabiedrisko ēku liftiem (otrs atrodas

koncertzālē). Direktore stāsta, ka jauno apmeklētāju interesi vispirms ir piesaistījis tieši lifts. Darbinieki ar smaidu atceras gadījumu, kad māmiņa un vecmāmiņa tā iegrimušas lasīšanā, ka nav pamanījušas brīdi, kad mazais Roberts viens pats iekāpis liftā un lepni aizbraucis. Viss beidzies labi. Pirmajās dienās lifts nepārtraukti vizinājās augšup un lejup skaļi jūsmojošu jauno paaudzi, tomēr bibliotekāri ar asprātīgiem stāstiem drīz vien prataši pārliecināt, ka tam ir daudz nopietnākas funkcijas, bet bibliotēkā gaida bezgala daudz vēl interesantāku piedāvājumu.

Pirms renovācijas bibliotēkā bija daudz mazu telpu, tagad – plašas zāles. Agrāk bibliotekāri un lasītāji izmantoja tikai pirmo un otro stāvu, nu klāt nācis trešais stāvs, kurā iekārtoti darbinieku kabineti, kā arī mācību un semināru telpa. Ar tulpju rakstiem rotātās kabinetu stikla starpsienas nodrošina «caurspīdīgumu» un pārredzamību.

Foto: Daina Ģeibaka

Bibliotēka sākas ar garderobi

Foto: Daina Ģeibaka

Darba telpas aiz stikla sienām un tulpju rakstiem

Mazliet noslēpumaina, vēstures elpas apdvesta gaisotne valda pagrabos, kur izbūvētas krātuves retāk pieprasītām grāmatām un bibliotēkas arhīvam. Te glabājas bibliotēku vēstures liecinieki: masīvs novadpētniecības kartotēkas skapis ar bibliogrāfiskā apraksta kartītēm, plāksnes, kas atklāj bibliotēkas nosaukuma maiņu gadu ritumā. Arhīvu dokumenti un publicētie materiāli liecina, ka publiskā bibliotēka Cēsīs darbojusies kopš 1902. gada, bet 1903. gadā tā jau saņēmusi finansējumu no Cēsu pilsētas domes. Smagos un biezos albumos ierakstīta, glīti iezīmēta un fotogrāfijās fiksēta padomju laika vēsture. Pagājušajā gadsimtā bibliotēkās šādi albumi bija modē, tagad tie lieti noder bibliotēku vēstures, kā arī bibliotekāru izdomas un noformēšanas talantu ilustrācijai. Par to, ka Cēsu bibliotekāri arī tolaik strādājuši čakli, liecina apbalvojumi – vimpeļi un godaraksti par sasniegumiem un uzvarām sociālistiskajā sacensībā. Bibliotekāri rūpīgi glabā visus iespējamus bibliotēkas vēstures lieciniekus. Protams, šie dokumenti ir pieejami vēstures pētniekiem. Par godu Cēsu bibliotēkas 90 gadu jubilejai ir iznākusi bibliotēkas vēsturei veltīta grāmata.

Tāpat kā bibliotekāri, arī arhitekts Juris Poga ir centies maksimāli saglabāt nedaudzās vēsturiski autentiskās lietas, kas liecina par celtnes individualitāti un kādreizējo godību. Viena no senatnes atbalsīm ir tulpju raksts, kas atrasts uz reiz kalpojušām flīzēm. Dažas no tām ir saglabājušās un restaurē-

tas, pārējās pēc vecā parauga izgatavotas no jauna. Tulpju raksts kā vienojošs elements izmantots visā bibliotēkas interjerā: tas rotā kabinetu un lasītavu stikla sienas, vāzē ar šo ziedu rakstu sakārtotas no koka darinātas tulpes – ciemiņu dāvana.

Bibliotēkas krājums izvietots ļoti pārskatāmi. Retāk izmantotās grāmatas atrodas krātuvē, taču lasītāji tās var pasūtīt. Dzīvē viss mainās, arī lasītāju gaume, un Cēsu kolēģi pieļauj, ka šobrīd piemirstie izdevumi kādreiz atkal var tikt pieprasīti. Tad nebūs tālu jāmeklē un grāmatas atkal varēs ieņemt vietu abonementa plauktā. Pagājībā ir laiki, kad lasītāji vadīja garas stundas lasītavā, konspektējot literatūru, tāpēc kādu dienu nācās secināt, ka tradicionālais lasītavas fonds ir «miris». Tika pieņemts lēmums apvienot lasītavas un abonementa krājumu, no kura izsniegt grāmatas uz mājām. Protams, ir daži unikāli izdevumi, kuri nekad nepametīs bibliotēku.

Īpašs statuss ir piešķirts novadpētniecības krājumam. Mapēs apkopotos rakstus un dokumentus var izmantot tikai bibliotēkā. Cēsīs glabājas viens no plašākajiem Latvijas bibliotēku novadpētniecības krājumiem, kura tapšanā ieguldīts vairāku bibliotekāru paaudžu darbs – meklēts, atrasts, sakārtots un saglabāts ikviens nozīmīgs informācijas gabaliņš par novadu un novadniekiem. Tagad šo materiālu demonstrēšanai tiek izmantotas jaunās informācijas tehnoloģijas, taču arī tad, kad vairāku tūkstošu novadpētnie-

Vienā no darba kabinetiem uzmanīgi klausāmies

Foto: Daina Ģeibaka

Foto: Daina Ģeibaka

Novadpētniecības krājums

cības mapju saturs būs pieejams elektroniski un glabāsies «mākoņos», Cēsu bibliotekāri neplāno atteikties no mapēm papīra variantā. Un ne tikai tāpēc, ka ir dažādi objektīvi un subjektīvi iemesli, kas liedz padarīt elektroniski pieejamu pilnīgi visu novadpētniecības krājumu. Bibliotekāri uzskata, ka saglabāt materiālus mapēs – tā ir papildu drošība, turklāt daudziem lasītājiem mapes ir ierastākas un liekas ērtāk izmantojamas.

Pēc renovācijas novadpētniecības krājums ir piedzīvojis grandiozas vizuālās pārvērtības. Raksta autore atmiņās Cēsu bibliotēkas novadpētniecības lasītava pirms vairākiem gadu desmitiem bija mājīga telpa ar pusapaļu nišu. Varēja apsēties pie maza, apaļa galdiņa ar izmargotu galdautu, paņemt kādu grāmatu vai mapi, pārlapot albumus. Lasītavā valdīja mājīga, romantiska noskaņa, radot neaizmirstamu Cēsu novada izjūtu. Šī īpašā izjūta nav pagaisusi, tikai materiāli tagad pasniegti mūsdienīgā veidolā. Novadpētniecības mapes ir atradušas jaunu mājvietu un, sakārtotas pēc UDK tabulām, paslēpušās modernā bidāmo plauktu sistēmā. Uzraksti uz plauktu galiem sniedz informāciju par mapju atrašanās vietu, bet attēli – ieskatu novada dzīves ainiņās. Bibliotekāri strādā pie tā, lai novadpētniecības mapju saturs būtu pieejams attālināti.

Telpu noformējumā veiksmīgi izmantoti vēsturiski attēli, piemēram, netālu no ārdur-

vīm apskatāmi ēkas dažādu gadu attēli – no iesākuma līdz mūsdienām.

Lai arī renovētās telpas šķiet ļoti plašas, bibliotekāri atzīst, ka tās vēl nenodrošina pilnīgi visas bibliotēkas funkcijas, piemēram, nav atsevišķas telpas ļoti kupli apmeklētu pasākumu rīkošanai, tāpēc ar nepacietību tiek gaidīta plānotā piebūve. Pēc telpu renovācijas ir mainījies apmeklētāju kontingents – tagad uz bibliotēku nāk vairāk bērnu. Daudzi ierodas kopā ar vecākiem. Bērnu nodaļa ir iekārtota ar lielu mīlestību. Mazos lasītājus sagaida Cēsu mākslinieces Astras Marijas

Foto: Daina Ģeibaka

Cēsu Centrālās bibliotēkas direktore Natālija Krama

Foto: Daina Ģeibaka

Bērnu nodaļas paklājs

Reines veidotā pelīte Sise. Pēc stundām skolēni bibliotēkā spēlē galda spēles un darbojas ar datoriem. Mazie lasītāji var izmantot divus planšetdatorus. Bērnu literatūras nodaļā ir mīksts paklājs, uz kura nereti sapulcējas kupls bariņš. Lai ap paklāju neveidotos novilkto apavu «izstādes», bibliotekāres atvēlējušas to novietošanai zemāko plauktu, kurā ieklāti neslidīgi plastikāta paliktņi.

Lasītāji ir ļoti dažādi, ar atšķirīgām, nereti pilnīgi pretējām, vēlmēm un izpratni par to, kādai ir jābūt kārtībai bibliotēkā. Direktore uzskata, ka galvenais ir nodrošināt vidi, kurā ērti un netraucēti justos ikviens. Plašās telpas paver šīs iespējas. Cēsu bibliotekāri ir parūpējušies, lai mierīgi sadzīvotu skaļie un klusuma mīļotāji. Bibliotēkā ir gan spēļu istaba, gan klusās lasītavas. Kolēģi stāsta, ka paaudzes saprotas labi. Seniori mēdz bibliotēku apmeklēt rīta stundās, kad juniori ir skolā un var klusumā palasīt preses izdevumus vai pārmit kādu vārdu ar vienaudžiem. Pēcpusdienās bibliotēku pieskandina jaunā paaudze. Natālija Krama stāsta par kādā Vācijas bibliotēkā pieredzēto – tur apmeklētāju ērtībām ir uzstādīts automāts, kurā var iegādāties ausu aizbāžņus. Cēsis šāda aparāta vēl neesot, bet laiks rādīs... Kafiju gan bibliotēkā var nobaudīt. Cēsnieki prot novērtēt arī bibliotēkas sarūpētos pārsteigumus. Visu paaudžu lasītājus piesaista «Aklais randiņš ar grāmatu», t. i., apmeklētājam tiek piedāvāta grāmata, kuras nosaukums paslēpts aiz glīta iesaiņojuma. Cilvēkiem noslēpumi patīk. Šī Cēsis vēl ir jauna darba metode un tiek gaidīti lasītāju vērtējumi.

Nereti bibliotēkās problēmas rada izstāžu

noformēšana. Cēsu Centrālās bibliotēkas risinājums ir īsta «rozīnīte» – izstāžu virsraksti ir glīti uzrakstīti un ievietoti A4 formāta stikla fotorāmīšos. Eleganti un praktiski. Nosaukums ir ne tikai pamanāms, bet arī izskatās «kopts». Atbalsta «kājiņa» ļauj rāmīti novietot dažādās plaknēs. No Cēsu bibliotekāriem var pamācīties, kā atrast pielietojumu jaunām zināšanām un citu bibliotēku pieredzei. Reizi gadā bibliotekāriem tiek organizēts mācību brauciens uz ārzemju bibliotēkām, interesanti risinājumi meklēti arī rakstos, Latvijas kolēģu

Foto: Daina Ģeibaka

Izstāde «Ar Cēsu vārdu»

Foto: Daina Ģeibaka

Gaismas skursteņos ielūkojoties

un pašu organizētos semināros. Cēsis strādā daudzi Latvijas bibliotekāru aprindās pazīstami izcili bibliotekārā darba speciālisti. Te tiek celtas godā un ievērotas iepriekšējo bibliotekāru paaudžu iedibinātās tradīcijas. Sirsnība, humora izjūta, radošums, klasiskas vērtības jaunos rakursos – tādu pēcgaršu ir atstājušas Cēsu Centrālajā bibliotēkā aizvadītās stundas. Latvija ir kļuvusi bagātāka ar Cēsu Gaismas pili ar tās gaismas skursteņiem.

Paldies Cēsu kolēģiem par šo tikšanos!

MĀCĪBU DIENA KULDĪGAS UN PELČU BIBLIOTĒKĀ

INTA SALLINENE
ZINTA GERŠMANE

RCB Bibliotēku dienesta galvenās speciālistes

Ir daudz interesantu un arī mazāk saistošu veidu, kā bibliotekāriem profesionāli pilnveidoties. Šoreiz par vienu no patīkamākajām iespējām – RCB administrācijas organizēto darbinieku mācību braucieni uz Kuldīgas Galveno bibliotēku (www.biblio.kuldiga.lv) un Pelču pagasta bibliotēku (pelcbib@inbox.lv) 2015. gada 2. jūnijā.

Braucienam izvēlētā diena ir īsta dabas dāvana – viena no siltākajām un saulainākajām pēc vēsā pavasara. Ceļš no Rīgas līdz Kuldīgai aizlokās gar dzelteniem rapšu laukiem un ceļu kupenās iegrimušām lauku sētām – gan dzīvības pilnām, gan pamestām. Pēc 155 kilometriem šķērsojam Eiropas garāko ķieģeļu tiltu un esam senajā Hanzas pilsētā. Kuldīga pirmo reizi rakstos minēta 1242. gadā, bet 16.–17. gadsimtā tā bijusi Kurzemes hercoga rezidence. Kopš tiem laikiem daudz zivju pārlidojušas pāri Ventas rumbai, mainījušās pilsētnieku paaudzes, bet aizgājušie gadsimti un

gadi ir ierakstījušies Kuldīgas ielās un namos. To liecības rūpīgi glabā gandrīz gadsimtu sena pilsētas bibliotēka. Pirmā Kuldīgas publiskā lasītava tika atvērta 1920. gadā. Vēlāk tā pārtapa par publisko bibliotēku un vairākas reizes mainīja mājvietu, līdz 2011. gada 22. augustā vēra durvis bijušajā pilsētas sinagogas ēkā.

Tikšanās ar kolēģiem norit ļoti sirsnīgā un draudzīgā atmosfērā. Vispirms tiek iepazīstinātas ar ēkas vēsturi. Tā ir vienīgā bibliotēka Latvijā, un varbūt pat pasaulē, kas iekārtota sinagogai celtā ēkā. Bibliotekāri ir panākuši, ka nama vēsture – fotogrāfijās un īsos tekstos uz planšetēm – uzrunā ikvienu apmeklētāju. Tas ir ļoti skaudrs stāsts par to, kā Otrā pasaules kara laikā fašisti šajā ēkā ieslodzīja ap

---

Kuldīgas Galvenajā
bibliotēkā vēstures stāstā
klausoties

Foto: Zinta Geršmane

Foto: Inga Sallinene

AIRAN nodaļā daudz jaunumu

500 apkaimes ebreju, kuri te pavadīja pēdējās dzīves dienas. Par to ir jādomā, tāpēc sākumā šķiet, ka ēkā ir bibliotēkai neierasti smaga atmosfēra, taču pagātnes notikumus mainīt nav iespējams un ir jāizlasa arī šī vēstures lappuse. Turpinot iepazīt bibliotēku, smagums mazinās – pārliecināties, ka nams ir atdzimis tieši bibliotēkai. Kuldīgas bibliotekāri rūpīgi ir saglabājuši arī priecīgos brīžus un padomājuši, kā ieinteresēt par pilsētu gan klātienē, gan virtuālos bibliotēkas apmeklētājus.

«Sērfojot» pa Latvijas galveno bibliotēku mājaslapām, lai iepazītos ar novadpētniecības materiālu pasniegšanas veidiem, jau agrāk uzmanību bija piesaistījusi datubāze «Kuldīga: vēsture, notikumi, cilvēki» (<http://www.mantojums.kuldiga.lv>). Tagad mums ir iespēja iepazīties ar tās veidotājiem un uz klausīt iedvesmojošu stāstījumu par galvenajām darba

metodēm. Viena no Kuldīgas Galvenās bibliotēkas struktūrvienībām ir Automatizācijas un informācijas resursu apstrādes nodaļa jeb, kā viņi paši sevi labskanīgi dēvē, AIRAN. Šīs nodaļas darbinieku pienākumos ietilpst darbs ar mājaslapu, regulāra informācijas sagatavošana laikrakstam «Kurzemnieks» un pašvaldības izdevumam «Kuldīgas Novada Vēstis», kā arī elektroniskā kataloga veidošana. Trīs nodaļas darbinieki realizē visas ieceres, kas saistītas ar novadpētniecības materiālu popularizēšanu, digitalizēšanu, datubāzu un virtuālo izstāžu veidošanu, atmiņu pierakstiem gan audio, gan video versijā. Šī darba augļi redzami bibliotēkas mājaslapā. Datubāzei «Kuldīga: vēsture, notikumi, cilvēki» ir plaši izvērsta struktūra, kas ietver ne tikai visus svarīgākos pilsētas objektus, bet arī tādus tematus kā Kuldīga literatūrā, novada kino ļaudis, filmas, kurās redzama Kuldīgas apkārtnē. Pateicoties sadarbības līgumam ar vietējo laikrakstu redakciju, datubāzes lietotājiem ir pieejami rakstu pilnteksti. Virtuāli datubāzi bagātina daudzveidīgs fotomateriāls.

Vairāki interesanti projekti saista Kuldīgas Galveno bibliotēku ar novada muzeju. Izmantojot abu institūciju krājumus, izveidotas virtuālās izstādes «Tautas fronte – 25. Kuldīgas nodaļa», «Veckuldīgas pilskalns – 2014. gada arheoloģijas pieminekļi» u. c. Jau ienākot bibliotēkā, informatīvajā ekrānā

Novadpētniecības krājums.

Foto: Zinta Geršmane

var iepazīties ar novadpētniecības materiālu apkopojumu.

Ražīgs projekts bijis arī «Dzīvesstāstu un atmiņu vākšana, dokumentēšana, apstrāde un publicēšana», kurā jūtama liela iedzīvotāju atsaucība un atbalsts. Bibliotēkas mājaslapā var iepazīties ar vienu no atmiņu pierakstiem – tas ir videoieraksts par Kuldīgas pilsētas laukumu. Gribētos novēlēt šos vērtīgos resursus vairāk izcelt mājaslapas struktūrā, lai lietotājam nebūtu jāmeklē daudzajās pakalpojumu sadaļās. Novadpētniecības materiāli uzrunā ne tikai virtuāli – bibliotēkā ar tiem var iepazīties, atverot daudzās mapes un grāmatas, kas izvietotas atsevišķā plauktā.

Novadpētniecība ir viens no Kuldīgas bibliotēkas nozīmīgākajiem darba virzieniem, kas tiek veikts ciešā sadarbībā ar visām novada bibliotēkām. 2015. gada 23. maijā noslēdzās bibliotēkas organizētais novadpētniecības konkurss Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novada pašvaldību publisko bibliotēku bibliotekāriem «Urķīgais novadpētnieks». Tā mērķis – aktivizēt bibliotēku darbu vietējā kultūras mantojuma apzināšanā un uzlabot darbinieku prasmes darbā ar modernajām informācijas tehnoloģijām – tika veiksmīgi sasniegts. Konkursa dalībnieku paveiktais tika izvērtēts Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā kopā ar Kuldīgas novada muzeja direktori Daci Bumbieri. Konkursa balvu fonds bija 450 eiro. Pirmo vietu ieguva Daiga Riežniece no Kabiles pagasta bibliotēkas, otro vietu – Daina Jaunzeme no Nīkrāces pagasta bibliotēkas, trešo vietu – Lāsma Veigelte no Kurmāles pagasta Priedaines bibliotēkas. Vizma Hartmane no Laidu pagasta bibliotēkas un Inese Šarkovska no Rendas pagasta bibliotēkas saņēma veicināšanas balvas.

Pārliecināties, ka Kuldīgas Galvenās bibliotēkas bibliotekāri strādā ļoti radoši. Kuldīdniekiem ir daudz nākotnes ieceru novadpētniecības jomā. Kā teica viena no AIRAN darbiniecēm, šajā darbā gribas arvien iet dziļumā.

Kuldīgas kolēģu pavadībā izstaigājam katru ēkas stūrīti. Bibliotēka ir ļoti skanīga, kā jau bijusi sinagoga. Pat pusbalsī teikts vārds

te gūst skaļu atbalsi. Lai Bērnu nodaļas apmeklētāju skaņās balsis netraucētu klusuma mīlētājus, ir iekārtota norobežota lasītava. Nākotnē plānots bibliotēkā izmantot skaņu izolējošus materiālus.

Bibliotēka iekārtota tā, lai ikviens šeit justos gaidīts un viņa intereses iespēju robežās akceptētas. Ar īpašu mīlumu bibliotekāri rūpējas par visjaunākajiem apmeklētājiem – kopīgi iet pārgājienos, rosina aktīvai darbībai un, uzslavējot par paveikto, iepriecina ar kādu kārumu. Bibliotēkā ir literatūra visa vecuma grupām, arī bilžu grāmatas mazuļiem, galda spēles, animācijas filmas, pieejami interneta pakalpojumi. Bērni bibliotēkā pavada daudz laika, arī mūsu apmeklējuma brīdī mazie lasītāji ir kuplā skaitā.

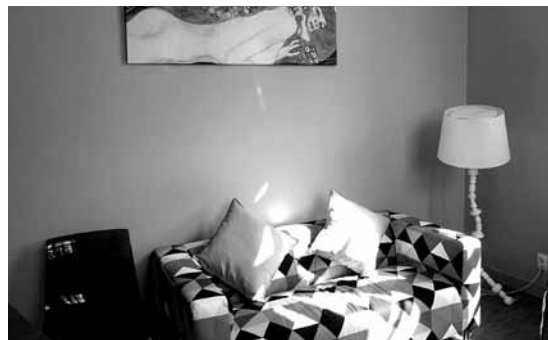

Foto: Inga Sallinene

Miera un klusuma stūrītis

Bibliotēkā ir nakts abonements – izdevumus var saņemt 30 minūtes pirms darba laika beigām un atdot nākamās darbdienu ritā līdz plkst. 9.00. Šeit ir arī iespēja noskatīties filmas portālā www.filmas.lv un izmantot WiFi. Bibliotēkas mājaslapas sadaļā «Jautā bibliotekāram» var saņemt virtuālās uzziņas. Cilvēkiem ar redzes problēmām tiek piedāvāta specializēta datortehnika, arī lupas. Blakus ēkā, kas reiz bijusi ebreju lūgšanu nams, ir iekārtots Kuldīgas Mākslas nams. Te notiek aktīva koncertu un mākslas izstāžu darbība.

Apskatījuši bibliotēku un aprunājušies ar kolēģiem, izmetam likumus pa pilsētas ielām un Ventas krastu. Kuldīga patiešām ir ļoti sakopta, skaista mazpilsēta ar tikai sev raksturīgiem akcentiem. Mazā Alekša upīte, plūstot gar māju sienām, te ienes Venēcijas

Foto: Inga Šallinene

Cits laiks

noskaņas. Pārsteidz ziedu bagātība, ir daudz interesantu skulptūru – akmenī iemūžinātas pat dziedošās suitu sievas. Uz mājas jumta novietota kaila vīrieša skulptūra esot izraisījusi pārpratumu – kāda sieviete izsaukusi policiju, jo noturējusi to par dzīvu cilvēku, kurš gatavojas lēkt Ventā.

Citas dimensijas izjūtas pārņem muzejā «Cits laiks». Daudzi vēl atceras sarkanā krāsā iekrāsoto padomju dzīvi, toties sen vairs nav aculiecinieku notikumiem, kas risinājušies 17.gadsimtā Stafenhāgena namā ielas pretējā

Pelču pils

Foto: Zīta Ģeršmane

pusē. Mūsdienās šeit apskatāma Zviedrijas karaļa Kārļa XII atstātā senā lāde, bet, lai to iznestu, būtu jānojauc siena. Kuldīga ir pil-sēta, kurā gribētos atgriezties, jo nepaspējām apskatīt vēl tik daudz, taču šoreiz mūsu ceļš ved tālāk – uz bibliotēku pili. Arhitekta Vilhelma Neimaņa projektētā Pelču pils celta no 1900. līdz 1904. gadam firstam Mihailam fon Līvenam. Jau toreiz pils rietumu stūrī iekārto-ta plaša bibliotēka un skaisti veidotos grāma-tu skapjos pūsts silts gaiss no centrālapkures. Grāmatu skapji joprojām gatavi pildīt savu funkciju, saglabājies arī balkons un vitņu kāp-nes, kas vedušas uz telpas otro stāvu. Bibliotē-kā ir bijusi savākta retu sējumu kolekcija par muižnieku ģenealoģiju un zinātniskie raksti. Firstam M. fon Līvenam paticis tajā uzturēties un nodoties savu ciltsrakstu pētīšanai.

Tagad pili atrodas Pelču speciālā inter-nātskola – attīstības centrs, taču pāris nelielas telpas (patālu no kādreizējās bibliotēkas vietas) aizņem arī Pelču pagasta bibliotēka. Tā atvērta 1953. gadā un toreiz atradās tieši firsta Līvena bibliotēkas telpās. 1967. gadā bibliotēka tika pārcelta ārpus pils. Tā vairāk-kārt mainījusi adreses, līdz 2009. gadā ceļš atkal veda uz pili. Bibliotēkai ierādītās telpas

Te lasīja firsts
M. fon Līvens

ilgstoši nebija remontētas. Remonts notika 2011. gadā. Atjaunotās ozolkoka grīdas un pēc autentiskiem paraugiem izgatavotās durvis šodien rada īpašu noskaņu. Arī bibliotēkas darbs ir īpašs un ieguvis atzinību starptautiskā mērogā. Par projektu bērniem «Mazā novadpētniecības skola» Pelču pagasta bibliotēka saņēmusi EIFL (*Electronic Information for Libraries*) inovāciju balvu publiskajām bibliotēkām izglītības jomā. Pelču bibliotēka ir viena no četrām apbalvotajām šajā kategorijā, pārējās ir no Meksikas, Kenijas un Moldovas. Balvā piešķirti 1500 dolāri (tie tiks izlietoti, iegādājoties tehniku novadpētniecības projektu turpināšanai), kā arī sertifikāts, kurus saņemt bibliotēkas vadītāja Daina Girvaite ir aicināta EIFL starptautiskajā konferencē Dānijā.

Projektā «Mazā novadpētniecības skola» pagasta bērni tika iepazīstināti ar Pelču pils vēsturi un leģendām, mācīti veidot animācijas filmiņas, paši tās gan zīmējot, gan režisējot. Projektā bija iesaistīti aptuveni 20 bērnu vecumā no 7 līdz 15 gadiem. Paveikto varēja noskatīties Leģendu nakts laikā Pelču pilī, kā arī digitālajā izstādē «Pelču pagasta bērnu ieguldījums pagasta novadpētniecības popularizēšanā» bibliotēkā.

Pelču pagasta bibliotēkas vadītāja balvas saņem bieži. Tā 2014. gadā viņai piešķirta Kuldīgas novada balva kultūrā par radošumu un uzdrīkstēšanos. Par to, ka šī balva ir pel-

nīta, pārliecināties, draudzīgi satīpstot mazajā bibliotēkā. Pils un bibliotēkas vēsture, kā arī šodienas aktualitātes uzskatāmi redzamas datora ekrānā. Plauktā glīti sarindotas novadpētniecības mapes ar unikāliem materiāliem. Jūtams, ka bibliotēkā darbojas arī bērnu čaklās rokas – pirms nolietota grāmata nonāk makulatūrā, tā pārtapusi papīra ezi.

Dainas Girvaites vadībā izstaigājam pili un parku. Ieejam 2011. gadā atjaunotajā bijušajā ledus pagrabā ar klētiņu virsbūvē. Tagad tas ir brīvā laika pavadīšanas centrs.

Līdz ar to mūsu mācību brauciens ir noslēdzies. Paldies Kuldīgas un Pelču kolēģiem par sirsnīgo uzņemšanu un jaunām idejām.

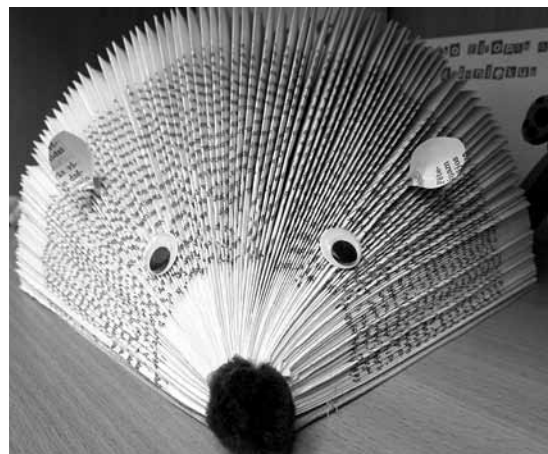

Foto: Inta Sallinene

Grāmatas pārvērtības

Foto: Daina Ģeibaka

PAŠU MĀJĀS

- **INGŪNA STRANGA**
Bilingvāli pasākumi
pirmsskolas vecuma bērniem
- **INGŪNA STRANGA**
Labās prakses piemēri bilingvālu pasākumu
organizēšanai bibliotēkās
pirmsskolas vecuma bērniem
- **INGRĪDA RASA, MARGITA ZEMĪTE**
Trešā bišumuižnieku tikšanās Bišumuižā
- **GUNTA OZOLA**
Mācies un atpūties Rīgas Centrālajā bibliotēkā
Mākslas un mūzikas krājuma nodaļa
(no 2012.gada līdz šodienai)
- **RENĀTE KRŪMA**
Rainim un Aspazijai – 150
- **RENĀTE KRŪMA**
Uzmanības lokā – autors
- **SALLIJA KRAUZE,
DZIDRA GUDĻEVSKA**
Darbs ar jaunākajiem lasītājiem
RCB filiālbibliotēkā «Zemgale»

Foto: Daina Ģeibaka

BILINGVĀLI PASĀKUMI PIRMSSKOLAS VECUMA BĒRNIEM

INGŪNA STRANGA

RCB Bibliotēku dienesta galvenā speciāliste

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (RD IKSD) atbalstītā projekta «Dialogs. Bilingvāls» ietvaros RCB un filiāļu bibliotekāriem bija iespēja piedalīties nodarbībās, kuru mērķi bija gūt informāciju, kas veicinātu izpratni par bilingvālo izglītību, un iepazīt metodes darbam ar bērniem, kuriem latviešu valoda nav dzimtā valoda. Nodarbības vadīja Latviešu Valodas aģentūras galvenā speciāliste metodiķe Vineta Vaivade un Latvijas Universitātes mediypedagoģijas doktorante Liene Valdmane. Pateicoties lektoru interesantajam bilingvālās izglītības teorētiskajam izklāstam un bibliotekāru praktiskajā darbībā izzinātajām metodēm, ir gūtas daudzpusīgas un ļoti nozīmīgas zināšanas un prasmes. Ņemot vērā temata nozīmīgumu un to, ka nodarbību dalībnieku loks bija ierobežots, šajā rakstā iekļauts saīsināts priekšlasījums aplūkoto tēmu atreferējums, aprakstītas RCB bibliotekāru grupu un individuālajā darbā izmēģinātās metodes un idejas to pielietojumam, norādīti gan lektoru minētie, gan arī citi, internetā pieejami, resursi.

Foto: Daina Ģeibaka

Latviešu Valodas aģentūras galvenā speciāliste metodiķe Vineta Vaivade

Sabiedrības integrācijas procesā bibliotēkai ir ļoti liela nozīme. Tā ir ne tikai vieta, kur iegūt daudzpusīgu informāciju un materiālus, bibliotēkā noris ikdienas saskarsme gan ar pamatiedzīvotājiem, kuri dažādu iemeslu dēļ nav apguvuši latviešu valodu, gan ar dažādu kultūru pārstāvjiem, imigrantiem. Bibliotēkas jau ir, bet var būt vēl lielāks atbalsts tiem, kuri vēlas izzināt un iepazīt Latvijas kultūru, apgūt vai pilnveidot latviešu valodas zināšanas. Viens no atbalsta pasākumu veidiem ir bilingvisms komunikācijā un aktivitāšu organizēšanā.

Kas ir bilingvisms? Teorijā sniegtais skaidrojums – bilingvisms ir stāvoklis, kad atsevišķs indivīds, noteikta sabiedrība vai tās daļa prot un saziņā lieto divas valodas. Turklāt tā nav valodu lietošana juku jukām, bet gan katras valodas lietošana noteiktā situācijā¹. Ar valodas prasmju attīstīšanu ir saistāma bilingvālā izglītība, kuras mērķis nav mācīt gramatiku, bet palīdzēt sniegt saprotamu saturu. Latvijā bilingvālās metodes parasti tiek lietotas latviešu un krievu valodā, bet arvien biežāk nākas saskarties ar situācijām, kurās komunikācijā jāizmanto arī starpvaloda (trešā valoda), kas parasti ir angļu valoda.

Bibliotēkās valodas prasmju pilnveidošana notiek neformālā vidē (formālā vidē – skola, kursi), tāpēc tā ir nevis jā māca, bet jālieto. Pasākumu mērķis bibliotēkā nav iemācīt valodu, bet radīt vidi tās attīstībai. Bibliotekārs ir palīgs procesā, kurā galvenā «mācību viela» ir saziņas situācijas. Tas ir pamats, kā rīkojami bilingvāli pasākumi bērniem, – nevis kā mācības, bet kā pasaules iepazīšana, kurā tiek izmantota bērna

¹ Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca. *letonika.lv* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: <http://letonika.lv/groups/default.aspx?r=1107&q=lietot&id=2060872&g=1>

dabiskā izziņas tieksme. Jo mazāk nodarbība bibliotēkā līdzinās mācību stundai, jo labāk.

Lai bilingvāli pasākumi pirmsskolas vecuma bērniem būtu sekmīgi, jāievēro vairāki nosacījumi. Visnozīmīgākais no tiem – veidot pozitīvu psiholoģisko gaisotni, jo bērni mācīsies latviešu valodu tikai tad, ja viņiem tas sagādās prieku. Pozitīvu vidi veido pieaugušā un bērna attiecības, kurās bibliotekārs ir partneris, nevis vienīgi zināšanu sniedzējs. Partneris

Foto: Daina Ģeibaka

Latvijas Universitātes
medijpedagoģijas
doktorante Liene Valdmane

norāda ceļus, nevis deklarē neapstrīdamu un absolūtu patiesību. Ja pieaugušais spēj būt kā bērns, viņš kļūst par spēļu un rotaļu biedru. Un arī par uzvarētāju attiecību veidošanā.

Valodas zināšanas iekļauj četras prasmes: runāšana, klausīšanās, lasīšana, rakstīšana. Valodu mācās (likumi, gramatika, valodas konstrukcijas utt.), un valodu lieto. Sākuma un nozīmīgākais posms valodas apguvē ir saziņa, kurā noteicošā ir runāšana un klausīšanās, kas ļauj saprast sacīto, uztvert tā jēgu, tāpēc obligāta bērnu bilingvālo nodarbību sastāvdaļa ir komunikācija, jo tās viņiem šodien ļoti pietrūkst. Vadītājam ir mazāk jārunā pašam, bet vairāk jārosina bērni – stāstīt, atklāt savu viedokli. Sarunu var sākt ar vienkāršākajām teikumu konstrukcijām: «*Man patīk...*», «*Man nepatīk...*», «*Es saprotu, ka...*». Svarīgi panākt, lai bērns nebaidās runāt, bet cenšas to darīt. Klausītājam ir jābūt pacietīgam un gatavam atbildēt uz daudziem jautājumiem. Ja bērns vairākkārt nesapņems atbildi, viņš noteikti vairs neko neprasīs.

Parasti pieaugušie vēlas, lai bērni apgūst to, ko ir radījuši citi, un maz domā par to, ko bērni var radīt paši, taču tieši tas viņus interesē visvairāk. Bērniem patīk sacerēt pasakas un stāstus. Ja pieaugušais pierakstīs bērnu darbus un tad kopā tos skaļi nolasīs, bērni klausīsies ar pavisam citu interesi. Kļūdains ir viedoklis, ka sarunu tematam ar mazu bērnu jābūt pavisam vienkāršam. Nevajag radīt infantilu pasauli, jo bērns ir saprātīgs radījums un arī sešos, septiņos gados viņam var piedāvāt grāmatas, kurās aplūkotas kādas problēmas, nopietnas, bet aizraujošas lietas. Var, piemēram, izmantot dzīvnieku pasakas, saistot tās ar cilvēku dzīvi.

Nodarbībās nedrīkst aizmirst par kustībām. Integrētā nodarbībā aktivitātes mijas: runāšana, stāstīšana, darbošanās, spēles, rotaļas. Katram bērnam patīk veidot reālas lietas, iesaistīties interesantos uzdevumos un būt kopā ar draugiem, tomēr jāievēro – mūsdienu bērniem nepatīk sarežģīti uzdevumi, kuru veikšanai vajadzīga liela pacietība. Turklāt visā ir jāpiedalās nodarbības vadītājam, jo, darbojoties kopā, pazūd pieaugušā loma, veidojas lielāka uzticēšanās un saprašanās. Ja nodarbības mērķis ir palīdzēt apgūt valodu, tad spēlei vienmēr ir kāda nozīme, jēga, kas to veicina.

Lasītprasmes apgūšanai bērniem vispirms jānāca saklausīt vārdā burtus. Vēlams izmantot ilustrācijas. Tomēr, arī iemācījušies atsevišķus vārdus, bērni vēl nespēj valodu lietot. Saistot vārdus kopā, viņi labāk saprot, kā veidojas teksts. Lasīt bērni mācās vienreiz un vienā valodā. Ja bērns ir iemācījies lasīt savā valodā, viņš to viegli var izdarīt arī svešvalodā.

Pasākuma gaitā vadītājam ir jāizvairās no vērtēšanas. Tā kā bilingvālo nodarbību uzdevums ir veicināt saziņu, nevajag raizēties par valodas tīrību. Līdzko pieaugušais sāk skaļi norādīt uz kļūdām, saziņas process beidzas. Bērnam zūd arī pamata motivācija – prieks, gribēšana un vajadzība sarunāties. Nodarbības laikā nepareizi izrunātos grūtos vārdus var kopīgi atkārtot nodarbības beigās, tas veicina šo vārdu iegaumēšanu.

Parasti nodarbībās neformālā vidē piedalās bērni ar dažādām valodas prasmēm

un sagatavotības pakāpi. Tas nav jāuzskata par šķērslī interesantam pasākumam, lai gan vadītājam nepieciešama papildu sagatavošanās un plānošana. Šķēršļi rodas tad, ja pieaugušais pauž savu attieksmi pret bērnu dažādajiem zināšanu līmeņiem. Pasaules prakse rāda – bērni lieliski iemācās divas, trīs valodas, tomēr laika periods, cik ātri tas notiek, ir individuāls un atkarīgs no daudziem faktoriem: temperamenta, psiholoģiskās situācijas u. c. Dažiem bērniem ir grūti izteikties pat savā dzimtajā valodā, citiem – saprast priekšā lasītu tekstu u. tml., tāpēc nodarbības vadītājam nav jāraizējas, ka vājāk sagatavotie bērni kaut ko nezinās un nesapratīs. Nevajag domāt, ka bērnam jāsniedz tikai vienkāršākā informācija, proti, tas, ko viņš jau zina. Tad bērns nodarbībā neko jaunu un noderīgu neiegūs.

Bilingvālu nodarbību pirmsskolas vecuma bērniem nav ieteicams plānot agrās rīta stundās, kad lielākajai daļai bērnu organisms vēl nav atmodies. Savukārt vēlās vakara stundās bērna nogurums var izpausties kā enerģijas pārpilnība. Vienmēr jāņem vērā arī laika limits – bērniem interese zūd apmēram pēc 20 minūtēm (bibliotēkas vidē – 30 minūtēs). Nozīmīga ir tēmas izvēle – bērni klausīsies vadītājā un aktīvi piedalīsies pasākumā tikai tad, ja viņiem būs interesanti. Nodarības panākumus garantē jautrība, piedzīvojumi, pārsteigumi. Labākai valodas apguvei ieteicamas vismaz četras tematiski saistītas nodarbības. Intriga ir īstais brīdis vienu pasākumu beigt, bet otru turpināt. Katras nodarbības sākumā vēlams iepazīstināt dalībniekus ar tematu («Šoreiz es gribu pastāstīt par...») un definēt, kuru valodas daļu plānots apgūt. Tādā veidā visiem – gan bērniem, gan viņu vecākiem – ir zināms nodarbības saturs un mērķis. Labi, ja, nodarbībām noslēdzoties, ir kāds skatāms rezultāts, piemēram, izveidots neliels iestudējums, tas dod padarīta darba izjūtu.

Pirmsskolas vecuma bērni nodarbības apmeklē pieaugušā (vecāki, vecvecāki, aukle u. c.) pavadībā. Vecāku klātbūtni var sekmiģi izmantot, īpaši ja panāk viņu uzticību

un labvēlīgu attieksmi. Vecākus var iesaistīt nodarbībās, taču viņiem var piedāvāt arī citu laiku pavadīšanas veidu, teiksim, iepazīties ar materiāliem un interneta resursiem latviešu valodas apguvei (piemēram, «Vecāku rokasgrāmata»²), lasīšanas veicināšanai u. c.

BILINGVĀLU NODARBĪBU METODES UN APRAKSTI

IEPAZĪŠANĀS SARUNAS:

- Nodarības dalībnieks nosauc savu vārdu un pasaka, kas viņam patīk, kas nepatīk («*Mani sauc...*», «*Man patīk...*», «*Man nepatīk...*»). Katrs nākamais dalībnieks atkārto iepriekšējā teikto un papildina, runājot par sevi.

LIETU, PRIEKŠMETU NOSAUKŠANA:

- Telpā ir izvietotas zīmītes, uz kurām uzrakstīti priekšmetu un lietu nosaukumi (*logs, grāmata, plaukts* u. tml.). Pēc kāda laika šīs zīmītes tiek nomainītas ar citām, kurās lietvārdi papildināti ar darbības vārdiem (*izslēgt gaismu, paņemt grāmatu* u. tml.), vēl pēc laika – lietvārdus papildina īpašības vārdi (*gaiša gaisma, liela grāmata* u. tml.).

- Papīra lapā izgriež vai izplēš caurumu. Dalībnieks skatās caur to uz telpu un nosauc redzamās lietas.

- Dalībnieki sadalās komandās, katrai no tām tiek iedots vienāds skaits plastmasas glāžu. Vadītājs izvēlas vienu burtu, ar kuru dalībniekiem jānosauc vārdi. Nosaucot vārdus ar attiecīgo burtu, no glāzēm tiek veidots «tornis». Uzvar komanda, kuras «tornis» ir visaugstākais.

MĪKLAS UN ATMINĒJUMI:

- Uz papīra tāfeles izklaidus ir uzrakstīti burti, divi no tiem īpaši iezīmēti. Izmantojot

² Divvalodīgi bērni : vecāku rokasgrāmata. *Māci un mācies latviešu valodu* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Vecakiem_Vecaki_Izlasiet/Rokasgr%C4%81mata.pdf

iezīmētos burtus, dalībnieki cenšas atminēt pasaku tēla vārdu, par kuru būs nodarbība.

Mazākiem bērniem vārda veidošanai var izmantot izklaidus uzrakstītas zilbes, bet pasakas nosaukuma veidošanai – vārdus.

- Katrs nodarbības dalībnieks saņem divas dažādu krāsu lapiņas. Uz vienas krāsas lapiņām ir uzrakstīts kāds vārds, uz otras – jā-uzraksta trīs teikumi, kas šo vārdu raksturo. Citiem pēc šo teikumu nolasišanas ir jāatmin uzrakstītais vārds.

- Katrs dalībnieks saņem kartīti, ko nedrīkst rādīt citiem. Uz kartītes ir kāda dzīvnieka attēls (cits variants: kāds no pasaku tēliem). Dalībnieki sadalās pāros un viens otram piesprauž uz muguras savu kartīti. Uz dodot jautājumus, dalībnieks cenšas atminēt, kas redzams viņam uz muguras piespraustajā kartītē. Atbildēt uz jautājumiem drīkst tikai ar «jā» un «nē». Kad dzīvnieks ir atminēts, kartīti noliek uz galda. Uzvar pāris, kurš uzdevumu veicis visātrāk.

VALODAS SPĒLES:

- Dalībnieki veido stāstījumu par tematu. Vadītājs pieraksta stāstīto (runāto) tekstu un izveido tam kopiju. Tad tekstu sagriež pa atsevišķiem vārdiem, no kuriem tas jākonstruē no jauna. Pēc tam konstruēto teks-

tu salīdzina ar sākotnējo variantu (izveidoto kopiju).

- Katrs dalībnieks uzraksta uz papīra lapas vienu vārdu. Lapu saburza, izveidojot piku. Dalībnieki un telpa tiek sadalīta divās daļās. Katra komanda met savas pikas otras komandas pusē tā, lai viņu daļā to paliktu pēc iespējas mazāk. Pēc «pikošanās» beigu signāla dalībnieki lasa vārdus no savā pusē nomestajām pikām un veido no tiem teikumus.

- Uz trim lielām papīra tāfeles loksņēm uzrakstīti dažādu krāsu nosaukumi (zils, brūns, zaļš). Pirmajā lapā izmantots balts pamats un visiem vārdiem melni burti, otrajā – katrs vārds ir savā krāsā (brūns – brūnā, zaļš – zaļā), bet trešajā – katrs vārds ir citā krāsā (brūns – zilā, zils – dzeltenā). Dalībnieki meklē nosauktās krāsas telpā, apģērbā, grāmatās u. c.

SARUNAS PAR GRĀMATĀM:

- Katrs dalībnieks saņem kartīti ar kādas lietas vai būtnes attēlu. Tiek priekšā lasīts teksts. Kad tiek nosaukta attēlotā lieta vai būtne, dalībnieks paceļ savu kartīti.

- Tiek sagatavotas lapas ar dažādiem grāmatu vāku attēliem par vienu dzīvnieku.

Foto: Daina Ģeibaka

Nodarbību
dalībnieki

Dalībnieki pastāsta par attēloto dzīvnieku, zem katra attēla tiek pielikts iepriekš sagatavots grāmatas nosaukums.

- Katrs dalībnieks saņem trīs lapas, uz kurām ir dažādi attēli no vienas grāmatas. Dalībnieki pastāsta, par ko būs rakstīts grāmatā, no iepriekš sagatavotām lapiņām ar burtiem un vārdiem veido tās nosaukumu.

- Dalībnieki noklausās nelielu grāmatas fragmentu un pēc lasījuma pasaka, kas grāmatā notika iepriekš, kas notiks pēc tam.

- Dalībnieki saņem teksta fragmentu ar tukšām vietām vajadzīgo vārdu ievietošanai (cits variants: dažus vārdus tekstā aizstāj ar attēlu).

- Katrs dalībnieks saņem aprakstu par kādu dzīvnieku un iepazīstas ar to. Dalībnieki aplūko šī dzīvnieka attēlus grāmatās un/vai noskatās multfilmu un/vai noklausās dziesmiņu. Dalībnieki salīdzina, kas ir attēlots patiesi, kas – nē.

- Stāstījuma (pasakas) veidošana, izmantojot tikai grāmatu vāku attēlus.

RADOŠS TEMATA IZKLĀSTS (PARAUGI NODARBĪBU VADĪTĀJIEM)

Par katru lietu var veidot stāstu, par katru stāstu var veidot daudzus stāstus. Nepieciešama tikai radoša izdoma un vēlēšanās veidot ko jaunu, interesantu un aizraujošu.

KĀ RADOŠI STĀSTĪT PAR LIETĀM:

- Koka karote – kas ir koks, kur aug koki, kā koks kļuvis par karoti, karote kā galda piederums ēšanai, karote kā svara un garuma mēritājs, kā mūzikas instruments (ritmam), rotaļas ar karoti (kurš ātrāk aiznesīs olu karotē u. c.).

- Porcelāna zaķītis – ko zaķīši dara, kur dzīvo, citas lietas ar burtu«z», zaķīšu teātris, teātris par«Zaķīša pirtiņu» kopā ar ģimeni, zaķīša veidošana no māla, uzlīmītes ar grāmatām par zaķiem.

- Mašīna – krāsas, transporta līdzekļi, ģimenes ceļojums uz veikalu, muzeju, pilsētu, drošība braucot, gadalaikiem piemēroti

transporta līdzekļi, sacikšu braucēji, grāmatas, pasakas, dziesmiņas par auto.

KĀ RADOŠI IZMANTOT TEKSTU:

- Stāsts no grāmatas par pirmo skolas dienu – katrs dalībnieks saņem kartīti, kas raksturo pirmo skolas dienu. Dalībnieki iesaistās sarunās par dienas gaitu, piemēram, kā bērni parasti iet gulēt un ceļas no rīta, ko ēd brokastīs – ko mamma liek vai ko paši grib. Sarunai par rīta vingrošanu seko kustību rotaļa, bet turpinājumā – zīmējuma veidošana par skolu.

- Pasaka par peļķi- dalībnieki uzzīmē peļķi un pastāsta ar ko šis vārds asociējas. Uz virsmas izlietā ūdenī bērni ar pirkstiem veido peļķi, klausās stāstījumu un sarunājas par dabu, dabas parādībām, peļķēm, skata un skaita peļķes grāmatu attēlos utt.

KĀ VEIDOT PASĀKUMUS CITU KULTŪRU IEPAZĪŠANAI:

- Telpā ir vairākas «stacijas» – galdi, uz kuriem izvietotas dažādas ar nacionālajām spēlēm saistītas lietas. Dalībnieki stāsta par savas tautas spēlēm, citi uzdod jautājumus.

- Dažādu tautu pasaku iepazīšanas nedēļa – katra diena veltīta citai kultūrai.

- Nacionālo kultūras biedrību iesaistīšana pasākumos, aicinājums dāvināt bibliotēkai grāmatas reti sastopamās valodās.

- Nacionālo kultūras biedrību pārstāvju iesaistīšana materiālu veidošanā par bibliotēku, tās aprīkojumu, iespējām, pakalpojumiem. Iespējams veidot filmiņu, kuru vēlāk var izmantot pēc vajadzības.

INTERNETA RESURSI – PALĪGS BILINGVĀLU NODARBĪBU VEIDOTĀJIEM

METODISKIE MATERIĀLI

Latviešu valodas aģentūras elektroniskie mācību un metodiskie materiāli. *Māci un mācies latviešu valodu* [tiešsaiste] [skatīts

2015. g. 25. apr.]. Pieejams: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Informativais_buklets_LV.pdf

Pirmsskolas bilingvālo izglītības programmu izstrādes teorētiskais pamatojums – Latviešu valodas aģentūra. *Māci un mācies latviešu valodu* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/CLIL_Metodiskie_Materiāli/Pirmsskolas_bilingvālo_izglitibas_programmu_izstrades_teortiskais_pamatojums.pdf

Bilingvālās izglītības teorētiskās pamatnostādnes, plānošanas soļi, izglītības modeļi. Viens no modeļiem: sarunas pirmajā valodā tik daudz, cik iespējams, un otrajā valodā tik daudz, cik nepieciešams; otrs modelis – 50% mācīšanās situāciju pirmajā valodā un tikpat daudz otrajā valodā. Pasaku klausīšanās, skatīšanās, lasīšana, rakstīšana, stāstīšana u. c., kas rosina bērnu darboties. Temati nodarbībām: «Māju celšana», «Lāča piedzīvojums», «Mans fantāzijas dzīvnieks».

Māci un mācies latviešu valodu. *Māci un mācies latviešu valodu* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: <http://maciunmacies.valoda.lv/>

Latviešu valodas pasniedzējiem – metodiskie materiāli, videomateriāli, ceļvedis valodas apguvei u. c. Latviešu valodas apguvējiem – spēles, vārdnīcas, videomateriāli, animācijas filmas u. c.

Divvalodīgi bērni: vecāku rokasgrām. *Māci un mācies latviešu valodu* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Vecakiem_Vecaki_Izlasiet/Rokasgr%C4%81mata.pdf

Skaidrojums par bilingvālo izglītību, motivācijas veidošana valodas apguvei, ieteikumi ģimenes, skolas vai bērnudārza sadarbībai, idejas kopīgai darbībai ar bērnu. Materiāls paralēli latviešu un krievu valodā.

PRAKTISKI VEICAMU UZDEVUMU, SPĒĻU UN ROTAĻU APRAKSTI

Eglīte Inese. Tip top : 6 gadi : latviešu val. mazākumtautību bērniem / Inese Eglīte ; Ingunas Kļavas-Švankas, Edgara Švankas il. un dizains. – Rīga : Zvaigzne ABC, 2012. – 88 lpp. : il., notis. – ISBN 978-9934-0-2937-0 .

Interaktīvās spēles *Māci un mācies latviešu valodu* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: <http://maciunmacies.valoda.lv/speles>

Spēles internetā pirmsskolas vecuma bērniem valodas apguvei:

– *atpazīt un sameklēt alfabēta burtus, vārdus;*

– *«Valodiņa» – spēle pirmsskolas un sākumskolas bērniem, ietver 10 piedzīvojumus: «Dzimšanas diena», «Pagalmā», «Bērnudārzā», «Uz ielas», «Rotaļlietu veikālā», «Laukos», «Pastaiga mežā», «Lieldienas», «Ekskursija uz Zoo», «Ceļojums». Katram piedzīvojumam ir trīs līmeņi, kuros jāveic dažādi uzdevumi. Ja bērns izpilda visus uzdevumus, tiek piešķirts diploms;*

– *«Runājošās pasakas» – trīs ilustrētas un ieskaņotas pasakas («Vislabākā lieta», «Slinkais Džeks», «Divi lācēni»), visas latviešu, krievu un angļu valodā. Katrai pasakai ir sagatavoti 10 interaktīvi uzdevumi.*

Metodiskais pielikums diasporas nedēļas nogales skolu latviešu valodas mācību programmai : 5–6 gadus veciem bērniem. *Māci un mācies latviešu valodu* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/e-DIA_5-6.pdf

Jautājumi dialoga rosināšanai, spēles, darba lapas par tematiem: «Dzīvnieki», «Māja», «Mājdzīvnieki», «Kas notiek rudenī?», «Pavasaris jau nāk», «Spēlējam teātri» u. c. Ieteikumi grāmatu tekstu izmantošanai nodarbībās (M. Cielēnas, V. Plūdoņa, M. Laukmanes u. c. dzeja,

I. Ziedoņa, Brāļu Grimmu, latviešu tautas u. c. pasakas, J. Baltvilka stāsts u. c.).

Pirmsskolas izglītības mācību programma bilingvālai mācību satura apguvei 4–6 gadus veciem bērniem. *Māci un mācies latviešu valodu* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/CLIL_MetodiskieMateriali/Pirmsskolas_macibu_progr_bilingv_apguvei_berniem.pdf

Valodas apguve, aplūkojot atsevišķus tematus: «Labdien! Es esmu...», «Es un mana ģimene», «Es rudenī», «Es braucu uz laukiem», «Es dzīvoju Latvijā» u. c.

Paveries un paskaties...: bilingvālā izglītība pirm skolā. *Atvērtā skola* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: <http://atvertaskola.iac.edu.lv/gramatas/pirmskola/risinajumi.htm>

Aktivitātes nedēļas garumā radošai darbībai pirm skolā (ar uzdevumu aprakstiem): «Konstruējamā pirmdiena», «Gardā otrdiena», «Minamā trešdiena», «Mīļā ceturtdiena», «Super piektdiena». Rotaļu apraksti. Tēlotājdarbības veicināšana un uzdevumi. Aktivitātes valodas pilnveidei, sarunas par grāmatām: M. Mellēna «Manas mājas», Z. Ērgle «Saulainie nami», L. Vāczemnieks «Pilsētas vēderā», H. K. Andersens «Nāriņa» un dzejoļi ar attēlojamu darbību.

Zaiceva T. Darba lapas mazākumtautību bērniem latviešu valodas rotaļnodarbībās : 3–5 gadi. *pirmsskola.lv* [tiešsaiste] [skatīts 2015. g. 25. apr.]. Pieejams: <http://pirmskola.lv/node/660>

Uzdevumi bērniem, izmatojot darba lapas attēlus: jāsaliel rotalīetas kastēs, skapī, uz plaukta, ar smaidiņu jāatzīmē garšīgi ēdieni u. c.

LABĀS PRAKSES PIEMĒRI BILINGVĀLU PASĀKUMU ORGANIZĒŠANAI BIBLIOTĒKĀS PIRMSSKOLAS VECUMA BĒRNIEM

INGŪNA STRANGA

RCB Bibliotēku dienesta galvenā speciāliste

Bilingvālā saziņa ir īpašs komunikācijas veids, kas prasa specifiskas zināšanas. Tāpēc nozīmīgs ir RCB projekta «Dialogs. Bilingvāli» ieguvums – jaunas prasmes darbā ar mazākumtautību pirmsskolas vecuma bērniem. Projekta īstenošanas laikā RCB Bērnu literatūras nodaļā un deviņās filiālbibliotēkās, kas atrodas dažādos Rīgas rajonos, notika 38 bilingvāli pasākumi, kuros vairāk nekā 120 bērnu tika rosināti apgūt un pilnveidot latviešu valodas prasmi. Pasākumu mērķgrupa bija īpaša – mazuļi (4–7 gadi), kuri neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādes –, jo viņiem nereti ir samazinātas iespējas apgūt latviešu valodu. Pasākumu vadīšana divās valodās, īpašas metodikas apguve, darbs ar interesentu grupu, kuras dalībnieku skaits un zināšanas nav prognozējamas, – tas viss projektā iesaistītajiem bibliotekāriem bija liels izaicinājums. Pašlaik var apgalvot, ka RCB bibliotekāri ir kompetenti speciālisti, kuri guvuši lieliskus rezultātus, aizrautīgi un enerģiski strādājot ar mazākumtautību bērniem. Pasākumu dalībnieku vecāku aptaujā (42 anketas) visi norāda, ka bilingvālās nodarbības bibliotēkā ir bijušas bērnam noderīgas. Visatzinīgāk novērtēti bibliotekāri, draudzīgā atmosfēra, laipnā attieksme un mācīšanas metode. Ir izteikti lūgumi bilingvālus pasākumus rīkot biežāk un turpināt interesantās nodarbības.

Projekta gaitā gūtas vērtīgas atziņas un izdarīti vairāki secinājumi. Lūk, daži no tiem:

- latviešu valodas prasmes pilnveidošana pirmsskolas vecuma bērniem ir aktuāla daudziem, bet īpaši nozīmīga tā ir bērniem, kuri neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādes;

- lai iepazītu specifisku pasākumu organizēšanas metodiku, ļoti svarīga ir bibliotekāru apmācība (skat. «Bilingvāli pasākumi

pirmsskolas vecuma bērniem: ieteikumi pasākumu rīkošanai» Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata, 2015);

- pasākuma izdošanos pārsvarā nosaka emocionālā noskaņa – neformāla, brīva atmosfēra, sirsnība, labvēlība, draudzīgums, rotaļīgums, prieks, jautrība;

- saziņas pilnveidošanai pirmsskolas vecuma bērniem ir lietderīgi izstrādāt vismaz četru pasākumu programmu, kurā katrai nodarbībai ir noteikts temats un definētas apgūstamās prasmes;

- optimālais dalībnieku skaits mazāko bērnu bilingvālajos pasākumos ir 10, jo katram bērnam nepieciešama individuāla uzmanība;

- pasākumu vadīšanā vēlams iesaistīt divus un vairāk bibliotekārus, jo vienam ir grūti un dažkārt neiespējami reizē vadīt nodarbību, tulkot tekstu un uzmundrināt mazuļus, īpaši ja uz nodarbību ierodas 15 un vairāk bērnu;

- organizējot pasākumus, ir lietderīgi izeidot pieteikšanās sistēmu interesentiem;

- laiktietilpīgs, bet vienlaikus arī ļoti nozīmīgs ir nodarbības sagatavošanas posms, kurā jāizdomā, ko vēlas panākt un kādus jaunus vārdus iemācīt, jāpielāgo metodes un materiāli; interesantākie pasākumi bija rūpīgi plānoti, tiem tika veidoti scenāriji;

- bilingvālu pasākumu pamatā ir daudzveidīgu metožu pielietojums vienā nodarbībā: kustību rotaļas, spēles, grāmatu un bibliotēkas iepazīšana u. c. (skat. «Bilingvāli pasākumi pirmsskolas vecuma bērniem: ieteikumi pasākumu rīkošanai» t.p.);

- bērnu atvērtību sarunām un aktīvai līdzdalībai būtiski veicina tērpi, maskas, rotaļlietas un pirkstiņlilles;

- lasījumiem paredzētos tekstu fragmentus vēlams iepriekš pārveidot, aizstājot

grūtākos vārdus ar vieglāk saprotamiem un saīsinot tekstu;

- pasākuma norisē vēlams iesaistīt bērnu vecākus – viņu klātbūtne, palīdzība uzdevumu veikšanā, atbalsts un uzmundrinājums ir svarīgs;

- nozīmīgas ir balvas un telpas iekārtojums, kas var būtiski veicināt dalībnieku prieku un svētku izjūtu;

- pasākumu organizēšanai nepieciešami papildu finansiālie resursi – rotaļlietu, balvu, kancelejas preču iegādei.

Nodarbības temats:

IEPAZĪŠANĀS BIBLIOTĒKĀ

Nodarbības vieta:

RCB Ķengaraga filiālbibliotēka

Mērķauditorija:

pirmsskolas vecuma bērni (3–7 gadi)

Nodarbības ilgums: 50 min.

Sasniedzamais rezultāts:

- sasveicināšanās prasme («*Labdien, mani sauc...*»);

- vārdu krājuma bagātināšana (*bibliotēka, grāmata, liela grāmata, maza grāmata, lasīt, lasītava, žurnāls, burti, rakstnieks*);

- pieklājības frāžu apguve (*labdien, lūdzu, paldies*);

- bibliotēkas iepazīšana.

Izmantojamie materiāli: Pepijas tērps, rokas lelles (Vinnijs Pūks, Vardīte), bumba, medaljoni (vienā pusē dalībnieka vārds, otrā – vārda pirmais burts), interneta pieslēgums, grāmatīņas šablons, plakāti ar dziesmu vārdiem, krāsainie zīmuļi, balvas dalībniekiem.

Nodarbības norise:

1. Dalībnieku sagaidīšana. Pie ieejas bibliotēkā apmeklētāju sagaida Pepija, Vinnijs Pūks un Vardīte (izmantoti kostīmi un rokas lelles), viņi sasveicinās ar katru dalībnieku un pauž prieku par tikšanos.

2. Iepazīšanās aktivitāte. Dalībnieki veido apli, pasākuma vadītāji sasveicinās ar bērniem dažādās valodās un pastāsta, cik dažādās valodās var sasveicināties (*labdien, добрый день, bonne journée, hola, hello, labu dienu*).

3. Pepija iepazīstina ar dziesmiņu, ar kuru sāksies katra nodarbība, un pastāsta par tekstu, kurā ir labas dienas novēlējums viņiem. Vispirms pa rindiņai tiek lasīts priekšā dziesmiņas teksts, tad bērni to kopīgi atkārtoti un nodzied:

Labu dienu, labu dienu gribu tev teikt, 2 x
Labu dienu, labu dienu novēlēt tev. 2 x
Lai saulīte silda, bērniņi smaida,
Dziesmiņas vārdi skan.

4. Iepazīšanās spēle. Pepija stāv aplā vidū un, metot bumbu kādam no dalībniekiem, uzdod jautājumu: «*Kā tevi sauc?*» Tas, kurš noķer bumbu, atbild: «*Mani sauc...*»

5. Iepazīstināšana ar nodarbības tēmu. Pepija pastāsta, ka ir atbraukusi uz Latviju no Zviedrijas. Latvijā Pepija iemācījusies latviešu valodu un šodien grib kopā ar bērniem runāt latviski. Pepija uzdod jautājumus (bērni var atbildēt krievu valodā, Pepija sacīto pārtulko): «*Kādā zemē mēs dzīvojam?*», «*Kādā valodā Latvijā runā cilvēki?*», «*Kur mēs tagad atrodamies?*», «*Kas ir bibliotēka?*»

6. Bērni iepazīst bibliotēku. Dalībnieku izveidotais vilcieniņš dodas uz Abonementa nodaļu. Pepija uzdod jautājumus (bērni var atbildēt krievu valodā, Pepija sacīto pārtulko): «*Ko jūs redzat visapkārt?*», «*Kādas ir grāmatas?*», «*Vai grāmatas ir lielas?*», «*Vai grāmatas ir mazas?*»

7. Kustību rotaļa. Kad Pepija rāda lielu grāmatu, dalībnieki paceļ rokas uz augšu, kad Pepija rāda mazu grāmatu, dalībnieki pietupjas.

8. Bērni iepazīst bibliotēku. Dalībnieku izveidotais vilcieniņš dodas uz lasītavu. Te bērni apgūst vārdus *lasīt, lasītava, avīze, žurnāls*. Pepija iesaista dalībniekus sarunās: «*Kur mēs tagad atrodamies?*», «*Ko cilvēki dara lasītavā?*», «*Ko var redzēt lasītavā?*»

9. Vārdu spēles:

- dalībnieks met Pepijai bumbu un saka jebkuru vārdu krievu valodā. Pepija, metot bumbu atpakaļ, to pārtulko latviešu valodā, visi kopā atkārtoti jauno vārdu;

- rotaļlieta ar diktofonu – bērni saka jebkuru vārdu latviešu valodā, bet rotaļlieta to atskaņo/atkārtoti

- Vardulēns lasītavā ir sagatavojis bērniem žurnālus. Viņš pastāsta, ka vēl neprot lasīt, bet viņam ļoti patīk skatīties bildītes. Ja

arī bērniem patīk skatīties žurnālus, lasītavā viņi to var darīt.

10. Bērni iepazīst bibliotēku. Dalībnieku izveidotais vilcieniņš dodas uz Bērnu literatūras nodaļu. Te bērni atkārtο jaunos vārdus par bibliotēku un grāmatām, atbildot uz Pepijas jautājumiem: «*Ko mēs redzam šajā telpā?*», «*Vai te ir daudz grāmatas?*», «*Vai te ir žurnāli?*», «*Grāmatas ir lielas, vai grāmatas ir mazas?*»

11. Latviešu valodas burtu iepazīšana:

– kopīga burtu un vārdu atkārtοšana, izmantojot filmiņu «Latviešu alfabēts» (https://www.youtube.com/watch?v=oUIckExYT3Y&index=2&list=PL_mOqooFS1VLq9RTj-bdDZY0h285ZzBcDf);

– dalībniekiem tiek izdalīti medaljoni. Uz katra no tiem ir uzrakstīts dalībnieka vārds. Pepija nosauc burtu, ar kuru sākas vārds, un meklē medaljona īpašnieku.

12. Grāmatiņas veidošana. Dalībnieki uz grāmatiņas šablona uzraksta savu vārdu vai vārda pirmo burtu. Pepija palīdz veikt šo uzdevumu tiem, kuriem rakstīšana sagādā grūtības. Kad vārds uzrakstīts, jāuzraksta grāmatiņas nosaukums «ES».

13. Mājasdarbs. Izveidotās grāmatiņas pirmajā lappusē uzzīmēt sevi. Grāmatiņa (mājasdarbs) jāņem līdzi uz nākamο nodarbību.

14. Pepija, Vinnijs Pūks un Vardīte iepazīstina ar noslēguma dziesmiņu. Vispirms par rindiņai tiek lasīts priekšā dziesmiņas teksts, bērni to kopā atkārtο. Dziedot dziesmiņu, bērni dejo un atdarina kustības:

Zirneklīši balli rīkoja, 2 x

Zirneklīši ballē dejoja. 2 x

Kājiņas pa labi, kājiņas pa kreisi,

Vēderiņu – opā, opā šūpoja.

Taurenīši balli rīkoja, 2 x

Taurenīši ballē dejoja. 2 x

Spārniņi pa labi, spārniņi pa kreisi,

Vēdriņu – opā, opā šūpoja.

Gliemeziņi balli rīkoja, 2 x

Gliemeziņi ballē dejoja. 2 x

Radziņi pa labi, radziņi pa kreisi,

Vēdriņu – opā, opā šūpoja.

15. Pārsteigums bērniem – balvas.

Nodarbības temats: KRĀSAS

Nodarbības vieta:

RCB Kęngaraga filiālbibliotēka

Mērķauditorija:

pirmsskolas vecuma bērni (3–7 gadi)

Nodarbības ilgums: 50 min.

Sasniedzamais rezultāts:

● vārdu krājuma bagātināšana:

● dzīvnieki, putni – *lācis, pūce, papagailis, vardīte, cālēns;*

● krāsas – *sarkana, zila, zaļa, dzeltena, oranža, rozā, brūna;*

● apģērbs – *svārki, bikses, kleita, blūze, kreklis, šalle, cimdi, kurpes;*

● atsevišķu frāžu apguve – «*Kur tu esi...?*», «*Kā tev klājas?*», «*Man klājas...*».

Izmantojamie materiāli: Pepijas tērps, rokas lelles (Papagailis, Vardīte), pirkstiņlelles (dzīvnieki), «noslēpumainā» soma, signālvaniņš, krāsaina bumba, puzzle «Bumba» (bumbas šablons: pamatne, krāsainas bumbas daļas), interneta pieslēgums, krāsaini dārzeņi un augļi, grāmatas par krāsām, krāsojamās lapas ar zēna un meitenes attēliem, apģērba paraugi no papīra, grāmatzīmes papīra paraugi, krāsainas dažādu formu detaļas (grāmatzīmes veidošanai), limziņi, krāsainie zīmuļi, balvas dalībniekiem.

Nodarbības norise:

1. Dalībnieku sagaidīšana. Pie ieejas bibliotēkā apmeklētāju sagaida Papagailis un Vardīte (izmantotas rokas lelles), viņi sasveicinās ar katru dalībnieku un pauž prieku par tikšanos.

2. Papagailis un Vardīte bērniem pastāsta, ka nekur nevar atrast Pepiju. Visiem kopā bibliotēkas telpās ir jāatrod Pepija, mēģinot viņu sasaukt: «*Kur tu esi, Pepija?*»

3. Kad Pepija atrasta, dalībnieki sastājas aplī, sasveicinās un kopīgi nodzied labas dienas vēlējuma dziesmiņu (skat. pasākumu «Iepazīšanās bibliotēkā» 2. p.).

4. Spēlē «Noslēpumainā soma» tiek atkārtoti iepriekšējā nodarbībā apgūtie vārdi. Katrs dalībnieks izņem no Pepijas somas vienu lietu (pirkstiņlellīti/dzīvnieciņu), pasaka paldies un nosauc dzīvnieka vārdu latviešu

valodā. Pepija uzdod dalībniekam jautājumu, uzrunājot viņu attiecīgās pirkstņlelles dzīvnieciņa vārdā: «*Zivtiņa, kā tev klājas?*», «*Cāliči, kā tev klājas?*». Bērni var atbildēt krievu valodā, Pepija sacīto pārtulko latviešu valodā.

5. Došanās vilcieniņā uz Bērnu literatūras nodaļu. Katrā nodarbībā «brauciens» pa bibliotēku ir ar citu transporta līdzekli (vilcienu, lidmašīnu, riteni), par «braucienu» signalizē taurītes un atdarinātas transporta līdzekļa skaņas.

6. Spēle puzzle «Krāsainā bumba». Uzskatot to, Pepija pastāsta, ka ļoti gribēja spēlēt kopā ar bērniem, bet bumba izjuka. Tā jāsaliek kopā no dažādas krāsas fragmentiem. Liekot puzzles daļu uz pamatnes, visi kopā atkārti krāsu nosaukumus – *sarkana, zila, zaļa, dzeltena, oranža, rozā, brūna*.

7. Spēle ar krāsainu bumbu. Pepija norāda uz vienu bumbas krāsu, nosauc to un met bumbu dalībniekam. Metot bumbu atpakaļ, bērns atkārti jauno vārdu.

8. Vardulēns iepazīstina dalībniekus ar savu draugu Pilēnu, kurš bērniem grib parādīt krāsaino bumbu spēli (interneta resurss «Mācāmies krāsas» <https://www.youtube.com/watch?v=GVKsYpemGb4>). Bērni kopā atkārti jaunus vārdus.

9. Spēle «Noslēpumainā soma». Katrs dalībnieks izņem no somas vienu lietu (dārzeni, augli) un pasaka, kādā krāsā tā ir. Pepija palīdz iepazīt dārzeni un augli nosaukumus (*dzeltens citroni, sarkans tomāts, oranžs burkāns u. c.*).

10. Bibliotēkas grāmatu iepazīšana. Katrs dalībnieks saņem kādu grāmatu latviešu valodā par krāsām. Pepija, Papagailis un Vardīte palīdz tulkot to nosaukumus.

11. Mājasdarbs. Kopīgi tiek aplūkots iepriekšējā nodarbībā uzdots mājasdarbs (uzzīmēt labu garastāvokli) un bērni nosauc zīmējumos redzamās krāsas. Uzdevums – mājās darba lapās izkrāsot zēna un meitenes apģērbu.

12. Dažādu krāsu iepazīšana apģērbā: «*Kādas krāsas ir Pepijas apģērbā?*», «*Kādās krāsās šodien ir tavs apģērbs?*»

13. Apģērba iepazīšana, aplūkojot paraugus no papīra un sarunājoties ar bērniem: «*Kāds apģērbs ir zēniem, meitenēm?*», «*Kāds apģērbs ir dažādos gadalaikos?*»

14. Kustību rotaļa »Es daru tā«. Dalībnieki sastājas aplī, katrs bērns pēc kārtas stājas vidū un rāda kustības, kuras pārējie atkārti.

15. Grāmatzīmju veidošana. Uz sagatavotiem grāmatzīmju paraugiem līmē dažādu krāsu figūras. Pēc grāmatzīmes izveidošanas dalībnieks nosauc izmantotās krāsas.

16. Nodarbības noslēguma dziesmiņa (skat. pasākuma »Iepazīšanās bibliotēkā« apraksta 13. p.).

Nodarbības temats:

KRĀSU UN SKAITĻU PASAULĒ

Nodarbības vieta:

RCB Pļavnieku filiālbibliotēka

Mērķauditorija:

pirmsskolas vecuma bērni (3–7 gadi)

Nodarbības ilgums: 60 min.

Sasniedzamais rezultāts:

- vārdu krājuma bagātināšana:
- krāsas – *sarkana, violela, rozā, oranža, zila, zaļa, brūna, pelēka, balta, melna;*
- skaitļi – *viens, divi, trīs, četri, pieci, seši, septiņi, astoņi, deviņi, desmit;*
- nedēļas dienas – *pirmdiena, otrdiena, trešdiena, ceturtdiena, piektdiena, sestdiena, svētdiena.*
- atsevišķu frāžu apguve – «*Kā sauc tavu draugu?*», «*Kā man patīk...*».

Izmantojamie materiāli: medaļoni ar dalībnieku vārdiem, Lācītis Ķepainītis – liela rotaļlieta, krāsains metamais kauliņš – rotaļlieta, dāvanu maisiņš, dažādu krāsu dārzeni, augļi (banāns, apelsīns, biete, kāposts u. c.), krāsaini baloni, interneta pieslēgums, CD atskaņošanas tehnika un grāmatas:

Sproģe Indra. Joka pēc alfabēts / Indra Sproģe ; aut. il. – Rīga : Zvaigzne ABC, [2011]. – [32] lpp. : il. + 1 DVD, plakāts. – Piel.: 1 DVD: Joka pēc alfabēts: dziesma, karaoke, animācijas filma. - ISBN 978-9934-0-1717-9

[**Eglīte Inese**]. Tip Top : 6 gadi : latviešu valoda mazākumtautību bērniem : skolotāja grām. / [Inese Eglīte ; Ingūnas Kļavas-Švankas, Edgara Švanka il. un dizains]. – Rīga : Zvaigzne ABC, 2014– 133, [26] lpp. : il., notis + 1 CD. - ISBN 978-9934-0-2939-4

Bruksa Felisitija. Krāsas : grām. ar atve-
ramiem lodziņiem / Felisitija Bruksa ; il. Me-
lizande Lutringere. – Rīga : Zvaigzne ABC,
2014. – [16] lpp. : il. – (Grāmata ar lodzi-
ņiem). - ISBN: 978-9934-0-4111-2

Skaitļi. – Rīga : Zvaigzne ABC, 2014. –
[22] lpp. : il. – (Soli pa solim). - ISBN 978-
9934-0-4519-6

Skaitļi. – Rīga : Zvaigzne ABC, 2014.
– [12] lpp. : il. – (Tipu-tapu!). - ISBN 978-
9934-0-4723-7

Karls Eriks. Ēdelīgais kāpuriņš / Eriks
Karls. – Rīga : Zvaigzne ABC, [2012]. –
[22] lpp. : krās. il. - ISBN 978-9934-0-2576-1

Nodarbības norise:

1. Sasveicināšanās ar dalībniekiem.
2. Sasveicināšanās dziesmiņa – vis-
pirms pa rindiņai tiek lasīts priekšā teksts,
tad bērni to kopīgi atkārtoti un nodzied (grā-
matas »Tip Top« disks, dziesma Nr.2):

Mīli savu sunīti un vēl arī kaķīti.

Mīli savu māsiņu un vēl arī brālīti.

Laburīt! Laburīt! Labu, labu rīt!

Mīli savu māmiņu un vēl arī tētiņu.

Mīli savus draugus un vēl arī sevi.

Laburīt! Laburīt! Labu, labu rīt!

3. Iepriekšējā nodarbībā apgūto bur-
tu un vārdu atkārtojums. Skatot dziesmai
«Joka pēc alfabēts» (<https://www.youtube.com/watch?v=W5e9GJfHC4A>) un šķirot lapu
pēc lapas I. Sproģes grāmatā «Joka pēc alfa-
bēts», tiek nosaukti latviešu valodas burti.
Rosinājums dalībniekiem mājās iepazīt grā-
matu un noskatīties multfilmu tai pievieno-
tajā diskā.

4. Lācītis Ķepainītis (tiek izmantots
liels rotaļu lācis) katram dalībniekam izdala
medaljonu ar viņa vārdu un rosina iepazīt
citus dalībniekus, uzdodot jautājumu: «*Kā
sauc tavu draugu?*» Katrs bērns nosauc bla-
kus esošā dalībnieka vārdu, kas norādīts uz
medaljona. Lācītis Ķepainītis palīdz tiem,
kuri lasīt vēl nemāk.

5. Krāsu iepazīšana, izmantojot inter-
neta resursus «Mācāmie krāsas» (<https://www.youtube.com/watch?v=GVKsYpemGb4>
un <https://www.youtube.com/watch?v=j1r-RyVSaJI>). Skatoties multfilmā, bērni skaļi
atkārto nosauktās krāsas.

6. F. Bruksas grāmatas «Krāsas» iepazī-

šana. Skatot attēlus, daudzkārt tiek atkārtoti
krāsu nosaukumi un attēlu paraugos ska-
tāms, kas notiek, ja sajauc divas krāsas (dzel-
tenu un zilu, zilu un sarkanu, baltu un melnu
u. c.).

7. Kustību rotaļa. Dalībnieki sadodas
rokās, izveidojot apli. Pēc vadītāja norādes
«*Sadodas rokās tie, kuriem apģērbā ir sarka-
na krāsa*» tiek veidoti divi apli – ārējais, kuru
bērniem apģērbā ir nosauktā krāsa, un otrs
– ar pārējiem dalībniekiem. Mūzikas pavadi-
bā katrs aplis skrien pretējā virzienā. Mūzi-
kai apklustot, visi sadodas rokās vienā aplī.
Nosaucot dažādas krāsas, spēle tiek atkārtota
vairākkārt.

8. Grāmatu «Skaitļi» iepazīšana. Ska-
tot attēlus, bērni skaļi atkārtoti skaitļu vārdus.
Katrs bērns uz pirkstiņiem parāda, cik viņam
gadū.

9. Dziesmiņa par skaitļiem ar kustību
attēlošanu (grāmatas «Tip Top» disks, dzies-
ma Nr.19):

Viens un divi, trīs mazi pirkstiņi,

Četri un pieci un seši mazi pirkstiņi,

Septiņi, astoņi, deviņi mazi pirkstiņi,

Desmit pirkstiņi danco 2 x

Desmit pirkstiņi danco man uz galvas,

Desmit pirkstiņi danco man uz rokām,

Desmit pirkstiņi danco man uz kājām,

Desmit pirkstiņi danco.

10. E. Karla grāmatas «Ēdelīgais kāpu-
riņš» aplūkošana. Klausoties stāstījumu un
skatoties ilustrācijas, tiek iepazītas nedēļas
dienas: «*Pirmajā dienā, pirmdienā Kāpuriņš
izgrauzās cauri vienam ābolam. Otrajā die-
nā, otrdienā, Kāpuriņš izgrauzās cauri diviem
bumbieriem. Trešajā dienā, trešdien, Kāpu-
riņš izgrauzās cauri trijām plūmēm...*».

11. Dziesmiņa par krāsām, kuras lai-
kā bērni iepazīst krāsas uz metamā kauliņa
(grāmatas «Tip Top» disks, dziesma Nr.4):

Zils, zils, zils, kā man patīk zils, 2 x

Balts, balts, balts, kā man patīk balts. 2 x

12. Spēle ar krāsainu metamā kauliņu.
Katrs dalībnieks bibliotēkas grāmatu plauk-
tos meklē tādas krāsas grāmatu, kāda «uzkri-
tusi», metot metamā kauliņu, – zilās grāma-
tas, baltas grāmatas, zaļās grāmatas utt. At-
rasto grāmatu parāda un skaļi nosauc krāsu.

13. Iztēlošanās spēle. Lācītis Ķepainītis ir
saslimis, viņam ir paaugstināta temperatūra.

Kāds labs draugs ir atnesis Lācītim dāvanu maisiņu. Kas tajā iekšā? Augļi un dārzeņi, kurus draugs sūta Lācītim Ķepainītim, lai viņš ātrāk atveseļotos. Augļos un dārzeņos ir daudz vitamīnu, tie Lācītim Ķepainītim palīdzēs ātrāk uzveikt slimību. Katrs auglis un dārzeņis ir citā krāsā. Kādā? Lācītis Ķepainītis tagad zina, ka jāēd augļi un dārzeņi, lai mazāk slimotu.

14. Noslēguma dziesmiņa «Cāļus skaita rudenī» (<https://www.youtube.com/watch?v=ovt1zjFKsG00>), tās laikā bērni rotaļājas ar krāsainiem baloniem.

Nodarbības temats:

MAN PATĪK GRĀMATAS

Nodarbības vieta, laiks:

RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka

Mērķauditorija:

pirmsskolas vecuma bērni (3–7 gadi)

Nodarbības ilgums: 50 min.

Sasniedzamais rezultāts:

- vārdu krājuma bagātināšana – *zēns, meitene, grāmata, suns, gailis, kaķis, zaķis, varde, pelīte, bitīte* u. c.);
- atsevišķu frāžu apgūšana – «*Man patīk...*», «*Kas tev patīk?*», «*Kā sauc...*», «*Kas teica...*».

Izmantojamie materiāli: telpas noformējums lomu spēlei, galvas maskas (suns, gailis, kaķis, zaķis, varde, pele, bitīte), bumba, darba lapas «Kas kuram patīk?», grāmata, kuras ilustrācijās attēlots kaķis, zaķis, suns, grāmata:

Sutejevs Vladimirs. Kas teica ņau? / Vladimirs Sutejevs ; aut. il. – Rīga : Zvaigzne ABC, [2000]. – 16, [1] lpp. : il. – ISBN 978-9984-17-971-1

Nodarbības norise:

1. Sasveicināšanās ar dalībniekiem.
2. Iepriekšējā nodarbībā uzdotā mājasdarba (uzzīmēt zaķi) aplūkošana. Katrs dalībnieks pastāsta par sevi un atbild uz jautājumiem par zīmējumā attēloto («*Kā sauc tavu zaķi?*», «*Tas ir zēns vai meitene?*», «*Vai zaķim ir garas ausis?*» u. tml.).
3. Iepazīstināšana ar nodarbības tēmu, saruna ar katru dalībnieku par lietām, kas

viņam patīk («*Man patīk jūsu mājasdarbi. Man patīk grāmatas. Kas tev patīk?*»). Bērni uz jautājumu var atbildēt krievu valodā, sacītais tiek pārtulkots latviešu valodā.

4. Rotaļa. Dalībnieki izveido apli. Metot bumbu citam bērnam, dalībnieks uzdod jautājumu: «*Kas tev patīk?*» Tas, kurš noķer bumbu, atbild: »*Man patīk...*». Var atbildēt krievu valodā, rotaļas vadītājs teikto pārtulko, un dalībnieks skaļi atkārto šo vārdu.

5. Kustību rotaļa «Man patīk pietuities», kuru palīdz vadīt bibliotēkas lasītāji (3.–5. klases skolēni). Dziedot dziesmiņu, mūzikas pavadībā tiek attēlotas kustības (piemērs skatāms <https://www.youtube.com/watch?v=FErWNl9SXq0&index=2&list=PL75FE17757D888BE0>):

Pietuities, pietuities, man tā patīk pietuities. 2 x

Pasmaidīt, pasmaidīt, man tā patīk pasmaidīt. 2 x

Paglāstīt, paglāstīt, man tā patīk paglāstīt. 2 x

Padejot, padejot, man tā patīk padejot. 2 x

6. Lomu spēle, izmatojot V. Sutejeva grāmatu «Kas teica ņau?»:

– iepazīstināšana ar tēmu, vairākkārt atkārtojot frāzi «*Man patīk*»: «*Man patīk grāmatas*», «*Man patīk grāmata* «*Kas teica ņau?*»», «*Man patīk spēlēties*», «*Mēs kopā lasīsim grāmatu un kopā spēlēsimies*»;

– dalībnieki izvēlas, kuru no grāmatas tēliem (suns, gailis, kaķis, zaķis, varde, pele, bitīte) vēlas atveidot. Katrs saņem attiecīgā dzīvnieka galvas masku un iejūtas lomā, atdarinot, kā saka suns – *vau, vau*, gailis – *kiki-regū*, kaķis – *ņau, ņau* u. tml.;

– viens bibliotekārs lasa grāmatu, otrs – tulko tekstu no latviešu valodas krievu valodā un vada lomu spēli, palīdzot bērniem atveidot tēlus.

7. Darbošanās ar grāmatām. Katrs dalībnieks saņem grāmatu, kuras ilustrācijās vispirms jāatrod kaķis, tad – suns, zaķis.

8. Darba lapu «Kas kuram patīk?» aizpildīšana. Dalībniekiem jāsavieno savstarpēji atbilstoši attēli (zaķim – burkāns, zēnam – bumba utt.).

9. Kustību rotaļa. Dalībnieki izveido apli, un visi iztēlojas, ka ir kaķi. Vadītājs vada rotaļu, dalībnieki atkārto viņa kustības: «*Šodien mēs visi esam kaķi. Kā saka kaķi? Pienāk rīts,*

visi kaķi mostas, mazgājas, kaķiem patīk mazgāties. Pēc tam kaķi dodas ceļā. Kas tad tur? Pele. Kaķiem patīk peles. Skrienam pakaļ! Ejam tālāk? Kas tad tur? Suns. Kaķim nepatīk suns, skrienam! Kas tad tur? Koks. Kaķi rāpjas kokā. Lecam lejā! Un tagad visi kaķi atpūšas.»

10. Balviņu saņemšana.

11. Mājasdarbs. Izkrāsot attēlus darba lapās.

Nodarbības temats:

RĪGAS TRAMVAJS

Nodarbības vieta:

RCB Juglas filiālbibliotēka

Mērķauditorija:

pirmsskolas vecuma bērni (4 gadi)

Nodarbības ilgums: 30 min.

Sasniedzamais rezultāts:

● vārdu krājuma bagātināšana, prasme pastāstīt par sevi («Mani sauc...», «Es dzīvoju...»);

● pieklājības frāžu apguve (*lūdzu, palīdzies*);

● ķermeņa daļu iepazīšana (*rokas, kājas, deguns*);

● vides atpazīstamības veicināšana;

● informācija par bibliotēku.

Izmantojamie materiāli: ilustratīvais materiāls – tramvaja foto, atsevišķu pieturvietu foto, skaņu ieraksta fragments, krāsojamās darba lapas.

Nodarbības norise :

1. Iepazīšanās ar dalībniekiem («Mani sauc...», «Kā tevi sauc?»).

2. Ievads – iepazīstināšana ar nodarbības tēmu («Es dzīvoju Rīgā. Kur tu dzīvo? Rīga ir liela, tajā ir dažādi rajoni. Es tagad atrodos Juglā. Kurā rajonā mēs tagad atrodamies? Kurā rajonā ir jūsu bērnudārzs? Kā no pilsētas centra var nokļūt Juglā? Vai uz Juglu var aizbraukt ar tramvaju? Ar kuru tramvaju?»).

3. Aktivitāšu rotaļa, pieklājības frāžu apgušana.

Fonā skan dziesmas «Jautrais Rīgas tramvajiņš» (<http://www.pasakas.net/muzika/vasaras-muzika/j/jautrais-rigas-tramvajins/>) fragments, atkārtojumā bērni dzied līdz:

Dzinn, dzinn, tramvajs brauc,
Rīgas ielas dimdina,
Dzinn, dzinn, tramvajs brauc,
Jautru dziesmu skandina: "La-lall-lall-lā!"
Sēdies, draugs, brauc man līdz,
Brauksim Rīgu skatīties! 3 x

4. Lomu spēle «Brauciens tramvajā». Bērni sasēžas krēslos, kas izvietoti kā tramvaja sēdekļi. Vienam dalībniekam krēsla trūkst, viņu aicina kādu brīdi pasēdēt malā. Priekšējā krēslā sēdošais saņem lapu ar tramvaja attēlu – viņš ir tramvaja vadītājs, pārējie – pasažieri.

– Bibliotekārs stāsta par tramvaja maršrutu un rosina sarunai par pilsētu («Tramvajs sāk braukt no Rīgas pilsētas centra. Kas atrodas pilsētas centrā? Kurš ir bijis Vecrīgā? Kāpēc latviski ir jāsaka Vecrīga, nevis Старая Рига? Kas vēl ir pilsētas centrā? Kāda upe ir Rīgā?»).

– «Tramvajs» brauc vienu pieturu (skan dziesmas fragments) un apstājas... (tiek demonstrēts pieturas attēls). Iekāpj vecmāmiņa (attēlo dalībnieks, kurš rotaļā palicis bez krēsla). Viņai ir grūti stāvēt, bet tramvajā visas vietas aizņemtas. Kurš atdos savu vietu vecmāmiņai? Ko viņš saka pieceļoties? Ko atbild vecmāmiņa?

– «Tramvajs» brauc vairākas pieturas (skan dziesmas fragments) un apstājas... (tiek demonstrēts pieturas attēls). Bērni tiek rosināti atpazīt vietu. Šajā «pieturā» iekāpj vectētiņš. Arī viņam ir grūti stāvēt. Kurš iedos vietu vectētiņam? Ko saka tas, kurš pieceļas? Ko atbild vectētiņš?

– «Tramvajs» brauc vēl vairākas pieturas (skan dziesmas fragments), iekāpj māmiņa ar mazu bērniņu. Kurš iedos vietu viņiem? Ko saka tas, kurš pieceļas? Ko atbild cits braucējs?

– «Tramvajs» pietāj gala pieturā. Kas te atrodas? Te ir gan bērnudārzs, gan bibliotēka. Bibliotēkas ir arī citviet pilsētā.

– Stāstījums par dažādiem tramvajiem (retro tramvajs) un dažādiem maršrutiem. Viens no tiem ir maršruts uz Mežaparku, kura gala pietura ir pie Zooloģiskā dārza – tur mitinās dzīvnieki. Mežaparkā ir arī parks un estrāde, kur notiek Dziesmu un deju svētki bērniem. («Te bērni dzied» (atkārto kopā). «Te bērni dejo» (atkārto kopā). «Vai bērniem patīk dziedāt? Vai bērniem patīk dejot?»).

5. Mājasdarbs. Izkrāsot darba lapas, kurās attēlotie bērni dzied un dejo.

6. Saruna nodarbībā. Jauno vārdu un frāžu atkārtojums. Kā pareizi jāsaka *Смелая Пуза* vai *Vecrīga*? Kurā pilsētas rajonā atrodas bērnu dārzs? Kādus burvju vārduņus saka, ja kaut ko dod citam? Kā var pateikties, ja kaut ko saņem?

7. Jautra kustību rotaļa «Labada» ķermeņa daļu nosaukumu iegaumēšanai:

– dalībnieki izveido apli, sadodoties rokās, un iet vienā virzienā, dziedot dziesmu:

*Draudzīgi dejosim: tra-ta-tā, tra-ta-tā,
Deju šo brīnišķo – tā ir Labada.*

– bibliotekārs vada rotaļu: «*Rokās sadevāmies – rokas bija? Kājas bija? Nebija!*» Viegli satverot blakus stāvētāja ceļgalu, dalībnieki iet vienā virzienā, dziedot dziesmu;

– bibliotekārs: «*Rokās sadevāmies – rokas bija? Kājas bija? Bija! Deguns bija? Nebija!*» Viegli satverot blakus stāvētāja degunu, dalībnieki iet vienā virzienā, dziedot dziesmu;

– bibliotekārs: «*Rokās sadevāmies – rokas bija? Kājas bija? Bija! Deguns bija? Bija! Ausis bija? Nebija.*» Viegli satverot blakus stāvētāja ausi, dalībnieki iet vienā virzienā, dziedot dziesmu.

8. Noslēgums. Atpūta pēc rotaļas, sarunas par nodarbībā apgūto.

Bilingvālo pasākumu veidotāji: Inta Mežecka, Natalja Loseviča, Ludmila Saulīte (Ķengaraga filiālbibliotēka), Diāna Ungure (Pļavnieku filiālbibliotēka), Baiba Andrejeva, Dace Āboltiņa (Sarkandaugavas filiālbibliotēka), Polina Ārite (Juglas filiālbibliotēka).

Foto: Daina Geibaka

Foto: Ingūna Stranga un Daina Ģebaka

TREŠĀ BIŠUMUIŽNIEKU TIKŠANĀS BIŠUMUIŽĀ

INGRĪDA RASA

RCB Bišumuižas filiālbibliotēkas vadītāja

MARGITA ZEMĪTE

RCB Bišumuižas filiālbibliotēkas vecākā bibliotekāre

Bibliotēkas rīkotās novadnieku tikšanās Bišumuižā kļuvas par labu tradīciju. Paskatoties bibliotēkas vēstures materiālos, redzam, ka katram saietam ir bijusi sava, īpaša garša. Tā tas bija arī šoreiz. Tikšanās notika zem simtgadīgām liepām Bišumuižas pagalmā, kur ērti jutās visi trīsdesmit pasākuma dalībnieki.

Ievadā par jautru un radošu noskaņu parūpējās novadnieks – Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātes Baznīcas un reliģijas vēstures katedras docents, Rīgas Teoloģijas institūta asociētais profesors Andris Priede, kuru daudzie nopietnie un cienijamie tituli netraucēja kļūt par sanākušās sabiedrības dvēseli. Vispirms centāmies vairāk vai mazāk akadēmiski definēt jēdzienu «bišumuižnieks» – vai par īsteniem bišumuižniekiem uzskatīt tikai tos, kuri te dzimuši, vai arī tos, kurus te atveduši dzīves ceļi? Vai varbūt tos, kurus neatstāj vienaldzīgus vārds Bišumuiža? Pasākuma apmeklētāju vidū bija gan pirmie, gan otrie, gan trešie. Draudzīgi vienojāmies, ka visi klātesošie ir vismaz Bišumuižas fani.

Brīvā atmosfērā raisījās atmiņu stāsti par apkaimes vietām un notikumiem, runājām par vietējiem toponīmiem, piemēram, par Bišumuižas un Katlakalna pagasta robežkalnu – Kapiņkalnu jeb Griežņa kalnu, par Būbinderu grāvi jeb Bišupīti, par māju un dzimtu vārdiem. Daudziem klātesošajiem jaunums bija Valdlauču vārda izcelsme. Tagad tā sauc veselu dzīvojamo masīvu, taču tikai retais zina, ka nosaukuma autors ir konditors Valdis Laucis, kas pagājušā gadsimta 50. gados sava vārda un uzvārda saīsinājumu piestiprināja pie Katlakalna mācītājmuižas dzīvojamās mājas – lai visi zinātu, kas ir apmeties nacionalizētajā draudzes namā.

Visbagātākie un interesantākie bija to cilvēku stāsti, kuriem mūžs garāks un piedzīvojumu vairāk. Gados jaunākajiem sakāmā bija mazāk, toties, uzmanīgi klausoties runātajos, daudz kas iegūla viņu atmiņā visai dzīvei. Nepastāstītās atmiņas diemžēl aiziet nebūtībā... Stāstīt, uzklaut un saglabāt tās – tas ir «Stāstu bibliotēku» pamatuzdevums, kam bija veltīts arī šis pasākums.

Bišumuižnieku
stāsti

Foto: Uldis Veisbūks

Iepriekšējos saietos, kad viesu vidū bija arī Grīziņkalna un Daugavas filiālbibliotēku darbinieki, daudz tika runāts par Bišumuižas senāko vēsturi. Šoreiz SIA «Bišumuiža» direktors Arvīds Tauriņš vairāk pievērsās padomju laikam, kura liecinieks bijis pats. Tolaik Bišumuižā darbu uzsāka stikla taras ražošanas uzņēmums. Pasākumā tika demonstrēti toreizējo izstrādājumu paraugi – interesantas formas smaržu flakoni, kurus viens otrs vēl atcerējās redzējis gan savās mājās, gan veikalu plauktos. Albumos bija sakārtotas daudzas fotogrāfijas par ražotnes būvniecību, uzņēmumā strādājošajiem darbā un sadzīvē.

Tālāk Arvīds Tauriņš pievērsās pēcpadomju laikam, kad notika straujas izmaiņas gan sabiedrībā, gan ražošanā. Kā jau īstam Bišumuižas saimniekam, viņam bija daudz ko stāstīt par muižas ēkas atjaunošanu un uzturēšanu, par nebeidzamo cīņu ar birokrātiju un nekompetenci, par finanšu un darbaspēka problēmām, par sabiedrības atbalstu vai, tieši otrādi, kaitējumu Bišumuižai... Stāstā nopietnība mijās ar humoru, un laiks paskrēja nemanot, līdz muižas saimnieks aicināja viesus uz muižas ēku, lai vērtētu, kas paveikts gada laikā, un pastāstītu par savām iecerēm. Jauniešiem, kuri muižu apmeklēja pirmoreiz, īpaši lielu iespaidu atstāja plašo pagrabu biezas velves un ejas. Lai gan par muižas spokiem līdz šim nekas nav dzirdēts, tā vien likās, ka no kāda tumša stūra iznirs biedējoša ēna... Citi savukārt novērtēja profesionāli

veikto ēkas bēniņu un citu telpu atjaunošanu. Bibliotekāriem, protams, vismīļākais bija plāns par muižas bibliotēkas izveidi. Grāmatu krājums jau pakāpeniski tiek vākts. Starp dāvinājumiem atrasts arī īsts retums – 1912. gadā izdotā grāmata «Bildende kunst in den Ostsee Provinzen» («Tēlotāja māksla Baltijas guberņās») ar ilustrācijām, kas ļoti noderējušas Bišumuižas atjaunošanas darbos.

Pasākuma nobeigumā ekskursantus gaidīja neliels cienasts. Patiesie Bišumuižas fani vēl ilgi pārcilāja atmiņu pūru.

Bibliotēka ir pateicīga Arvīdam Tauriņam par atsaucību un viesmīlību. Paldies Andrim Priedem par pasākuma gaišo un optimistisko noskaņu, Valentīnai Tugaļevai, Maijai Liepiņai, Edītei Priedei un Laimdotai Jordānei par Bišumuižas stāstiem, Maijai Sīlei par ziediem un visiem pasākuma apmeklētājiem par līdzdalību. Kopā jutāties kā īsti bišumuižnieki!

Foto Uldis . Veisbuks

Foto: Uldis Veisbuks

Runā novadnieks
Andris Priede

Stāsta Bišumuižas
saimnieks
Arvīds Tauriņš

MĀCIES UN ATPŪTIES RĪGAS CENTRĀLAJĀ BIBLIOTĒKĀ: MĀKSLAS UN MŪZIKAS KRĀJUMA NODAĻA (no 2012. gada līdz šodienai)

GUNTA OZOLA

RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja

Ir 2016. gads, un Rīgas Centrālā bibliotēka sagaida savas pastāvēšanas 110 gadu jubileju. Kā tādās reizē pieņemts, jubilārs saņem dāvanas un labiekārto māju, lai apmeklētājiem būtu prieks un vēlme te iegriezties.

Ieskatīsimies RCB Mākslas un mūzikas nodaļas jaunākās vēstures posmā. Pateicoties Rīgas domes (RD) 2011. gadā piešķirtajām 600 m² lielajām papildu telpām Brīvības ielā 49/53, RCB tika uzsākta reorganizācija. 2. stāvs tika atvēlēts Mākslas un mūzikas materiālu krājumam (sākotnēji Mākslas literatūras filiālbibliotēka Vaļņu ielā 9, pēc tam RCB Mākslas un mūzikas filiālbibliotēka »Tilts» Ģertrūdes ielā 36).

Apmeklētājiem RCB Mākslas un mūzikas materiālu krājums ir pieejams no 2011. gada. Tas tapis, apvienojot RCB un trīs filiālbibliotēku («Tilts», Svešvalodu bibliotēka un Vecrīgas filiālbibliotēka) krājumus. Apvienošanas procesā krājums tika optimizēts un izvietots tematiski atbilstošajās RCB nodaļās. Mākslas un mūzikas nodaļā ir koncentrēti materiāli par kultūru, mākslu,

Foto: Daina Ģeibaka

RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja Gunta Ozola

mūziku un skatuves mākslu, kā arī mūzikas ieraksti (CD un DVD formātā), kinofilmas un periodikas izdevumi. Atsevišķu krājuma daļu veido aptuveni 1000 nepublicētu latviešu lugu, kas no 2001. līdz 2011. gadam guvušas atzinību nacionālajos konkursos. Šo krājuma daļu, kas tika veidota sadarbībā ar Latvijas Dramaturgu ģildi un Latvijas Rakstnieku savienību, izmanto galvenokārt amatieru teātru režisori, aktieri, dramaturgi,

RCB Mākslas un mūzikas nodaļas krājums

Foto: Daina Ģeibaka

Foto: Daina Geibaka

RCB Mākslas un mūzikas nodaļa

skolu audzēkņi u. c. interesenti. Bibliotēkas darbinieki ir izveidojuši arī daudzveidīgu un bagātīgu preses klipu tematisko mapju klāstu, un šis darbs joprojām turpinās. Aptuveni 100 mapes veltītas māksliniekiem, aktieriem, mūziķiem u. c. izcilām personām, ir arī tematiskas mapes par kultūras vēstures, etnogrāfijas, arhitektūras, tēlotājas mākslas, skatuves mākslas, kino, mūzikas un modes jautājumiem.

Apmeklētāju rīcībā ir ērtas lasītavas: klusā lasītava, Latvijas mākslas lasītava un novadpētniecības lasītava, kurā atrodas plašs, sistemātiski papildināts materiālu klāsts par Rīgas un RCB vēsturi. Nodaļā ir izveidota pasākumu zona, kurā notiek dažādām mērķauditorijām domātas aktivitātes: koncerti (klasiskā, populārā un neformālā mūzika, folklorā), tikšanās ar aktieriem, rakstniekiem un māksliniekiem, grāmatu atvēršanas svētki, kas tiek rīkoti sadarbībā ar lielākajiem apgādiem.

Gada lielākais pasākums, kas pulcē plašu interesentu loku un restaurē atmiņas par nama vēsturi, ir par tradīciju kļuvusi ikgadējā modes skate, kurā tiek pārstāvētas lielākās Latvijas novadu lietišķās mākslas studijas un individuālie meistari, iesaistītas modeļu aģentūras un grima mākslinieki. Skate tiek organizēta sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru, un tās devīze ir ««Rīgas Modes» atkal modē!». Modes skate atgādina, ka pagājušā gadsimta 70. gados šajā ēkā darbojās uzņēmums «Rīgas Modes», kā arī modernākais trikotāžas izstrādājumu

ateljē «Daile». Šeit tika rīkotas modes skates, kurās tērpus demonstrēja profesionālas modeles. Kā atgādinājums par to, ka 2. stāvā reiz atradās slavenā modes demonstrēšanas «mēle», virs tās atrašanās vietas karājas 70. gadu prožektoru un apgaismojuma lampas īpašos, tā laika dizainā veidotos griestos.

Par tradīciju ir kļuvusi sadarbībā ar Grāmatu izdevēju asociāciju rīkotā ikgadējā grāmatu mākslas konkursam nominēto darbu izstāde «Zelta ābele». Apmeklētājus regulāri priecē arī izstāde «Gada balva Rīgas arhitektūrā» (veidota sadarbībā ar Rīgas Arhitekta biroju), kas rāda arhitektu pieņemumu galvaspilsētai – skaistas, modernas ēkas un citas būves. Gan Rīgas viesiem, gan rīdziniekiem tiek piedāvātas pastaigas pa Vecrīgu, kurās RCB darbinieki iepazīstina ar interesantākajiem apskates objektiem.

Rit piektais Mākslas un mūzikas nodaļas darbības gads Brīvības ielā 49/53. Izveidojies un turpina paplašināties mūsu sadarbības partneru loks: mākslas un mūzikas augstskolas, radošās studijas, profesionāli mākslinieki un mūziķi, pašdarbības kolektīvi un individuālie meistari, lielākie grāmatu apgādi, biedrības, muzeji, teātri u. c. RCB vēsturē ir daudz interesantu notikumu, kas priecējuši rīdziniekus, viesus un sadarbības partnerus, saņēmuši pozitīvas atsauksmes. Lūk, ieskats spilgtākajos pasākumos, kuros izmantots Mākslas un mūzikas materiālu krājums vai arī nodaļa bijusi pasākuma norises vieta:

Foto: Daina Geibaka

Nepieradinātās modes skate «Radošais nemiers»

Foto: Daina Ģeibaka

Rainim veltīta izstāde

– 2011. gadā Rīgas Latviešu biedrības nama Baltajā zālē notika plaša novadpētniecības materiālu izstāde «Rīga grāmatās no senatnes līdz mūsdienām», kas iepazīstināja ar vairāk nekā 400 informācijas nesējiem par galvaspilsētas vēsturi;

– 2011. gadā plaši tika apmeklēta tikšanās ar rakstnieci Noru Ikstenu, tulkotāju Ludmilu Ņukneviču un redaktori Gundegu Blumbergu;

– 2011. gadā Sanktpēterburgas Etnogrāfijas muzejā kopā ar Latvijas lietišķās mākslas meistariem tika sarīkota izstāde «Latvju raksts daiļamata mākslā» (izmantota Mākslas un mūzikas krājuma literatūra un mākslas albumi);

– 2012. gadā sadarbībā ar O. Vācieša muzeju Mākslas un mūzikas krājuma materiāli tika izmantoti dzejnieka O. Vācieša piemiņas izstādē «Ojārs Vācietis un viņa laiks Latvijas rakstniecībā» 2. starptautiskās zinātniskās konferences laikā Rīgas domē;

– 2013. gadā sadarbībā ar Finanšu ministrijas «Eiro projekta» vadību (D. Kalso, departamenta direktors N. Sakss) notika seminārs diskusija «Eiro ieviešana Latvijā: ieguvumi un riski»;

– 2013. gadā RCB kļuva par UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tīkla «Stāstu bibliotēka» biedri. Rezultātā Mākslas un mūzikas nodaļā tapusi virkne interesantu novadpētnieciska rakstura pasākumu – četras tikšanās par tēmu «Brīvības iela. Gatve. Brīvības ielas garumā». 2014. gadā notiku-

šajos pasākumos tikāmies ar raidījuma «Ielas garumā» veidotāju Lilitu Eglīti, projekta «Radi Rīgu» dalībniekiem, Rīgas pētnieku, mākslas vēsturnieku Gunāru Armanu. 2014. gads Rīgas Centrālajā bibliotēkā aizritēja Eiropas kultūras galvaspilsētas zīmē.

– Pateicoties mūsu sadarbības partnerei Latvijas Bankai, RCB regulāri notiek akcija «Gada skaistākās Latvijas monētas», kurā bibliotēkas apmeklētāji ir aicināti balsot par skaistāko monētas dizainu.

RCB pasākumu tematika ir plaša un daudzveidīga, domāta dažādām mērķauditorijām. Notiek sabiedrības integrācijas pasākumi. Kā cilvēkus saliedējošs pamats tiek stiprināta un popularizēta Latvijas kultūrtelpa, iepazīta arī citu tautu kultūra (latviešu un vācu kultūras sakņu kopība, krievu un latviešu mūzikas kultūras paralēles u. c.).

2015. gads iegājis Mākslas un mūzikas nodaļas vēsturē kā ievērojamu un valstiski svarīgu kultūras notikumu gads: Latvijas Prezidentūra ES Padomē, Raiņa un Aspazijas 150. jubileja, XI Latvijas skolēnu un jauniešu Dziesmu un deju svētki, UNESCO starptautiskais Gaismas gads u. c. Šiem notikumiem bija veltīta virkne pasākumu, izstāžu, tikšanās ar sabiedrībā pazīstamām personām. Lūk, spilgtākie piemēri: Raiņa un Aspazijas 150. jubilejas gadam veltīta plaša RCB krājuma materiālu izstāde, kurā iekļautas arī oriģinālas teātru afišas no Raiņa un Aspazijas lugu iestudējumiem Rīgas teātros; Roalda Dobrovenska grāmatas «Rainis un viņa brāļi» atkārtotā izdevuma prezentācija sadarbībā ar apgādu «Jumava»; Aspazijas prozas grāmatas angļu valodā «Aspazija.

RCB direktore Dzidra Šmita un Roalds Dobrovenskis

Her Lyrical Prose» atvēršanas svētki sadarbībā ar muzeju «Aspazijas māja»; RCB bibliotekāru izveidota atraktīva «Raina radošā (t)elpa», kas priecēja apmeklētājus ar plašo materiālu klāstu (Rainis dzejā, mākslā, mūzikā u. c.). Raina un Aspazijas jubilejas gadam bija veltītas arī sadarbībā ar Rīgas «Mazo ģildi» veidotās teatralizētās performances. Aktieru lomās iejutās RCB bibliotekāres R. Krūma (Aspazija) un A. Matisone-Ozola (V. Strēlerte). Pasākums izraisīja rīdnieku interesi un veicināja bibliotēkas publicitāti.

Mākslas un mūzikas nodaļā darbojas dažādi interešu klubi. Cittautiešiem, kuri apgūst latviešu valodu, domāts Stāstnieku klubiņš. Otro gadu sekmīgi darbojas rokdarbnieku klubiņš «Dzintras dzīpariņi», prezentējot atraktīvus un interesantus darījuma. Klubiņu vada RCB galvenā bibliotekāre Dz. Ķēniņa. Ar hiperboliskās tamborēšanas tehnikā veidotiem darbiem klubiņš ir piedalījies starptautiskā projektā «No korāļu rifiem līdz Baltijas jūrai», ko Spīķeros organizēja Laikmetīgā mākslas muzejs. Uz nodarbībām tiek aicināts ikviens rokdarbu entuziasts. Klubiņa dalībnieki savu darbu izstādes rīko arī Mākslas un mūzikas nodaļā, piesaistot apmeklētāju uzmanību ar interesantām un neparastām rokdarbu tehnikām un skaistiem darbiem.

Apmeklētāju vidū pozitīvas atsauksmes izpelnījās nodaļā sarīkotā latviešu patriotisko filmu diena, kurā tika demonstrētas latviešu filmas no nodaļas krājuma (pasākums bija saskaņots ar AKKA/LAA). Šādi

2015. gadā tika atzīmēta Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 25. gadadiena.

2015. gadā esam pārveidojuši Mākslas un mūzikas nodaļas izstāžu zāli par komfortablu mākslas darbu eksponēšanas vietu, ko bibliotēkā dēvē par Balto izstāžu zāli. Sadarbībā ar profesionāliem un pašdarbības māksliniekiem un radošajām studijām tiek rīkotas dažādas tematikas izstādes.

2015. gadā nodaļā viesojušies tādi sabiedrībā pazīstami cilvēki kā dzejnieki P. Dragūns un E. Raups, māksliniece E. Ābele, Leļļu mākslas muzeja direktore I. Liepa, psiholoģe E. Ozola, medicīnas zinātnu doktors gastroenterologs A. Danilāns, aktieris un rakstnieks K. Pūce, mūzikas žurnālists O. Silabriedis, psihologs V. Rudzītis, mākslinieks un rakstnieks U. Zemzaris, rakstnieks R. Dobrovenskis, scenogrāfs G. Zemgals, fotogrāfs L. Tugaļevs, igauņu rakstnieks I. Hargla, amerikāņu rakstnieks V. B. Makormiks, čellists V. Pūce, folkloristi A. Rancāne un A. Kapusts, mākslinieks J. Anmanis, aktieris P. Butkēvičs, ceļotāji H. Sils un R. Dombrovskis u. c. Kopā ar apgādiem «Vesta-LK», «Zvaigzne ABC» un «Jumava» esam rīkojuši daudz skaistu grāmatu atvēršanas svētku, piemēram, unikālas grāmatas – Ata Gunivalža Bērtiņa «Latviešu skaņuplašu vēsture» – atvēršanu sadarbībā ar «Vesta-LK». Pasākumā piedalījās grāmatas autors, aktrise Indra Burkovska, grāmatas redaktore muzikoloģe Daiga Mazvērsīte,

Rakstnieks Indreks Hargla un tulkotāja Maima Grinberga

māksliniece Daiga Brinkmane, apgāda vadītāja Ligita Kovtuna, RCB darbinieki un ļoti daudz interesentu.

RCB ir saņēmusi un turpina saņemt no saviem sadarbības partneriem daudz jauku, labu vēlējumu un atsauksmju par bibliotēku un tās aktivitātēm. Tās paliks bibliotēkas vēsturē īpašajā, 110. jubilejas gadā.

Labā izvēle pilnskanīgiem svētkiem

Pošoties uz grāmatas atvēršanas svētkiem Rīgas Centrālajā bibliotēkā, vienmēr jārēķinās ar to, ka jābūt precīzi un labi sagatavotam – gan laika, gan satura ziņā. Te ciena kā grāmatu, tā arī lasītāju un viņa dārgo laiku. Arī pati telpa to pieprasa un iedvesmo – Brīvības ielas zāle ir perfekta vieta grāmatai vēltītiem svētkiem, tajā ir arī lieliska akustika, kas ļauj drošu sirdi uzaicināt mūzikas māksliniekus, lai viņi kuplinātu programmu ar skaņumākslu. Bibliotēkas klavieres ir spēlētājis izsmalcinātais mūziķis Imants Zemzaris, čella skaņas ļāvis baudīt Valters Pūce, akordeona harmonijas – Māris Rozenfelds. Te niansēti skanējušas aktieru balsis un savureiz arī vecs patafons ar «Bellacord» platēm.

Daudzveidīgie «Laika grāmatas» izdevumi vienmēr atvērti kopā ar bibliotēkas darbinieku sagatavotām grāmatu ekspozīcijām. Un vienmēr pilnā zālē. Tas rada prieku gan izdevējam, gan cilvēkiem, kuri izvēlējušies darbdienas izskaņu pavadīt kopā ar grāmatām un to veidotājiem.

Atklāt sarīkojumu parasti lūdzu nama saimnieci – RCB direktisi Dzidru Šmitu, jo zinu, ka viņa, būdama grāmattārps, vienmēr atradīs vārdus trāpīgam vadmotīvam, kas «uzdod toni». Palīdzību un iesaistīšanos nekad neliedz arī bibliotekāres – inteliģentas sava darba entuziastes. Gribētos, lai tas tā turpinās.

Izdevēja
Ligita Kovtuna

«Mākslai vajadzīga atbilstoša vide, kurā tā var ne tikai atrasties, bet arī dzīvot. Jūsu izstāžu telpa ir radīta tieši tā, lai bibliotēkas apmeklētājs vispirms nokļūtu vizuālās mākslas vidē, kura ir

kā ievads turpmākajam kultūras baudījumam, ko sniedz Mākslas un mūzikas nodaļas grāmatu klāsts. Tas ir ļoti skaisti – māksla un laba literatūra roku rokā publiski pieejamā vidē. Paldies par iespēju būt jūsu radītajā sirsnīgajā un atsaucīgajā atmosfērā!»

Ar cieņu
scenogrāfs Gunārs Zemgals,
izstādes «Iemīļotie&Simpātiskie» gleznu
autors

«Pēc Rīgas Centrālās bibliotēkas direktores Dzidras Šmitas iedrošinošā uzaicinājuma veidot bibliotēkā izstādi ar latviešu scenogrāfijas klasiķa Gunāra Zemgala jauno darbu – portretu – gleznojumiem 2015. gada septembrī, sadarbojoties RCB un RD Izglītības, kultūras un sporta departamentam, bibliotēkas izstāžu zālē notika Gunāra Zemgala gleznu izstāde «Iemīļotie&Simpātiskie». Mākslas un mūzikas nodaļas darbinieki bija sarūpējuši iespēju ielūkoties grāmatu klāstā par izcilo scenogrāfu. Ar bibliotēkas direktores un darbinieku atbalstu, ieinteresētību un līdzdarbošanos jau izstāžu zāles un gleznu sagatavošanas process man un māksliniekam kļuva par skaistu un pozitīvu piedzīvojumu, kas materializējās emocionālā ekspozīcijā telpā. Paldies jums visiem, kas mūs iedrošināja un palīdzēja!

Izstāžu telpa, kas tagad, šķiet, ir vienīgā publiskā mākslas telpa Brīvības ielā, ir kļuvusi par iedvesmojošu kultūras salīņu ar izcilo ieguldījumu mākslas popularizēšanā un tās pieejamības nodrošināšanā. Šis atbildīgais statuss uzliek pienākumu neatslābstoši rūpēties arī par izstāžu telpas tehniskā aprīkojuma attīstību, papildinot telpu ar atbilstošu gaismojumu, mobiliem izstāžu stendiem, variējamām logu žalūzijām, un īpaši piedomāt par aktīvāku reklamēšanu jau ēkas ieejas daļā vai fasādē. Jo – kas jau dara, no tā arī tiek prasīts vēl vairāk! Ļoti gribētos pēc iespējas ātrāk apmeklēt šo izstāžu telpu jaunā veidolā!»

Ar cieņu
Guntars Kambars,
izstādes «Iemīļotie&Simpātiskie» kurators

«Gribu, lai šīs telpas vienmēr pilnas ar zinātnikārajiem!»

Aktieris, rakstnieks
Kaspars Pūce

«Bibliotēka – tā ir svētnīca man un mākslai!»

Scenogrāfs
Gunārs Zemgals

«Paldies par iespēju beidzot tikties ar lasītājiem manā dzimtajā un mīļajā pilsētā!»

Rakstniece
Dace Rukšāne

«Ar gadiem grāmatas kļūst tikai vērtīgākas!»

Apgāda «Madris» redaktore
Skaidrīte Naumova

«Laimi un veiksmi, un lai grāmatas stāv jums klāt!»

Dzejnieks
Andris Zeibots

«Šī gaišā, garīgā bibliotēkas telpa ir kā svētnīca, šeit ir ļoti laba aura!»

VEF Kultūras pils drāmas kopas režisore
Dagmāra Karzova

«Ļoti atsaucīgi darbinieki. Interesanti tematiskie un radošie pasākumi. Patīkami būt kopā ar jums! Neizsīkstošu enerģiju un radošumu jubilejas gadā!»

Stepa deju studijas
«Tap Top Company» vadītājs
Māris Pūris

«Bibliotēka ir gaismas sala pilsētas jūrā, vieta, kur lasītājs atnāk gan atpūsties, gan iepazīt jaunumus, gan apgūt kaut ko jaunu – un RCB bibliotēkāres savus lasītājus jau ir pieradinājušas pie piesātinātām un interesantām kultūras programmas. Tāpēc arī apgāds Zvaigzne ABC, rīkojot tikšanās ar autoriem Rīgas Centrālajā bibliotēkā, sastopas ar zinošu, prasīgu un ieinteresētu publiku.»

Apgāda «Zvaigzne ABC»
projektu vadītāja
Kristīne Ilziņa

«Latvijas Nacionālais vēstures muzejs izsaka pateicību visām pasākuma organizēšanā iesaistītajām bibliotekārēm un vadošajiem darbiniekiem par lielo atsaucību un ieguldīto darbu klausītāju informēšanā un ieinteresēšanā apmeklēt lekciju. Cerot uz radošu turpmāko sadarbību, muzejs bibliotēkai nozīmīgajā jubilejā novēl daudz zinātkāru gan «mazo», gan «lielo» lasītāju un izglītojošo pasākumu ciklu apmeklētāju. Lai ikviens mazais ciniņš turpina gāzt lielus vezumus!»

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja
Vēstures departamenta
galvenā krājuma glabātāja
Gunita Baumanē

«Ar Rīgas Centrālo bibliotēku apgāds «Jumava» sadarbojas jau ilgākā laika periodā, un šī sadarbība ir bijusi ļoti veiksmīga. Arī pats telpu iekārtojums, it īpaši 2. stāva telpas, kur tradicionāli notiek prezentācijas, ir ļoti mājīgs, un tiešais grāmatu tuvums rada tematiski atbilstošu atmosfēru. Rīgas Centrālā bibliotēka laika gaitā nav zaudējusi to klasisko bibliotēkas auru, ko grūti sajaut jaunajās celtnēs, bet kas ir tik svarīga, rīkojot dažādus grāmatām veltītus pasākumus.»

Apgāda «Jumava» mārketinga
nodaļas vadītāja
Sanda Freimane

Rit 2016. gads – Rīgas Centrālās bibliotēkas 110. jubilejas gads, kas ir devis jaunus sadarbības partnerus, jaunas idejas, jaunus pasākumus, interesantas literatūras, mākslas un radošo darbu izstādes. Bibliotēkas aktivitātes ir domātas ikvienam rīdziniekam un pilsētas viesim. Mainās laiki, un bibliotēka līdz ar laiku.

RAINIM UN ASPAZIJAI – 150

RENĀTE KRŪMA

RCB Pieaugušo literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre

2015. gads pagāja Raiņa un Aspazijas zīmē. To, ka abiem izcilajiem latviešu dzejniekiem ir liela jubileja – 150 gadi –, nevarēja nepamanīt: instalācijas parkos, fotogrāfijas lielveikalu galerijās, izstādes bibliotēkās, izrādes teātros – gan biogrāfiskas («Aspazija» Jaunajā Rīgas teātrī, «Raiņa sapņi» Latvijas Nacionālajā teātrī), gan atkārtoti abu dižgaru daiļdarbu uzvedumi («Vaidolote» un «Sarkanās puķes» Valmieras teātrī, «Indulis un Ārija» Liepājas teātrī, «Mīlas svētība» M. Čehova Rīgas Krievu teātrī). Rīgas Kultūras un tautas mākslas centrā «Mazā ģilde» bija iecere veltīt Rainim un Aspazijai četru pasākumu ciklu. Augusta nogalē «Mazās ģildes» projektu vadītāja Linda Āboliņa vērsās pie RCB vadības ar ierosinājumu pasākumu veidošanā iesaistīties arī bibliotēkas darbiniekiem. Šo pienākumu uzticēja man un kolēģei Anitai Matisonei, ar kuru kopā esam gan bibliotēkā, gan Dramaturgu teātrī.

Vajadzēja izveidot divus pasākumus – 15. un 22. septembrī vienojāmies, ka pasākumu žanrs varētu būt lekcija performancē. Pirmajam pasākumam izvēlējāmies nosaukumu «Aspazija un Rainis. Gals un sākums», otrajam – «Aspazija un Rainis.

Vēstules». Tā kā tika izteikta vēlme, lai pasākumos skanētu «dzīvā mūzika», uzrunājām dziedātāju Anitu Zambari, ar kuru bijām iepazinušās un ilgu laiku kopā darbojušās Dramaturgu teātrī. Viņa piekrita uzstāties, turklāt iesaistīja arī savu muzikālo partneri Helviju Kārkliņu.

Sākās materiālu vākšana. Sadalījām pienākumus: Anita Zambare un Helvijs Kārkliņš meklēja dziesmas ar Aspazijas un Raiņa vārdiem, kuras varētu izpildīt; Anita Matisone-Ozola sāka gatavot PowerPoint slaidus, lai bagātinātu pasākumu ar vizuālo materiālu; es sāku apgūt materiālus par Raini un Aspaziju, meklējot interesantus faktus. Nākamajā nedēļā abas ar Anitu Matisoni-Ozolu ķērāmies pie scenārija rakstīšanas un sestdien pēc darba izmēģinājām, kā tas veidosies uz skatuves. Nākamajā dienā gājām iepazīties ar pasākuma vietu – «Mazās ģildes» «Bellacord» zāli. Atbrauca arī Anita Zambare un piedāvāja dziesmas, kuras viņa ar Helviju varētu izpildīt. Kopā izlēmām, kurās uzveduma vietās tās iedēvētos vislabāk. Tā kā līdz pasākumam bija palikušas tikai trīs dienas, sākām domāt par rekvizītiem un tērpiem.

Anita un Renāte
vada pasākumu

Foto: Daina Geibaka

No kreisās:
Anita Matisone,
Renāte Krūma,
Helvijs Kārklīšs,
Anita Zambare

Foto no personīgā arhīva

Otrdien, 15. septembrī, «Mazās gildes» «Bellacord» zālē pulcējās skatītāji. Uzskatu, ka izdarījām visu, ko varējām un cik labi vien varējām, skatītāji teica atzinīgus vārdus. Tomēr atslābt vēl nevarēja, jo vajadzēja gatavot nākamo pasākumu. Šoreiz bija vieglāk, jo izmantojām jau savāktos materiālus, pārveidojot tos atbilstoši pasākuma tēmai. Sākām gatavot «vēstules», tās tika drukātas uz krāsaina papīra un līmētas uz kļavu lapām. Noskaņai Anita veidoja jaunu *PowerPoint* prezentāciju. No Dramaturgu teātra izīrējām tērpus un Aspazijas tēlam nepieciešamo parūku. Teātra administratore Gunta Kusiņa palīdzēja izveidot frizūras un piemeklēt tērpu arī Veronikas Strēlertes tēlam. Pirmais pasākums bija vairāk informatīvs, otrais – daudz subjektīvāks. Tika atveidots brīdis, kad Veronika Strēlerte ierodas intervēt Aspaziju. Šis notikums rādīts no Aspazijas skatu punkta.

Abi pasākumi izpelnījās skatītāju atzinību. Sekoja piedāvājums 10. oktobrī ar nelielu fragmentu no pasākuma «Aspazija un Rainis. Gals un sākums» kuplināt Annas Eiženijas Freimanis fotoizstādes «Pastāvēs, kas pārvērtīsies» atklāšanu filiālbibliotēkā «Daugava». Izstādes atklāšanā piedalījāmies bez muzikālā pavadījuma, bet sagatavojām īsu informāciju par Raiņa lugām. Arī Ķengaraga filiālbibliotēka izteica vēlmi parādīt saviem lasītājiem lekciju performanci

«Aspazija un Rainis. Gals un sākums». Pasākums notika 12. decembrī. Tā kā bija Adventa laiks un tuvojās Ziemassvētki, pasākuma noslēgumā visi kopā nodziedājām «Circeniša Ziemassvētkus».

Rainim un Aspazijai veltīto pasākumu scenāriji nav noglabāti nekur tālu, un mēs, visi četri performanču aktieri un mūziķi, gaidām jaunus uzaicinājumus. Ceram, ka interese par dižajiem dzejniekiem nezudīs.

Foto: Daina Ģeibaka

Anita–Strēlerte
Renāte–Aspazija

UZMANĪBAS LOKĀ – AUTORS

RENĀTE KRŪMA

RCB Pieaugušo literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre

Cik mēs vien par otru zinām?

Maz, pavisam maz,

It kā kopīgus svētkus svinam,

It kā kopīgas darbadienas.

(Māris Čaklais)

Aplūkojot literatūrzinātnes izdevumu plauktu, redzam, ka ārzemju rakstnieku dzīvei un daiļradei veltītais grāmatu krājums latviešu valodā pamatā noslēdzas ar to autoru biogrāfijām, kuri bija slaveni laikā starp abiem pasaules kariem, turklāt idejiski tuvāki komunistu ideoloģijai: Luijs Aragons, Arnolds Cveigs, Pablo Neruda u. c. Nav brīnums, jo vairums grāmatu literatūrzinātnē un rakstniecības vēsturē tika izdotas padomju laikos. Izdevumi, kuros aplūkoti antīkie, viduslaiku, renesanses vai apgaismības laikmeta autori, filoloģijas studentiem joprojām ir noderīgi, tomēr šīs grāmatas ir sarakstītas 20. gs. 60. gados. Lai gan jau 15 gadu dzīvojam 21. gadsimtā, tomēr nopietna pārskata par 20. gs. pasaules limeņa rakstniekiem latviešu valodā nav. Ziņas par atsevišķa autora daiļradi var meklēt interneta «džungļos» un laikrakstu «labirintos», bet salīdzinoša un apkopojoša darba par nozīmīgākajiem 20. gs. otrās puses rakstniekiem nav. Prieks, ka mazliet tiek analizēta latviešu rakstniecība, lai gan arī te publikāciju varētu būt vairāk, turklāt visbiežāk tā ir akadēmiska rakstura analīze – studentu un pasniedzēju darbi. Publiskajai videi domātajos sacerējumos parasti aplūkots kāda atsevišķa rakstnieka devums. Pārsvārā šādi raksti atrodami interneta vidē, jo drukātie izdevumi, tādi kā «Latvju Teksti», ir beiguši pastāvēt, pāris reizes gadā varbūt sagaidīsim «IR Domuzīme». Cik ātri sākās, tikpat ātri beidzās projekts «Tīrraksts», bet žurnāls «Karogs», kuru literatūras mīļotāji zināja jau no 1940. gada, vairs ir tikai mīts. Tagad interesenti var sērfot internetā un apmeklēt *satori.lv* vai grāmatu blogeru la-

pas, kurās meklēt informāciju par to, kura rakstnieka sacerējumu būtu vērts izlasīt. Par darba māksliniecisko vērtību, autora valodas un pasaules uzskata īpatnībām un par viņa vietu pasaules rakstniecības Olimpā nevar spriest pēc anotācijām un izdevniecību reklāmām.

Minēto iemeslu dēļ dzima ideja veidot bibliotēkā lasīšanas ciklu. Sākotnēji tas tika nosaukts «Lielā lasīšana», jo televīzijā tolaik risinājās akcija ar šādu nosaukumu. Taču nu jau otro gadu bibliotēkas apmeklētāji pazīst klubiņu ar nosaukumu «Uzmanības lokā – autors». Lai gan nosaukums ir mainījies, koncepcija ir palikusi tā pati: pirmkārt, «uzmanības lokā» nav šobrīd

Foto: Daina Geibaka

Renāte Krūma pasākumā veltītam
Dž. D. Selindžeram

rakstošie Latvijas autori, jo viņus mums ir iespēja uzaicināt uz personīgu tikšanos ar lasītājiem; otrkārt, aplūkojamie autori visbiežāk ir prozaiķi, kuru daiļradē ir vismaz viens romāns; treškārt, tiek aplūkoti 20. gadsimta autori.

Ir divi ceļi, kā analizēt daiļdarbu. Var uzskatīt, ka lasītājam nepieciešama tikai grāmata, jo visu, ko vēlēties, rakstnieks ir pateicis ar savu darbu, taču var aplūkot ne tikai konkrēto izdevumu, bet arī autora daiļradi kopumā, pētīt viņa dzīves gājumu, pasaules uzskatu, sociālos aspektus, vēsturisko situāciju un kopējo literatūras kontekstu. Bagātīgāks stāstījums, protams, veidojas otrajā gadījumā. Pasākuma «Uzmanības lokā – autors» struktūra īpaši nemainās: sākumā tiek aplūkota rakstnieka biogrāfija, pēc tam – daiļrade. Pirmajā gadā gan uzsvars tika likts uz konkrētu romānu, taču tas ierobežo stāstījumu, tāpēc tagad tiek skatīts rakstnieka veikums kopumā. Materiāli par pasākumiem atspoguļoti žurnālā «Dramaturgu Teātris».

Vispirms par 2014. gadā aplūkotajiem autoriem. 25. februārī – Džeroms Deivids

Foto: Daina Ģeibaka

Kopā ar rakstnieka ģimetni

Selindžers «Uz kraujas rudzu laukā». Gatavojoties pasākumam, tika izlasīta Keneta Slavenska grāmata «Dž. D. Selindžers. Dzīve». Žurnālā «Ilustrētā Pasaules Vēsture» meklēju rakstus par Otrā pasaules kara notikumiem, īpaši par tā saucamo «D dienu», kad Normandijā izsēdās sabiedroto desanta vienības. Dž. D. Selindžers bija viens no šiem desantniekiem. Tika meklēti materiāli arī

Foto: Daina Ģeibaka

Dž. D. Selindžeram veltītā pasākuma apmeklētāji

par rakstnieka pirmo mīļoto Ūnu O`Nilu, kura izvēlējās saistīt mūžu ar Čārliju Čāplinu, tā reizē sāpinot divus cilvēkus – Dž. D. Selindžeru un pašas tēvu, dramaturgu Jūdžinu O`Nilu, kurš uzskatīja, ka Č. Čāplins viņa meitai ir par vecu (gan J. O`Nilam, gan Č. Čāplinam tobrīd bija 54 gadi). Pasākuma gaitā tika nolasīti pāris romāna fragmenti un meklēta atbilde uz jautājumu, kāpēc šis darbs Amerikā un citās valstīs laiku pa laikam ticis aizliegts un kāpēc ir izveidojies uzskats, ka tas spēj mudināt uz slepkavību. Šāds viedoklis radies tāpēc, ka romāns «Uz kraujas rudzu laukā» tika atrasts gan pie Džona Lenona slepkavas Marka Deivida Čepmena, gan pie aktrises Rebekas Šaferes slepkavas Roberta Bardo, gan pie Džona Hinklija, kurš mēģināja nogalināt ASV prezidentu Ronaldu Reiganu. Dž. D. Selindžera darbi ir bijuši populāri gan bītnīku, gan hipiju laikos.

Nākamais pasākums notika 25. martā un bija veltīts Umberto Eko romānam «Rozes vārds». Noskaņas radišanai tika atskaņoti mūku dziedājumi. Galdi gluži vai lūza no rakstnieka darbiem, jo U. Eko bija ne tikai zinātnieks, kurš Boloņas Universitātē pasniedza semiotiku, bet arī ražīgs grāmatu rakstītājs. Daiļliteratūrā līdzās populārajam «Rozes vārdam» var minēt tādus darbus kā «Fuko svārsts», «Prāgas kapsēta», «Bodolino» u. c. Mākslas vēsturē augstu tiek vērtētas U. Eko grāmatas «Neglītuma vēsture», «Skaisuma vēsture» un «Sarakstu karuselis», taču viņš sarakstījis daudz grāmatu arī citās nozarēs – politikā, ētikā, estētikā, literatūrzinātnē, valodniecībā, pedagogijā un, protams, semiotikā. Dzīvodams Milānā un vienlaikus strādādams Boloņas Universitātē, U. Eko paspēja sarakstīt romānus, lasīt lekcijas (kā vieslektors apmeklēt arī citu valstu universitātes), labot studentu darbus un lasīt grāmatas. Romāns «Rozes vārds» ir rakstnieka pirmais daiļdarbs. Tas ir semiotikas, alegoriju un parodiju piesātināts. «Rozes vārdu» ar vienlīdz lielu aizrautību var lasīt gan vēs-

turisko romānu cienītāji, gan detektīvžanra fani. 1986. gadā franču režisors Žans Žaks Anno uzņēmis filmu «Rozes vārds» ar Šonu Koneriju un Kristiānu Sleiteru galvenajās lomās. Pasākuma materiāliem tika pievienotas intervijas žurnālā «Rīgas Laiks».

29. aprīļa pasākumam tika sagatavots materiāls par pakistāniešu rakstnieku Salmanu Rušdi un viņa romānu «Zeme zem viņas kājām». Rietumos S. Rušdi kļuva sevišķi populārs, kad romāna «Sātaniskās vārsmas» dēļ viņa dzimtenē tika izsludināta fatva jeb atlīdzība par rakstnieka nogalināšanu. S. Rušdi vēl arvien medī islāmticīgie, un vienīgā vieta, kur viņš jūtas drošībā, ir Lielbritānija. Romānā «Zeme zem viņas kājām» ir sapludināts austrumnieciskais un rietumnieciskais. Tajā no musulmaņa redzespunkta atspoguļotas tīri rietumnieciskas lietas: rokenrols, narkotikas, cenzūra. Kaut arī pēc S. Rušdi darbu motīviem nav uzņemta neviena filma, var uzskatīt, ka šis romāns ir ietekmējis filmas «Radio pirāti» veidotājus. Gan filmā, gan romānā skarta viena tēma – cenzūra Lielbritānijā, kur savulaik ne radio, ne televīzijā nedrīkstēja atskaņot rokmūziku. Romāns ir ietekmējis arī grupas «U2» solista un S. Rušdi drauga Bono daiļradi – dziedātājs ir uzrakstījis dziesmu, kas tā arī saucas «The Ground Beneath Her Feet». Dziesmas klipā filmējies arī pats S. Rušdi, un tā skan arī filmā «Miljons dolāru mazulīte».

Gatavojot 27. maija pasākumu par amerikāņu rakstnieku Džonu Apdaiku, saskāros ar problēmu – ļoti maz informācijas, lielākā daļa interneta vidē. Arī tulkojumu latviešu valodā ir maz. Mūsu valstī izdotas tikai nedaudzas Dž. Apdaika grāmatas, savukārt pasaulē slavena ir viņa tetraloģija par seksuāli pievilcīgo zilacaino zviedru Angstromu: «Trusi, bēdz» (1960, latviešu valodā 1983), «Truša atgriešanās» (1971), «Trusis bagāts» (1981) un «Trusis atpūtā» (1990), ko vēlāk papildina arī pāris noveļu. Trusi Angstromu pielīdzina tādiem ame-

rikāņu literārajiem tēliem kā Haklberijs Fins, Getsbijs vai Holdens Kolfilds. Filmā «8. jūdze» varoņa vārds ir Trusis Smits, un viņu atveido reperis Eminems. Latvijā vairāk pazīstami divi citi Dž. Apdaika romāni: «Īstvikas raganas» un «Kentauris». Tā kā pēc romāna «Īstvikas raganas» ir tapusi filma, pasākumā plašāk tika apskatīts šis darbs. Bija interesanti papētīt tā ekranizējumu. Bez Latvijā labi zināmās Džordža Millera versijas (1987), kurā galvenās lomas spēlēja Džeks Nikolsons, Šēra, Sjūzena Sarandona un Mišela Feifere, 2009. gadā izveidots arī 13 sēriju seriāls. Romāns ticis arī dramatizēts, un pēc tā tapis pat mūzikls.

Pirms diviem gadiem ļoti populāra bija tobrīd uz ekrāniem iznākusi filma «Lielais Getsbijs» ar Leonardo Di Kaprio titullomā, tāpēc gluži loģiski, ka 17. jūnija pasākumā par Frensisu Skotu Ficdžeraldu tika aplūkota gan viņa biogrāfija, gan filma. Labs palīgs gan pasākuma, gan raksta tapšanā bija Endrjū Tērnbula grāmata «Skots Ficdžeralds». Mēģinājām skatīt rakstnieka un viņa sievas Zeldas kopdzīves traģēdiju. Salīdzinājām divus tulkojumus: «Lielais Getsbijs» (1971; tulk. Valda Kumuška) un «Lieliskais Getsbijs» (2004; tulk. Amanda Aizpuriete). Žurnāla «Dramaturgu Teātris» 2015. gada aprīļa numurā publicēts raksts «Džins ar martini kokteili. Frensis Skots Ficdžeralds».

Vasaras vidū – 29. jūlijā – uz pasākumu par Džordžu Orvelu atnāca maz interešu, nebija arī daudz biogrāfisku faktu, vairāk spriedām par rakstnieka slavenāko darbu «Dzīvnieku ferma».

30. septembrī pasākuma galvenais varonis bija Kurts Vonnegūts un viņa romāns «Lopkautuve Nr.5». Šajā gadījumā nav iespējams runāt par darbu, nezinot rakstnieka biogrāfiju, jo pa īstam saprast romānu var, tikai zinot, ka tā autors Otrā pasaules kara laikā karojis Eiropā, bijis gūstā Drēzdenē un piedzīvojis pilsētas bombardēšanu. Sabiedroto puse ilgus gadus centās noklusēt informāciju par Drēzdenes bombardēšanu, taču kara ēna ir klātesoša teju

vai visos K. Vonnegūta darbos, piemēram, romānā «Māte nakts». Pasākuma vizuālo daļu kuplināja ne tikai interneta un žurnālu materiāli («Rīgas Laika» intervija ar rakstnieku, «Ilustrētā Pasaules Vēsture» par Drēzdenes bombardēšanu), bet arī raksta autores personīgās fotogrāfijas no ceļojuma uz Drēzdeni. Pasākumā daudz tika runāts par kino – uzskaitīti K. Vonnegūta romānu ekranizējumi («Lopkautuve Nr.5», «Čempionu brokastis», «Māte nakts») un pastāstīts, kurās filmās spēlējis pats romānu autors («Čempionu brokastis», «Māte nakts»).

28. oktobra pasākums bija veltīts Džonam Faulzam un viņa romānam «Kolekcionārs». Dž. Faulzs sarakstījis arī romānus «Burvis», «Daniels Martins», «Franču leitnanta draudzene» un stāstus. Viņa darbos saskatāmas atsauces uz daudziem klasiķu, īpaši V. Šekspīra, darbiem. Arī lasot «Kolekcionāru», var vilkt tiešas paralēles ar V. Šekspīra traģikomēdiju «Vētra». Bija interesanti papētīt, kā romāna sižets atspoguļojas teātrī un kino, piemēram, Ivara Lūša izrādē «Kolekcionārs» (spēlēja Jānis Jarāns un Jūlija Ļaha) vai t. p. nosaukuma filmā (1965. g., rež. Viljams Vailers).

25. novembrī izdevās jauks pasākums par Ērihu Mariju Remarku. Materiālu par rakstnieka dzīvi bija pietiekoši, varējām izmantot gan Vilhelma fon Šternburga grāmatu «It kā viss būtu pēdējoreiz», gan Rutas Martones atmiņas par Ē. M. Remarku «Mans draugs Bonijs». Plānojot pasākumu ciklu «Uzmanības lokā – autors», bija nolemts katrā tikšanās reizē aplūkot vienu darbu, un šoreiz bija izvēlēts romāns «Triumfa arka», tomēr nevarējām nerunāt arī par citiem Ē. M. Remarka darbiem, īpaši par romāniem «Rietumu frontē bez pārmaiņām» un «Trīs draugi». Pasākuma ievadā skanēja krievu romance, jo «Triumfa arkas» galvenā varone dzied romances Parīzē, krievu restorānā. Diemžēl neatradās romance, kuru 1948. gada filmā izpilda Ingridas Bergmanes varone. Runājot par Ē. M. Remarku, tika pieminētas arī vairākas

Holivudas aktrises, īpaši Marlēna Dītriha, kura faktiski ir romāna «Triumfa arka» varones prototips un rakstnieka mīlestība daudzu gadu garumā.

Cikls noslēdzās 16. decembrī ar sarunu par Teodoru Dreizeru un viņa romānu «Amerikāņu traģēdija». T. Dreizers, līdzīgi kā F. S. Ficdžeralds, ir dzimis 19. gs. nogalē, un viņa darbi sarakstīti 20. gs. sākumā. Materiāli par rakstnieku galvenokārt bija no padomju laikiem, tāpēc nācās atsijāt faktus no ideoloģiskiem pārspriedumiem. Pasākumā tika runāts arī par Lietuvas kinostudijas 1984. gadā uzņemto t. p. nosaukuma filmu. Noslēgumā apmeklētāji saņēma mazas dāvanīņas – tamborētas grāmatzīmītes. 2014. gada pasākumi ļāva izdarīt dažus secinājumus: nav ieteicams lasīt garus romānu fragmentus, pasākuma apmeklētājiem interesantāki liekas stāstījumi par darba tapšanu un to, kā šis sacerējums ietekmējis citas mākslas – kino, mūziku u. tml. Nevajag koncentrēties uz vienu romānu, labāk skatīt daļradi kopumā.

2015. gadā uzmanība tika pievērsta rakstniecēm. Pasākumu cikls sākās 24. februārī, un pirmā tikšanās bija veltīta Airisai Mērdokai. Mēģinājām izvietot izstādē visus rakstnieces darbus, kas vien bija pieejami krājumā (A. Mērdoka dzīves laikā sarakstījusi 26 romānus). Pēdējais romāns «Džeksona dilemma» ir Alcheimera slimības apzīmogots, arī biogrāfiskā filma «Ariisa» vairāk akcentē tieši šo rakstnieces dzīves periodu.

31. martā piedāvājām iepazīt Fransuāzu Sagānu. Ļoti palīdzēja Marī Domīnīkas Leļjēvras grāmata «Fransuāza Sagāna» (krievu val.) un rakstnieces dēla Denī Vesthofa darbs «Esi sveicināta, Sagāna!», kā arī Diānas Kirīsas biogrāfiskā filma «Sagāna» (2008. g., galvenajā lomā Silvija Testū). Stāstījums iznāca mazliet citāds nekā parasti, jo rakstnieces dzīve bijusi tik trauksmaina, ka rodas jautājums – pa kuru laiku F. Sagāna rakstīja?

28. aprīlī turpinājās iepazīšanās ar franču rakstniecēm – šoreiz uzmanības

lokā bija Annas Gavaldas darbi. Ciklā aplūkoto rakstnieču pulkā viņa ir visjaunākā – tikai 45 gadi. Protams, materiālus par A. Gavaldu var atrast tikai internetā, tomēr veidot pasākumu ļoti palīdzēja pēc rakstnieces romānu motīviem tapušās filmas: Kloda Berī ekranizētā «Būt kopā – un viss» (2007. g., galvenajā lomā Odrija Tatū) un uz ekrāna pārceltais romāns «Es viņu mīlēju» (2009. g., rež. Izabella (Zabu) Braitmane).

26. maijā pasākums tika veltīts izcilai angļu esejistei Virdžīnijai Vulfai. Šoreiz materiālu bija daudz: gan par rakstnieces ģimeni, gan par «Blūmsberijas grupu» (tajā bija apvienojušies angļu rakstnieki, intelektuāļi, filozofi un mākslinieki), gan par viņas vīra Leonarda Vulfa izveidoto izdevniecību, kas publicēja V. Vulfas darbus. Noderēja arī Maikla Kaningema grāmata «Stundas», pēc kuras uzņemta filma ar Nikolu Kidmenu, Merilu Strīpu un Džulianu Mūru galvenajās lomās (2002. g., rež. Stīvens Daldrejs). Pasākumā tika runāts ne tikai par rakstnieces slavenāko darbu «Delovejas kundze», bet arī par viņas romānu alegoriju «Orlando».

30. jūnija pasākumā tika runāts par kanādiešu rakstnieci Mārgaretu Atvudu. Viņai raksturīgi feministiski darbi, sievietei tajos bieži ir bijusi smaga bērnība vai jaunība («Kaķacs»). Latviešu valodā tulkoti vairāki M. Atvudas romāni, arī divi antiutopijas žanra darbi «Oriksa un Kreiks» un «Kalpones stāsts».

25. augusta pasākums bija veltīts austriešu rakstnieces Zuzannas Kubelkas literārajam devumam. Materiālu par šo rakstnieci bija maz, tomēr pasākums noritēja veiksmīgi. Tika runāts par Z. Kubelkas darbu māksliniecisko kvalitāti, meklētas iezīmes, kas raksturīgas vairākiem viņas romāniem. Secinājums – romāns «Korse te pušu», pie kura rakstniece citīgi strādāja astoņus gadus, ir viņas mākslinieciski veiksmīgākais darbs.

Nākamā mēneša nogalē – 29. septembrī – interesenti varēja iepazīties ar Dafni

di Morjē. Šoreiz tika izmantotas bijušās datorzāles telpas, no kurām tobrīd jau bija iznesti visi datori. Atbrīvoto telpu bija nolēmts veidot par Dzejas lasītavu. Pirmie to «apdzīvoja» pasākuma «Uzmanības lokā – autors» apmeklētāji. Šeit pavērās lielākas tehniskās iespējas – varējām veidot ne tikai tradicionālo izstādi (grāmatas un žurnāli), bet arī datorprezentāciju un, netraucējot citus bibliotēkas apmeklētājus, noskatīties pēc D. di Morjē stāsta sižeta veidotās filmas «Putni» (1963. g., rež. Alfrēds Hičkoks) fragmentus.

Arī iepazīšanās ar austrālietes Kolīnas Makalovas daiļradi 27. oktobrī notika jaunajā vietā, tāpēc pasākumā varējām izmantot datorprezentāciju, demonstrēt fragmentus no filmas «Dziedoņi ērkšķu krūmā» un parādīt mazu fragmentu no filmas «Tims» (1979. g., galvenajā lomā Mels Gibsons).

Cikla «Uzmanības lokā – autors» pēdējais pasākums 2015. gadā – 24. novembrī – bija veltīts amerikāņu rakstniecei Stefānijai Meierei. Tā kā Dzejas lasītavu sāka remontēt, atkal tikāmies zālē, tāpēc bija jāiztiek bez filmu fragmentiem. Taču šoreiz tas nebija trūkums, jo ļoti daudzi «Krēslas» filmas jau bija redzējuši. Mēģinājām izdibināt S. Meieres darbu popularitātes iemeslus, skanēja gan sajūsminātu fanu, gan skarbu kritiķu viedokļi. Tā kā pasākuma beigās visi jau bija Adventa noskaņās, apmeklētāji saņēma mazas dāvanīņas – tamborētus eņģeļišus.

Jau rudenī sākās gatavošanās 2016. gadam. Nolēmām neaprobežoties ar pasaulslaveniem rakstniekiem, bet papētīt, kādi literāti dzīvo un strādā kaimiņos, ko raksta lietuvieši un igauņi, kas aktuāls viņiem un ko mums piedāvā grāmatizdevēji – kas tiek tulkots latviešu valodā. Ja būs apmeklētāju interese, nākotnē varbūt apskatīsim arī Ziemeļvalstu, rietumslāvu un austrumslāvu rakstniekus.

Tā kā remonts Dzejas lasītavā bija beidzies, 26. janvāra pasākumam atkal tika izmantota šī telpa, kas gan vēl gaidīja mē-

beles. Šoreiz uzmanības centrā bija lietuviešu fiziķis kodolinženieris un trimdas rakstnieks Kazis Almēns. Latviešu valodā ir tulkots tikai viens viņa darbs – romāns «Pļaujas laiks», tomēr klausītāji varēja uzzināt, ka 90. gados pēc šīs grāmatas veidota filma «Marius» un kāds K. Almēnam ir sakars ar literātu grupu, kas ar kopīgu pseidonīmu – Skomants – raksta vēsturiskas grāmatas bērniem. No igauņu rakstniekiem kā pirmais tika izvēlēts Indreks Hargla un divi viņa vēsturiskie kriminālromāni par Tallinas aptiekāru: «Aptiekārs Melhioris un Olevistes baznīcas noslēpums» un «Aptiekārs Melhioris un Akas ielas rēgs». 2015. gada 30. oktobrī rakstnieks sadarbībā ar izdevniecību «Zvaigzne ABC» bija piedalījies grāmatu prezentācijā RCB. Toreiz nofilmētais materiāls lieti noderēja pasākumam «Uzmanības lokā – autors».

Gatavojoties 23. februāra pasākumam, nācās secināt, ka lietuviešu rakstniece Jurgas Adomo un igauņietes Eni Mihkelsoni biogrāfiskie dati neko daudz par rakstniecēm nepasaka. Šajā gadījumā autore patiešām visu par sevi ir pateikušas savos darbos. J. Adomo grāmata «ES+ZB=ES» ir tapusi pēc viņas bloga *jurgaadomo.com* ierakstiem, bet pats blogs radies no nepieciešamības salikt pa plauktiņiem rūgto pieredzi attiecībās ar vīrieti, kuram nepietiek ar vienu sievieti. Savukārt E. Mihkelsone darbā «Mēra kaps» apraksta savu bērnību un skarbo situāciju, kad viņa kā mežabrāļu meita (mežabrāļos bija gan tēvs, gan māte) tika atdota mātesmāsas audzināšanā. Tikai pēc gadiem atklājies, ka tante strādājusi čekā. Pasākumam sameklētie papildu fakti šoreiz tikai apstiprināja darbos atklāto un precizēja pāris detaļas.

Lai gan Dzejas lasītava oficiāli tika atklāta 2016. gada 5. aprīlī, brīdi pirms tam, 29. martā, šajā telpā notika pasākums par lietuviešu rakstnieku Sauļu Tomu Kondrotu un igauņi Arvedu Vīrlaidu. Lai gan abiem autoriem latviešu valodā ir tulkoti vairā-

Izstāde
Airisai Mērdokai

Foto: Daina Ģeibaka

ki darbi, mūsu bibliotēkas fondā tobrīd varēja atrast tikai S. T. Kondrota grāmatu «Un apmāksies tie, kuri skatās pa logu» un A. Virlaida romānu «Apzīmogotie». Pēc Dzejas lasītavas atklāšanas pasākumi «Uzmanības lokā – autors» turpinās

šajā mājīgajā telpā, kur iespējams mierīgā gaisotnē, netraucējot citus bibliotēkas apmeklētājus, pārrunāt kārtējā autora daiļradi un izmantot arī telpas tehniskās iespējas, lai noskatītos kādu filmas fragmentu vai atskaņotu kādu dziesmu.

2016. gadā paredzēts iepazīties arī ar šādiem rakstniekiem:

- 26. apīlis – Augusts Gailits (Igaunija); Romualds Granausks (Lietuva)
- 31. maijs – Jāks Jeerīts (Igaunija); Antans Šķēma (Lietuva)
- 28. jūnijs – Vīvi Luika (Igaunija); Julita Varanauskiene (Lietuva)
- 30. augusts – Silvija Ranamā (Igaunija); Vītauts Sirijos Gira (Lietuva)
- 27. septembris – Andruss Kivirehks (Igaunija); Jurga Ivanauskaite (Lietuva)
- 25. oktobris – Antons Tamsāre (Igaunija); Petrs Dirģēle (Lietuva)
- 29. novembris – Jāns Kross (Igaunija); Kristina Sabaļauskaite (Lietuva)

DARBS AR JAUNĀKAJIEM LASĪTĀJIEM RCB FILIĀLBIBLIOTĒKĀ «ZEMGALE»

SALLIJA KRAUZE

RCB filiālbibliotēkas «Zemgale» galvenā bibliotekāre

DZIDRA GUDĻEVSKA

RCB filiālbibliotēkas «Zemgale» vecākā bibliotekāre

Katrs pieredzējis bibliotekārs zina, ka lasītāji, tāpat kā sabiedrība vispār, ir ļoti dažādi. Bibliotēkas apmeklētāji pārstāv visas vecuma un profesiju grupas. Rikojot kārtējo pasākumu, vislielākā māksla ir pulcēt bibliotēkā jauniešus – vecāko klašu skolēnus. Šī auditorija ir visvairāk aizņemta gan mācībās, gan darbā un citās aktivitātēs. Tomēr bibliotekāri prot visu! Ir veidi, kā to panākt. Viens no tiem – piedāvāt bērniem un jauniešiem iespēju arī pie mums uzzināt daudz jauna un aktīvi līdzdarboties. Tāds ir bibliotēkas uzdevums.

RCB filiālbibliotēkas «Zemgale» lepnums ir darbs ar jaunākajiem apmeklētājiem. Mūsu «pārziņā» ir aktīva sadarbība ar tuvākās apkārtnes (pamatā Ziepniekkalna) 10 skolām un 17 pirmsskolas izglītības iestādēm. Bērnu nodaļā strādā viens bibliotekārais darbinieks – vecākā bibliotekāre Dzidra Gudļevska. Lai cik izcils būtu līderis, protams, nepieciešama komanda, jo vienam cilvēkam aktīvi strādāt ar gandrīz trīsdesmit izglītības iestādēm – tas ir pārāk liels darba apjoms. Par laimi, esam izveidojušas lielisku tandēmu – līdztekus darbam lasītavā strādāt ar bērniem palīdz galvenā bibliotekāre Sallija Krauze. Būtībā strādājam «kā cimds ar roku». 2015. gada nogalē tikām izvirzītas Voldemāra Caunes balvai «Gada bibliotekārs darbā ar bērniem un jauniešiem». RCB Bibliotēku dienesta galvenā speciāliste Ingūna Stranga balvas pieteikumā norādīja: «Teicami darbojoties komandā, bibliotekāres radījušas vidi, kurā bērniem ir interesanti. Šajā bibliotēkā ik pa laikam viss mainās – lai rosinātu čaklāk iepazīt grāmatas, sadarbībā ar ēkā esošo Pārdauļavas Mākslas un mūzikas skolu tiek meklētas jaunas iespējas to optimālai izvietojšanai,

Foto: Elita Kalva

Dzidra Gudļevska un
Sallija Krauze (no kreisās)

izzināti risinājumi bibliotēkas atvērtības un pieejamības uzlabošanai, pasākumu rikošanā tiek pielietotas arvien jaunas un atraktīvas metodes.» Atzinīgos profesionāļa vārdus par mūsu darbu vērtējam augstu, tāpēc nolēmām dalīties savās idejās gadagrāmatā.

Aktīvu darbu ar lasītāju grupām sākam jau tad, kad bērni ir pavisam mazi. Pasākumos uzbūram pasaku valstību – esam ieguvis Fejas, Lieldienu visticīgas, Zaķa, Pūcītes-Ūcītes, Taurenīša, Bitītes u. c. tēlos. Tērpus nelieliem uzvedumiem bieži veidojam pašas. Ļoti atsaucīgi ir Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra darbinieki. Esam izmantojušas «Bērnu žūrijas» Zaļā Tārpiņa un Pūcūlēna maskas.

Bibliotēkas plauktu labirintus mūsu jau-

Foto: Elita Kalva

Bibliotēkas vilcieniņš Rīgas 94. vidusskolā

nākajiem apmeklētājiem palīdz iepazīt vilcieniņš Tomiņš – smaidīgs, jautrs un darbīgs. Kopā ar čaklajiem lasītājiem esam lasītavā uzcēluši paši savu «Gaismas pili». Celta no mazām, lielām, pavisam lielām un smagām grāmatām, mūsu «Gaismas pils» ir visskaitākā! Vilcieniņš kopā ar bērniem nokļūst brīnumainajā grāmatu pasaulē.

Tieši bibliotēkas vilcieniņu izvēlējamies kā galveno tēlu RCB projekta «Dialogs. Bilingvāls» nodarbībām «Bibliotēkas vilcieniņa skola». Katrai nodarbībai bija savs nosaukums: Burvīgā, Pasakainā, Ciparotā u. c.

Īpašu vērību veltījām runāšanas, stāstīšanas un klausīšanās prasmju attīstībai. Izmantojām «Burvju lādi», no kuras tika ņemtas laukā lietas, kas palīdzēja apgūt jaunus vārdus un reizē bija lielisks pārsteiguma avots. Centāmies aktivitātes mainīt, piemēram, mācoties Vilcieniņa dziesmu, bērni (un arī vecāki!) «izbraukāja» pa telpām un iepazīna tās. Visās nodarbībās tika akcentētas grāmatas. Projekts bija veiksmīgs, parādījām ceļu uz filiālbibliotēku daudziem Ziepniekkalna iedzīvotājiem, kuri iepriekš nebija zinājuši mūsu atrašanās vietu, bet tagad ir aktīvi apmeklētāji.

Lai gan darbs ar mazākajiem apmeklētājiem ir ļoti aktīvs, ne mazāk rosīgi mūsu filiālbibliotēkā strādājam ar skolēniem un pusaudžiem. Skolotāji un skolu bibliotekāri vienmēr priecājas un ir pateicīgi par mūsu palīdzību pasākumu organizēšanā. Sadarbība ar apkārtnes skolām (Rīgas Igaņu pamatskola, Rīgas 47. vidusskola, Rīgas 94. vidusskola, Rīgas 95. vidusskola u. c.) turpinās no gada gadā. Kad tuvojas svētku laiks vai projektu dienas, no skolas atskan zvans: «Ko jūs mums šoreiz piedāvāsi?» Un bibliotekāram nedrīkst pietrūkt ideju.

Foto: Sallija Krauze

Projekts. Dialogs Bilingvāls

Saprotot, ka klašu audzinātājiem nav viegli atrast laiku, lai apmeklētu filiālbibliotēku (tiešā tuvumā atrodas tikai viena skola), mēs labprāt organizējam pasākumus skolās. Tā Rīgas 94. vidusskolā sarīkojām tikšanos ar grāmatu ilustratori Agiju Staku. Bērni bieži saka: «Kad izaugšu liels, es būšu...» Bibliotekārs var palīdzēt izvēlēties. Agija Staka pastāstīja, kā top ilustrāciju skices un kā tās sakārtot, kā, sadarbojoties ar teksta autoru, darba procesā var mainīties sākotnējās ieceres. Cik dažādās tehnikās strādā ilustrators, pat veidojot vienu grāmatu! Noslēgumā bērniem bija varena iespēja iejusties mākslinieka ādā – zīmējām ilustrācijas pašu izvēlētajai grāmatai. Nebija viegli, un profesionāļa acs ļoti noderēja. Darbiņu izstādi varējām skatīt mūsu bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā.

Skolās esam rīkojušas tikšanās ar ievērojamiem apkaimes iedzīvotājiem, piemēram, neaizmirstama bija tikšanās ar aktieri Kasparu Znotiņu, kurā gan skolēni, gan aktieris runāja Ojāra Vācieša dzeju. Bijām liecinieki tam, ka dzejnieka atstātajam literārajam mantojumam šodien ir vēl lielāks spēks. Tikšanās bija tik veiksmīga, ka turpinājās tradīcija lielā skolas pasākumā lasīt dzeju, taču nu jau galvenie dzejas runātāji bija bērni, mums bija tas gods būt žūrijā. Tas gan ir viens nepateicīgs uzdevums! Visi bērni bija ļoti centušies, kā lai kādam piešķir pirmo, bet citam zemāku vietu? Ērtāk jūtamies tādos pasākumos kā, piemēram, rakstnieces Tūves Jansones 100. jubilejas svinības, kurā ne tikai kopā lasījām autores grāmatas, bet arī izgatavojām paši savas Burvju cepures. Uz lieliem, krāsainiem baloniem tapa zīmējumi – mīļāko Muminu sejiņas. Sarīkojām istu cepuru un balonu modes skati.

Katrs pasākums ir ar savu šarmu. Mēs esam atvērtas dažādām aktivitātēm un labprāt sadarbojamies. Ērtāk, protams, ir pasākumus rīkot bibliotēkā. Īpaši priecīgi esam par tāliem viesiem. Kopā ar Pārdaugavas pamatskolas skolēniem sagaidījām ciemos Daugavpils žurnāla «Privetik!» («Sveiciens») pārstāvjus. Žurnāla veidotāja un galvenā redaktore ir Žanna Romanovska. Par

Foto: Marina Lāce

Kik boksā bibliotēku pārstāv Dzidra Gudļevska

ilustrāciju tapšanu «Sveiciens» labprāt pastāstīja māksliniece Ērika Kalvāne. Esam nolēmuši turpināt tradīciju un ik gadu aicināt uz bibliotēku kāda bērnu un jauniešu žurnāla pārstāvi.

Cenšamies pievērst bērnus arī novadpētniecības darbam. Pētām gan Atgāzenes, gan tuvējo Mārupes apkārtni. Īpaši interesants bija projekts «Kontrastainā Atgāzene», ko īstenojām kopā ar Mākslas izglītības centru «Trīs krāsas», Rīgas Igaņu pamatskolu, Biznesa augstskolu «Turība» un Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolu. Projektu atbalstīja nodibinājums «Rīga 2014». Aktīvi piedalījās gan apkaimes iedzīvotāji, gan studenti un skolēni. Dokumentos Atgāzenes nosaukuma izcelsme joprojām nav atklāta, intriga paliek! Izstādē bibliotēkā varējām iepazīties ar Igaņu pamatskolas skolēnu pētnieciskajiem darbiem un fotogrāfijām, kas tapušas, izziņot Atgāzenes ielas, cilvēkus, interesantākās vietas un vēsturi. Projekta īstenošanas laikā tika rīkoti Atgāzenes apkaimes izpētes plenēri. To dalībnieki pulcējās filiālbibliotēkā, kur Mākslas izglītības centra «Trīs krāsas» pārstāve Ilze Kupča iepazīstināja ar paredzēto darbu – izmantot dažādus uz ielas atrastus objektus, vēstures lieciniekus. Tā varēja būt, piemēram, īpaša, bērnam uz ielas nejauši izkritusi rotaļlietas detaļa, sena trauka lauska zem ziedoša ceriņkrūma, saglabājušās žurnāla «Atpūta» lappuses. Mūsu uzdevums bija priekšmetu pēc iespējas precīzi aprakstīt,

Orhideju ielā

Foto: Marina Lāce

nofotografēt un veidot Atgāzenes apkaimi raksturojošu krāsainu kolāžu. Svarīgi apziņoties, ka vēsturi bieži vien spilgti atspoguļo pavisam vienkāršas lietas, kuras ikdienas rutīnā neievērojam.

Interesants novadpētniecības darbs tika veikts tuvējā Mārupes pagastā. Aktīvākie organizatori bibliotēkaru vadībā bija paši skolēni – mūsu lasītājas, Mārupes vidusskolas 9. klases skolnieces Ilze un Vera. Vasarā rīkojām ekskursiju sēriju. Katra no tām bija veltīta ielām ar tematiski saistītiem nosaukumiem, piemēram, viena no pirmajām ekskursijām bija «Iepazīsti Mārupes ielas, nosauktas dažādu ziedu vārdos!». Izrādījās, ka Mārupē sapulcējušās Lilliju, Asteru, Rožu, Neļķu, Dāliju, Magoņu un Gerberu ielas, un vēl, un vēl! Sekoja dažādu ūdens krātuvju vārdos nosauktas ielas. Dalībnieki citīgi pierakstīja to nosaukumus un vietējo māju saimnieku stāstījumus. Uzzinājām, ka pirms nepilniem 100 gadiem šeit, zem gājēju kājām, viļņojušās purvainas meža pļavas. Novadpētniecības darbs ir saistošs ar to, ka tas «ievelk sevi». To atzīst arī skolēni – ir interesanti iepazīt tuvāko apkārtni, un bibliotēkārš šajā procesā ir lielisks palīgs.

Varbūt tieši tāpēc divu skolu 12. klašu audzēkņu tikšanās ar šobrīd populāro rakstnieku Māri Bērziņu «Kāda esi svina garša?» izvērtās par sarunu gandrīz trīs stundu ga-

rumā. Izrādījās, ka arī rakstnieks ir mācījies skolā, kuras audzēkņus bijām aicinājušas uz tikšanos. Lielu darbu bijām veikušas iepriekš. Paldies filiālbibliotēkām, kas palīdzēja sagādāt iespējami daudz grāmatas «Svina garša» eksemplāru! Ļoti liels nopelns pasākuma sagatavošanā bija skolu bibliotekārēm un klašu audzinātājiem. Grāmatu bija izlasījuši visi, jauniešiem bija arī iespēja apmeklēt tikko iestudēto tāda paša nosaukuma izrādi Nacionālajā teātrī. Rezultāts – ļoti vērtīgs pasākums abām pusēm.

Pusaudži un vecāko klašu audzēkņi ir mūsu sarežģītākā auditorija. Viņi ir ļoti prasīgi. Ir nopietni jāpadomā, ar ko pārsteigt šo lasītāju grupu, ja jau ir izdevies viņus «atvilināt» līdz bibliotēkai. Ik gadu Latvijas valsts svētkos aicinām ciemos Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra darbiniekus, Zemessardzes vai Jūras spēku flotiles Krasta apsardzes dienesta pārstāvjus. Ir prieks vērot, kā mainās jauniešu attieksme pasākuma laikā – no pārliecības, ka viņus jau ne ar ko nevar pārsteigt, līdz lielai ieinteresētībai un līdzdalībai. Reiz starp kokiem aiz bibliotēkas ēkas tika nostieptas virves un pusaudži varēja izmēģināt, kā ir pārvietoties ar īpašu ekipējumu. Bija ļoti interesanti! Vienmēr saistošas ir tikšanās ar Jaunsardzes pārstāvjiem, jo vienaudži prot uzrunāt vislabāk. Un, ja vēl automāti tiek ne

Foto: Marina Lāce

Zemessargs Rojs Razums bibliotēkā demonstrē ieročus

tikai parādīti, bet ar tiem drīkt arī pamēģināt šaut...

Ceņšamies rīkot pasākumus arī ārpus telpām. Mums ir ļoti paveicies, jo apkārt filiālbibliotēkai Graudu ielā ir liela teritorija, kurā var laist pūkus, rīkot skaļās lasīšanas pasākumus, Lieldienās ripināt olas un darīt daudz ko citu.

Neliekuļojot varam teikt – mēs spējam izdarīt ļoti daudz, mums patīk savs darbs, un mēs saņemam daudz pozitīvu emociju no bērniem, pasākumos redzot viņu mirdzošās acis un dzirdot: «Paldies, mēs nāksim vēl!» Tomēr godīgi jāatzīst, ka mūsu resursi (īpaši finansiālie) ir ierobežoti. Mums ļoti žēl,

ka vairs netiek rīkots kopīgs «Bērnu žūrijas» noslēguma pasākums RCB un visu filiālbibliotēku aktīvākajiem lasītājiem. Tie bija skaisti notikumi! Tagad rīkojam pašas savas «Bērnu žūrijas» noslēguma svētkus, bet, tā kā dalībnieku skaits tuvojās 60, izaicinājums kļūst aizvien lielāks.

Telpu ziņā mums ir lieliska sadarbība ar Pārdaugavas Mākslas un mūzikas skolu – lielākiem pasākumiem bieži izmantojam skolas zāli. Skaista tradīcija ir Ziemassvētku koncerts, uz kuru aicinām mūsu bibliotēkas lasītājus. Mākslinieku lomās ir mūsējie – mūzikas skolas audzēkņi un lasītāji. Esam ļoti kaimiņi un rīkojam skaistas izstādes abās iestādēs vienlaikus. Kā lai nepiemin Mākslas un mūzikas skolas kaķim Pirātam veltīto izstādi «Pelēks un strīpains», kurā bērnu fantastiskos darbus par kaķi papildināja bibliotekāru sagatavotā grāmatu izstāde par kaķiem gan nozaru literatūrā, gan daiļliteratūrā.

Vasarās bērniem, kuri brīvlaiku pavada Rīgā, piedāvājam gan radošās darbnīcas, gan ekskursijas. Labprāt apciemojam kolēģus, piemēram, kopā ar bērniem bijām RCB filiālbibliotēkā «Pārdaugava». Esam apmeklējuši Botānisko dārzu, rīkojuši zibakciju Bibliotēku dienestā, «ēnojuši» RCB Komplektēšanas nodaļas darbiniekus un vēl, un vēl... Aktivitāšu tiešām ir bijis (un noteikti – arī būs!) daudz.

Foto: Marina Lāce

Meklējam Lieldienu oliņas bibliotēkas dārzā

Foto no Anitas Tarvidas personīgā arhīva

Foto no Anitas Tarvidas personīgā arhīva

Foto: Daina Ģeibaka

SARUNAS UN STĀSTI

INTAS SALLINENES intervijas

- **Starp rozēm un gudrām grāmatām**
Saruna ar RCB filiālbibliotēkas «Zemgale» galveno bibliotekāri SALLIJU KRAUZI
- **Kad dienas aizskrien nemanot**
Saruna ar RCB Komplektēšanas un apstrādes nodaļas galveno bibliotekāri INESI AĻOŠINU
- **Dzīves apli**
Saruna ar RCB Ilģuciema filiālbibliotēkas vecāko bibliotekāri INGRIDU LOGINOVU
- **Es laikam esmu vienkārši laimīga**
Saruna ar RCB Imantas filiālbibliotēkas galveno bibliotekāri ANITU TARVIDU

IRISAS ARĀJAS un GIDAS ZEMKANES intervija

- **Man ļoti patīk mana dzīve, arī vēl šodien**
Saruna ar bijušo RCB direktora vietnieci JANĪNU BARKOVSKU

STARP ROZĒM UN GUDRĀM GRĀMATĀM

Saruna ar RCB filiālbibliotēkas «Zemgale» galveno bibliotekāri
SALLIJU KRAUZI

Filiālbibliotēka «Zemgale» atrodas galvaspilsētas ēkām neierasti zaļā apkaimē. Tās dārzā aug RCB simtgadei iestādītais ozols, kas mazliet noliecies uz bibliotēkas ieejas pusi, jo saules stari jādala ar varenajiem kokiem blakus. Puķudobē pārziemojušas galvenās bibliotekāres Sallijas Krauzes koptās rozes. Pavisam drīz to krāšņie ziedi priecēs ikvienu garāmgājēju.

Neparasti siltā 18. marta rītā bibliotēkā tiekos ar Salliju. Pirms durvis tiks vērtas lasītājiem, atlicinām laiku nelielai sarunai. Sallijai šogad ir pirmā apaļā darba jubileja – desmit gadu bibliotekāra darbā filiālbibliotēkā «Zemgale». Tāda kā «rožu jubileja».

Kā no grāmatu lasītājas kļuvāt par bibliotekāri?

Kopš bērnības esmu liela lasītāja. Dzīvojam Piltenes pagastā, Kurzemes lielākās un skaistākās upes Ventas gleznainajos krastos. Man ļoti patika apmeklēt Piltenes bibliotēku, kas atradās senatnīgā, pasaku namam līdzīgā ēkā. Arī bibliotekāre palikusi atmiņā kā gandrīz nereāla būtne, pasaku feja – trūka tikai lielas cepures ar krāsainiem ziediem no paša košākā brīnumzemes dārza krūma.

Manuprāt, pilsētiņā vēl šodien jūtams kaut kas vārdos neizsakāms no senajiem laikiem, kad Piltene bija Kurzemes bīskapijas galvenā pilsēta. Manas dzimtās pilsētiņas vēsture ir ļoti bagāta. Biju «pārlasījusi» visu bibliotēku – gan bērnu, gan pieaugušo grāmatas. Apkārtnes skaistā daba ietekmēja to, ka, lasot grāmatas, fantāzija, šķiet, nepazina robežu. Tagad atskatoties, liekas – uzaugu pasaku un brīnumu zemē.

Darba vietu RCB filiālbibliotēkā «Zemgale» man ieteica paziņa. Bibliotekāra darbs šķita ļoti vilinošs, lai gan uzreiz tiku brīdināta, ka viegls tas nav. Tomēr no grūtībām nebaidījos – biju dzīves rūdīta lauku meitene. Bibliotekārā darba pieredzes man nebija. Atceros pirmo lasītāju. Viņa kaut ko jautāja,

«Zemgales»
bibliotekāres
rožu dārziņā

Foto no personīgā arhīva

bet es nezināju, kur atrast atbildi. Meklēju enciklopēdijās un kaut kā jau galā tiku. Nācās daudz ko iemācīties, apgūt datorprasmes. Sākums nebija viegls, bet man bija iespēja mēnesi mācīties projekta «Trešais tēva dēls» datorkursos. Ar kolēģu palīdzību pamazām apguvu darbam nepieciešamās iemaņas. Saku paldies savai pirmajai bibliotēkas vadītājai Irmāi Žumburei un arī vēlākajai vadītājai Gidai Zepkānei, kura vienmēr pacietīgi un iekļūstīgi palīdzēja, kad, strādājot ar datoru, kārtējo reizi nesapratu, kur esmu «aizklikšķinājies» un kā tikt atpakaļ.

Bibliotekāri ir brīnišķīgi un jauki cilvēki. Man iepatikās gan darbs, gan kolektīvs, tāpēc izlēmu Latvijas Kultūras koledžā apgūt bibliotēku zinātni. Priecājos, ka tagad esmu diplomēta bibliotekāre. Tas ļoti cēla manu pašapziņu. Bibliotekāram jāmacās nepārtraukti, un es to daru ar prieku. Izmantoju visas RCB piedāvātās mācību iespējas, klausos lekcijas arī ārpus bibliotēkas. Tas ir palīdzējis man attīstīties ne vien kā profesionālei, bet arī kā personībai.

Kādu laiku bijāt pat divu bibliotēku bibliotekāre.

Septiņus gadus apvienoju darbu filiālbibliotēkā »Zemgale« un Igaunņu skolas bibliotēkā. Nav noslēpums, ka iztikt ar vienu bibliotekāra algu ir grūti, jo īpaši ja mājās divi apgādājami. Tomēr jau kādu laiku esmu no skolas bibliotekāres pienākumiem atteikusies. Tā bija pārāk liela slodze, ļoti noguru, vakaros pat pasmaidīt spēju tikai ar piepūli. No malas varēja šķist, ka esmu dusmīga, jo lūpu kaktiņi noslīdējuši uz leju, bet biju tikai ļoti piekususi. Tagad strādāju un smaidu. Ja vēl kādreiz izdomāšu piepelnīties, izvēlēšos kādu vienkāršāku darbiņu, jo strādāt divās bibliotēkās ir par grūtu. Mani četri dēli ir izaudzināti, tāpēc arī varu vairāk laika veltīt sev.

Vai viegli būt četru dēlu mātei?

Apprecējos ļoti jauna. Piedzima Mārtiņš un Kārlis. Vīram bija problēmas ar alkoholu. Varbūt tagad es prastu rīkoties citādi un viņam palīdzēt, nezinu. Bet toreiz man bija tikai 22 gadi. Izšķirāmies. Otrajā laulībā piedzima dvīņi Raimonds un Rihards. Strādāju fiziski smagu darbu Ķekavas putnu fabrikā, jo bija apsolīts dzīvoklis. Nostrādāju

Foto no personīgā arhīva

Dvīņi

astoņus gadus, un dzīvokļa rinda bija gandrīz pienākusi, bet tad sabruka Padomju Savienība un līdz ar to arī manas cerības uz dzīvokli. Brīvajā Latvijā dzīvokļus varēja pirkt, bet dvīņi vēl bija pavisam mazi, mums nebija tik daudz naudas. Valsts piešķirtie bērnu pabalsti bija smieklīgi. Reizēm klājās ļoti grūti...

Man žēl, ka nebija literatūras, kur smelties padomus bērnu audzināšanā. Lasīju toreiz populāro un gandrīz vienīgo pieejamo Bendžamina Spoka grāmatu «Bērns un tā kopšana». Centos izpildīt visus norādījumus un biju pārgurusi. Tagad saprotu, ka būtu bijis labāk, ja šo grāmatu nebūtu lasījusi. Šodien zinām, ka daudzi autora ieteikumi ir nepareizi un pat nepieņemami. Labi, ka nemaz nespēju tos visus ievērot. Biju jauna un nepieredzējusi, bet dažreiz diemžēl pārāk centīga māmiņa. Tik centīga, ka, ik dienu rūpējoties tikai par sadzīvi, neatlicināju daudz laika pašiem bērniem. Nebija labierīcību, un par pamperiem vēl nekas nebija dzirdēts. Tagad pārmetu sev, ka par daudz strādāju un pārāk

Foto no personīgā arhīva

Dēli

maz iznāca būt kopā ar dēliem. Apzinos, ka viņiem pietrūka manas uzmanības, kopīgu spēļu un sarunu. Varu priecāties, ka visi mani bērni strādā un dzīvo tepat Latvijā. Jā, skumstu par to, ka ikdienā dēli vairs nav blakus, bet saprotu, ka viņiem jādzīvo sava dzīve. Tomēr, kad puikas pieauga, man pietrūka nemitīgo rūpju, kas, audzinot četras atvases, bija mans permanentais stāvoklis.

Kādu laiku domāju, ka varētu pieņemt un izaudzināt kādus bez vecāku gādības palikušus bērnus, bet, izvērtējot savus spēkus un apstākļus, saprotu, ka laikam tomēr ne. Man ir divi ļoti mīļi mazbērniņi. Cenšos būt vairāk kopā ar viņiem. Vecmāmiņas loma man sagādā daudz prieka.

Vai arī mazbērniņus audzināt ar grāmatu palīdzību?

Jā, tagad ir ļoti laba pedagoģiskā un psiholoģiskā literatūra, ko lasu ar lielu interesi. Tajā atrodu atbildes uz daudziem jautājumiem. Esmu uzkrājusi arī dzīves pieredzi, mācījusies no savām kļūdām. Dēlam stāstu, cik svarīgi ir ļoti mīlēt savu meitu. Ja tēvs mīl meitu, tad viņai ir visas iespējas izaugt par laimīgu sievieti un sasniegt dzīvē visu, ko vēlas. Veiksmīgu cilvēku biogrāfijās lasām, ka bērniībā gandrīz visi viņi bijuši mīlēti un laimīgi.

Vai tāda ir arī jūsu pieredze?

Tagad daudz domāju par saviem vecākiem un bērniību. Jau septiņus gadus man nav tēta, pagājušajā gadā apglabāju mammīti. Tētis bija ļoti strādīgs, prasīgs, reizēm pat nežēlīgs pret sevi un arī pret mums, savām trim meitām. Tā viņš mums radīja dažādus kompleksus. Zinot viņa smago dzīves gājumu, tagad saprotu, ka citāds tētis nevarēja būt, jo tad nebūtu izdzīvojis. Viņa dzīvē bija karš, politieslodzījums... Arī tēvam pietrūka tuvinieku mīlestības.

Bibliotēka ir vieta, kur satiekas paaudzes, dažādi cilvēki. Kas palīdz saprasties ar ikvienu apmeklētāju?

Domāju, ka svarīgākais ir cienīt jebkuru cilvēku – nevienu nevērtēt un nekritizēt. Katram ir kāds iemesls, kādēļ viņš skatās uz pasauli pa savam. Ikvienam ir savs priekšstats par to, kas ir pareizi un kas nepareizi. Reizēm izvēlos būt naiva, ticēt un paļauties, jo tā ir vieglāk un gaišāk dzīvot. Labāk lie-

ku reizi paļauties uz kādu, kurš ir nepatiess, nekā neticēt godīgajam un patiesajam, tā neatgriezeniski nodarot cilvēkam pāri un vairojot neuzticēšanos. Arī savas drūmās un skumjās domas mācos pieņemt un aizvadīt prom.

Bibliotēku apmeklē dažādi cilvēki. Ja redzam, ka bērns pavada šeit visu dienu, pieejam un aprunājamies. Mums izstāsta, ka mamma ir slimnīcā un mājās nav ko ēst. Esam cienājušas bērnus ar tēju, nesušas viņiem uz darbu ābolus. Esam zvanījušas sociālajiem dienestiem, ja kādam ir nepieciešama palīdzība. Atceros gadījumu pirms daudziem gadiem. Bibliotēkā biju strādājusi neilgi. Katru dienu sāka nākt mazs zēns sākumskolas vecumā, kurš labprāt gribēja parunāties. Stāstīja, ka mammīte pie viņiem ar tēti vairs nedzīvojot, nav arī piezvanījusi, bet viņu gribot nodot bērnu namā, jo tētis bieži ir vardarbīgs. Nezinu, vai viņš stāstīja patiesību. Mierināju zēnu, kā pratu. Teicu – lai kas notiktu, zini, ka māmiņa un tētis tevi noteikti ļoti mīl. Viņš lūdza arī santīmus ceļa naidīnai uz mājām. Es devu, jo labāk ir uzticēties – lai bērns jūt, ka ir tā vērts, lai viņam ticētu. Šo zēnu atcerēšos vienmēr, jo vēl tagad bibliotēkā Lieldienu izstādes rotā papjēmašē tehnikā veidots lielo Zaķu pāris – puisēnam

Foto no personīgā arhīva

Ar mazbērniem

bija mākslinieciskas dotības, un viņš bija lielākais palīgs Zaķu veidošanā.

Vecāka gadagājuma cilvēkiem ir nepieciešama palīdzība darbā ar datoru, jo mazbērniem mājās neesot laika un pacietības viņus apmācīt. Bibliotekāriem pacietības pietiek. Tieši vidējās un vecākās paaudzes cilvēki visvairāk priecājas, kad bibliotekārs parāda, cik viegli internetā viss sasniedzams.

Ko jums ir devis darbs bibliotēkā?

Tagad saka, ka cilvēkam ik pēc 5–7 gadiem jāmaina darbs. Domāju, ka daudzi jaunieši varētu kādu savas dzīves posmu pastrādāt bibliotēkā. To es novēlu ikvienam. Patiesībā bibliotekāra darbs mainās tik strauji, ka citu darba vietu meklēt nemaz nav nepieciešams. Vienīgais nosacījums ir – pašam augt un mainīties līdzī laimam. Domāju, ka citu darbu vairs nemeklēšu.

Bibliotēka ir vieta, kur ikviens sevi var attīstīt kā personību. Ja es nestrādātu šeit, tad nebūtu izlasījusi tik daudz labu grāmatu. Tieši labu grāmatu, jo mēs zinām, ka literatūras mūsdienās ir ļoti daudz. Svarīgi ir prast atrast savējo. Te es katru dienu eju garām grāmatu plauktiem, varu ieskatīties un izvēlēties sev nepieciešamās. Saka jau, ka istā literatūra lasītāja rokās nonāk istajā dzīves brīdī. Taču, ja esi bibliotekārs, šī iespēja daudzkārt pieaug. Pateicoties grāmatām, esmu apguvusi pras-

mi uzstāties dažādās auditorijās, organizēt un plānot pasākumus, kas bibliotēkā notiek katru mēnesi.

Puse no bibliotekārā darba veiksmes ir prasme atrast labus sadarbības partnerus. Jūsu bibliotēkai tādu ir daudz.

Manuprāt, mums ar kolēģi Dzidru Gudļevsku izveidojusies ļoti jauka sadarbība. Mums abām patīk vienmēr izdomāt ko jaunu, un mēs priecājamies, ka tas patīk arī mūsu lasītājiem un pasākumu viesiem. Esam aizraušanās ar dažādu teatralu uzvedumu veidošanu. Maskas un tērpus gatavojam gan pašas, gan kopā ar bērniem, arī aizņemamies no citām bibliotēkām un pat pirmsskolas izglītības iestādēm. Mums ir ļoti laba sadarbība ar apkārtnes skolām un bērnudārziem. Māksliniecei un rakstniecei Margaritai Stārastei veltītā pasākumā bibliotēkā viesojās Rīgas Skolēnu pils teātra studija «Ziļuks». Godinot mākslinieci, notika arī bērnu pašu vadīta leļļu teātra izrāde «Saulītes svētki». Atzīvinājām tēlus no grāmatiņas «Viena maza pilsētiņa». Bija gan lācis ar medus podu, gan cūka ar šķindošu naudiņas lādi, gan kaziņa ar slotu saišķi. Jautri bija visiem.

Vairākas reizes gadā mums ir iespēja organizēt visai plašus pasākumus, jo ar mūsu kaimiņu – Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolas – vadības laipnu atļauju varam izman-

Foto no personīgā arhīva

Gaidām lasītājus.
Sallija un kolēģe
Dzidra

tot skaisto, lielo skolas zāli. Labi sadarbības partneri nu jau vairāku gadu garumā mums ir Rīgas Latviešu biedrības bērnu vokālā studija «Knīpas un knauķi». Valsts svētku laikā bibliotēkā viesojas Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku flotiles, Latvijas Republikas Zemessardzes, Rekrutēšanas un jaunsardzes centra, kā arī Latvijas Republikas Robežsardzes dienesta pārstāvji. Vecāko klašu skolēni ar lielu interesi ieklausās stāstījumos par dienestu valsts aizsardzībā.

Par tradīciju kļuvušas arī novadpētniecības ekskursijas «Bibliotēkas ielas garumā». Kopā ar jaunākajiem lasītājiem – pamatskolas skolēniem – dodamies ekskursijās pa apkaimi. Skolēnus, kuri šeit dzīvo, iesaistām ekskursiju organizēšanā un maršrutu plānošanā. Interesantākos materiālus pievienojam bibliotēkas novadpētniecības krājumam. Fotografējam un intervējam nejauši satiktus cilvēkus. Interesanti bija plānot ekskursijas pēc ielu nosaukumiem, piemēram, “ziedu ielas»: Dāliju, Liliju un Rožu ielas Mārupes apkaimē.

Mums ir savs bibliotēkas vilcieniņš, kas sagaida mazākos lasītājus un ar viņiem izceļo grāmatu plauktu likločus. Ir Zaķis un Vistiņa Lieldienu pasākumiem. Nesen no Latvijas Nacionālās bibliotēkas bijām aizņēmušas Tārpiņa un Pūcēna tērpus. Mīļi palūdzot, vienmēr sastopamies ar laipnu atsaucību.

Pirms vairākiem gadiem bibliotēkas gada pārskatā rakstījāt, ka ir kardināli mainījies priekšstats par novadu – no «Te nekā nav!» uz “Cik daudz te ir!». Kā nonācāt pie šī secinājuma?

Pētot bibliotēkas apkaimi un tās vēsturi. Sadarbībā ar Igaunų skolas skolēniem, biznesa augstskolas «Turība» studentiem, Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolas audzēkņiem, novadpētniecības entuziastiem un skolotāju Ilzi Kupču mums bija ļoti veiksmīgs projekts »Kontrastainā Atgāzene». To vadīja Mākslas izglītības centrs «Trīs krāsas» un atbalstīja nodibinājums “Rīga 2014». Mēs bijām partneri un bāzes vieta. Kopā ar bērniem staigājām pa ielām un pagalmiem, runājām ar cilvēkiem. Uzzinājām daudz jauna, piemēram, to, ka ielu bruģis kādreiz ticis ravēts un darba kvalitāti pārbaudījuši policisti. Priecājāmies un lepojāmies, ka sižetu par projektu «Kontrastainā Atgāzene» varējām skatīt arī Latvijas medijos – 2014. gada 16. maijā TV3 raidījumu ciklā «Runā Rīga» interviju sniedza projekta rīkotāja, Mākslas izglītības centra «Trīs krāsas» vadītāja Ilze Kupča. (<http://www.tvplay.lv/parraides/runa-riga/393805?autostart=true>).

Novada izpētes darbs turpinās. Ir paredzēta tikšanās ar Aldi Purvīti, uz kura zemes atrodas mūsu bibliotēka. Top intervija ar novadpētnieci, skolotāju Ēriku Liepiņu.

Latvijas svētku brīdī
(no kreisās
Dzidra Gudļevska,
Sanita Goldšmite,
Sallija Krauze)

Foto no personīgā arhīva

Kas jums bibliotekāra darbā sniedz vislielāko gandarījumu?

Man patīk radošums. Kopā ar bērniem strādājam radošajās darbnīcās. Esmu divus gadus mācījusies mākslas skolā, un tur gūtās zināšanas ļoti palīdz. Materiālus bieži nākas gādāt pašiem, izmantojam ļoti daudz salasītu vai izaudzētu dabas materiālu. Tā no ķiploku miziņām mums top aitiņas. Bibliotekāram ir vajadzīga izdoma un dažādas prasmes. Dzīvoju netālu un uz darbu braucu ar velosipēdu. Esmu no sava dārza ar riteni vedusi ķirbjus Miķeļdienas pasākumiem. Viegli tas nebija! Pasākumu veidošanā daudz darba iegulda kolēģe Dzidra, bez viņas tie nebūtu tik interesanti un atraktīvi. Domāju, ka mums būtu noderīgi kādi papildu rokdarbu kursi, kuros praktiski mācīties vadīt šo radošo procesu, smelties idejas. Pašlaik mēs to visu apgūstam pašmācībā, meklējot informāciju grāmatās un internetā. «Zemgalei» ir paveicies, jo mums ir laba sadarbība ar Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolu.

Man patīk bibliotēkas klubiņš «Lasīt prieks», kuru vada mūsu pensionētā darbiniece Brigita Kuļikovska. Man bija laime kādus gadus strādāt kopā ar Brigitu. Esmu mācījusies no viņas pozitīvo attieksmi pret dzīvi un to, kā viņa prot «turēt kanti»! Klubiņā notiek pārrunas par izlasītajām grāmatām, stāstījumi un slaidrādes par ekskursijās redzēto.

Kam bibliotekāra darbā būtu jāpievērš lielāka uzmanība?

Cilvēki dažreiz nepievērš uzmanību sev būtiskai informācijai, piemēram, par mūsu bibliotēkas atrašanās vietu un sniegtajiem pakalpojumiem. Tā nesen uzzinājām, ka vecmāmiņa jau pusgadu ved savu mazmeitiņu uz Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolu, bet tikai vakar ir pamanījusi, ka blakus atrodas bibliotēka, kurā arī viņa ir laipni gaidīta. Atnāk arī šī rajona iedzīvotāji un saka – tikai tagad uzzinājuši, ka te ir bibliotēka. Netica-

mi, bet tā notiek. Liekas, ka informācijas ir daudz, tomēr vēl jāpādomā, kā lai tā sasniedz ikvienu potenciālo bibliotēkas lietotāju.

Vajadzētu izdomāt kaut ko neparastāku bibliotēkas publicitātē. Biznesa augstskolas «Turība» bibliotēkai jau ilgākus gadus ir savs tēls un stāsts: slavenais kaķis Turītis. Mums arī vajadzētu kaut ko tādu – ar savu stāstu. Varbūt jāsarīko tāda kā bibliotekāru un lasītāju «prāta vētra». Piemēram, jauniešus varētu ieinteresēt kāda neparasta datorspēle par bibliotēkas tematiku. Laiki mainās, jāmeklē jauni veidi, kā pievērst uzmanību bibliotēkai.

Kas jūs uztrauc šodienas bibliotēku pasaulē?

Bibliotēku tehniskais nodrošinājums nav pietiekami mūsdienīgs. Datori noveco gan tehniski, gan morāli. Noveco arī bibliotēku personāls – jaunie speciālisti ilgi neturas, jo atalgojums ir neadekvāts ieguldītajam darbam un zināšanām. Vēl nav piepildījies mans sapnis par studijām universitātē, jo, salīdzinot ar bibliotekāra algu, mācību maksa ir pārāk augsta.

Kas jūsu ikdienu dara saulaināku?

Man ir dārziņš, kur pietiek vietas gan dārzeniņiem, gan manai īpašajai kaislībai – puķēm. Man ļoti patīk rozes. Strādāju dažādus rokdarbus, zīmēju, lasu grāmatas. Taču jāatzīst, ka īpaši saulainas manas dienas dara mūsu kolektīvs. Kā jau teicu, bibliotekāri ir paši labākie cilvēki. Un tas ir svarīgi, jo darbā pavadām lielu savas dzīves daļu. Varbūt tās ir arī grāmatas, kas neļauj videi kļūt nejaukai. Grāmatas ir gudras.

Ar tādu skaistu Sallijas dzīves atziņu beidzam sarunu, jo pienācis laiks vērt durvis apmeklētājiem. Filiālbibliotēkā «Zemgale» ikvienu gaida «labākie cilvēki» jeb profesionāli bibliotekāri, kuri palīdz satikties ar gudrām grāmatām, būt radošiem, pasmaidīt arī dzīves pelēkajās dienās un nezaudēt ticību tam, ka reiz atkal spoži uzspīdēs saule un krāšņi uz dziedēs rozes.

KAD DIENAS AIZSKRIEN NEMANOT

Saruna ar RCB Komplektēšanas un apstrādes nodaļas galveno bibliotekāri
INESI AĻOŠINU

4. septembrī tiekamies ar Inesi, lai iepazītos ar RCB nodaļu, kurā sākas grāmatas ceļš uz bibliotēku, un atcerētos, kā sācies un kādus likumus metis Ineses ceļš līdz bibliotekāra profesijai un šodienas darba vietai.

Kā izvēlējāties bibliotekāra profesiju?

Bibliotēkas man nebija svešas, jo ar māsu apmeklēju Rīgas 28. bērnu bibliotēku Burtnieku ielā 26 (līdz 2009. g. filiālbibliotēka «Burtnieks»). Tur man patika grāmatu un malkas smarža. Ziemās, kad bija izbraukāti visi apkārtnes kalniņi, bija tik jauki sildīties bibliotēkā pie sakurinātas krāsns. Mani apbūra bibliotēkas gaisotne: noslēpumainība un kārtība, kas bija jāievēro lasītājiem.

Par bibliotekāri kļuva pavisam nejauši. Man bija 16 gadu, mācījos vidusskolā, bet gribēju arī nopelnīt naudiņu. Mana māsa Irīna Bērziņa jau strādāja par bibliotekāri Rīgas pilsētas 10. bibliotēkā Aleksandra Čaka ielā 30 (1995.–1998. g. Rīgas Jaunatnes bibliotēka). Tur bija vajadzīga garderobiste. Tā mana karjera ir sākusies ar bibliotēkas garderobi. Vēlāk man piedāvāja strādāt par bibliotekāri. Tieši šeit apguvu visas profesijas nianses: no pareizas grāmatu saiņošanas līdz bibliogrāfiskajam aprakstam. Ļoti palīdzēja lasītavas vadītājas un rakstnieces Ērikas Briedes (1916–2006) skrupulozitāte. Strādāt bija interesanti, jo tā bija jaunatnes bibliotēka – notika dažādi pasākumi, darbojās Rīgas Rokmūzikas klubs, bija interešu pulciņi, piemēram, fantastikas literatūras cienītāju klubs. Bibliotēkā bija plaša lasītava.

Lai kļūtu par profesionālu bibliotekāri, iestājos Latvijas Kultūras skolā. Ar prieku apmeklēju pasniedzējas Ausmas Brasliņas ārzemju literatūras lekcijas. Apbrīnoju, kā viņa prata aizraut un ieinteresēt ārzemju autoru darbos! Tā radās sapratne un interese par literatūru.

Vēlāk jūs par savu darba vietu saucāt fi-

Foto no personīgā arhīva

Jaunā bibliotekāre Inese

liālbibliotēku «Laima» (bij. Rīgas pilsētas 4. bibliotēka). Pirms sešiem gadiem toreizējā bibliotēkas vadītāja Tatjana Medne intervijā RCB gadagrāmatai teica: «Mana «labā roka» ir Inese Aļošina. Ļoti gudra sieviete. Man šķiet, viņa zina visu, ne tikai bibliotekāra darbu, bet ir arī dzīves gudra, enerģiska, mērķtiecīga, smalkjūtīga.» Kādas atmiņas atstājis «Laimā» nostrādātais laiks?

Filiālbibliotēkā «Laima» nostrādāju 12 gadu. Ar šo bibliotēku saistās visi svarīgākie notikumi manā personīgajā dzīvē: laulība, dēliņu piedzimšana (tieši blakus bibliotēkai, Rīgas Dzemdību namā). Ja bibliotēka netiktu reorganizēta, domāju, ka būtu turpinājusi darbu tajā. «Laima» bija neliela, bet mājīga, ar draudzīgu un atsaucīgu kolektīvu, kas man, jaunajai māmiņai, ļoti palīdzēja.

RCB «Laima»
 kolektīvs
 (no kreisās:
 Tatjana Medne,
 Inese Aļošina,
 Marina Gabele,
 Daiga Jankovska,
 Antoņina Apsīte)

Nav noslēpums, ka ne visi bibliotekāri grib strādāt Komplektēšanas un apstrādes (KAN) nodaļā. Vieni tāpēc, ka ikdienā nav saskarsmes ar lasītājiem, citi nodaļas darbu uzskata par pārāk sarežģītu, vēl daži jūt līdzi – kā jūs varat visu dienu nosēdēt pie datora! Kādi apsvērumi noteica jūsu izvēli?

Pēc filiālbibliotēkas «Laima» reorganizācijas tas bija vienīgais piedāvājums, pavisam negaidīts. KAN nokļuva, pateicoties šīs nodaļas vadītājai Inetai Kaļķei. 2009. gada 28. decembrī sāku strādāt sev pilnīgi neierastu darbu. Pirms tam ilgus gadus to bija veikusi Irma Lizdena, bet kopā ziemā neesam strādājušas. Apgūt pienākumus palīdzēja KAN kolektīvs. Vajadzēja iedziļināties visos darba procesos un niansēs. Sākumā arī es domāju – nu kā var visu dienu nosēdēt pie datora? Tikai ar laiku pieradu un sapratu, ka to ne tikai var, bet šis darbs var arī patikt!

Kāda ir KAN ikdiena?

KAN strādā kā labi noregulēts pulksteņa mehānisms. Katrs sektors atbild par savu lauciņu. Esam pieredzējuši un profesionāla komanda, kas cenšas kvalitatīvi apstrādāt saņemto informāciju.

Komplektēšanas sektors izpēta visus iespējamus informācijas resursu piedāvājumus, apkopo un precizē tos RCB krājuma komplektēšanas padomes sēdē. Tad šos izdevumus iepērk, saņem pēc pavardzīmēm un sadala filiālbibliotēkām. Klasifikācijas

sektorā informācijas resursi tiek, runājot bibliotekārajā slengā, «nošifrēti» – katram piešķirta autorzīme un izveidots autoritatīvais ieraksts, pievienoti arī priekšmetu autoritatīvie ieraksti. Elektroniskā kataloga sektorā saņemtajiem materiāliem tiek veidoti bibliogrāfiskie ieraksti, kurus pievieno konkrētās filiālbibliotēkas informācijas resursiem. Šajā sektorā tiek drukāti svītrkodi, veidotas un izdrukātas statistikas lapas, norakstīti informācijas resursi. Informācijas resursu tehnisko apstrādi veic Grāmatu apstrādes sektors: te noiek klasifikācijas indeksa, autorzīmes un cenas pārrakstīšana no pirmā eksemplāra pārējos eksemplāros, grāmatu zīmogošana, svītrkodu līmēšana un saiņošana.

KAN strādāt nav vienkārši. Darbiniekiem daudz jāzina, arī svešvalodas, ir vajadzīga pacietība un precizitāte. Mūsu ikdiena kļūst vēl saspringtāka, kad jāvada mācību prakses Latvijas Kultūras koledžas un Latvijas Universitātes studentiem. Cenšamies topošos bibliotekārus ne tikai apmācīt, bet arī ieinteresēt mūsu darbā. Nodaļas darbu iepazīt ir nākuši arī skolēni. Ieguldām darbu un izdomu, lai interesanti prezentētu nodaļu, piemēram, izveidojām izstādi no uzdāvinātajās grāmatās atrastiem priekšmetiem.

Kas jums šajā darbā sniedz gandarījumu?

Ikdienā darbojos Klasificēšanas sektorā. Publiskajās bibliotēkās klasifikācijas indeksa

piešķiršana ir ļoti subjektīva, te nekas nenotiek automātiski, visu laiku ir jādomā līdzī. Katru dienu caurskatu daudzus informācijas avotus. ASV Kongresa bibliotēkas tīmekļa vietnes apmeklēšana jau kļuvusi par manu ikdienu. Dažreiz, meklējot autora pseidonīmu, jāklūst par detektīvu. Tas ir ļoti interesanti! Nereti viens rakstnieks mēdz izmantot vairākus pseidonīmus. Mūsu uzdevums ir palīdzēt lasītājam atrast visus iemīļotā autora darbus, lai aiz kāda pseidonīma, drukas kļūdām vai dažādām rakstības formām viņš neslēptos. Piemēram, literāts Boriss Akuņins (īstajā vārdā Grigorij Čartišvili) ir publicējis prozas darbus arī ar pseidonīmiem Anna Borisova un Anatolijs Brusņikins. Ja kāds vēlas izlasīt visus šī autora darbus, viņam jāzina arī visi šie pseidonīmi.

Bieži pārņem azarts, jo ir jāatrisina «galvas mežģi». Cenšos «ielikt» grāmatu tur, kur lasītājs varētu to meklēt, tāpēc reizēm iedomājos sevi viņa vietā – kur es šo grāmatu meklētu? Ir gadījies, ka no rīta pasaku «nē» pašas iepriekšējā dienā noteiktajam klasifikācijas indeksam, jo ir bijis laiks padomāt.

Foto: Velga Bāliņa

Čigānietes tēla
Ziemassvētkos KAN

Klasificēšanas darbā nevar noteikt normu. Klasificēt grāmatu, tas ir tikai viens process. Nākamais etaps ir priekšmetošana, kurā vispusīgi jāatklāj izdevuma saturs. Lai to spētu, bibliotekāram šis saturs vismaz galvenajos vilcienos ir jāiepazīst. Priekšmetošana palīdz orientēties, ja grāmatā apskatīti dažādi temati vai tās nosaukums un anotācija pilnībā neatklāj izdevuma saturu. Piemēram, tēma «vardarbība» var būt apskatīta juridiskajā literatūrā, daiļliteratūrā, pedagogijā, folklorā u. c.

Kāda būtu atbilde, ja jums šodien piedāvātu atkalpot lasītājus?

Drīzāk, nē. Domāju, ka KAN iegūtā pieredze ir unikāla un vislabāk pielietojama tieši šeit. Tā ir prasme strādāt komandā, uzklaut un apspriest problēmas, nonākot pie kopīgiem secinājumiem un vienota risinājuma. Mani priecē mūsu darba rezultāti, piemēram, RCB elektroniskā kataloga kvalitāte arvien uzlabojas.

KAN kolektīvs ir saliedēts. Mums te nav ne mobinga, ne bosinga. Esmu pateicīga kolēģiem, ja viņi pamana manas kļūdas un norāda uz tām. Mēs taču visi strādājam vienā komandā un esam ieinteresēti kopīgā rezultātā! KAN darbinieki prot ne tikai strādāt, bet arī kopīgi svinēt svētkus un atpūsties. Man patīk organizēt dažādus pasākumus. Interesants ir tieši pirmssvētku laiks, kad nodaļā jūtama radoša, noslēpumaina gaisotne, rosišanās un gatavošanās. Ārēji liekas, ka nekas nenotiek, katrs dara savu ikdienas darbu, tomēr viss top. Un tas, kas ir tapis, ir pārsteigums brīdī, kad to ieraugām. Bet es jau esmu gatava nākamam izaicinājumam.

KAN vadītājai Inetai Kaļķei esat kļuvusi par «labo roku». Vai jūtaties novērtēta kā profesionāle?

Jā, es jūtos gan bibliotēkas vadības, gan kolektīva novērtēta. Nekad neesmu gribējusi būt kāda «labā roka». Uzskatu, ka nodaļā ir arī citi zinoši kolēģi, kuri varētu būt atspajds KAN vadītājai. Man patīk Inetas vadības stils – viņa ne tikai izcili pārzina nodaļas darba procesus, bet arī pazīst darbiniekus, tāpēc prot atrast katram piemēro-

Diskusiju sesijā
par lasīšanas
problēmām

tāko darbu. Dažreiz cilvēks domā, ka kaut ko nevarēs paveikt, bet paklausa Inetai un pamēģina. Rezultāti parasti ir labi, darbs pat iepatīkas.

Man svarīgi panākt, lai mēs (šeit es domāju visus mūsu sistēmas darbiniekus) vienmēr strādātu kā vienota komanda. Lai labs gala rezultāts būtu visa kolektīva sasniegums! Protams, katram var gadīties kļūdas. Kopīgi izrunājot neskaidros jautājumus, cenšos analizēt iemeslus, kāpēc kolēģis ir kļūdījies. Jānoskaidro, kāpēc pieņemts nepareizs lēmums – varbūt darbiniekam nav bijis pietiekoši daudz informācijas, varbūt tā bijusi vienpusēja, aplama. Ja sapratīsim un novērsīsim kļūdas iemeslus, turpmāk līdzīgās situācijās tās nebūs.

Kā gūstat darbam nepieciešamās zināšanas?

Vienmēr cenšos profesionāli pilnveidoties un apgūt visu jauno. Man ļoti patīk RCB administrācijas nostāja, jo darbiniekiem tiek piedāvātas iespējas apmeklēt visdažādākos kursus, seminārus un lekcijas – gan bibliotēkā, gan ārpus tās. Mēs mācāmies nepārtraukti. Piemēram, unikālas lekcijas un seminārus bija iespēja apmeklēt «Trešā tēva dēla»ursos. Ar prieku piedalos RCB administrācijas organizētajos mācību braucienos, jo tā ir iespēja tikt ar citu bibliotēku Komplektēšanas un apstrādes nodaļu darbiniekiem, apmainīties ar konkrētu pieredzi.

Tā var apspriest un kopīgi atrast risinājumus specifiskiem darba jautājumiem.

Labprāt apmeklētu kursus, kuros tiek risināti tieši mana darba neskaidrie jautājumi, piemēram, pastāstīts par bibliotēku informācijas sistēmas «Alise» jaunajām iespējām mūsu darba pilnveidošanā. Man gribas, lai zināšanām būtu praktisks pielietojums.

Ar katru gadu populārāki kļūst RCB grāmatu maiņas punkti, kuros piedalāties arī jūs. Kā vērtējat to darbu?

Ļoti pozitīvi. Man personīgi tā ir iespēja apmierināt vajadzību pēc lasītāju apkalpošanas. Tā ir arī lieliska iespēja reklamēt RCB pakalpojumus ārpus bibliotēkas. Individuālā sarunā ar apmeklētājiem var mainīt viņu priekšstatus par bibliotēkām, pozitīvi pārsteigt. Grāmatu maiņas punktus apmeklē arī cilvēki, kuri daudz lasa, bet nav bibliotēku lietotāji. Daudzi bibliotēkās bijuši pirms vairākiem gadiem vai gadu desmitiem un dzīvo ar vecajiem priekšstatiem par tām. Stāstu viņiem par mūsdienu bibliotēku plašo pakalpojumu klāstu. Ieminos, ka grāmatas var arī nepirkt, bet paņemt bibliotēkā un pēc izlasīšanas aiznest atpakaļ – tā ietaupīsies nauda un nevajadzēs domāt, kur likt izdevumus, kuros pēc izlasīšanas vairs negribas paturēt mājas bibliotēkā. Grāmatu punktu apmeklētāji ir mūsu bibliotēku potenciālie lasītāji. Bet ne tikai – šeit var sastapt interesantus cilvēkus, kuri labprāt piedalītos bibliotēkas

RCB Grāmatu maiņas punktā

Foto: Daina Ģeibaka

pasākumos vai pat paši tos vadītu. Maiņas punktos nākas atbildēt uz jautājumiem par bibliotēkām un grāmatām. Tomēr gadās, ka individuālām sarunām neatliek laika, jo apmeklētāju ir ļoti daudz, labi, ja paspējam saņemt un sakārtot grāmatas.

RCB Grāmatu maiņas punktu apmeklētāji ir ļoti dažādi. Sākumā brīnījos un dusmojos par atsevišķām atnestajām grāmatām, domāju, ka tās būs jāatdod makulatūrā, taču maiņas beigās izrādījās, ka tieši šie izdevumi jau ir paņemti.

Kādam, jūsuprāt, jābūt ideālam bibliotekāram?

Ja es būtu bibliotēkas apmeklētāja (norobežosimies no manas profesijas), es gribētu redzēt smaidīgu, laipnu, man palīdzēt ieinteresētu un zinošu bibliotekāru. Darbā ar lasītājiem primāras ir saskarsmes prasmes un empātija. KAN bibliotekāram vissvarīgākā ir spēja organizēt savu darbu un laiku, grāmatveža līmeņa precizitāte. Visiem bibliotekāriem jāprot strādāt komandā, jābūt atvērtiem pārmaiņām, nepieciešama vēlme izglītoties profesionālajā jomā.

Vai bibliotekārs ir jūsu vienīgā profesija?

Nē, pabeidzu arī Rīgas Tūrisma skolu. Tā deva daudz vērtīgu zināšanu, kas joprojām noder bibliotekāra darbā. Tūrisma skolā mācīja administratora darbu, komunikācijas mākslu, tūrisma ekonomiku, mašīnrakstīšanu, angļu un vācu valodu, kā arī daudz ko citu. Nostrādāju tūrisma jomā trīs gadus.

Kādas ir jūsu dzīves pamatvērtības?

Ģimene. Mūsu ģimenē aug divi dēli – Valērijam ir 17, bet Viktoram 12 gadu. Mūsu hobijs ir kopīgi ceļojumi. Tālākie ir bijuši uz Portugāli un Izraēlu. Šogad bijām Viborgā, Sanktpēterburgā, Kaukāza Minerālūnīje Vodi un Sočos. Ārzemju ceļojumos cenšos apskatīt arī bibliotēkas. Šoreiz apskatīju Viborgas publisko bibliotēku, ko projektējis somu arhitekts Alvars Ālto (*Alvar Aalto*, 1898–1976). Unikāls ēkas arhitektoniskais risinājums – dienasgaisma no griestiem un viļņveidīgi griesti lekciju zālē. Iepaidīga ir Baltkrievijas Nacionālā bibliotēka Minskā – daudzskaldnis ar astoņām šķautnēm.

Kas jūs satrauc mūsdienu pasaulē?

Bērnu drošība un nākotne.

Kā atgūstat darbā patērēto enerģiju?

Man patīk peldēt, šaut ar loku un pneimatiskajiem ieročiem, braukt ar velosipēdu. Regulāri izbaudu dažādus pirts rituālus. Reizēm man gribas padzīvot lauku dzīvi, tad dodos pie draugiem palīdzēt dārza un lauku darbos. Mans enerģijas avots ir mūsu Jūrmala. Ja gribu enerģētiski uzlādēties, braucu pie jūras – vienalga kādā gadalaikā un laika apstākļos.

Atkal nemanot aizskrējusi vēl viena nedēļa, noslēgumam tuvojas arī tās pēdējā darba diena, un mēs beidzam sarunu. Tā rosina pārdomas par to, cik daudzveidīga ir bibliotekāra profesija, uz kuru ceļš var sākties arī no bibliotēkas garderobes.

DZĪVES APĻI

Saruna ar RCB Ilģuciema filiālbibliotēkas vecāko bibliotekāri
INGRIDU LOGINOVU

Ilģuciema filiālbibliotēkas vecākajai bibliotekārei Ingridai 2015. gads ir priecīgiem notikumiem bagāts. Tikai pirms dažām dienām, 16. septembrī, bibliotēka vērusi durvis apmeklētājiem pēc remonta. Tagad 1973. gadā celtajā ēkā speciāli bibliotēkai projektētās telpas ir ieguvušas «otro elpu». Ir ieklātas jaunas grīdas, daļēji nomainītas mēbeles un aprīkojums. Remonts veikts ar RCB saimnieciskā dienesta darbinieku spēkiem par RCB budžetā atvēlētajiem līdzekļiem.

Ingrida šogad atzīmē skaistu dzīves jubileju un kārtējo bibliotekāra profesijā aizvadīto darba gadu. 25. septembra rītā tiekamies Ilģuciema bibliotēkā. Telpas ir gaišas un mājīgas, visapkārt ziedi, priecē mākslinieka Jura Ģērmaņa gleznu izstāde. Bibliotekāres starojošas, priecīgas un smaidīgas. Lasītāji nāk viens pēc otra. Pozitīvs noskaņojums ir ļoti «lipīgs», un, ja vēl kafiju pasniedz īpaši smalkās tasītēs, bet vāzē sakārtotas krāšņas dālijas no Ingridas dārza, pārņem īpaša svētku izjūta.

Kā aizvadītas pirmās darba dienas pēc bibliotēkas remonta?

Tagad katra diena bibliotēkā ir kā svētki. Pēc pusgada prombūtnes beidzot esam atgriezušies mājās. Kamēr bibliotēka bija slēgta, lasītāji uz ielas satiktajiem bibliotekāriem, arī man, bieži jautāja, kad remonts beigsies. Apkaimes cilvēkiem bibliotēka patiešām ir ļoti vajadzīga. Šajās nedaudzajās dienās, kopš bibliotēka atkal ir atvērta, ir atgriezušies arī tie, kuri remonta laikā apmeklēja citas bibliotēkas, jo uzskata mūs par savējiem. Lasītāji priecājas, ka telpas ir tik jaukas un saulainas. Patikami strādāt šādā atmosfērā. Protams, vēl daudz ko var uzlabot, jo ar bibliotēku ir tāpat kā ar dārzu – tas nekad nebūs pilnīgi iekārtots un izravēts.

Kādu atceraties savu pirmo bibliotēku?

Mana pirmā bibliotēka bija Rīgas pilsētas 25. bibliotēka Jūrmalas gatvē, vēlāk tā tika pārvietota uz Zolitūdes ielu 18 (tagad Kurzemes prospekts 160). Vecāki man ļoti agri iemācīja lasīt. Rīgas omīte un arī vecāki dāvināja grāmatas. Man bija kādi pieci vai seši gadi, kad mamma izdomāja, ka meita jāizved uz bibliotēku. Tur atsevišķs plaukts bija atvēlēts bērnu grāmatām. Līdz 4.–5. klasei biju to apgūsi no viena gala līdz otram un sāku ņemt grāmatas no pieaugušo literatū-

ras plauktiem. Bibliotēkai bija verandiņa ar veco žurnālu pasauli. Kā uzticamu lasītāju mani tur ielaida, varēju stundām šķirstīt žurnālus. Pati bibliotēka bija neliela, bet ar pamatīgu lasītāju apkalpošanas galdu un augstiem plauktiem. Mārtiņš Vērdiņš savā grāmatā «Epizodes» ir aprakstījis šo bibliotēku un tās vadītāju ar interesanto uzvārdu – Goliates kundzi. Manā bērnībā par Zolitūdi

Foto no personīgā arhīva

Pirmie bērnības Ziemassvētki

uzskatīja arī dzelzceļa otro pusi. Mana pasaule bija Jūrmalas gatve no Zolitūdes ielas līdz 4. autobusa galapunktam. Te mēs viens otru pazinām. Vecmāmiņa piekodināja, ka visi, kas stāv 4. autobusa Ķiburgas ielas pieturā, ir jā sveicina. Arī tagad braucu ar šo autobusu, bet vairs nevienu nepazīstu. Zolitūde bija sava, īpaša pasaule. Mārtiņš Vērdiņš savā atmiņu grāmatā «Epizodes» to ir tēlaini aprakstījis. Mēs ar vīru kopā lasījām viņa grāmatu un atcerējāmies, kā te reiz bijis. Tagad bērnības mājās dzīvo mans dēls Lauris, bet es – kilometru no tām. Nekur tālu neesmu aizgājusi.

Kā no lasītājas kļuvāt par tās pašas bibliotēkas bibliotekāri?

1973. gadā pabeidzu vidusskolu. Kaut kas bija jā dara. Bibliotēka man gan bija sirdī, tomēr par bibliotekāri mācīties nedomāju. Biju izlēmusi kļūt par apģērbu modelētāju, jo man patika ne tikai lasīt, bet arī zīmēt un šūt – viss, ko var darīt ar rokām. Mamma mani reizēm palaida pie savas šujmašīnas. Bērnībā šuvu lellēm kleitas, vēlāk apģērbu sev un citiem. Devos uz Viegļās rūpniecības tehnikumu. Tur man paziņoja, ka ir tikai vakara nodaļa, tāpēc būs kaut kur jāstrādā. Mamma bija pamanijusi Imantas dzelzceļa stacijā zīmīti, ka Rīgas pilsētas 25. bibliotēka meklē bibliotekāri. Tā bija manas bērnības bibliotēka. Aizgāju pieteikties darbā, un mani pieņēma.

Kopš tā laika visas labās lietas manā dzīvē grozās ap bibliotēkām. Pirmais pārsteigums gaidīja, kad bibliotēkas vadītāja Aina Stare iepazīstināja ar kolektīvu: bibliotekāri Saulītes kundzi, garderobisti Andersones kundzi (abas kolorītas dāmas) un apkopēju Urzulu Loginovu, kuru visi sauca par Olgu. Un kā jūs domājat, kāpēc mums tagad ir vienāds uzvārds? Sapazīstināšanas brīdī Olga kā sirsniņš, vitāls lauku cilvēks visu, kas sirdī, uzreiz arī saka: «Vadītāj, ko tu mani ar viņu iepazīstini! Tā tak mana nākamā vedekla!» Mēs viena otru pazinām, jo ar viņas dēlu Edgaru biju mācījusies vienā skolā, bet ne par ko tādu gan nebiju domājusi. Tomēr notika tā, kā Urzula paredzēja. Manai vīramātei piemita pareģes spējas, par to turpmāk pārliicinājos vairākkārt.

Drīz vien vadītāja man paziņoja, ka būs jā piedalās bibliogrāfisko apskatu konkursā. Pavisam «zaļā», tikko pēc vidusskolas, es pat nezināju, ko tas nozīmē! Toreiz jaunums bija japāņu ziedu kārtotāšanas māksla ikebana. Vadītāja sacīja, ka es kā mākslinieciska dvēsele varbūt varu konkursam piedāvāt kaut ko par šo tematu. Nozaru literatūras plaukti 25. bibliotēkā bija patukši, tomēr kaut ko sameklēju. Atradu arī rakstus žurnālā «Zvaigzne». Temats bija jauns, tāpēc visus interesēja. Konkursā abas ar Annu Rozanovu no Rīgas Centrālās bibliotēkas dalījām pirmo vietu!

Vai iestājāties tehnikumā un apgūvāt iecerēto modelētājas specialitāti?

Priecīga, ka esmu dabūjusi darbu, devos uz tehnikumu, bet man pateica: «Nē, lai pie mums mācītos, ir jāstrādā atbilstoši mācību specifikai.» Skolas laikā divas vasaras biju nostrādājusi uzņēmumā «Sarkanais rīts», kas atradās pie Zaslauka stacijas (tagad akciju sabiedrība «Rita»). Arī mamma strādāja «Sarkanajā rītā», un es zināju, ko tas darbs nozīmē. Sapratu, ka to negribu, tāpēc paliku bibliotēkā un no studijām tehnikumā atteicos. Tomēr šūšana un modelēšana joprojām ir viens no maniem hobijiem, kas sagādājis arī gandarījuma mirkļus.

Kāpēc izvēlējāties studēt Latvijas Universitātē bibliotēku zinātni un bibliografiju?

Augustā sāku strādāt bibliotēkā, bet septembrī tētis teica, ka vajadzētu ne tikai strādāt, bet arī mācīties: «Vai tu nevarētu mācīties par bibliotekāri?» Kāpēc gan ne? Darbs bibliotēkā man patika, un bibliotekārās lietas biju jau nedaudz iepazīsusi: katalogus apgūvusi, pasākumus vadījusi, lasītājus apkalpojusi. Vidusskolu biju beigusi ar labām sekmēm, taču tajā gadā uzņemšana augstskolās bija beigusies. Lai labāk sagatavotos nākamā gada iestājek sāmeniem, mācījos sagatavošanas kursus, kur satikos ar ļoti jaukiem cilvēkiem. Nākamajā gadā iestājos Filoloģijas fakultātes Bibliotēku zinātnes un bibliografijas nodaļā.

Kāds bija pagājušā gadsimta 70. gadu studiju laiks?

Tas bija piesātināts ar literatūras vēstures, bibliogrāfijas un bibliotēku zinību apguvi. Piecdesmit studentu tika sadalīti divās grupās. Visiem vajadzēja stāties komjaunatnes biedru uzskaitē. Skolā es biju komjauniete, bet bibliotēkā, kaut kā nebiju iedomājusies, ka atkal jāstājas uzskaitē, jo manas kolēģes bija dāmas solidā vecumā un neviena komjaunieša bibliotēkā nebija. Komjaunatnes komitejā man jautāja, kāpēc gadu neesmu bijusi uzskaitē un maksājusi biedra naudu. Teica, ka par šo pārkāpumu izslēgšot no komjaunatnes. Atteicu – nu labi, ja tā vajag, lai slēdz arī. Sekoja paskaidrojums, ka tad mani automātiski atskaitīs arī no universitātes. To es nebiju iedomājusies... Tikko kā iestājusies, un jau jāsaka studijām «čau»?! Mani izglāba kursa biedrs Ojārs Rubenis, tagadējais Nacionālā teātra direktors. Tāds, kāds viņš ir šodien – ar savu stiliņu un humora izjūtu –, Ojārs bija arī toreiz. Viņš iejaucās sarunā: «Vai tad tik traki vajag!» Tā vārds pa vārdam, līdz kopīgi tikām cauri šai peripetijai – mani atstāja komjaunatnē un universitātē.

Studiju laikā mūsu grupa ļoti sadraudzējās. Tagad ik pēc pieciem gadiem tiekamies pie kāda no bijušajiem kursa biedriem. Braucam uz visiem Latvijas nostūriem, lai tikai satiktos. Arī es esmu uzņēmusi savās mājās bijušos kursa biedrus.

No diploma iegūšanas brīža līdz šodienai tikai trīs cilvēki nav mainījuši darba vietu: Anda Saldovere (LNB), Maruta Ose (Ventspils bibliotēka) un Vineta Mellenberga (Talsu bērnu bibliotēka). Mācību iestāžu bibliotēkās pašlaik strādā Iveta Jonase, Astrīda Cimure un Sarmīte Nīpere. Bibliotēkārājās aprindās ir pazīstamas manas paralēlgrupas meitenes Baiba Mūze, Laima Ostele un Ginta Dubrovskā. Mūsu kursā mācījās arī trīs puisi – Ojārs Rubenis, Igors Lodziņš un Kārlis Amoliņš, taču studijas pabeidza tikai Ojārs.

Jūsu pirmā diplomētās bibliotēkāres darba vieta bija Latvijas Valsts universitātes Zinātniskajā bibliotēkā. Kādus pienākumus veicāt?

Divus gadus (1978–1980) strādāju LVU Zinātniskās bibliotēkas Komplektēšanas un

apstrādes nodaļas dublešu grupā. Jebkurā bibliotēkā priecīgākais moments ir jauno grāmatu saņemšana. Mūsu grupai bija iespēja iepazīt visas jaunās grāmatas. Tās šifrēja pēc formātiem.

Monotons bija darbs ar katalogu kartītēm. Teksts uz tām bija iespiests ļoti sīkā drukā, no tā cieta redze. Man bija jānoskaidro, vai bibliotēkas krājumā jau ir saņemtajai grāmatai identisks izdevums. Ja grāmata jau bija bibliotēkā, tad darba katalogā vajadzēja atrast tās iespiesto kartīti, ielikt to grāmatā un atdot tālāk klasifikatoriem. Meklējām kartītes arī no Krievijas sūtītajām jaunajām grāmatām. Tās milzīgā daudzumā – garos stieņos – tika sūtītas atsevišķi. Lai atrastu vajadzīgās, vispirms katrā sūtījuma kartītes bija jāsaliek alfabētā. Grupas galvenā koordinatore bija Zigrīda Kalniņa, kuru visi uzskatīja par «dzelzs lēdiju», bet man ar viņu ļoti saskanēja. Pēc gada, kad viņa gāja atvaļinājumā, man uzticēja atbildību par visu grāmatas ceļu – no saņemšanas līdz korektoram, kurš pārbaudīja aprakstus un pārlicinājās, vai kartītes ir savā vietā. Tiku galā sekmīgi – grāmatas ceļā pie lasītājiem neaizkavējās.

Pēc dekrēta atvaļinājuma universitātes bibliotēkā neatgriezās. Biju priecīga tikt prom, jo monotons darbs nebija pie sirds. Kartīšu sīkā druka «noēda» manu redzi, to gan sapratu tikai vēlāk. Kādu laiku strādāju visādus «romantiskus» darbus – arī grīdas berzu.

Kādus secinājumus varat izdarīt, salīdzinot bibliotekāra un apkopēja vai jebkuru citu mazkvalificētu darbu?

Strādāju par sanitāri (apkopēju) Bulduros, sanatorijā «Belarusija». Uzkopu telpas un marmora kāpnes. Tajā stāvā atradās arī sanatorijas bibliotēka, tātad nekur tālu no bibliotēkas nebiju aizgājusi – tagad to uzkopu. Saņēmu tikpat lielu algu kā bibliotēkā, taču kā sanatorijas darbiniecei man pienācās dažādi papildu labumi. Kolektīvā jutos ļoti labi. Medmāsa un dakteri pret mani izturējās ar cieņu, kā pret līdzvērtīgu kolēģi. Vīrs gan pēc kāda laika jautāja, cik ilgi es berzīšot grīdas «ar augstskolas diplomu». 1984. gadā sāku meklēt darbu savā profesijā.

Nākamā darba vieta bija Rīgas pilsētas 48. bibliotēka. Kāpēc izvēlējāties tieši šo bibliotēku?

Mana vīramāte strādāja kopā ar Tamāru Minajevu PSRS tautu literatūras bibliotēkā, taču tolaik par darbu bibliotēkā vēl nedomāju. Tikai kad Tamāra pārņēma 48. bibliotēku, ieradās uz pārrunām. Divas dienas abas domājām, vai varēsim sastrādāties, pēc tam gāju uz kadru daļu iesniegt dokumentus. Toreizējā kadru daļas vadītāja Gūtmanes kundze mani brīdināja – vai es saprotot, ka bibliotēkā ir krievvalodīgs kolektīvs. Tas mani neuztrauca, jo arī sanatorijā «Belarusija» runāja krievu valodā. Skolā biju mācījusies no galvas Majakovski, Ļermontovu un citus klasiķus, tomēr brīvi runāt nevarēju. Strādājot šādos kolektīvos, mana krievu valoda ir pilnveidojusies.

Bibliotēkā sāku no zemākā bibliotekārā amata. 1987. gadā notika reorganizācija un 48. bibliotēka pārtapa par bibliotēku-klubu «Imanta». Tamāra Minajeva bija vadītāja, Anitas Šmites pārziņā bija Kluba nodaļa, bet manā – Bibliotekārā nodaļa. Apmācīju jaunās meitenes, kas nāca strādāt tūlīt pēc vidusskolas. Sākumā mācīju viņām bibliotekāro darbu, bet vēlāk, kad bija prasība obligāti zināt latviešu valodu, – mācīju arī to. Latviešu valodas eksāmenā turēju īkšķi par katru kolēģi. Strādājām ļoti radoši. Līdz pat vēlam vakaram darbojās dažādi interešu pulciņi: šūšanas un piegriešanas, fotografēšanas, latviešu un angļu valodas.

Ikviens mikrorajona iedzīvotājs te varēja atrast savām interesēm atbilstošu nodarbi un literatūru. Mana meita mācījās pirmajā klasē un apmeklēja svešvalodu pulciņu, vienlaikus apgūstot gan krievu, gan angļu valodu. Iespēju robežās arī es šad un tad «ar vienu ausi» paklausījos un pamācījos angļu valodu. Gan maniem bērniem, gan arī daudziem citiem bibliotēka bija patvērumš pēc stundām. Kolektīvā valdīja ļoti ģimeniska atmosfēra. Kopīgi apmeklējām dažādus pasākumus, gājām pie vadītājas uz pankūku balli, tikām ielūgti kolēģu kāzās.

No 1996. līdz 1997. gadam strādājāt Rīgas domes Kultūras pārvaldes Mūzikas, mākslas, skolu un bibliotēku nodaļā. Kāds bija šis laiks?

1996. gadā saņēmu uzaicinājumu strādāt Rīgas domes Kultūras pārvaldē. Nevaru teikt, ka darbs pārvaldē man bija pie sirds. Nebija viegli pārorientēties no bibliotēkas darba, kur pārziņāju «katru skrūvīti». Centos iepazīt jauno darbu, iesaistījos dažādās pārvaldes organizētajās aktivitātēs. 1997. gadā bija pašvaldību vēlēšanas. Kā jau parasti, pēc tām notiek dažādas pārmaiņas un struktūru reorganizācijas. Šoreiz tika lemts samazināt Kultūras pārvaldes darbinieku skaitu. Pirmie tika atlaisti tie, kuri bija atnākuši pēdējie. Man tika uzteikts darbs.

Strādājot Kultūras pārvaldē, ieguvu daudz jaunu un labu paziņu un draugu, varēju paskatīties uz bibliotekāro darbu no citas puses. Tā bija vērtīga pieredze turpmākajam darbam.

1. rindā no kreisās:
Svetlana Kolosova,
Tamāra Minajeva,
Anita Šmite,
Natālijas Minajevas
dēls Eduards,
Natālija Minajeva,
Marina Komarova.
2. rindā no kreisās:
Ingrīda Loginova,
Tatjana
Solodovņikova

Foto no personīgā arhīva

Pārdaugavas
filiālbibliotēkas
kolektīvs
1. rindā
Antra Liepa.
2. rindā no kreisās
Ingrida Loginova,
Ieva Muižarāja,
Vēsma Ceriņa,
Mārīte Krūzkopa

Jaunu darba vietu meklējāt bibliotēkā?

Kļuvu par Rīgas pilsētas 17. bibliotēkas vadītāju. Pirmais iespaids 17. bibliotēkā bija tāds, ka esmu atnākusi uz «miega māju». Nolēmu, ka ilgi tur nepalikšu, jo pēc Imantas šī bibliotēka šķita ļoti nepievilcīga. Abonementā pašā priekšā bija milzīgs bibliotēkara galds. Dažu soļu attālumā – ar puteklainām grāmatām pieblīvēti plaukti. Viss vienās krātuvēs – trīs krātuves ar vecām grāmatām un avižu pakām. Vadītājas kabinetā bija veco dzejoļu grāmatu un avižu noliktava. Bibliotēkas krājumā bija 92 tūkstoši vienību – lielākā daļa nelasītu un pieputējušu izdevumu. Ja nemaldos, vadītājas kabinetā bija arī trīs rakstāmgaldi.

Lai arī nedomāju te ilgi palikt, tomēr sāku visu tīrīt un pārkārtot, jo tādos apstākļos strādāt negribēju. Nekad savā mūžā neesmu tik daudz ko laužusi! Lauzu plauktus un nesu uz kurtuvi. Sāku visu pārkārtot. Palīgā nāca dēls un vīrs. Katru vasaru krāsojām grīdas, tikai pēdējos gadus kosmētisko remontu veica RCB saimniecības daļas pārstāvji.

Nostrādāju 12 gadu – līdz pat bibliotēkas reorganizācijai. Manā dzīvē daudz kas iedalās divpadsmit gadu ciklos: 12 gadi Imantā, 12 – Pārdaugavā. Man laimējās, jo uz bibliotēku atnāca strādāt radoša meitene, RPIVA studente Liene Riekstiņa. Organizējām dramatisko pulciņu bērniem. Man ļoti noderēja Imantas pieredze. Gribējās darīt visādas jaukas lietas arī Pārdaugavas filiālbibliotēkā,

taču nekas nenotiek uzreiz. Vispirms jāiepazīst apkaimes cilvēki un iestādes, jāuzsāk sadarbība. Darīju visu, lai šī bibliotēka kļūtu par mazu kultūras salīņu, kur ikviens var ne tikai paņemt grāmatas, bet arī piedalīties interesantā pasākumā, satīties ar domubiedriem, iegūt jaunas zināšanas. Kopā ar bērniem iestudējām ludziņas, organizējām «Popielu», jauno lasītāju iesvētīšanas balles. Pasākumi notika sestdienās un bija kupli apmeklēti, mūsu mazajās telpās saspiedās pat 70 cilvēku.

Apkaimes dāmas pulcējās bibliotēkā apspriest izlasītās grāmatas un vietējos notikumus. Sākumā gatavojām viņām cienastu, vēlāk kundzes pašas gādāja par to. Kad bibliotēku slēdza reorganizācijai, dāmas nāca uz atvadu balli ar pašceptām kūkām. Šajos 12 gados bibliotēka no «miega mājas» bija pārtapusi par vietējās sabiedrības kultūras salīņu.

Jā, visa dzīve rit tādos kā aņļos, es atgriezies vietās, kur jau esmu bijusi, taču ar citu uzdevumu un pienākumiem. Studiju laikā Ausmas Treimanes vadītā 17. bibliotēka bija mana pirmā prakses vieta. Tolaik tajā bija laba novadpētniecības kartotēka, taču, kad atgriezos no jauna, tā bija pazudusi. Nācās sākt visu no sākuma. Man bija gluži vai mānija vākt visu par Pārdaugavu, materiālus par bibliotēkas apkaimi, cilvēkiem. Mūsu novadpētniecības krājumu izmantojis Arnolds Auziņš savā darbā «Pārdaugavas spoguļi» un Reinis Ādmīdiņš, rakstot grāmatu

Mana ģimene

Foto no personīgā arhīva

«Dzegužkalna spoguļi». Abu grāmatu titullapās ir ierakstīta pateicība bibliotēkai un tās darbiniekiem.

Līdz ar bibliotēkas reorganizāciju kārtējais dzīves aplis bija noslēdzies un nācās atkal meklēt jaunu darba vietu. Kā iejūtīties Ilģuciema filiālbibliotēkas darbā un kolektīvā?

Nākamo darba vietu varēju izvēlēties pati, jo bija vairāki piedāvājumi, arī no toreizējās Ilģuciema filiālbibliotēkas vadītājas Violas Bruceš. Mēs jau bijām nedaudz pazīstamas, un es pieņēmu Violas piedāvājumu. Tas gan nav tuvu mājām, bet varbūt arī labi, ja visa dzīve nenorit vienā mikrorajonā. Kājām līdz bibliotēkai varu aiziet 50 minūtēs. Pa to laiku var visu ko pārdomāt, un tā ir arī bezmaksas fiziska aktivitāte. Ziemā gan izmantoju sabiedrisko transportu. Arī Ilģuciemā man ir savi lasītāji, savas kontaktpersonas. Bibliotēkai blakus ir 41. vidusskola, kurā reiz mācījos. Te joprojām dzīvo daudzi mani skolas biedri. Tātad atkal noslēdzies viens aplis – esmu atgriezusies savā skolas gadu pusē. Šī vieta man nav sveša.

Kopš esmu Ilģuciemā, bibliotēkas kolektīvs ir mainījies. Mēs esam dažādas, bet viena otru papildinām. No katras kolēģes cenšos paņemt to labāko, pievienot sev viņas «smaidiņu».

Jūs esat viena no tām sievietēm, kuras pratušas veidot stipru ģimeni. Kā jums tas izdevies?

Ģimene man vienmēr ir pirmajā vietā. Šogad manam vīram Edgaram nosvinējām 60 gadu jubileju. Grūtākie ir pirmie kopdzīves gadi, bet mēs esam kopā jau vairāk nekā trīsdesmit gadu. Dzīvē kā jau dzīvē, nākas ar kaut ko samierināties. Tagad jāsamierinās, ka nekad vairs nebūs tā, kā bija kādreiz, jo vīrs ir daļēji zaudējis redzi. Slimības sākumā viņš divus mēnešus neredzēja neko, visur vajadzēja vest pie rokas. Sākumā dakteri noteica kļūdainu diagnozi. Ja būtu uzreiz pareizi ārstēts, varbūt varētu redzi saglabāt kaut nedaudz vairāk. Kad sapratu, ka mūsu dzīve vairs nekad nebūs tāda kā agrāk, bija smagi. Tikai tad, kad saslimstam, sākam domāt – kāpēc tā noticis? Tikai tad, kad ir nopietnas veselības problēmas, tā pa īstam saprotam, kas dzīvē ir svarīgākais...

Mēs esam bagāti ar četriem mazbērniem. Artūram ir deviņi, Elīnai četri, Leo pieci, Aleksam seši gadi. Leo un Aleks ir mani Zviedrijas mazdēliņi. Viņiem es esmu «mormor». Tā raksta, bet izrunā «murmur». Latvieši saka «vecmāmiņa», vienlīga vai viņa ir no mātes vai tēva puses, bet zviedri nošķir: mātes māte vai tēva māte. Es esmu mātes māte. Pirmo reizi, kad dzirdēju saucam «mur mur», domāju, ka mani izjoko. Vecaistēvs – mātes tēvs – ir «morfar» («murfar»).

Zviedru bērni sāk iet skolā no sešu gadu vecuma. Ja vecāki vēlas, mazākuma tautību pārstāvjiem tiek nodrošināta apmācība arī

viena vecāka dzimtajā valodā. Reizi nedēļā Aleksam vienam pašam ir latviešu valodas nodarbības. Stokholmā ir arī latviešu biedrība, pie kuras darbojas sestdienas skola. Esmu redzējusi, ka nodarbības notiek rotaļu veidā. Skolēniem tiek rīkotas vasaras nometnes, arī tas ir stimuls mācīties valodu. Tomēr vislielākais pamudinājums apgūt latviešu valodu maniem mazbērniem ir iespēja sarunāties ar brālēnu un citiem radiem Latvijā. Pēc ciemošanās šeit viņu valodas prasmes uzlabojas, puikas jau nedaudz runā latviski, varu ar viņiem saprasties. Zviedriski es nerunāju, zinu vācu un angļu valodu.

Jūsu meita Gita, kura savulaik arī bija mūsu kolēģe, savu dzīvi cieši saistījusi ar Zviedriju?

Pirmo reizi Gita nokļuva Zviedrijā kopā ar divām Latvijas meitenēm no Gaidu organizācijas. Tur tika rīkota jauniešu nometne, kurā viņas bija apkalpojošais personāls. Gita ir stalta un blonda meitene, tāpēc zviedri viņu uztvēra kā savējo. Atbraukusi mājās, meita teica: «Mamma, man Zviedrijā bija jāpiesprauž zīmīte, ka es nerunāju zviedriski.» Pēc brauciena Gitai radās interese par šo valsti un mērķis apgūt zviedru valodu. Otreiz viņa kā auklīšu programmas dalībniece aizbrauca uz pašiem Zviedrijas ziemeļiem, netālu no Ziemeļpola. Nodzīvoja zviedru ģimenē gadu, auklēja bērnus un iemācījās valodu, kas ir «Varakļāni pīci, pīci» variants – kāds zviedru valodas dialekts. Vēlāk, nonākot Stokholmā, nācās apgūt zviedru literāro valodu.

Vienu gadu Gita ir nostrādājusi mūsu sistēmā, filiālbibliotēkā «Kurzeme», un studējusi Latvijas Universitātē bibliotēku zinātni. Meita gribēja darīt to pašu ko mamma, bet zviedru valoda bija spēcīgāka. Viņai gribējās «izgaršot», kā ir dzīvot Zviedrijā un mācīties tur. Gita sameklēja aukles vietu Stokholmā un pilnveidoja savas valodas prasmes, lai līdztekus darbam varētu studēt Stokholmas Universitātē sabiedriskās zinātnes ar ievirzi datorzinībās. Tagad viņa ir projektu vadītāja lielā Zviedrijas uzņēmumā, tādā kā, teiksim, mūsu

«Lattelekom». Kad tiekamies, runājam par grāmatām, par to, kas notiek bibliotēkās. Visi esam lieli lasītāji. Kopā ar mazbērniem lasām grāmatas.

Jūsu dēls Lauris dzīvo dzimtajās mājās. Ar ko viņš nodarbojas?

Lauris ar izcilību pabeidza Rīgas Tehniskās universitātes Enerģētikas fakultāti, bet no piedāvājuma turpināt studēt doktorantūrā atteicās. Viņš strādā «Rīgas satiksmē», pārzina jauno zemās grīdas tramvaju elektroniku. Tagad mūsu ģimenē līdzās grāmatām, ir otra «opera» jeb sarunu temats – tramvaji. Tēvs ar dēlu var spriest par tiem stundām: «Tu zini, tur durvis nedarbojas, tas tramvajs šodien neizgāja...» utt. Tikai tramvaji!

Jūs regulāri piedalāties RCB organiztajos mācību braucienos un ekskursijās, kā arī dodaties tālākos un tuvākos pasaules ceļos. Ko jums nozīmē ceļojumi?

Ceļošana ir viena no manām stihijām. Mūsu ģimene iespēju robežās vienmēr ir ceļojusi. Pirms divām nedēļām atgriezos no Amsterdamas. Apmeklēju arī Eiropas lielāko publisko bibliotēku. Šis ceļojums man bija meitas dāvana.

Kad RCB sistēmā piedāvā kādu braucienus, vienmēr cenšos piedalīties. Tur gūstu jaunas zināšanas un iespaidus, labāk iepazīstu kolēģus, atklājam kopīgas intereses, sadraudzējamies. Tā kādā braucienā abas ar filiālbibliotēkas «Zemgale» kolēģi Salliju Krauzi atklājām, ka mums patiek audzēt puķes – arī tas ir mans hobijs.

Vai dārza darbi ir tikai savam priekam vai arī biznesam?

Ir bijuši dažādi laiki. Kādreiz mums bija 2800 kvadrātmetru zemes. Tad mums bija dažādu puķu – frēziju, narcīšu – «ēras». Bijām Dārzkopības biedrības biedri, audzējām un nodevām puķu sīpolus. Bagāti nekļuvām un mašīnu nenopirkām, tas bija papildu darbs. Bija mums arī cāliši, trusiši, pīlītes, cūciņa. Kādu brīdi visu savas ģimenes vajadzībām dārzā izaudzējām paši. Bet lielā saimniekoša beidzās bēdīgi – pavasarī visa ģimene cītīgi strādājām un iestādījām kartupeļus, vasarā tos čakli kaplējām, bet, kad pienāca laiks novākt ražu, kāds jau bija

pacenties visus kartupeļus norakt. Togad mums kartupeļus atveda labi cilvēki no Līvberzes.

Ģimenei ir svarīgi, ka var strādāt visi kopā un savām rokām radīt ko jaunu. Mūsu bērni to redzēja un ir paņēmuši šo pieredzi līdz savā dzīvē – tas ir lielākais ieguvums no mūsu saimnieciskās darbības. Tagad dārzā ir tikai tas, ko gribu audzēt savam priekam. Mums ir 1200 kvadrātmētru. Zemi nesāņemām mantojumā, mēs to izpīrkām. Pavasaris mūsu dārzā sākas ar hiacintēm un tulpēm, un ziedēšana turpinās līdz dālijām un pirmajām salnām. Veidoju skaistus ziedu stūrīšus. Ziedi mani priecē arī telpās. Šobrīd vienā istabā zied pelargonijas, bet otrā – orhidejas. Aizraušanās ar orhidejām sākās ar pirmo ziedu, ko man uzdāvināja Mātes dienā.

Arī mīlestība uz rokdarbiem iet cauri visai jūsu dzīvei?

Jā, apģērbu modelēšana un šūšana visu dzīvi bijusi mans hobijs. Tas man patīk un sniedz gandarījumu. Esmu šuvusi sev un citiem. Modelēju un uzšuvu izlaiduma kleitu studiju biedrei. Viņas izlaidumā kursa meitenes man jautāja: «Vai redzēji, kāda Līgai skaista kleita?» Atbildēju, ka redzēju gan, jo pati to šuvu. Tas man bija gandarījuma brīdis. Apģērbu šuvu pēc žurnālos «Rīgas Modes» un «Burda» ievietotajām piegrieztnēm. Esmu arī prezentējusi savus darbus žurnāla «Burda» rokdarbu konkursos. Protu uzšūt pat trušādas kažoku un vesti. Vīrs iemācījās apstrādāt ādiņas, bet es no tām šuvu ģimenei siltu apģērbu.

Bērībā bieži slimoju un nācās kavēt skolu. Lai nebūtu garlaicīgi, vecmāmiņa man iemācīja adīt un tamborēt. Dzīves laikā man ir sakrājies ļoti daudz adījumu un tamborējumu. Katram ir savs stāsts. Viens džemperis ir īpašs, to es saucu par «barikāžu džemperī». Vīrs bija uz barikādēm, bet es – mājās ar maziem bērniem. Lai novērstu satrauktās domas, adīju melnu džemperī ar košām rozēm. Tā simboliski – apkārt vēl tumšs, bet uz šī tumšā fona jau plaukst ziedi un cerība, ka viss būs labi.

Vai Zolitūdes privātmāju rajonā joprojām valda īpašas kaimiņu attiecības?

Jā, mēs zinām savus tuvākos un tālākos kaimiņus, īpaši tos, kuri tur dzīvo gadiem. Zinām, ka te mājā Krišjāņa Barona mazmazdēls, vēsturnieks un bijušais politiķis Odisejs Kostanda, aktieris Mārtiņš Vērdiņš, nedaudz tālāk dzīvoja televīzijas cilvēki Laimonis Kalējs un Haralds Apogs. Tuvas attiecības mums ir ar kaimiņu Pīragu ģimeni – pat sētā, kas atdala abus īpašumus, mums ir vārtni, lai varētu viens pie otra aiziet ātrāk. Viņu dvīņu meitenes uztveru kā savas meitas. Mums nav plašas radu saimes, varbūt tāpēc ir izveidojušās tādas ģimeniskas attiecības. Apciemojam viens otru, cenšamies sagādāt patīkamus pārsteigumus. Eju mājās, bet uz sētas maisiņš un tur apsveikums no kaimiņa! Pie mums nav tā kā daudzdzīvokļu blokmājās, kur viens otru nepazīst. Te ir tā pati Rīga, tomēr mazliet citāda.

Kā, laikam ejot, mainījušās bibliotēkas un bibliotekāri?

Šodienas bibliotēka vairs nesaistās tikai ar grāmatām, un bibliotekāres sen vairs nejutās kā pelēkās peles. Mūsu sniegto pakalpojumu loks arvien paplašinās un daudzveidojas. Bibliotēka vairs nav iedomājama bez e-vides pakalpojumiem. Lasītāji nāk ar visdažādākajiem ikdienas jautājumiem: kā rezervēt lidmašīnas biļetes, kā apmaksāt komunālos rēķinus utt. Uzskatu zem sava goda kaut ko nezināt, un bibliotēkai tas ir bonuss, kas ceļ tās prestižu – tāpat kā mūsu izremontētās telpas, kurās ir patīkami uzturēties gan lasītājiem, gan bibliotekāriem. Jau 2005. gadā gāju datorapmācības kursos, lai pēc tam varētu mācīt citus. Datora man toreiz nebija ne darbā, ne mājās, bet es gribēju apgūt jaunas prasmes. Man vienmēr visu vajag tūlīt un tagad! Bibliotekārs nedrīkst iesūnot, vienmēr jāseko līdzī visam jaunajam.

Kopīgi esam izaplojušas Ingridas dzīves apļus. Atvadoties Ingrida uzdāvina lielas, dzeltenas dālijas un saka: «Tās ir kā Ilgucieņa saulītes.» Un patiešām, turpmākā dienas daļa kopā ar ziediem šķiet vēl gaišāka un saulaināka.

ES LAIKAM ESMU VIENKĀRŠI LAIMĪGA

RCB Imantas filiālbibliotēka šogad atzīmēja 35. dzimšanas dienu, bet tās galvenā bibliotekāre **ANITA TARVIDA** – 20. darba gadu šajā bibliotēkā. Interviju ar Anitu ierosina bibliotēkas vadītāja Tamāra Minajeva, raksturojot viņu kā sirsnīgu un emocionālu cilvēku, uz kuru vienmēr var paļauties, kā lasītāju īpaši cienītu un mīlētu bibliotekāri. 25. novembrī, Spodrības dienā, tiek ar Anitu sarunai pie bibliotēkas apaļā galda.

Ar kādu dzīves un darba pieredzi atnācāt strādāt uz bibliotēku?

Biju beigusi Latvijas Universitāti un ieguvusi ekonomista izglītību. Šo profesiju izvēlējos tāpēc, ka man padevās eksaktie priekšmeti. Arī mamma bija ekonomiste. Patika, ka skaidri varu visu sarēķināt, darīt konkrētas lietas. Man nepatika rakstīt sacerējumus, arī tagad nepatīk gada beigās rakstīt plānus nākamajam gadam. Varu saplānot ritdienu, nedēļu, nu varbūt mēnesi uz priekšu, bet tālāk jau ir grūti. Atceros savu pirmo matemātikas skolotāju Jāni Namiķi toreizējā Rīgas 17. astoņgadīgajā skolā. Stingrs pēc velna! Taču matemātiku viņš varētu iemācīt pat slotas kātam. Pēc vidusskolas iestājos Latvijas Valsts universitātē, tomēr, jau studējot, nojautu, ka šī profesija īsti nebūs manējā. Pēc jauno speciālistu sadales 1985. gadā sāku strādāt trīs obligātos gadus ādas pārstrādes fabrikas «Kosmos» Darba algas daļā par sociālistiskās sacensības inženieri. Man bija jāreķina šīs mūžīgās sacensības rezultāti, prēmijas. Katru nedēļu prasīt strādniekiem saražot vairāk nekā iepriekšējā nedēļā likās bezjēdzība! Sirds pie šī darba nebija.

Biju tik laimīga, kad trīs obligātie gadi pagāja! Apprecējos un aizgāju dekrēta atvaļinājumā. Sešus gadus pavadīju mājās, audzinot dēlu un meitu. 1995. gadā gribēju atkal sākt strādāt, bet laiki bija mainījušies. Fabrika «Kosmos» vairs nedarbojās, man nebija, kur atgriezties, pat ja būtu gribējusi. Laimīgi saņēmu visas kompensācijas un meklēju darbu, kuru varētu savienot ar

divu mazu bērnu audzināšanu. Satiku pazīstamas meitenes, kuras pastāstīja, ka bibliotēkā meklē garderobisti.

Tātad jūsu karjera bibliotēkā sākās ar garderobi?

Jā, mana karjera bibliotēkā sākās 1995. gada janvārī ar garderobi. Pirms divdesmit gadiem Imantas bibliotēkā–klubā strādāja 30 darbinieki. Kad pirmo reizi atnācu uz bibliotēku un mani izvadāja pa telpām, domāju: «Kungs apžēliņ, durvis un kāpnes, kāpnes un durvis!» Cik daudz cilvēku! Darbs notika divās maiņās. Bibliotēkai bija divas garderobistes. Man darbs patika, jo bija tuvu mājām, arī darbalaiks apmierināja. Sešus gadus biju sēdējusi mājās, auklējot mazus bērnus, tagad varēju satikt cilvēkus. Iepazinu daudzus Imantas iedzīvotājus, viņi mani pazina uz ielas, nereti dzirdēju: «Tā ir meitene no garderobes.» Strādāju un biju laimīga.

Taču bibliotēkas vadītāja Tamāra Minajeva uzskatīja, ka cilvēkam ar augstāko izglītību garderobe nav īstā vieta. Viņasprāt, bibliotēkas vadītāja to nedrīkst pieļaut. Bieži saņēmu piedāvājumus kļūt par bibliotekāri, tomēr kā divu bērnu mammai garderobistes darbs man bija ļoti izdevīgs laika ziņā, turklāt, skatoties no garderobes puses, bibliotekāra darbs šķita sarežģīts un svešs. Visa tā klasifikācija! Redzēju, kā bibliotekāres skraidā ar brūnajām tabulām rokās. Domāju, ka nemūžam to neiemācīšos, nekad tās nodaļas neatcerēšos. Kā to vispār var apgūt?!

Biju nostrādājusi garderobē gandrīz divus gadus un noraidījusi vairākus vadītājas

priekšlikumus, līdz kādu dienu viņa teica: «Es tev piedāvāju pēdējo reizi!» Tad tas «klikšķis» notika. Bibliotēkai patiešām vajadzēja bibliotekāru, un tā 1997. gada septembrī Pieaugušo literatūras nodaļas abonementā sākās mana bibliotekārā darba karjera.

Kas mainījies bibliotēkā divdesmit gadu laikā?

Te izskatījās pavisam citādi nekā šodien. Mainījies arī bibliotēkas nosaukums un darbinieki. Tagad esam astoņas. Bibliotēkā vairs nav Kluba nodaļas un arī garderobes. Pēc telpu renovācijas lasītāju apkalpošanas galds, un līdz ar to mana darba vieta, atkal ir pie ārdurvīm – kur reiz bija garderobe. Apmeklētājus vairs nesagaida garderobiste, bet bibliotekāres.

Šajos gados esmu apguvusi bibliotekāra profesiju – gan ikdienas darbā, gan dažādosursos. Esmu sastrādājusies ar kolēģiem un iepazinusi bibliotēkas apmeklētājus.

Kas jums darbā sniedz vislielāko gandarījumu?

Tas, ka varam palīdzēt cilvēkiem, – vienalga, vai tā ir veca tantīna, students, vai skolēns. Tāpēc mēs mīlam savu darbu. Mums visi lasītāji ir vienādi svarīgi.

Foto no personīgā arhīva

Kopā ar kolēģi Aiju Šeicāni

Cilvēkam vajag grāmatu, un mēs to sameklējam – savos fondos, repositārijā, starpbibliotēku abonementā. Priecājamies, ja apmeklētāji saka, ka uz bibliotēku nāk kā uz savām mājām. Daudzi lasītāji bibliotēku apmeklē reizi nedēļā, pat biežāk. Jūtamies vajadzīgas. Lai arī pastāv uzskats, ka visus darba procesus var paveikt automātiski, tomēr mums pirmajā vietā ir cilvēks. Bibliotēkas apmeklētājs nenāk tikai pēc grāmatām. Tās jau var iegūt arī citur – nopirkt, aizņemties no kaimiņiem... Daudziem ir vajadzīgs bibliotekārs kā «grāmatai pievienotā vērtība», jo ar viņu var apspriest izlasīto vai vienkārši parunāt par dzīvi. Sarunām ir jāatvēr laiks, kaut nedaudz. Mūsu lasītāji ir ļoti zinoši, seko līdzī jaunumiem grāmatu pasaulē, lasa avīzes, klausās radio. Sarunās uzzinām, kas viņiem vēl vajadzīgs. Daži paši informē bibliotekāru: «Vai tu zini, ka drīz iznāks jauna grāmata?»

Gandarījumu sniedz arī tas, ka bibliotēka satuvina cilvēkus, apvieno interešu grupas, rada iespēju tikties domubiedriem. Cilvēks paņem grāmatu, parunājas, pastāsta par savām vēlmēm. Tā bibliotēkā ir izveidojies un darbojas desmit dāmu klubiņš «Ilgas» (šāds nosaukums tāpēc, ka trīs dalībnieces ir Ilgas). Kopā tiek svinēti svētki, pārrunāts izlasītais, notiek interesantas tikšanās. Visas kopā svinējām rudens svētkus – dāmas nāca ar pašu gatavotām salātu burciņām, degustēja, dalījās ar receptēm un «knifīņiem». Pagājušajos Ziemassvētkos veidojām eglīti, par pamatu ņemot pudeli, kuru mājās biju apvijusi ar dzīvības kociņa zariem. Šoruden atzīmējām Lāčplēša dienu – iededzām svecītes pie pieminekļa netālaļā Sudrabkalniņā, noorganizējām viktorīnu «Vai tu zini, ka...?», kuras jautājumi bija saistīti ar Brīvības pieminekli un tā 80 gadu jubileju. «Ilgas» dāmas ir ar lielu dzīves pieredzi, daudz kam gājušas cauri. Viņas ir saglabājušas labu atmiņu un prasmi interesanti stāstīt par garajā mūžā piedzīvoto. Šie stāsti ir ļoti interesanti un bagātina zināšanas par Imantu, taču ne tikai par to, jo katra dāma nāk no cita Latvijas nostūra. Klubiņa pēcpusdienas ir ļoti skaistas, jo

---

sievietes ir unikālas, mums vienmēr ir par ko parunāt – par teātri, dzeju, grāmatām...

Kāda pagājušā gadsimta otrajā pusē bija jūsu bērnības un jaunības zeme Pārdaugava?

Man bija tā brīnišķīgā bērnība, kāda tagad, šķiet, vairs nav iespējama, jo daudzdzīvokļu mājās neviens vairs tā nedraudzējas. Mani vecāki īrēja dzīvokli divstāvu mājas otrajā stāvā Šampētera ielā. Mums bija krāsns, plītiņa, malkas šķūnītis, bet nebija sava televizora. Interesantākās pārraides gājām skatīties pie mana brālēna blakus dzīvoklī. Regulāri klausījāmies radio, īpaši patika radiolugas un vakara pasaciņa. Katru vakaru gaidīju kad atskanēs: «Labvakar, mazo draudzīņ...» Tēvs abonēja avīzes, mēs visi lasījām grāmatas. Apmeklēju bibliotēku Kalnciema un Apūzes ielas stūrī – tā varētu būt tagadējā Šampētera filiālbibliotēka. Skraidīju uz turieni jau kā maza meitenīte, ņēmu grāmatas ar bildēm. Kamēr nācu mājās, pusi grāmatas biju izlasījusi. Tie bija mani pirmie iespaidi par bibliotēku, bet dzīves ceļi aizveda citur. Par bibliotekāri kā par savu nākotnes profesiju toreiz nedomāju.

Brīvo laiku pavadīju kopā ar sētas bērniem. Mūsu bariņā bija tikai viena meitene, pārējie visi zēni, nedaudz vecāki par mani. Man bija arī vecāks brālis. Malkas šķūnītī ierīkojām štābiņu. Kopā ar sētas puikām esmu ar lietussargu lēkusi no šķūniša jumta, spēlējusi futbolu un hokeju, braukusi ar riteni apkārt šķūnišiem, reiz pat «iekāros» ābelē. Mūsu futbola laukums bija Apūzes iela. Sagaidījām, kad garām mājai pabrauc 8. autobuss (toreiz tas bija vienīgais sabiedriskais transports, kas ne biežāk kā reizi stundā kursēja pa Apūzes ielu), un izlikām vārtus tieši uz ielas. Mašīnas te iemaldījās vēl retāk. Puikas man vienmēr lika stāvēt vārtos. Tas man nepatika, toties Šampētera 17. pamatskolā man bija stipra aizmugure – visa mūsu sētas komanda. Vienmēr jutos aizstāvēta un pasargāta. Kad sāku mācīties Rīgas 3. vidusskolā, sajutos sveša. Skola ar prestižu, mani tur uzņēma labi, arī atzīmes bija labas, tomēr allaž jutos kā ienācēja. Draugu no vidusskolas laikiem man nav.

Bērnībā man bija doma kļūt pa bērnu-dārza audzinātāju, bet tad pēc 8. klases būtu vajadzējis braukt mācīties uz Liepāju, kur bija Pedagoģijas skola. Man patika mazuļi, bet nebija ticības saviem spēkiem, nobijos un neaizgāju no mājām.

Kādas pamatvērtības jums iemācīja ģimene un skola?

Mani vecāki veltīja daudz laika sarunām ar bērniem, visus jautājumus apspriedām un izrunājām ģimenē. Mamma mani mācīja milēt mūziku – jau mazu aizveda uz operas izrādi, un man tā ļoti patika. Tā sākās mana interese par operu mūža garumā. Mācījos mūzikas skolā, obligāti vajadzēja dziedāt skolas korī. Mūzikas skolu pabeidzu, taču man nebija īpaša talanta un vēlmes visu mūžu spēlēt klavieres.

Mamma pati šuva un adīja, arī manas svētku drēbes un džemperu bija viņas roku darbs. Man tam pietrūka pacietības, toties brālis iemācījās adīt, un tas viņam pat ļoti patika. Brālim bija apbrīnojama pacietība. Diemžēl viņa vairs nav. Kā dārgu atmiņu glabāju brāļa dāvanu – zeķes, kurās ieadīts mans vārds.

Skolā darbojos dažādos pulciņos, dziedāju un dejoju, gāju arī uz Rīgas Pionieru pils pulciņiem. Skolā bija Novadpētniecības pulciņš, kuru vadīja skolotāja M. Zibene. Gājām pārgājienos, kūrām ugunsiskus. Mums bija iespēja atklāt un attīstīt daudzveidīgus talantus. Varu teikt, ka viss, kas manī labs, nāk no bērnības.

Vai tagad kas ir mainījies?

Arī tagad ģimenes noteikti cenšas ielikt bērnos un jauniešos visu to labāko, taču pietrūkst laika. Vecāki neatrod brīvus brīžus sarunām ar bērniem vai neuzskata par vajadzīgu viņus uzklausīt. Ne visi, protams, ir mums arī brīnišķīgas ģimenes. Tomēr tagadējās paaudzes bērniem ir liegts daudz kas no tā, kas bija mums. Protams, viņiem ir citas iespējas. Bērnu atstāj mājās vienus pašus ar datoru. Tādas iespējas mums nebija, taču tai ir savi mīnusi – ja neprot sabalansēt reālo pasauli ar virtuālo, rodas atkarība no datora. Mēs to izjūtam bibliotēkā.

Vai ir notikusi kādu vērtību pārvērtēšana?

Mainās laiki, un mainās vērtības. Maniem vecākiem bija gadiem vākta skaņuplašu kolekcija, daudz grāmatu. Kam tās tagad vajadzīgas? Esmu nonākusi pie secinājuma, ka nav jēgas krāt neko materiālu ar domu, ka tas noderēs bērniem un mazbērniem. Jākrāj garīgā bagātība, jo to nevar atņemt. Nauda ir jātērē, lai sevi garīgi bagātinātu – teātriem, koncertiem, ceļojumiem. Jādzīvo šodienai. Ne tikai jauniešiem, bet arī mums gribas dzīvot tagad, jo es nezinu, kas var notikt rīt.

Kā kļūvāt par Imantas iedzīvotāju?

Kad mācījos 8. klasē, no Pārdaugavas mājas pārcēlāties uz Imantu. Mamma strādāja Popova radio rūpnīcā. Pagājušā gadsimta 70. un 80. gados rūpnīcas darbiniekiem bija iespēja iegādāties kooperatīvos dzīvokļus. Imantā cēla daudzdzīvokļu mājas. Mēs ar mammu gājām no Šampētera caur Zolitūdi uz Imantu skatīties, kā top mūsu nākotnes mājoklis. Tas bija milzīgs notikums! Tagadējās Zolitūdes daudzstāvu māju vēl nebija, to vietā bija Rikšotāju laukums. 1976. gadā pārcēlāties uz Imantu.

Par ko varat pateikties liktenim?

Priecājos par visu labo, kas man dzīvē dots, par cilvēkiem visapkārt. Nezinu, par kādiem nopelniem, bet tie, kuri ir manējie, ir vienkārši brīnišķīgi. Ar prieku eju uz darbu un ar prieku vakarā atgriežos mājās. Kur vēl ir tāds kolektīvs kā pie mums! Dalāties gan priekos, gan bēdās. Gribu pateikt paldies meitenēm, kas mani pacieš. Mēs te visas esam tādas ašas un emocionālas. Strādājot kopā ar šādām kolēģēm, nav laika novecot. Man ir arī jauka ģimene un fantastisks vīrs Harijs.

Vai jums ir recepte laimīgai laulības dzīvei?

Nē, receptes nav. Varbūt tā ir māka sadzīvot, kopīgas intereses un darbošanās. Pasaules uztverē esam līdzīgi, mums patīk vienādas lietas, varam stundām kopā klausīties mūziku, meklēt kādus mūzikas gabalus *YouTube*... Arī vīrs ir beidzis mūzikas skolu. Visa ģimene esam lieli bobsleja fani. Kad sākas bobu sezona, ir obligāti jāskatās un «jāslimo» par mūsējiem. Vajag kopā darboties,

Foto no personīgā arhīva

Kolektīvs ekskursijā

tad nav laika strīdēties. Jau pāris gadu mums ir jauns hobijs – no vīra vecākiem mantots dārzs. Ir ko domāt un ņemties.

Kad bērni bija mazi, Harijs strādāja par vilciena mašīnistu. Darbs maiņās. Kad vīrs atnāca pēc nakts maiņas, centos ar bērniem iziet laukā, lai viņš varētu pagulēt klusumā. Nepaguvām viens otram apnikt. Nekas jau nebija vienkārši arī toreiz. Kamēr bērni auga, vīrs bija viens pats pelnītājs, neviens mums nepalīdzēja. Tikām galā, nebija laika kašķēties. Tagad bērni ir izauguši, tomēr mums ir ļoti ciešas saites, visu varam izrunāt. Meitai Zanei ir 27 gadi, dēlam Rihar-

Foto no personīgā arhīva

Mana ģimene

Carnikavas Sieviešu
koris dzied Bratislavā

dam – 24. Abi mācās un strādā. Zane studēja Latvijas Universitātē antropoloģiju, bet neizdevās savienot darbu ar mācībām, tāpēc vēl ir palikusi «maza astīte». Šobrīd viņa strādā Spānijā, bet drīz gaidām mājās. Dēls pabeidza Rīgas Valsts tehnikumu. Puikām tur ir vislabākā vieta – viņi iegūst profesiju un tiek arī nedaudz pieskatīti. Dēla profesija saistīta ar metālapstrādi. Tagad viņš studē Rīgas Tehniskajā universitātē. Bērniem palīdzam ar padomu. Ir gandarījums, ka viņi ar saviem priekiem un bēdām nāk pie mums. Man ir ļoti patstāvīgi un miļi bērni. Laikam esmu vienkārši laimīga...

Vai atliek laiks pašai sev?

Jā, kad bērni paaugās un vairs neprasīja tik daudz rūpju, varēju vairāk laika veltīt saviem hobijiem. Virs tajā laikā aizgāja mācīties uz RTU. Vienai pa māju kļuva garlaicīgi. Piezvanīja draudzene un uzaicināja dziedāt Carnikavas sieviešu korī. Aizbraucu tikai paskatīties, bet tā arī paliku. Korī dziedu kopš 2007. gada. Reizi vai divas reizes nedēļā braucu uz mēģinājumiem. 2008. gadā atkal piedalījos Dziesmu svētkos. Nevaru izstāstīt visu to emociju bagātību, ko saņēmu Mežaparkā, dziedot kopā ar milzīgo kopkori! To var saprast tikai tie, kuri tur ir «iekšā līdz ausīm». Tā ir daļa no manas dzīves. Kopā ar kori esmu bijusi Horvātijā, Čehijā, Austrijā, Slovākijā. Dziedāšanas prieks ir spēcīgas emocijas – no tām bagātinies un vari dzīvot tālāk.

Gribētu vairāk laika atvēlēt lasīšanai. Stāv grāmatu kaudzīte, ko gribas izlasīt jau tagad, neatliekot uz pensijas gadiem, bet nepietiek laika.

Ko vēl gribētos piedzīvot?

Vēlreiz nokļūt Spānijā. Man ļoti patīk saule un siltums. Spānijā kopā ar vīru atzīmēju piecdesmit gadu jubileju. To atceroties, vēl tagad gribas smaidīt un pārņemt laimes izjūta. Tik silta jūra, un tik zilas debesis!

Vēl gribētu vēlēt saules mūžu saviem mīļajiem. Es neredzu dzīvei jēgu, ja līdzās nav tuvu cilvēku. Gribas, lai uz zemes valdītu miers. Nekāda pasaules nauda nav tā vērtā, lai zaudētu to, ko varam baudīt miera apstākļos. Nekad neesmu sapratusi, kāpēc jākaro. Ir tik daudz skaistu lietu un vietu pasaulē, kāpēc to visu sagraut? Latvijā varam būt laimīgi, ka vīrs mums ir mierīgas debesis...

Mūsu ģimenes trīs
paaudzes

IRISAS ARĀJAS un GIDAS ZEPKĀNES intervija

MAN ĻOTI PATĪK MANA DZĪVE, ARĪ VĒL ŠODIEN

Saruna ar bijušo RCB direktora vietnieci JANĪNU BARKOVSKU

Pavasariņš rīts. Bruņojušās ar tulpju pušķi un saldumiem, mēs ar Gidu Zepkāni dodamies uz Purvciemu. Tur, savā dzīvoklī, mūs gaida Jana, pilnā vārdā Janīna Barkovska – ilggadēja kolēģe Rīgas Centrālajā bibliotēkā un daudziem bibliotekāriem arī brīnišķīga un profesionāla darbaudzinātāja. To droši var apstiprināt katrs, kas kādu savas dzīves laiku ir strādājis kopā ar Janu.

Janīna Barkovska strādāja RCB no 1961. līdz 1996. gadam, ieņemot dažādus amatus – no bibliotekāra līdz direktora vietnieci. Viņa bija un joprojām ir cilvēks, kurš tur godā savu profesiju un ļoti mīl cilvēkus. Esam nonākušas Purvciemā. Zvans pie durvīm, tās atveras, un atskan pazīstama, šķelmīga balss: «Manas meitenes atnākušas. Voldemār (Janas vīrs), meitenes atnākušas!» Sveiciena apskāviens, arī Voldemārs iznāk apsveicināties un paziņo, ka tagad varam parunāties, bet tad būs jānāk uz kafiju – viņš tūlīt saklās galdu. Un sākas mūsu saruna – par darbu, par dzīvi...

Zinu, ka tavas bērnības zeme un tēva mājas ir Latgalē. Kā nonāci Rīgā un kā kļuvi par bibliotekāri?

Manas dzimtās mājas ir Preiļu, Aglonas pusē. Arī tagad pošos uz turieni. Mums tur ir ļoti skaisti. Esam atjaunojuši un labiekārtojuši tēva celto māju. Tā atbilst visām prasībām. Vasarā noteikti dzīvoju tur, citādi nemaz nav iedomājams. Ko tad te Rīgā darīs? Ģimenē bijām septiņi: mamma, tētis, man bija divi brāļi un divas māsas. Vecāki bija pagastā ievērojami cilvēki. Tēvam bija tiem laikiem laba izglītība, mammai gan divas klases, bet viņa bija sirdsgudrs cilvēks. Tēvs bija dažādos ama-

tos, arī kolhoza priekšsēdētājs. Mūsu māja tika celta pēc īpaša projekta. Vecāki prata saimniecību iekārtot tā, ka visa kā pietika. Mamma strādāja Aglonas klosterī par pavāra palīgu. Viņa brīnišķīgi gatavoja, tādēļ bieži tika aicināta par saimnieci dažādās ballēs un pasākumos. Arī mājās bieži tika svinēti svētki. Biju pieradusi dzīvot labi. Ģimenē lielā cieņā bija grāmatas, tika pasūtīti visi iespējamie žurnāli. Tēvam ļoti patika lasīt. Lasījām arī toreiz aizliegtās grāmatas. Lasījām mēnesnīcā! Lasījām kā traki! No bērnības sapratu, ka mani interesē literatūra, tomēr nekad neiedomājos, ka būšu bibliotekāre.

Nez kāpēc biju iedomājusies stāties Lauksaimniecības akadēmijā, kaut lauku dzīve mani nemaz neinteresēja. Neiestājos... Kad redzēju, kas tur jāmacās! Nu nē! Kādu laiku strādāju jauniešu brigādēs, talkās, bet veltīt dzīvi lauksaimniecībai negribējās. Nejauši izlasīju par uzņemšanu Rīgas Kultūras darbinieku tehnikumā un tur arī iestājos. Biju šiverīga meitene, bibliotēku zinātņu priekšmeti man brīžiem likās garlaicīgi, vairāk interesēja klubu darbs, izstādes. Pabeidzu tehnikumu, un mani nosūtīja darbā uz Kapiņu ciema bibliotēku. Biju bibliotēkas vadītāja, aktīvi darbojos klubā, ar jauniešiem. Taču galīgi negribējās palikt laukos. Vilka uz Rīgu... Mana pirmā darba vieta Rīgā bija VEF jauniešu brigādes (*Jana draiski iesmejas*). Vakaros bija labas ballītes «poligrāfiķos», «būvīšos», «māsiņās» un citur. Man ļoti patika dejot. Kādu sestdienu aizgājām ar draudzeni uz «būvīšiem». Šausmas, tur meitenes vien, puīša gandrīz neviena! Man skaista, debeszila kleita, blondi mati un ļoti gribas dejot. Sarunājām ar draudzeni, ka pirmais puisis, kurš nāks,

Aplūkojot izstādi
kopā ar
jauno speciālistu
Jāni Turlaju

Foto no personīgā arhīva

būs viņai, bet otrs – manējais. Un nāk ar divi, pirmais – tas nu tā, tas draudzenei, bet otrs ļoti simpātisks. Tas manējais! Tā sadejāmies līdz kāzām un dejojām joprojām. Man ļoti patīk!

Blakus istabā ieskanas mūzika, un mums ir skaidrs, ka pienākusi kafijas pauze. Voldemārs saklājis galdu un aicina mūs. Parunājam par to, kā klājas Janas meitai Ingai. Uz mirkli «pieskrien» arī mazdēls Krists – jau pieaudzis un simpātisks puisis. Sasveicināmies un, kā jau dažkārt šādās reizēs, atceramies mazo puiku, kurš nāca pie vecmāmiņas uz bibliotēku pirms 20 un vairāk gadiem. Jā, laiks iet, un bērni izaug.

Tātad sākās tavas darba gaitas Rīgas bibliotēkās?

Jā, toreiz atrast darbu bibliotēkā nemaz nebija tik viegli. Sākumā mani pieņēma tikai uz laiku – 12. bibliotēkā (tagad RCB Torņakalna filiālbibliotēka). Pēc tam atbrīvojās vieta 9. bibliotēkā (tagad RCB filiālbibliotēka «Vidzeme»). Man patika tur strādāt, bija laba atmosfēra. Bibliotēku vadīja Skaidrīte Ermansone, gudra dāma. Ļoti labi atceros kādu pasākumu – tikšanos ar filmas «Kārkli pelēkie zied» radošo komandu. Vēl tagad, dzirdot dziesmu «Mēs tikāmies martā», atceros to sarīkojumu.

Tad 14. bibliotēkas (tagad RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka) vadītāja un, liekas, vēl kāda darbiniece aizgāja dekrēta atvaļinājumā. Mani pārcēla uz 14. bibliotēku. Ļoti daudz strādāju. Pēc tam Metodiskās nodaļas (tagad Bibliotēku dienests) vadītāja Antoņina Brila uzaicināja mani strādāt Rīgas 1. bibliotēkā (Centrālā bibliotēka). Daudzi 14. bibliotēkas lasītāji atnāca man līdzī, negribēja šķirties.

Kas tev patika šajā bibliotēkā: attiecības kolektīvā, darba stils, lasītāji?

Attiecības kolektīvā bija ļoti draudzīgas. Es biju tāda stingrāka – «dzenāju» jaunos darbiniekus. Mani pašu darbā ievadīja Ilga Krieviņa, ļoti zinoša darbiniece, bet ar raksturiņu... Taču nebija tā, ka man uzreiz visu sagāztu virsū, darbā iegāju pamazām. Mani neinteresēja ne administratīvais darbs, ne bibliotēkā darba tehniskie procesi, vislabprātāk strādāju ar lasītājiem. Par viņiem palicis daudz atmiņu.

Atceros aktieri Valentīnu Skulmi. Man ļoti patika aristokrātisms, kas no viņa dvesa. Gribēju mākslinieku apkalpot ārpus rindas, bet viņš – nē, stāvēja rindā tāpat kā visi. Arī Bērtuli Piziču, toreiz Dailes teātra aktieri, bieži varēja satikt bibliotēkā, viņš tur jutās kā savējais. Juristu profesoru Jāni Rozenfeldu iepazīstināju ar izcilākajiem ārzemju rakstnieku darbiem. Toreiz plašāku ieskatu pasaules literatūrā varēju iegūt,

Kopā ar darba biedriem savā jubilejā. Centrā Janīna Barkovska ar mazdēlu Kristu.

1. rindā no kreisās:

Irina Zvereva,
Alla Peskiševa,
Ina Dzelzkalēja,
Albīna Jaunzeme,
Milvija Skribe,
Kaiva Jēkabsone,
Mārīte Maršāne,
Aivars Beika.

2. rindā no kreisās:

Ilze Cipruse,
Anita Čapule,
Alīna Zabarovska,
Irisa Arāja,
Lelde Vilka

Foto no Janīnas Barkovskas personīgā arhīva

lasot krievu literāros žurnālus. Liels atklājums J. Rozenfeldam bija Francs Kafka. Viņš man sacīja: »Ar to, ko jūs man iemācījāt, es varēju spīdēt ne tikai savā specialitātē, bet arī literārās aprindās.« Ēvalds Valters, Aloizs Brenčs, Alvis Lapiņš – tie ir tikai daži vārdi no lasītāju loka, ar kuriem bibliotēkai bija īpaši cieša sadarbība.

Protams, ne jau es viena darbojos. Kopā ar kolēģiem rīkojam izstādes, pasākumus. Katram bija savs lauciņš, kurā viņš jutās stiprs. Mērija Dļina ar savu režisores talantu organizēja pasākumus nevien lasītājiem, bet arī bibliotēkas darbiniekiem. Anna Rozanova labi prata strādāt ar skolām. Toreiz mums bija daudzas pārvietojamās bibliotēkas un izsniegšanas punkti. Bibliotēkā apgrozījās daudz ļaužu. Man vienmēr ir patikuši cilvēki, kuri par kaut ko interesējas. Ar viņiem ir interesanti.

Tu daudzus gadus bijī mūsu bibliotēkas arodgrupas darba organizatore. Kāpēc uzņēmies šo darbu?

Es jau biju tāda šiverīga meitene, man patika, ka daudz kas notiek, ka cilvēkiem tas interesē un viņi kaut ko grib. Mums bija

ļoti labs kolektīvs. Teātra izrādes, izklaides braucieni, dzimšanas dienas... Katram taču ir patīkami, ja viņu atceras un apsveic. Kā mēs centāties cita citu iepriecināt! Katrai bija sava ēdiena recepte, jo dzimšanas dienā taču mīļie kolēģi jāpacienā. Tad nu vīri un dēli vai draugi līdzēja atgādāt uz bibliotēku pašceptas tortes, pīrāgus. Atceros, direktora vietniece Elza Čausovska dzimšanas dienās bieži stiepa veselu katlu ar gardu plovu. Un, ja kādam bija kādas problēmas ģimenē vai ar veselību, tad ikviens centās palīdzēt un atbalstīt.

Pēdējos gadus Jana veica direktora vietnieka pienākumus. Šajā laikā bieži vajadzēja prezentēt mūsu bibliotēku dažādos lielos pasākumos. Jana iepazinās ar bibliotēku darbu visā valstī, apmeklēja daudzas reģionu bibliotēkas. Administratīvais darbs viņai ne sevišķi gāja pie sirds, tomēr uzticētie pienākumi tika veikti pēc labākās sirdsapziņas. Taču, kā jau tas ar mums, sievietēm, dažkārt notiek, ja svaru kausā tiek likti darba pienākumi un ģimene, uzvar ģimene. Arī Janas izvēle krita par labu ģimenei.

Kādas ir tavas pārdomas par bibliotekāra specialitāti?

Manuprāt, bibliotekāram ir ļoti daudz jāzina, jābūt labi izglītotam. Kad es sāku strādāt, nebija daudz bibliotekāru ar speciālo izglītību. Darbiniekus ar augstāko speciālo izglītību sāka gatavot krietni vēlāk. Toreiz bibliotēkās strādāja daudz pedagoģu, žurnālistu, valodnieku.

Ir jāprot strādāt ar cilvēkiem. Es vienmēr lasītājam jautāju, kādēļ viņš nāk uz bibliotēku, ar kādu domu? Cilvēkam jādzīvo ar prieku arī darbā, tad citi pie tevis tieksies. Man jau patika arī pakoķētēt, tas ienesa tādu vieglumu. Direktore Anda Slaņņa gan reiz teica: «Jana, viss jau ir ļoti labi, bet to savu koķetēriju tu labāk pieklusini.» Man par to bija sirsnīgi jāpasmaida. Mans darbs deva man dzīvīgu piepildījumu.

Kādas ir tavas dienas, kopš tu vairs nestrādā bibliotēkā?

Man patīk aktīvi darboties. Vasarās dzīvoju savās lauku mājās. Tur ir daudz ko darīt. Arī cilvēki pazīstami. Brauc ciemiņi, rīkojam ballītes. Man joprojām patīk dejot. Vienmēr patīcis apmeklēt teātrus, īpaši Jaunā Rīgas teātra izrādes. Esmu redzējusi

visu, ko gribēju. Pēdējā laikā ir slikti ar redzi, tādēļ vajag sēdēt pirmajās rindās.

Iekšēji jutos labi, nemaz nedomāju par to, cik man gadu. (*Rudenī Janai ievērojama apaļa jubileja*). Man patīk pilnmēness laiks, tad eju staigāt. Daru un priecājos.

Pārrunājam ar Janu redzētās izrādes un izlasītās grāmatas. Neliekas, ka pagājuši 20 gadi, kopš viņa vairs nestrādā bibliotēkā. Tāpat kā toreiz varam pārrunāt visādas aktualitātes kultūrā un dzīvē. Janai ir savas domas, un tās ir tik jauneklīgas! Izpratne par daudzām lietām tik skaidra un izprotoša. Gandrīz nemaz nerunājām par veselības problēmām, tikai tā, garām ejot. Prātā palicis iekšējais enerģijas pilnais apgalvojums: «Ar redzi man ir ļoti slikti, bet es vienalga cīnīšos, grābstīšos, vienalga, darīšu...»

Paldies par sarunu, Jana! Lai tev darba pilnas rokas tēva mājās Latgalē! Lai saule sasilda tavas domas un dod spēku dzīvot par prieku sev un mīļajiem cilvēkiem tev apkārt.

2016. gada pavasaris

Foto no personīgā arhīva

Dejas solī ar
RCB direktoru
Aivaru Beiku

Foto no Rīgas Centrālās bibliotēkas arhīva

SEŅOS UN NE TIK SEŅOS LAIKOS: BIBLIOTEKĀRU UN LASĪTĀJU STĀSTI

Foto no Rīgas Centrālās bibliotēkas arhīva

- **NATĀLIJA KLAUŽA**
Septiņdesmit gadu kalpojot garam, grāmatām
un pasaulei: RCB Torņakalna filiālbibliotēka
- **DZINTRA ĶĒNIŅA**
Lasītājs un jaunās grāmatas
- **SANDRA KOKINA**
Raibumiņi no Juglas bibliotēkas dzīves
- **LAUMA MUSKARE**
«Rēzņas» bibliotekāru stāsti
- **ILZE PORHERĀNE**
Par grāmatu piesavinātājiem un bojātājiem
Rīgas 6. bibliotēkā pagājušā gadsimta 30. gados
- **IEVA STRELĒVICA**
Vecā, labā Ziemeļblāzmas bibliotēka:
vērojumi 65 gadu garumā
- **ILGA ĶĪKULE**
Ko man nozīmē vārds «Bibliotēka»
- **ILGA OLLE**
Ieliekot dvēseli

SEPTINDESMIT GADU KALPOJOT GARAM, GRĀMATĀM UN PASAULEI: RCB TORŅAKALNA FILIĀLBIBLIOTĒKA

NATĀLIJA KLAUŽA

RCB Torņakalna filiālbibliotēkas
galvenā bibliotekāre

*Vienīgais stāvoklis, kurā es spēju izjust patiesu baudu,
sāpes vai ciešanas, ir vienatne ar grāmatu.*

(Pauls Bankovskis)

Foto no personīgā arhīva

Natālija Klauža karnevālā

Cilvēka vidējais mūža ilgums ir 70 gadu, tieši tik, cik vienai no RCB filiālēm – Torņakalna filiālbibliotēkai – paliks šogad. Jau no 1946. gada mēs «rullējam ar pilnu tvaiku». Pa šiem gadiem bibliotēka ir piedzīvojusi dažādus laikus, dažādas nostādnes, metodikas un pārmaiņas, taču nemainīgs lielums un vērtība ir palikušas savstarpējās attiecības starp bibliotekāru un lasītāju. Un vēl ir palikusi mūsu ticība tam, ka grāmatas bija, ir un būs visu laiku vislielākā bagātība. «Kas kalpo grāmatām, tas kalpo garam; kas kalpo garam, tas kalpo pasaulei,» ir teicis rakstnieks Ernsts fon Vildenbruhs (*Ernst von Wildenbruch*).

Kā jebkura cita bibliotēka, arī mēs pa šiem gadiem esam centušies atrast «savu seju», savu īpašo pieeju cilvēkiem. Mūsdienās cilvēki ir diezgan kūtri un depresīvi, bezmaksas izklaides iespēju ir daudz, bet daudzi ir nolīduši savās «alās» un neko vairs negrib ne redzēt, ne dzirdēt. Ir grūti viņus izkustināt un piedabūt atnākt pat uz ļoti kvalitatīviem pasākumiem. Tomēr daudzus apvieno interešu jeb domubiedru klubiņi. Labākā reklāma ir no mutes mutē jeb cilvēks cilvēkam. Tie, kuri, draugu, radu un paziņu aicināti, ir atnākuši uz kādu no bibliotēkas pasākumiem, nāk arī turpmāk, jo «ākis ir lūpā». Šodien nepietiek ar to, ka pasākuma «nagla» ir no malas pieaicināts vieslektors, vienalga, vai tas būtu psihologs, pedagogs, sociālais darbinieks, ārsts, aktieris, mākslinieks, mūziķis, rakstnieks vai kādas citas profesijas pārstāvis. Cilvēki grib darboties paši, jo katrā no mums ir vēlme sevi parādīt, dalīties ar savu

Foto no bibliotēkas arhīva

Pārsteigumu kaste RCB Torņakalna
filiālbibliotēkas vadītājas
Sanitas Goldšmites un
Natālijas Klaužas rokās

Foto no bibliotēkas arhīva

Torņakalna filiālbibliotēkā notiek arī pasākumi bērniem – šoreiz svinam 18. novembri

izdomu un prasmēm. Tāpēc mēs aicinām bibliotēkas apmeklētājus izpausties radoši, ļaut vaļu fantāzijai.

Pa šiem gadiem ir bijis ļoti daudz interesantu pasākumu. Ieskatoties bibliotēkas dokumentētajā vēsturē, priekšstatam gribu «izvilkt» no tās tikai pašus spilgtākos pasākumu, karnevālu, ballīšu, tematisku vakaru, konkursu, dzejas dienu, bibliotekāro stundu u. c. nosaukumus. Katrs no šiem pasākumiem ir bijis kupli apmeklēts, cilvēku izdomas un radošuma piepildīts.

– Uzdrošini uzdrošināties jeb Visu laiku stilīgākās instalācijas uz galvas (*Smieklu dienai veltīts galvas noformējumu karnevāls*).

– Ej, tu, paej malā! (*ceļvedis uzvedībā bērniem*).

– Ak, šī grāmatu pasaule, milētā un nīstā, izdomātā un istā... (*karnevāls grāmatu pasaulē*).

– Palauzi galviņu, atmini mīkliņu, piedalies konkursā, dabūsi balviņu (*mīklu konkurss bērniem*).

– Karnevāls bez noteikumiem, bet ar obligātiem priekšnosacījumiem.

– Puķu sarunas (*par ziediem dzejā, pasākās, u. c., puķošanās puķu valodā*).

– Torņakalna Zvaigžņu stunda!

– April, april jeb Sasmieklināsimies!

– Ak, pavasar, ak, pavasar, tu visus ļaudis dullus dar’.

– Raganu ballīte.

– Minhauzena balle.

– Esi ačgārnākais no visačgārnākajiem, piedaloties Ačgārnību pēcpusdienā!

– Crazy frizūru šovs (*pasākums bērniem un jauniešiem*).

– Cepuru balle «Cepurnieki jokoja».

– Līgavu balle.

– Vai lamuvārdi vienmēr ir lamuvārdi jeb Kā nenomaldīties no veselības ceļa (*tikšanās ar ārstu Visvaldi Bebrīšu*).

– Spilvenu vakars.

– Nedaudz par vēsturi, bet daudz par paralēlajām pasaulēm ar humora un ironijas mērci (*tikšanās ar grāmatas «Verķumāte» autoru Jāni Valku*).

– Lāču mamma Torņakalnā (*tikšanās ar Velgu Vītolu*).

Cik zaļas lapas kokam,

Tik zaļi paši mēs.

Un notiek viss pa jokam

Zaļš prieks mums iekšā sēž.

– Kādas puķes stāsts jeb «Ar puķēm, caur puķēm, par puķēm...» (*ierašanās puķainās kleitās, ar puķēm rokās un matos, puķainā garstāvoklī*).

– Iedvesmojošs un pamācošs stāsts par to, kā tizls un stostīgs memmītis par aktieri un kaskadieri kļuva (*tikšanās ar*

Foto: Daina Ģeibaka

Zaļā balle

Ziedu balle

Foto: Ilze Arāja

torņkalnieti, stāstnieku, aktieri un kaskadieri Leo Hiršsonu).

- Krāsainā krāsu balle.
  - Smeldzīgais tango.
  - Sieviete rudenī jeb Rudens balle. - Visa mana dzīve...
  - Vecmāmiņu naktskreklu ballīte »Kas to būtu domājis...«
  - Dzīves svinēšana!
  - Veselā miesā vesels gars.
  - Ievingrosim vasarā.
  - Sociālā palīdzība – līdzeklis problēmu risināšanai, nevis dzīvesveids!
  - Akmeņu maģija.
  - Cepu, cepu kukulīti (*grāmatas «Lailas receptes II» atvēršanas svētki*).
  - Sīpols, tomāts, pipariņš, gardum gardais kāpostiņš (*rudens ražas karnevāls*).
  - Nāc ar savu sniegpārslīņu jeb Ziemassvētku mistērijas.
  - Kādas fotogrāfijas stāsts.
  - Uzdrošīnies uzdrošināties.
  - Modes garšvielas...
  - Tikšanās ZIEDONĪ.
  - Lustīgi un kustīgi Torņakalnā.
  - Jūras ABC.
  - Sēņu trakums bibliotēkā.
  - Atkritumu balle.
  - Klusā kapsēta.
  - Austrumu balle.
- Un vēl un vēl. Taču mūsu darba dzīve nesastāv tikai no krāšņiem karnevāliem,

burziņiem, ballītēm, atpūtas vakariem un pēcpusdienām. Visam pamatā ir liels darbs, māka, izdoma un spēja uzrunāt, ieintrigēt un aizraut cilvēkus, piesaistot viņus mūsu lasītāju pulkam. Interesanti, ka nu jau gadiem cilvēki nāk un kuplina pasākumus ar savu pienesumu. Katrā latvietī slēpjas aktiera un mākslinieka talants, un pie mums, bibliotēkā, var paspīdēt ar savu radošumu, idejām un zināšanām. Vienmēr esam pārsteigtas un brīnāmies par to, ko tikai mūsu cilvēki nedabū gatavu! Domādams neizdomāsi!

Atraktīvi pasākumi bibliotēkā ir tikai viens no veidiem, kā piepulcināt cilvēkus lasītāju saimei, tikai viens neliels virziens daudzslāņainajā bibliotēkas darbā. Par citām aktivitātēm nākamajā reizē.

Foto no bibliotēkas arhīva

Rudens bibliotēkā

LASĪTĀJS UN JAUNĀS GRĀMATAS

Informāciju apkopojā

DZINTRA ĶEĒIŅA

RCB Pieaugušo literatūras nodaļas
galvenā bibliotekāre

Pārlapojot 20. gadsimta 90. gadu periodikas izdevumus, manu uzmanību piesaistīja publikācijas nosaukums 1999. gada 31. marta laikrakstā «Diena» – «Improvizētā bibliotēka JRT». Publikācijas autore Ingrīda Puce raksta, ka ikviens Jaunā Rīgas teātra Lielās zāles izrādes apmeklētājs var iesaistīties improvizētas bibliotēkas fonda veidošanā. Kas jādara? Jaatnes no mājām izlasīta, vairs nevajadzīga grāmata un starpbrīdī jāapmaina tā pret kādu citu. Improvizētā bibliotēka izvietota Kamerzālē, plauktos gar sienām, bet par bibliotēkas karti tiek uzskatīta biļete uz izrādi Lielajā zālē. Idejas autors Alvis Hermanis ar šo akciju cer pievērst sabiedrības uzmanību bibliotēku situācijai Latvijā.

Laba grāmata nenoliedzami ir bibliotēkas lielākais dārgums. Kas tad notika grāmatniecībā un Rīgas bibliotēkās pagājušā gadsimta 90. gados? Latvijas Bibliogrāfijas institūta izdevumā «Latviešu grāmatniecība, 1991–2000» lasāms, ka 90. gadu sākumā daudz izdeva okupācijas gados aizliegtu un nevēlamu latviešu rakstnieku grāmatas un trimdas autoru darbus. Pēc 1993. gada palielinās tulkotās un latviešu oriģinālliteratūras pirmizdevumu skaits, taču sarūk metiens, tāpēc grāmatas visiem nav pieejamas.

«Rīgas Centrālās bibliotēkas simtgades grāmatā» Ilizanas Rudenes rakstā «Rīgas Centrālā bibliotēka laikmeta griežos» atrodama informācija par pārmaiņām bibliotēku darbībā. Izrādās, ka līdz ar neatkarības atgūšanu Latvijas un Rīgas bibliotēkās krājuma papildināšanā notika pāreja no valsts uz pašvaldību finansējumu – no pieklājīga naudas daudzuma literatūras iegādei līdz dažiem latiem gadā. Piemēram, 1998. gadā finansējums bibliotēku krājuma komplektēšanai uz vienu iedzīvotāju bija 0,14 lati. Grāmata bija kļuvusi par preci, kuru liela

Foto: Daiva Geibaka

Dzintra Ķeņiņa

daļa iedzīvotāju nespēj iegādāties. Diemžēl arī bibliotēkām nepietika līdzekļu to iegādei.

1997. gada septembrī Rīgas Tautas bibliotēku apvienības Rīgas Centrālā bibliotēka pārcēlās no ēkas Brīvības ielā 39 uz jaunām telpām Brīvības ielā 49/53, kur tika izveidots ģimenes bibliotēkas modelis – atvērts abonements, lasītava un Bērnu literatūras nodaļa. 1998. gadā strauji pieauga bibliotēkas apmeklētāju skaits. Iemesls acīmredzot bija grāmatu un periodisko izdevumu ierobežotais daudzums un cenu kāpums. No RCB abonementa darba pārskatiem redzams, ka palielinājusies lasītāju interese par jaunāko nozaru literatūru un daiļliteratūru. Pārskata sastādītāja, galvenā bibliotekāre Iriša Arāja, atzīst, ka pieprasītā literatūra ir nepietiekamā daudzumā. Šī iemesla dēļ 1998. gadā RCB tika izveidots grāmatu draugu klubs «Antiņš». Kāpēc tāds nosaukums? Iriša Arāja skaidro, ka tā esot bijusi asociācija ar «sirds gudrību un asprātību – trešo tēva dēlu». No bibliotēkas darbiniekiem klubu vadīja Lelde Puriņa (tagad Vilka) un Irina Zvereva, no lasītājiem kluba priekšsēdētāja bija Rita Melne. Lelde un Irina strādāja ar kluba grāmatu fondu, kas atradās ar bibliotēku nesaistītā telpā. Grāmatu draugu klubu varēja apmeklēt divas reizes nedēļā: pirmdienās plkst. 10.00–12.00 un ceturtdienās plkst. 17.00–19.00.

Kaislīgākiem grāmatu lasītājiem klubā «Antiņš» par simbolisku mēneša maksu (0,50 latiem) vai dāvinājumu (jaunu grāmatu) tika piedāvāta jaunākā daiļliteratūra latviešu un krievu valodā. Mēneša beigās par iekasēto naudu (45 līdz 60 lati) grāmatu tirdzniecības bāzēs tika pirktas jaunas grāmatas. Lasītāju klubā bija gan mājsaimnieces, gan dažādās nozarēs strādājoši cilvēki. Pārsvārā viņi lasīja piedzīvojumu romānus, detektīvus un vēsturiskos romānus. Reizi pusgadā notika sanāksmes, kurās klubiņa dalībnieki noklausījās atskaiti par nopelnīto naudu un iepirktajām grāmatām. Viena no kluba aktivitātēm bija lasītāju iespēja tikties ar iemīļotiem rakstniekiem. Notika arī kopā sanākšanas un pārrunas par izlasīto. Kad dalībniekiem par kluba grāmatām vairs nebija intereses, tās tika dāvinātas bibliotēkai.

Pārskatā par RCB abonementa darbu 2001. gadā Irīsa Arāja raksta:

«Grāmatu draugu klubs «Antiņš» turpina darboties.

Klubā darbojas 90 biedru

Grāmatu fonds 1051

Apmeklējums 1948

Izsniegums 6143

Latviešu val. 2322

Krievu val. 3811

Katrs kluba biedrs gada laikā izlasījis vidēji 68,3 grāmatas.

Klubs darbojas kā individuālā darba ar lasītājiem sastāvdaļa.»

Līdz ar finansiālās situācijas uzlabošanos un iespēju iepirkt vairāk literatūras no 2002. gada grāmatu draugu klubs «Antiņš» RCB vairs nedarbojas. Kluba darbības «pievienotā vērtība» ir Aija Zvirbule un Bella Gavare, kuras no bibliotēkas apmeklētājiem kļuvas par darbiniecēm. Grāmatu lasīšana vēl joprojām ir viņu mīļākā nodarbe.

Izmantotie avoti

1.1991–2000: Latvian Publishing Output / publ. sagat. Skaidrite Rozenberga; angļu val. tulk. Laimdota Prūse; Latvijas Nacionālā bibliotēka. Latvijas Bibliogrāfijas institūts. – Rīga: LNB, 2002. – 56 lpp.

2.Centrālās bibliotēkas simtgades grāmata. – Rīga: RCB, 2006. – 53. lpp.

3.Rīgas Centrālās bibliotēkas abonementa darba pārskati.

AIJAS ZVIRBULES ATMIŅAS

2001. gada 1. marts ir datums, kad es sāku strādāt Rīgas Centrālajā bibliotēkā. Pirms tam – 2000. gadā – kļuvi par RCB lasītāju. Tas notika pilnīgi nejauši – gaidot autobusu ielas pretējā pusē, ieraudzīju norādi par bibliotēku un nolēmu to apmeklēt. Tas izrādījās ļoti pareizs lēmums, jo kļuvi par bibliotēkas lasītāju un arī iestājos grāmatu draugu klubiņā. Par to man jāsaka liels paldies Leldei Puriņai (tagad Vilkaī), jo tieši viņa mani uzaicināja iestāties klubiņā. Un ne tikai par to – Lelde noskaidroja, ka mēs ar Irīsu Arāju esam Latvijas Universitātes bibliotekāru kursa biedrenes un sarīkoja mums tikšanos. Arī ar Milvi Skribi, kura mācījās kursu zemāk, biju pazīstama jau iepriekš. Esmu Leldei ļoti pateicīga, jo ar Irīsu vēl arvien strādāju kopā. Var teikt, ka grāmatu klubiņam bija ne tikai literāri izzinoša funkcija, bet tas arī saveda kopā cilvēkus un ļāva iegūt jaunus draugus, par kādu man kļuvisi Bella Gavare.

Grāmatu klubiņā bija stingrāki noteikumi nekā bibliotēkā – varēja paņemt noteiktu skaitu (neatceros, cik) grāmatu, bet jāatdod bija stingri noteiktā laikā, lai arī citi kluba biedri pagūtu izlasīt, kamēr tās ir aktuālas.

Iestājoties klubiņā, vajadzēja uzdāvināt kādu jaunu, saistošu grāmatu no mājas bibliotēkas. Kluba biedri katru mēnesi maksāja nelielu naudas summu jaunu grāmatu iegādei latviešu un krievu valodā. Atbildīgais par jaunajām grāmatām iepirka tās, kuru nebija bibliotēkā. Tas bija liels stimuls būt klubiņā. Reizi mēnesī mums bija tikšanās – lai iepazītos, parunātu par grāmatām, lemtu, ko vēl vajag iegādāties.

Kad grāmatu klubiņš beidza pastāvēt, mēs, klubiņa biedri, varējām paņemt zināmu skaitu grāmatu kā piemiņu vai arī uzdāvināt tās bibliotēkai.

RAIBUMIŅI NO JUGLAS BIBLIOTĒKAS DZĪVES

SANDRA KOKINA

RCB Juglas filiālbibliotēkas vadītāja

Visjaukākās atmiņas man saglabājušās no 1999. gada, kad bibliotēka atzīmēja 50. dzimšanas dienu. Juglā tolaik strādāju piekto gadu. Kolektīvs liels: sešas bibliotekāres, divas garderobistes, divas apkopējas – visas īstas bibliotēkas entuziastes. Toreiz bibliotēka ietilpa Rīgas Tautas bibliotēku apvienībā, kuras direktors Aivars Beika uzsvēra, ka mēs, vadītājas, esam saimnieces, kurām dotas tiesības rīkoties savas bibliotēkas labā. Tuvojoties septembrim, kad bija nolemts atzīmēt jubileju, apstaigāju mikrorajonu, meklējot sponsorus. Šādam vienreizējam gadījumam atsaucās gan veikals «Okei», gan kafejnīcas «Dēli» un «Flora». Saņēmām produktus, kliņģeri un pīrādziņus. Skaisti saklāt galdu palīdzēja garderobistes Regīnas Tībergas meita Ilze ar draudzeni – abas jaunās konditoras. Uz pasākumu tika aicināti aktīvākie lasītāji, kolēģi, skolu bibliotekāres un tuvākie kaimiņi – Juglas namu pārvaldes darbinieki. Biju uzzinājusi, ka Juglas apkaimē dzīvo dzejnieks Valdis Rūja un glezno-

tājs Jurgis Skulme, aicināju uz jubileju arī viņus. Vēlāk abi populārie kultūras cilvēki kļuva par mūsu pastāvīgiem draugiem.

Scenārija ievaddaļā darbojās gan Strazdumuižas Doroteja (bibliotekāre Maruta Augule), gan jestrais Karlsons ar brālīti (apkopēja Dzintra Bērziņa ar meitu Kristīni). Mūsu lasītājas Ingas Strazdiņas vadībā uzstājās bērnu vokālais ansamblis (solists Māris Dravnieks, bibliotekāres Mairas Dravnieces dēls). Inga bērniem bija iemācījusi arī dziesmas neoficiālajai daļai, ko dziedāt visiem kopā. Sirsnīgi vārdi, dāvanas, ziedi, ziedi... Labi, ka bijām sanesušas no mājām vāzes, tik tikko pietika. Likām tās uz galda un grīdas, bet Aivars Beika priekā mirdzošām acīm sauca: «Visas puķes uz galdiem, lai redz, ka arī bibliotekārus sveic tāpat kā aktierus!» Jubileja izdevās priecīga un sirsnīga.

Dokumentālā kino redaktore Aina Adermane ar vīru, kultūras dzīves fotogrāfu Hariju Burmeisteru, teica neaizmirstamus vārdus – atnākot dzīvot uz Juglu, viņi vispirms

Foto: Liesma Akmens

Bibliotēkai piecdesmit.
1. rindā no kreisās:
bibliotekāres
Irina Astoshkina,
Maira Dravniece,
direktors Aivars Beika,
vadītāja Sandra Kokina,
tehniskā darbiniece
Dzintra Bērziņa.
2. rindā no kreisās:
bibliotekāre
Tatjana Akimkina,
viese un viesis no
Nīderlandes,
tehniskā darbiniece
Regīna Tīberga,
bibliotekāre
Maruta Augule

esot interesējušies, kur atrodas bibliotēka, jo bez tās savu dzīvi nevarot iedomāties. Gadu gaitā Aina un Harijs palīdzēja ar idejām un īpašo viesu aicināšanu, dāvināja fotogrāfijas no personiskā arhīva. Tās pārsteidza un iepriecināja Mudīti Šneideri, Veru Gribaču, Gunāru Placēnu, Olgu Dreģi, Hariju Ritenbergu un daudzus citus. Harijam Burmeisteram bija savs knifīšs – portretējot viņš mīkstināja asumu, un cilvēki izskatījās ļoti labi. Vēl šogad par barikāžu laika fotogrāfijām no Vecrīgas priecājās un paldies teica Dainis Īvāns, kurš vāc materiālus Atmosdas laika muzejam.

PA BIBLIOTĒKU KLĪST SPOKS

Aizrāvušās ar novadpētniecības stāstiem, organizējām novadpētniecības stundas. Lai būtu iespaidīgāk, izdomājām ieviest teatralizētus elementus. Strazdumuižā savulaik dzīvojusi muižniece Doroteja, tāds pats vārds bijis arī viņas dārzniecei. Apkopēja Dzintra Bērziņa izcēlās ar izdomu un evergēlībām. Viņa bija ar mieru kļūt par Strazdumuižas spoku Doroteju. Novembrī, kad vistumšākais laiks, aicinājām bērnus uz vēstures stundām. Stāstīju par Juglas vēsturi, rādīju gleznu reprodukcijas, kā agrāk varēja izskatīties Jugla – ar pļavām, ganībām un ābeļdārziem muižu teritorijās.

Foto: Sandra Kokina

Bibliotēkas spoks

Tad izslēdzām elektrību un palikām sveču gaismā. Baltā palagā ar zaļu masku uz sejas telpā klusi ieslīdēja Doroteja. Viņa gan pasēdēja un pabikstīja bērnus, gan plivinājās pa telpu un visbeidzot izslīdēja no Bērnu literatūras nodaļas. Lasītavā garas stundas mēdza vadīt kāda apmeklētāja. Gadījās, ka viņa piemiga – arī šajā reizē, kad Doroteja jokojoties meta lokus pa lasītavu. Sajutusi kādu kustību, kundze pamodās un izbīli iepleta ļoti platas acis – viņas priekšā stāvēja kas nesaprotams. Pēc tam paklīda runas, ka bibliotēkā spokoja...

Juglas novada popularizēšanu ļoti atbalstīja Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcija. Tā sponsorēja V. Rūjas grāmatu «Juglas vitrāžas» (2004.) – pirmo izdevumu par priekšpilsētu pēc Atmosdas. Pie izpilddirekcijas tika izveidota Kultūras komisija. Aktīvi darbojos tajā, izmantoju zināšanas par apkaimē dzīvojošiem kultūras un mākslas darbiniekiem, lai piepulcētu viņus komisijas aktivitātēm. Iedibinājām tradīciju izpilddirekcijā organizēt Juglas apkaimes mākslinieku gleznu izstādes. Radās iecere atklāt piemiņas akmeni Strazdumuižas pamiera līgumam (noslēgts 1919. g. 3. jūlijā starp Igaunijas karaspēku, Vācijas armijas VI rezerves korpusu un Baltijas landesvēru). Vislielāko darbu ieguldīja tēlnieks Imants Lukažs. Piemiņas akmens tika atklāts 2005. gadā. Izpilddirekcijas zālē organizējām vairākus pasākumus karavīriem un senioriem. Kopā realizējām ideju par izdevumu «Vidzemes Priekšpilsētas Vēstis» un kalendāru ar skolēnu fotogrāfijām par Juglas apkaimi. Izpilddirekcija allaž atbalstīja bibliotēkas pasākumus, diemžēl 2009. gadā to reorganizēja, pievienojot Ziemeļu priekšpilsētas izpilddirekcijai.

MAZLIET AIZRUNĀJĀS

Gleznotājs Jurgis Skulme manis iecerētos lasītāju ekskursiju maršrutus mēdza papildināt ar objektiem, par kuriem ceļvežos ziņu nebija. Pateicoties viņam, Cēsu pusē apmeklējām tēlnieku Jansonu dzimtās mājas «Siļķes» un satikām Andreju Jansonu,

savukārt Vecbebros apskatījām Jēkaba Bīnes gleznu un tēlnieka Voldemāra Jākabsona darbu kolekciju. Braucot uz Vecpiebalgu, Jurgis Skulme piesēdās blakus šoferim, jo ar savu fotogrāfisko atmiņu lieti noderēja par ceļa rādītāju. Vīri ātri atrada kopīgu valodu un ieinteresēti sarunājās. Kādā brīdī gleznotāja dzīves biedre Astrīda ieteicās, ka, viņasprāt, drīz vajadzēs nogriezties pa labi. Jurgis, aizrāvēs ar sarunu, to nedzirdēja. Braucām vēl minūtes piecpadsmi, tad gleznotājs sāka raudzīties, ka kaut kas nav pareizi. Griezām autobusu un braucām atpakaļ, taču šoferītis nedusmojās, jo tāds sarunu biedrs bija to vērts.

MAMMA PARAKSTĪS

Prezentējot savu dzimtu un mūža veikumu Latvijas fotogrāfijas vēstures pētišanā, ļoti interesantu pasākumu noorganizēja juglinieks Pēteris Korsaks. Uz pasākumu viņš atveda līdzī draugus, kas dzimuši ar viņu vienā datumā, 15. decembrī, – rakstnieci Evu Mārtužu un Vairas Viķes-Freibergas dēlu Kārli Freibergu. Pēc pasākuma piedāvāju Kārlim atstāt autogrāfu grāmatā par prezidentu. Viņš brīdi svārstījās un tad teica – nē, labāk iedos to parakstīt mammai. Tā mums bibliotēkā ir grāmata ar eksprezidentes Vairas Viķes-Freibergas autogrāfu.

VAI TAS IR ORIGINĀLS?

Ar Leļļu teātra galveno mākslinieku Pāvilu Šenhofu iepazīnos īsi pirms pasākuma ar aktieri Gunāru Placēnu. Scenogrāfs atnāca uz bibliotēku, stādījās priekšā un lūdza avīzi ar viņu interesējošu rakstu. Biju priecīga izpalīdzēt, parādīju bibliotēku un aicināju uz tikšanos. Šenhofa kungs pastāstīja par savām gleznām un piedāvāja G. Placēna portretu literatūras izstādes kuplināšanai. Ieradies uz tikšanos, aktieris pa atvērtajiem lasītavas durvīm uzreiz ieraudzīja savu portretu Šveika veidolā. Viņš bija ļoti pārsteigts un vaicāja, vai tas tiešām ir oriģināls. Es pasmaidīju un teicu: «Oriģināls stāv manā priekšā, tā ir tikai kopija!»

VASARA AKTIERU SABIEDRĪBĀ, RUDENS AR A. ČAKA MOTĪVIEM

Pāvils Šenhofs bibliotēkā izstādīja visas savas tematiskās izstādes. Visiespaidīgākā bija «Aktieru portreti». Veselu vasaru priecājāmies, ka Pieaugušo literatūras nodaļas abonementā mūs sagaida un pavada slaveņību portreti. Tuvāk apkalpošanas zonai atradās Kārļa Sebra, Vijas Artmanes, Eduarda Pāvula un Elzas Radziņas atveidojumi. Kārļa Sebra portrets bija novietots tā, ka aktieris visu laiku noraudzījās uz mums.

Oktobrī – dzejnieka Aleksandra Čaka mēnesī – Pāvils Šenhofs bibliotēkā iekārtoja izstādi «Pēc A. Čaka dzejas motīviem». Apmeklētāji ilgi staigāja gar gleznām, atcerēdamies konkrētos dzejoļus, un lūdza A. Čaka dzejas krājumus. Skolotāju pavadībā nāca arī skolēni. Ebreju vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja Siliņa savai klasei skandēja Čaka dzeju un dziedāja dziesmas ar Čaka vārdiem.

ORANŽĀS KRĀSAS ENERĢIJA

Vairākas gleznu izstādes bibliotēkā iekārtoja gleznotājs Pēteris Šetohins, kurš kādu laiku dzīvojis Juglā. No viņa un dzīvesbiedres Innas nāca ierosme izlikt oranžo izstādi, kurā visas gleznas un dekoratīvie priekšmeti būtu oranžā krāsā. Izstādi iekārtoja ziemas tumšajā laikā. Un ticiet vai nē, telpā sajūtām enerģijas starojumu! Arī apmeklētāji uzreiz pievērsās gleznām. Tā bija enerģijas pilna ziema.

ES JUMS KĀDU LAICIŅU IZBRĪVĒŠU

Diktors un sporta komentētājs Gunārs Jēkabsons piekrita tikties ar lasītājiem, bet šaubījās par apmeklētību. Droši vien būšot tikai dažas seniores, tomēr, ja jau bibliotēkai vajag ķeksīti, viņš varētu kādu pusstundu lasīt viņām miniatūras vai ko tamlīdzīgu. Mēs gan vairāk gatavojāmies sarunai par «Mikrofona» dziesmu aptaujām un sportu. Garderobistei Regīnai Tībergai kā bijušai sportistei uzticēju sagatavot jautājumus un vadīt

tikšanos. Regīna ļoti gatavojās. Atnāca tik daudz cilvēku, ka brīnījāties, no kurienes viņi visi uzzinājuši par tikšanos. Daudzus interesēja tieši G. Jēkabsona sporta komentētāja gaitas. Kad viesis ieraudzīja raibo publiku un pirmajā rindā savu ilggadīgo kolēģi Imantu Dekšenieku, kā arī sporta žurnālistu Pēteri Vilcānu, viņš bija pārsteigts un, mazliet apjucis, noglabāja savas lapiņas portfeli. Regīna sacīja ievadvārdus un uzdeva dažus jautājumus, bet tad jau Jēkabsona kungs bija uztaustījis komunikācijas stīgu un stāstīja, un stāstīja. Tā bija lieliska tikšanās divu stundu garumā! Pēc tam cienājām ciemiņu ar kafiju un sarunas turpinājās šaurākā lokā. G. Jēkabsons vairākkārt zvanīja no bibliotēkas telefona (mobilo vēl nebija) uz mājām un pārcēla vakara pasaciņu mazmeitām uz vēlāku laiku.

VAI BIBLIOTĒKĀ KAS NOTICIS?

Uz bibliotēkas pasākumiem nāca rakstnieks Egils Lukjanskis. Būdams Juglā, viņš labprāt iegriezās arī vienkārši aprunāties. Rakstniekam bija laba aktiera cienīgs balss tembrs un dikcija, viņa teiktais būtu dzirdams teātra pēdējās rindās. Kad staigājām pa bibliotēku, cilvēki ausījās un krievvalodīgie lasītāji vaicāja, vai bibliotēkā kas noticis, vai kāda barga pārbaude? Tāpēc parasti vedināju rakstnieku uz kabinetu un aizvēru visas durvis, kas ved uz lasītāju apkalpošanas telpām.

VIENĀ MIERĀ UN KLUSĒJOT

Bija mums mazā galdiņa tradīcija – īpašos viesus pirms pasākuma cienājām, pieaicinot arī mūsu draugus rakstniekus Valdi Rūju un Egilu Lukjanski, gleznotāju Jurgī Skulmi, dokumentālā kino redaktori Ainu Adermani. Bieži viņi pazina uzaicinātos viesus vai ātri atrada kopīgas interesantas tēmas. Monika Zīle atzinās, ka pirmo reizi ir Rīgas bibliotēkā. Kā labu kulināri viņu ļoti ieinteresēja rasols ar jūras kāpostiem. Rakstniece vaicāja mūsu saimniecītei Ildezi: «Kā jūs to gatavojat?» Humora pilnā

kurzemniece atteica: «Vienā mierā un klusējot.» Visiem bija par ko pasmieties.

VAI MUMS IR AKVĀRIJS?

Garderobiste Irēna Eglīte atnesa uz bibliotēku apaļo akvāriju ar zivtiņām. Mūs visas tas ļoti interesēja. Meklējām akvārijam labāko vietu – elektrības rozetes tuvumā, bet lai saulīte nespīdētu virsū un lai būtu redzams apmeklētājiem. Izmēģinājām to turēt gan lasītavā, gan Bērnu literatūras nodaļā, beidzot novietojām garderobē. Akvārijs bija ceļojis pa telpām jau kādu mēnesi. Darbošanās ap to notika no rītiem. Bibliotekāre Ludmila Romančenko parasti strādāja otrajā maiņā. Atnākusi uz darbu, viņa garderobē ieraudzīja akvāriju ar zivtiņām un ļoti brīnījās: «Mums ir akvārijs?» Visu dienu uzjautrinājāties, kā viņai izdevies to līdz šim neieraudzīt. Arī vēlāk par to bieži pasmējāties un par jaunumiem bibliotēkā Ludmilu informējām speciāli.

SUNISKA LASĪŠANA

Kāda sieviete lūdza tikšanos ar vadītāju un stāstīja, ka viņai sanākusi liela ķibeļa ar bibliotēkas grāmatu – tā ir sabojāta. Viņa vaicāja, kā varētu nolīdzināt kaitējumu, un izvilka no somas tiešām ļoti apgrauztu grāmatu. Grāmatu par suņu audzēšanu, kopšanu un dresēšanu bija apskādējis kundzes četrkājainais milulis. Suņuks bija vai nu centies lasīt, vai gribējis iznīcināt grāmatu, lai saimniece nekļūtu pārāk gudra viņa dresēšanā.

KĀDS ZOG MAKULATŪRAS GRĀMATAS

Kādu dienu apkopēja man vaicāja, vai makulatūra jau nodota? Atteicu – nē, nodosim pēc Jaunā gada. Tādā gadījumā, kāds to esot nozadzis no rezerves kāpņu telpas, kurā bez mums tiek arī pasta darbinieki. Pabrīnījos, bet tad paraudzījos uz lasītavas stūri, kur, izrotāta ar kreppapīra pušķiem, lentēm un elektrisko gaismas virteni, acis priecēja bibliotekāres Kristīnes Bukas veidotā grāmatu egle. Smiedamās teicu, ka vainīga Kristīne.

«RĒZNAS» BIBLIOTEKĀRU STĀSTI

LAUMA MUSKARE

RCB filiālbibliotēkas «Rēzna» vecākā bibliotekāre

«LASĪTĀJI IR MŪSU VĒRTĪBA»

RCB filiālbibliotēkas «Rēzna» pirmsākumi meklējami 1940. gadā, tiesa gan, citā adresē un ar citu nosaukumu – sākumā Galvaspilsētas Rīgas 3. bibliotēkas jaunatnes un bērnu grāmatu izdalīšanas punkts, vēlāk Rīgas pilsētas 13. bibliotēka Maskavas ielā 185. Savas tagadējās telpas Lomonosova ielā 14 un nosaukumu «Rēzna» bibliotēka ieguva 1991. gadā. Pirmā bibliotēkas vadītāja bija Alise Emsiņa (1940–1949), taču kopumā līdz 2016. gadam bibliotēkai bijuši 15 vadītāji.

Lomonosova ielā filiālbibliotēka «Rēzna» atrodas 25 gadus. Kāds mīļš lasītājs, kurš nu jau ir viņšaulē, sava apmeklējuma reizēs bibliotekārēm vienmēr noturēja vēstures mācību stundas. Izrādās, vietā, kur atrodas bibliotēka, kādreiz bijis kalniņš, no kura ziemās ar ragaviņām vizinājušies bērni. Vēlāk kalniņš nolīdzināts un uzcelta daudzdzīvokļu māja ar bibliotēku pirmajā stāvā. Pašreizējā filiālbibliotēkas «Rēzna» vadītāja Natālija Petrāne savā amatā sāka strādāt 2008. gadā. Pirmais darbs, kas tika veikts, bija telpu atbrīvošana no 90. gadu «modes kļedziena» – liekām durvīm un

Foto: Linda Štamere

No kreisās

1. rindā: RCB filiālbibliotēkas «Rēzna» vadītāja Natālija Petrāne, galv. bibliotekāre Velga Liepiņa, galv. bibliotekāre Jeļena Futa

2. rindā: galv. bibliotekāre Kristīne Eglīte, vec. bibliotekāre Lauma Muskare, vec. bibliotekāre Gunda Dzērve, vec. bibliotekāre Sandra Reinbaha

---

režģiem. Bija pienācis laiks viest gaismu un plašumu. Tāpat kā Rīga, arī «Rēzna» joprojām top un mainās, meklējot labāko izskatu, taču tā vienmēr ir kopta un milēta.

Bibliotekāres spilgti atceras pārceļšanos no Maskavas ielas 185, kad vajadzēja palīdzēt vīriem gan mēbeles izjaukt, gan pareizi novietot grāmatu kaudzes. Laika gaitā ikdienas darbā bijuši visādi mazi atgadījumi, mainījušies kolēģi un vadītāji. Bibliotekāre Velga Liepiņa, kura «Rēznā» strādā jau 33 gadus, savā darba mūžā pieredzējusi deviņus bibliotēkas vadītājus un piecus visas RCB sistēmas direktorus.

Lasītāju domas par savu bibliotēku, ir lasāmas atsauksmju žurnālā. Filiālbibliotēkai «Rēzna» un tās darbiniecēm veltīti tādi vārdi kā «otrās mājas», «ļoti miļas bibliotekāres», «vēl nevienai bibliotekārītei neesmu apnikusi», «paldies arī par suniša jauko sagaidīšanu», «tik draudzīgas un saprotošas meitenes diezin vai ir sastopamas citur», «pateicoties bibliotēkai vēlreiz atradu sevi un uzrakstīju maģistra darbu», «vislabākie vēlējumi visām jaukajām bitītēm» ...

Laiki mainās, bibliotēkas piedāvājums kļūst daudzveidīgāks, un lasītāji joprojām ir uzticīgi bibliotēkai. Lasītāji ir mūsu vērtība. Un mēs viņu.

ES UN MANA BIBLIOTĒKA

Rīgas Centrālā bibliotēka 2016. gada rudenī atzīmēs 110 gadus. RCB filiālbibliotēkai «Rēzna» aprit 76 gadi, savukārt mans bibliotēkā nostrādātais laiks ir tieši četri gadi. Salīdzinājumā ar RCB 110 gadiem tāds nieks vien izklausās, taču manā mūžā šie četri gadi ir laiks, kurā piedzīvots daudz.

Atceroties savas mazpilsētas bibliotēku, pirmais, kas nāk prātā, ir tajā valdošais klušums, tukšums un kafijas smarža. Atminos sevi bibliotēkā ar grāmatām un avīzēm, meklējot informāciju ģeogrāfijas stundu

referātiem, un – neviena cita cilvēka. Izjūta par vientuļu bibliotēku mani nepameta ilgi – līdz nomainījās tās vadība, darbinieki, telpu izskats un līdzās klasiskajām pamatvērtībām, grāmatām, parādījās arī citi, moderni resursi.

Ne vientuļā, ne modernā bibliotēka man nekad nebija radījusi domu par strādāšanu tajā. Taču pirms nepilniem četriem gadiem manā dzīvē tomēr ienāca bibliotēka kā darba vieta. Tas nebija mazpilsētā – kā mazu daļu no sevis mani laipni uzņēma Latvijas lielākās publiskās bibliotēkas – RCB – filiāle. Atšķirībā no bērnības atmiņām šī bibliotēka nekad nav tukša un klusa. Tā ir nemitīgi mutuļojoša vieta, kur cilvēku plūsma un čalas piekļūst tikai vakaros, pāris minūtes pirms durvju slēgšanas.

Rudeni pirms četriem gadiem vienmēr atceros ar saulainām un siltām atmiņām, jo darbs RCB ir būtiski ietekmējis manas dzīves pagriezienus. Galvenais nosacījums, stājoties darbā, man bija – lai tas man patiktu. Un patiešām, pateicoties šai bibliotēkai, pirmo reizi iepazinu darbu, ko var darīt ar prieku, rītus, kuros ir viegli celties, iemīļotus kolēģus un cilvēkus, no kuriem mācīties. Pateicoties bibliotēkai, esmu ieguvusi vēl vienu izglītību. Tas bija iespējams tāpēc, ka īstajā laikā biju īstajā darba vietā ar īstajiem cilvēkiem. Pateicoties bibliotēkai, esmu iepazinusi un iemīlējusi savu priekšpilsētu, kurai daudzi velta skarbus vārdus, nezinot, ka tā ir daļa no Manas Rīgas. Pateicoties bibliotēkai, esmu satikusi tūkstoš un vienu cilvēku, starp kuriem bija tas viens, īpašais, par kuru savai bibliotēkai saku vismiļāko Paldies.

Atskatoties uz RCB filiālbibliotēkā «Rēzna» pavadīto laiku, varu teikt, ka bibliotēka ir iespēju vieta. Tāpēc ļausimies. Lai mums kopā vēl daudz skaistu dzīves pagriezienu! Daudz laimes dzimšanas dienā!

PAR GRĀMATU PIESAVINĀTĀJIEM UN BOJĀTĀJIEM RĪGAS 6. BIBLIOTĒKĀ PAGĀJUŠĀ GADSIMTA 30. GADOS

ILZE PORHERĀNE

RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkas galvenā bibliotekāre

Ir lietas, kas nemainās, un problēmas, kuras šķiet mūžīgas. Ar vienu no tām mēs, bibliotekāri, saskaramies vai ik dienu, proti, lasītājs lūdz grāmatu, bet tā ir pie parādnieka. Mēs zvanām, sūtām izziņas, rakstām atgādinājumus e-pastā, meklējam parādniekus sociālajos tīklos.

Pagājušā gadsimta 30. gados jautājums par grāmatu atgūšanu no neapzinīgiem lasītājiem Rīgas bibliotēkās bija tikpat aktuāls kā šodien. Ja lasītājs laikā neatdeva grāmatu, viņam tika sūtīts atgādinājums. Lasītājam bija jāatmaksā summa, kas iztērēta pasta izdevumiem. 1931. gadā 6. bibliotēka atgādinājumu sūtīšanai vien iztērēja Ls 37,35¹. 1932. gadā grāmatu neatdošanas problēma jau bija tā samilzusi, ka Bibliotekāru biedrības Bibliotekāriskās izglītības sekcija novembrī veltīja tai speciālu sanākumi. Toreizējā 6. bibliotēkas² pārziņa palīdzēja Valija Ošiņa dalījās pieredzē par to, kas paveikts, lai samazinātu neatdoto grāmatu skaitu:

– nekārtīgo lasītāju alfabētiskās kartiņas tiek izgatavotas citā krāsā;

– katram grāmatu izsniedzējam ir savas krāsas zīmogs, pēc kura viegli noteikt, kurš grāmatu izsniedzis un līdz ar to var uzstāties par liecinieku tiesā, ja grāmata atgūstama tikai tiesas ceļā.

Ošiņas kundzei gan nācās atzīt, ka tiesa ļoti nelabprāt pieņem no bibliotēkas šādas lietas. Interesantu un pat radikālu priekšlikumu, kā cīnīties ar parādniekiem, izteica 6. bibliotēkas bibliotekāre Lība Frīdlande: »Vajadzētu bibliotēkās izkārt attiecīgu plakātu ar piedraudējumu izsludināt presē grāmatu piesavinātāju vārdus.» Striktu nosodījumu

Foto: Daina Ģeibaka

Ilze Porherāne

izpelnījušies ne tikai tie, kuri piesavinās grāmatas, bet arī tie, kuri aiznes zīmuļus, lineālus, spuldzītes un pat... kājsslaukus.³

Zinātniskāku veidu, kā cīnīties ar grāmatu piesavinātājiem, piedāvāja cits 6. bibliotēkas pārziņa palīgs Arturs Eglīte⁴, kurš 1939. gada beigās un 1940. gada sākumā publicēja žurnālā «Atpūta» rakstu sēriju «Kā iekārtot bibliotēku: praktiska pamācība katram grāmatu īpašniekam». «..atdabūšanas iespējas vienmēr cieši saistītas ar aizdošanas norisi. Ja saimnieks aizdod grāmatu kā viņam maznozīmīgu lietu, tad arī atdošana kļūst maznozīmīga. Ja turpretim saimnieks aizdodams rada noskaņojumu, ka šīs grāmatas aizdošana ir izņēmuma labvēlība vai arī ka šī grāmata drīzumā atkal būs vajadzīga saimniekam pašam, tad atdošanas psiholoģija jau ir stipri ievirzīta.. Tautas bibliotēkās svarīgākais arguments ir citu bibliotēkas lasītāju

vēlēšanās lasīt šo pašu grāmatu.»⁵ Tajā pašā rakstu sērijā Arturs Eglīte puda atziņu, ka bīstamāki un biežāk sastopami par grāmatu piesavinātājiem ir grāmatu bojātāji: »Viņi izplēš ilustrācijas un lapas, sabojā iesējumu, pieraksta grāmatu savām «gudrajām» piezīmēm un zīmējumiem, pieraibina pastrīpojumiem, ieloka lapas, izlieto grāmatu kā katla vāku vai paliekamo ēdienam un traukiem (lai saudzētu galdu!). Ir pat tādi «speciālisti», kas izplēš vērtīgu grāmatu no vākiem un iesien tajos citu, mazvērtīgu. Šie kaitētāji apkarojami, pirmkārt, ar propagandu par grāmatu saudzēšanu un, otrkārt, ar vainīgo pieķeršanu un sodīšanu. Sodā ietilpst materiālo zaudējumu atlīdzība un vainīgā vārda publicēšana, izliekot to pie sienas bibliotēkā vai citādi.»⁵ Viens no «propagandas» veidiem, ko plaši pielietoja 6. bibliotēkā, bija speciālu zīmogu iespiešana grāmatās. Tie atgādināja lasītājiem, ka grāmata ir tautas īpašums, tāpēc saudzējama. Lūk, daži paraugi:

Foto no RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkas arhīva

Šajā ēkā Sīmaņa ielā 14/16 20. gadsimta 30. gados atradās 6. bibliotēka

Ar prieku un baudu var lasīt tikai tīru, skaistu un veselu grāmatu.

Saudzēsim to!

Bibliotēkas grāmata iegādāta par mūsu naudu, par mūsu maksātiem nodokļiem.

Tā ir mūsu kopīgā tautas manta.

Neļausim nevienam to bojāt un sasmērēt!

Patīkami apzināties, ka, izlasot grāmatu, esmu kļuvis garīgi bagātāks. Vēl lielāks prieks apzināties, ka, gūdam prieku sev, esmu bijis saudzīgs ar tautas mantu un esmu saglabājis to veselu un tīru nākošiem lasītājiem.

Saudzēsim grāmatu! Nesīsim ietītu pa ielu. Glabāsim tīrā, sausā vietā. Turēsim nomazgātās rokās. Šķirsim sausiem pirkstiem. Vākus nelauzīsim atpakļ. Nelasisim ēdot!

Ja iepriekšējie lasītāji būtu sabojājuši un sasmērējuši šo grāmatu, tad man tagad būtu pretīgi to lasīt. Ja es tā izdarišu, tad nākošiem lasītājiem, arī maniem draugiem un tuviniekiem, tas būtu jācieš. Saudzēsim visi, mūsu kopīgo prieka un atziņu avotu – bibliotēkas grāmatu!

Ko lai saka? Ir lietas, kas nemainās, un problēmas, kuras, šķiet, pastāvēs, kamēr vien būs grāmatas un bibliotēkas.

Izmantotie avoti un paskaidrojumi

1. LVVA, 3258. f., 14. apr., 2917. l. (Rīgas pilsētas 6. bibliotēka, 1931. g.).

2. Rīgas pilsētas 6. bibliotēka dibināta 1924. gadā. 1968. gadā eksperimentāli tika uzsākta Oktobra rajona bibliotēku centralizācija un 6. bibliotēka kļuva par Oktobra rajona Centrālo bibliotēku, bet 1979. gadā, kad tika centralizētas visas Rīgas pilsētas bibliotēkas, tā atguva iepriekšējo nosaukumu. No 1997. gada septembra bibliotēkai ir jauns nosaukums – RCB Sarkankalna bibliotēka. 2009. gada decembrī tika apvienotas RCB Sarkankalna un RCB Sarkandaugavas bibliotēkas. Kopš tā laika ir viena RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka.

3. LVVA, 1937. f., 1. apr., 48. l. (Bibliotēkārās un bibliogrāfiskās sekcijas sēžu protokoli un darbības noteikumi).

4. Arturs Eglīte 1930. g. sāka strādāt Rīgas pilsētas 6. bibliotēkā (līdz tam strādāja 5. bibliotēkā), 1933. gadā kļuva par 6. bibliotēkas pārziņa palīgu. Tai pašā gadā kā 6. bibliotēkas pārstāvis tika ievēlēts Bibliotēku padomē, kļuva par Latvijas Bibliotekāru biedrības Bibliotekāriskās izglītības sekcijas priekšsēdētāju, piedalījās žurnāla «Bibliotekārs» veidošanā un izdošanā. Strādāja 6. bibliotēkā līdz 1940. gadam.

5. Eglīte Arturs. Kā iekārtot bibliotēku : praktiska pamācība katram grām. īpašniekam / Arturs Eglīte // Atpūta. – Nr.793, 794 (1940, 12., 19. janv.), 23. lpp.

VECĀ, LABĀ ZIEMEĻBLĀZMAS BIBLIOTĒKA

Vērojumi 65 gadu garumā

IEVA STRELĒVICA

lasītāja

Vai tad vecs var būt labs? Noteikti, dzīve to pierāda atkal un atkal. Ja kaut kas pastāv jau ļoti ilgi, taču nav zaudējis sparū, pievilcību un kvalitāti, nav panīcis vai izčībējis pavisam, bet ir tikai attīstījies un bagātinājies, tad tas ir kaut kas labs, pamatīgs, izturīgs, vitāls un spējīgs pilnveidoties vēl un vēl. Veci koki, vecas baznīcas, veci muzeji, vecas ēkas, pat dažs labs

vecs cilvēks. Bet šajā gadījumā – Ziemeļblāzmas bibliotēka.

Milgrāvja Saviesīgajā biedrībā pirmais bibliotekārs tika ievēlēts 1903. gada 17. februārī, un šo vīru sauca Miķelis Lamberts. Savukārt 1911. gada vasarā mecenāts Augusts Dombrovskis no Vidzemes gubernatora saņēma oficiālu atļauju Milgrāvja Bezalkohola biedrības

Foto: Daina Ģeibaka

Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka
Ziemeļblāzmas pili

«Ziemeļblāzma» telpās atvērt publisko bibliotēku.

Manas atmiņas par Ziemeļblāzmas bibliotēku sākas ar laiku pirms kādiem sešdesmit pieciem gadiem, kad četru vai piecu gadu vecumā papam pie rokas devos uz majestātisko Ziemeļblāzmas pili. Prātā palikušas kāpnēs ar milzīgi augstiem pakāpieniem. Kāpiens bija pamatīgs, toties augšā gaidīja klusa un brīnumaina pasaule – bibliotēka, kur pat gaiss smaržoja tā, kā nekur. Tā bija grāmatu smarža. Gaisotne man likās svinīga un cildena, tāda, kas iedvēš bijību. Atceros, ka telpā bija ļoti augsta lete (pieaugušajiem tā varbūt tik augsta nelikās) un aiz tās – plaukti ar grāmatām. To bija daudz, daudz vairāk nekā mums mājās. Nopietna un laipna bibliotekāre Mirdza Švēde iedeva grāmatas ne tikai papam, bet arī man. Šķiet, ka toreiz

dabūju grāmatas «Slavenais pilēns Tims» un «Kā brālītis trusītis uzvarēja lauvu». Uz bibliotēku gāju arī vēlākos gados, taču bijības pilnā izjūta bija saglabājusies.

Bibliotēkas vadītāji daudzo gadu gaitā mainījās. Mirdza Švēde bija no manu vecāku paaudzes un manas māsas klasesbiedrenes mamma. Vēlāk bibliotēku vadīja Marta Kirle un Zaiga Upmale, kuras personiski nepazīnu. Pēc vairākiem gadu desmitiem bibliotēku vadīja mana vienauzde un bijusī skolas biedrene Mārīte Pļaviņa. Nu jau labu laiku bibliotēkā strādā mana māsasmeita Kristīne Bondare, un bibliotēkas vadītāja ir viņas vienauzde Elita Voicehoviča. Pati joprojām esmu bibliotēkas lasītāja. Pirms gadiem trīsdesmit pieciem sāku iegriezties bibliotēkā kopā ar savu meitu Daci (viņa ir sarakstījusi grāmatu un daudzus rakstus par valod-

Foto: Daina Ģeibaka

Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkas kolektīvs
No labās: vadītāja p.i. Elita Voicehoviča,
galv. bibliotekāre Kristīne Bondare,
vecākā bibliotekāre Lolita Stāmere

---

niecību, kā arī tulkojusi dažas grāmatas no vācu, angļu, franču un itāļu valodas). Tagad jau gadus astoņus eju uz bibliotēku kopā ar mazbērniem. Sagadījies tā, ka pati esmu ne tikai lasītāja, bet palaikam arī rakstītāja. Daudzo grāmatu vidū plauktos var atrast ne vienu vien manis tulkotu vai rediģētu izdevumu.

Jā, bibliotekāru un lasītāju paaudzes mainās. Bet kas notiek ar pašu bibliotēku? Vairākkārt mainījies tās nosaukums: 6. bibliotēkas izsniegšanas punkts (1946. g.), Rīgas pilsētas 16. bibliotēka, Rīgas Tautas bibliotēku apvienības Ziemeļblāzmas bibliotēka (kopš 1996. g.), RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka (kopš 2003. g.). Vai nosaukuma maiņa ir mainījusi bibliotēkas būtību un sūtību? Noteikti nē! Arī es jau sen vairs neesmu Ieva Birze, bet gan Ieva Strelēvica, taču vai tāpēc es būtu kļuvusi cits cilvēks? Arī bibliotēka saviem vecmīlgrāviešiem ir un paliek tā pati – vieta ar grāmatu smaržu, rāmu gaisotni un tādu kā cildenuma auru. Ziemeļblāzmas bibliotēka.

Taisnības labad jāatzīst, ka cildenuma auru mazliet pamaitāja brīdis, kad bibliotēkās sāka parādīties datori, kuru tolaik daudziem mājās vēl nebija. Bērniem šīs jaunās spēļmantiņas kādu laiku šķita pievilcīgākas par grāmatām. Man nepatika arī tas, ka ļaudis sāka nākt uz bibliotēku nomaksāt komunālos maksājumus un veikt citus lietišķus darījumus. Bet tagad

tas laiks ir gandrīz jau pāri, un bibliotēka atgūst savu īpašo gaisotni.

Protams, gadu gaitā mainījies arī bibliotēkas raksturs. Tā kļuvusi demokrātiska, pat mājīgāka. Sen vairs nav iedomājama lete, kas šķirtu lasītājus no grāmatām. Grāmata ar savu lasītāju sastopas tiešā un ciešā kontaktā. Pēc kultūras pils «Ziemeļblāzma» atjaunošanas telpas, kaut arī šķietami mazākas, kļuvušas daudz ērtākas. Cilvēks var apsēsties paša izvēlētajā vietā un nesteidzīgi iepazīt izvēlēto grāmatu, lai izlemtu, vai ņemt to uz mājām. Lasītavā un bērnu nodaļā var kavēties kaut stundām ilgi. Un kur tad vēl regulārā iespēja vecmīlgrāviešiem vaigu vaigā tikties ar radošām personībām, sevišķi ar tām, kurām ir saistība ar Vecmīlgrāvi!

Ziemeļblāzmas pils rekonstrukcijas laikā no 2011. g. vasaras līdz 2013. g. pavasarim bibliotēka atradās «Rīgas namu pārvaldnieka» Vecmīlgrāvja iecirkņa telpās. Pēc atgriešanās pilī bibliotēkai ierādīja vietu ne vairs augšstāvā, majestātisko kāpņu galā, bet gan cokolstāvā ar atsevišķu ieeju. Šķiet, mana bibliotēka tā kā panākusies pretī, lai iekļūšana tajā man savos gados nebūtu pārāk grūta. Un tomēr man mazliet žēl to jauno cilvēku, kuri vairs nepiedzīvos īpašo gandarījumu par to, ka, tikai pieveicot stāvos un augstos pakāpienus, var nonākt brīnumainajā vietā ar neatkārtojamo auru – simt piecus gadus vecajā, labajā Ziemeļblāzmas bibliotēkā.

KO MAN NOZĪMĒ VĀRDS «BIBLIOTĒKA»

ILGA ĶĪKULE

Imantas bibliotēkas lasītāja

BIBLIOTEKĀRU CUNFTE NEIZNĪKS!

– Zini, tētuk, tas gan būtu jauki, ja es varētu strādāt tādu darbiņu, kas būtu saistīts ar grāmatām, – tā es, 7. klases skolniece, teicu savam tētim.

– Tu domā bibliotēkā? – atjautāja tētis.

– Nu ja, tas būtu ļoti jauki, – atteicu.

– Nē, tev jāmācās kas nopietnāks. Būsi skolotāja. Tev taču allaž izdodas gan rotaļas, gan spēles ar bērniem, viņi tevi klausas. Un man zināms, ka tu dažkārt jaunākajās klasēs aizvieto saslīmušos skolotājus. Vai tā nav? – tētis vaicāja.

Jā, tā bija. 14–15 gadu vecumā es mierīgi varēju vadīt stundu 1.–3. klasē, protams, pēc skolotājas sastādīta plāna. Vēlāk, vidusskolas laikā, plānu sastādīt iemācījos pati. Skolotāju institūta gados sekmīgi nokārtoju pionieru nometņu prakses, tāpat abas pedagogiskās prakses un godprātīgi piecus gadus nostrādāju dažādās Limbažu rajona skolās. Biju t. s. rezerves skolotāja – uz kuru skolu sūta, tur jāiet. Tos gadus atceros kā ļoti skaistus.

Bibliotēka... Mājas bibliotēkas manā bērnībā un agrā jaunībā nebija. Protams, abonējām avīzes: Ulmaņa laikos «Jaunākās ziņas», vācu laikā «Tēvijū», tad sekoja «Cīņa» un «Padomju Jaunatne», mammai žurnāli – vācu laikā «Atpūta» un «Mana Māja», pēc tam «Zvaigzne». Bija neliels plauktiņš ar bērnu grāmatām: «Klāra Klukste», «Baltā truša raibās gaitas», «Bišu karalis» un man ļoti mīļa grāmata «Uciņa brīnumu dienas». Vēl tur bija J. Cimzes «Dziesmu rota» un «Zelta grāmata», arī izdevums ar nosaukumu »Kad nāks labāki

Foto no personīgā arhīva

Ilga Ķikule

laiki?». Neatceros, kad parādījās «Sudraba slidas» un «Mazie holandieši». Lasīt iemācījos ļoti agri, četru gadu vecumā, turklāt reizē gan jauno, gan veco ortogrāfiju. Lasīju visu, kas mājās bija: avīzes, žurnālus, bērnu grāmatas. Īsta zelta bedre bija kaimiņonkuļa Edvarta bibliotēciņa, kur varēja dabūt visus H. Kurts-Māleres, M. Dekobrā, O. Bebutovas u. c. mīlas romānus, arī Žila Verna darbus, «Sindbada jūras ceļojumu», «Tūkstoš un vienas nakts pasakas»... Edvartonkuļa bibliotēku izlasīju laikā no 13. līdz 15. dzīves gadam. Nekāds ļaunums no tā nav noticis, ar sēnalu literatūras slimību saslimusi neesmu.

Esmu bezgala pateicīga savai pirmajai skolotājai, allaž jaukajai un lietpratīgajai Tatjanai Brīvkalnei, kura 1942./43. un

1943./44. mācību gadā nelielā Lejas skolas bibliotēkā mācīja mums cienīt un mīlēt latviešu valodu un latviešu rakstniekus. Viņa mani iepazīstināja ar Annu Brigaderi, Jāni Jaunsudrabiņu, Raiņa un Aspazijas dzeju bērniem. Te varēja ņemt un lasīt Pētera Šmita pasaku krājumus, te pirmo reizi sastapos ar brīnišķīgajām Kārļa Skalbes pasakām un manu vismīļāko latviešu literatūras grāmatu «Kaķīša dzirnavas». Tad nāca citi laiki, daudzas grāmatas no skolu bibliotēkām pazuda, vietā nāca pavisam citāda literatūra. Bet cilvēkam, kurš ir tik ļoti lasīt-kārs kā es, vajag lasīt! Un nu jau citā, Kalna skolā, es atkal cītīgi ņēmu no bibliotēkas grāmatas un lasīju – «Kā rūdijās tērauds», «Stāsts par īstu cilvēku» utt. Bet līdztekus tam – romānus no Edvartonkuļa bibliotēciņas.

Ciemojoties Rīgā, tantes bibliotēkā atradu Sigridas Unsetes romānu «Kristīne Lavransa meita». Man bija 13 gadu, kad to lasīju pirmoreiz, un līdz šai dienai tā ir mana mīļākā ārzemju autoru grāmata.

Vidusskolas laikā skolas bibliotēku nepmeklēju, obligāto literatūru ņēmu mūsu pagasta bibliotēkā. Reiz man bija lemts nonākt kādā mājā, kurā patiešām bija bibliotēka! Viesistabā gar sienu – lieli plaukti, pilni grāmatām... Latviešu un pasaules literatūras klasika. Nezinu, kāpēc iepatīkos šīs mājas saimniecei, bet veselus trīs gadus (9.–11. kl.) es biju viņas personīgās bibliotēkas lasītāja. Jānis Poruks ar saviem stāstiem un dzeju, Fricis Bārda, Kārlis Skalbe un vislielākais atklājums – Rūdolfs Blaumanis! Viļa Lāča «Zvejnieka dēlu» un «Veco jūrnieka ligzdu» izlasīju vecajā izdevumā, bez vēlākajiem labojumiem. Šeit iepazīnos ar Čārlzu Dikensu, Viktoru Igo, Selmu Lāgerlēvu. Un vēlreiz S. Unsete, nu ar jau romānu «Olavs Auduna dēls» un otrreiz izlasītu „Kristīni Lavransa meitu». Ar lielu aizrautību lasīju Margaretas Mičelas «Vējiem līdzīgi» un citas labas grāmatas. Ikreiz, kad braucu cauri savai jaunības pilsētai, ar lielu pateicību atceros šo māju saimnieci un viņas bibliotēku.

Un tad jau esmu Rīgā, Latvijas Valsts skolotāju institūtā (vēlāk Rīgas Pedagoģiskais institūts). Valodu un literatūras fakultāte un tās brīnumjaukā bibliotekāre Tusnelda Kallase, ko visi mīļi sauc par Kallasīti. Ko gan mēs būtu iesākuši bez viņas palīdzības? Tie literatūras kalni, kam jāizurbjas cauri... Antīkā literatūra un ārzemju literatūra, latviešu un krievu literatūra. Daudzus izdevumus uz mājām nedod, jāsež un jālasa turpat lasītavā, bet tā dažkārt auksta kā šķūnis. Kallasīte apžēlojas un atļauj grāmatu paņemt uz mājām – uz vienu nakti. Rīt jāatnes! Pamēģini tik laikā neatnest, nekad vairs pretimnākšanas nebūs, lūdzies, cik gribi.

Studiju laikā pamazām sāk krāties mana personīgā bibliotēka. Tajos gados un arī vēlāk iznāk daudzi ārzemju literatūras klasiķu darbi. Cenas ir pieņemamas, grāmatu var nopirkt gan students, gan tikko strādāt sācis skolotājs, arī bibliotekārs. Neesmu saskaitījusi, cik grāmatu ir manā bibliotēkā. Laikam jau vajadzētu. Lepojos ar to, ka man ir visas Raiņa lugas, rets A. Brigaderes pasaku lugas izdevums ar Jāņa Kugas oriģināllitogrāfijām, skaists 1938. gada izdevums «Latvijas pilsētas», kas tika izdots par godu valsts divdesmitajai gadadienai. Divās garās plauktu rindās sakārtotas grāmatas par aktieriem, režisoriem, kordiriģentiem, operdziedātājiem. Kā gribētos to visu papildināt, taču mūslaikos grāmatas ir dārgas...

Kāda augstāka vara allaž izlemj mūsu ceļus. Tā arī mani 1964. gada vasarā nolika tur, kur es intuitīvi biju vēlējusies strādāt – bibliotēkā! Tajā gadā es atgriezos Rīgā. Latviešu valodas un literatūras skolotāji nebija vajadzīgi, jaunāko klašu – ne tik. Devos uz Kultūras pārvaldi un jau pēc dažām dienām sāku strādāt Rīgas pilsētas 5. bibliotēkā Krāsotāju ielā. Nostrādāju tur četrus gadus. Ar pateicību atceros savas kolēģes, īpaši Austru Bauslīti un viņas vārdus: «Meitiņ, nekad neliec grāmatu uz plikas grīdas, pat ja tā ir norakstāmā literatūra, paklāj apakšā kādu vecu avīzi, ja nav cita papīra.»

Man bija interesants darbs. Lasītāji tolaik bija sadalīti tādās kā grupās. Man vajadzēja apkalpot 11. klases skolēnus un studentus. Tas bija skaisti! Tikpat kā savējie, jo tikai pirms pieciem gadiem pati biju beigusi augstskolu. Patika palīdzēt viņiem sameklēt semināriem, referātiem un kursa darbiem vajadzīgo literatūru. Dzīvoju līdz eksāmenu laikā. Dzejnieku un rakstnieku gadadienām mūsu nelielais kolektīvs gatavoja dzejas un prozas lasījumus, ar tiem ciemojāmies gan tuvējā vidusskolā, gan fabrikā «17. jūnijs», gan veco ļaužu pensionātā. Katru reizi mums līdzī bija jaunāko grāmatu izstāde, īsi anotējām jaunumus, lasījām dzejoļus. Kataloga kartītēm bija jābūt aizpildītām skaistā, tehniskā rakstā, iemācījos arī to. Tie bija četri darbīgi un garīgi bagāti gadi nelielā, draudzīgā kolektīvā ar stingru, prasīgu, bet ļoti cilvēcisku vadītāju, ar kuru sakari nav pārtrūkuši vēl šodien.

1968. gada augustā devos apciemot savu draudzeni Rīgas Tehniskās Universitātes (toreiz Rīgas Politehniskais institūts) bibliotēkā. Savādi, pietika ieiet ēkā, lai es saprastu – gribu šeit strādāt! Uzgāju ceturtajā stāvā, kur Bibliogrāfijas nodaļā strādāja draudzene. Viņa man parādīja lasītavas (veselas trīs!), katalogu zāli. Viss vēl bija tādā kā tapšanas stadijā, jo ēka tikai nesen bija nodota ekspluatācijā un no tā saucamās vecās mājas uz jauno vēl arvien tika nestas mēbeles, grāmatas, inventārs. RPI Zinātniskajā bibliotēkā bija vakanta vieta. Devos uz interviju pie bibliotēkas direktores, izturēju visas uguns kristības, un atlika nokārtot formalitātes. Atvadījos no 5. bibliotēkas kolēģēm.

Viss pārējais mana darba mūžs – no

1968. gada 16. augusta līdz 1993. gada 8. septembrim – ir ritējis RTU ZB. Desmit gadu nostrādāju Periodikas sektorā. Trakoti interesants, bet arī ļoti atbildīgs darbs! Tā kā presi pasūtām centralizēti, tu, cilvēks, esi atbildīgs ne tikai par tiem izdevumiem, ko saņem bibliotēka, bet par visu, ko saņem RTU struktūrvienības – pat vismazākā laboratorija, vissīkākais kantorītis. Līdztekus darbam Periodikas sektorā pamazām vien biju apguvusi arī visas darba operācijas Grāmatu apmaiņas sektorā. Kad atbrīvojās vieta, pārgāju strādāt uz turieni. Sarakste, sakari, pat diezgan sirsniņi, gan ar Latvijas, gan toreizējās PSRS, gan ārzemju bibliotēkām. No ārzemēm, arī no ASV, izdevās dabūt ļoti labus arhitektūras žurnālus.

Ko lai atbildu uz jautājumu – ko man nozīmē vārds «bibliotēka»? Iznāk, ka teju vai visu dzīvi. Tur bijis gan prieks, kad darbs un iecerētais izdevās, gan sarūgtinājums, ja kas nesanāca. Skumīgi bija, ja kolēģes nesaprata, aizvainojums, ja skauda. Arī tā ir bijis. Bet turpat – liels, nesavtīgs atbalsts grūtos brīžos un visādās ķībelēs. Pleca izjūta, kad zini, ka neesi viens. Tā mēs turamies kopā: Ainīte, Regīna, Ilga šeit, Imantā, Liesma Ķengaragā, Rūta Dzirciema ielā – sešinieks no RTU ZB, par kuru bibliotēkas direktore reiz teica: „Mans zelta fonds. Trīsdesmitajos gados dzimušās...»

Uz darbu bibliotēkā nekad neesmu gājuši kā pret kalnu, negribīgi, nemīlot. Tas bija darbs, kas man patika, darīju to ar prieku. Ticu, ka mūsu, bibliotekāru, cunftē neiznīks. Ticu, ka grāmatas, avīzes un žurnāli būs un pastāvēs arī tālā nākotnē, ka cilvēks arī pēc gadsimtiem gribēs turēt rokā labu grāmatu un lasīt. Un tad jau būs vajadzīga gan bibliotēka, gan bibliotekāri.

IELIEKOT DVĒSELI

ILGA OLLE

lasītāja

Atbildēt uz šo jautājumu, ko man nozīmē vārds «bibliotēka», šķiet gan pavisam viegli, gan diezgan sarežģīti. Atskatoties uz savu tāltālo pēckara gadu bērnību un padomju laika jaunību, kā arī uz turpmāko dzīvi, ir skaidrs, ka vienā no pirmajām vietām man draugu sarakstā ir grāmatas. Lasīt iemācījos ļoti agri un jau 1. klasē lasīju t. s. pieaugušo literatūru – visu, kas bija pieejams. Vēl tagad manā grāmatu plauktā ir izdevniecības «Grāmatu draugs» pirms kara izdotā A. Kronina «Citadele».

Un tā visus nākamos gadus – mācības, darbs, ģimene, jauki un ne tik jauki brīži, bet neiztrūkstoši, katru dienu, kaut vai uz brītiņu, rokā tiek paņemta grāmata. Grāmata – mācību līdzeklis, izziņas avots, iespēja saprast savas domas, spēja acu priekšā skaidri iztēloties tikko lasīto un, visbeidzot, arī izklaide, sapņi, svešu zemju ceļi un cilvēki...

Sākās Atmoda un pa īstam – bibliotēku laiks. Man pavisam tieši – Imantas bibliotēka. Atveru durvis, un vispirms sasilda Anita Tarvida un Aija Šeicāne, vai kādas citas

meitenes (piedodiet, bibliotekāres) smaidis. Seko sarunas par izlasīto, par to, kas redzēts teātrī un kino, par dzīvi un visu, kas notiek mūsu zemē un plašajā pasaulē.

Bibliotēka ir plaša, gaiša, patīkami iekārtota un ērta dažādām nodarbēm, šeit visu dienu valda rosība. Nāk bērni ar savām vajadzībām, uz nodarbībām un pasākumiem, nāk cilvēki, kas grib pavadīt laiciņu pie datora, bieži nāk pēc konkrētas grāmatas, lasa arī žurnālus. Tad vēl koncerti – nelieli, bet ļoti skaisti. Īpaši sirsnīgs ir tradicionālais gada nogales koncerts ar P. Jurjāna mūzikas skolas audzēkņu piedalīšanos. Notiek arī tikšanās ar interesantiem cilvēkiem, izstādes (fotogrāfijas, gleznas, rokdarbi, bērnu darbiņi) – tas viss rada patiesu prieku par cilvēku spējām, talantiem un interesēm. Un tas viss ir arī liela darba rezultāts, kuru, ieliekot savu dvēseli, lieliski veic Imantas bibliotēkas darbinieki. Gadu gaitā viņi kļuvuši par neatņemamu manas dzīves sastāvdaļu, īsāk sakot, par draugiem.

Atliek tikai novēlēt jaukajam kolektīvam spēku, izturību un neizsīkstošu sirds siltumu. PALDIES!

Foto no personīgā arhīva

Tikšanās
bibliotēkā

NO LASĪTĀJU PIEPRASĪJUMIEM

Lasītājs: Vai jums būtu literatūra par patinonfrēzi?

Bibliotekāre domā, kā arī cenšas iegūt no lasītāja kādu papildu informāciju.

Viņš savu informāciju papildina: «Tas viss kaut kādā veidā saistīts ar Romu.»

Bibliotekārei tas ļauj secināt, ka lasītājam ir jāgatavo referāts par Senās Romas arhitektūras pieminekli Panteonu.

Lasītājs: «Vai jums būtu kaskas projekts?»

Bibliotekāre samulst, bet uzzinājusi, ka nepieciešama daiļliteratūras grāmata,

secina, ka lasītājs interesējas par F. Kafkas romānu «Process».

Lasītājs: Vai jums būtu gētisa fasta 1. daļa?

Bibliotekāre saprot, ka lasītājam nepieciešams J. V. Gētes «Fausts».

(Iesūtīja Velga Bāliņa un
Natālija Klauža)

ANEKDOTĒ NO IĻĢUCIEMA FILIĀLBIBLIOTĒKAS DZĪVES

Bibliotēkas lasītāja izsaka vēlmi paņemt grāmatu par politiku. Piedāvājam nozaru literatūru. Tā neder, jo lasītāja vēlas bērnu grāmatu.

Esam izbrīnītas: «Bērnu grāmata par politiku?»

Lasītāja: «Protams. Čipolino». Atviegloti uzelpojam, ka esam uzminējušas lasītājas vēlmi – Džanni Rodari. Sīpoliņa piedzīvojumi.

(Iesūtīja Ingrida Loginova)

Foto: Daina Čeibaka

AK VAI LIETIŠĶAIS STILS - DAŽI TEIKUMI NO 2015. GADA BIBLIOTĒKU DARBA PĀRSKATIEM

- Janvārī 9 eksperti ciemojās X filiālbibliotēkas pasākumā, kas bija caurvīts ar brīnišķīgu bibliotekāres sirds siltumu un jauku ciemiņu uzņemšanu ekskursijā pa bibliotēku.
- Jauniegvumu dienas netiek organizētas, grāmatas uzreiz pēc apstrādes nonāk jaunumu plauktā, kur lasītājs to uzreiz var paņemt un pēc nodošanas atkal atgriežas jaunumu plauktā kādus 2-3 mēnešus, tā mēs nodrošinām, lai jaunumi ir visiem brīvi pieejami.
- Neskaidrības jautājumos griežamies bibliotēkas dienestā, automatizācijas nodaļā.
- Vietā, kur pārsvarā koncentrējas bērni un jaunieši, pavisam mazu daļu no kopējā skaita sastāda bērni un jaunieši. Tas mazliet pārsteidz.
- Regulāri tika labotas bojātās, bet vēl saglabājamās grāmatas, kā arī aplīmētas jaunās grāmatas ar mikstajiem vākiem.
- Ja pieprasītā iespaidarba nav bibliotēkas krājumā, lasītājiem tika piedāvāts apmeklēt tuvāko bibliotēku, kurā tas ir, iepriekš telefoniski pārliecinoties, vai grāmata ir bibliotēkā, vai piedāvāts to saņemt nedaudz vēlāk, pēc atgādāšanas bibliotēkā (ieliekot rindā).
- Bibliotēka pirmo reizi organizēja bērnudārza bērniem novadpētniecības ekskursiju uz renovēto X parku. Bērni apmeklēja suņu pastaigas laukumu. Paspēlēja ar suņiem.
- Iededzām svecītes, uzlikām puķes.

Foto: Daina Ģeibaka

Foto: Daina Ģeibaka

HRONIKA UN PUBLIKĀCIJAS

Foto: Daina Ģeibaka

- RCB 2015. gada svarīgāko notikumu hronika
- Publikācijas par Rīgas Centrālo bibliotēku 2015. gadā

RCB 2015. GADA SVARĪGĀKO NOTIKUMU HRONIKA

Visu gadu RCB un filiālbibliotēkās notika Aspazijas un Raiņa 150. jubilejas pasākumi.

JANVĀRIS

- 6. janvārī cikla «Tavai veselībai un labsajūtai» ietvaros RCB notika dzejnieka Pētera Dragūna lekcija «Balss un dziedināšana».

- 9. janvārī RCB viesojās māksliniece, sakrālo zīmējumu izstādes «Ieejot gaismā» autore Elita Ābele.

- 13. janvārī Imantas filiālbibliotēkā un 14. janvārī filiālbibliotēkā «Vidzeme» notika pasākums «Romantiskais ziemas detektīvs», kurā piedalījās detektīvromānu rakstniece Dace Judina un mūziķis un dzejnieks Arturs Kiseļovs.

- 14. janvārī filiālbibliotēkā «Kurzeme» un 28. janvārī Juglas filiālbibliotēkā viesojās zoologs, politiķis, grāmatas «Zoodārzs manā pagalmā» autors Ingmārs Līdaka.

- 15. janvārī Imantas filiālbibliotēkā un 16. janvārī RCB viesojās dzejnieks un tulkotājs Edvīns Raups.

- 15. janvārī RCB viesojās Leļļu mākslas muzeja direktore Ināra Liepa un muzeja tehniskais direktors Uldis Liepa.

- 17. janvārī Torņakalna filiālbibliotēkā pasākumā «Cilvēka trīsvienība» viesojās Rīgas Lutera draudzes mācītājs Linards Rozentāls.

- 19. janvārī RCB Pieaugušo literatūras galvenā bibliotekāre Gunta Ozola piedalījās «Europe Direct» un ESIP seminārā «ES komunikācijas metodes un ES politiskās aktualitātes».

- 30. janvārī filiālbibliotēkā «Avots» notika vīru vokālā kvarteta «Harmonija Rīgai» Valentīna dienas ieskaņas koncerts «Jaukā sievietē».

- 31. janvārī RCB sadarbībā ar Dānijas Biznesa akadēmiju notika informatīvs pasākums jauniešiem, vidusskolēniem un viņu vecākiem «Dānija un studiju iespējas Dānijā».

FEBRUĀRIS

- 3. februārī cikla «Tavai veselībai un labsajūtai» ietvaros RCB notika psiholoģijas zinātņu doktora Mārtiņa Veides lekcija «Līdzsvara meklējumi kustībā un tās dažādībā».

- 6. februārī filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās Latvijas Nacionālā teātra aktieris Mārcis Maņjakovs un koncertmeistare Inese Vaļiniece.

- 17. februārī RCB direktore Dzidra Šmita piedalījās rekonstruētās Cēsu Centrālās bibliotēkas atklāšanā.

- 20. februārī Juglas filiālbibliotēkā viesojās sinoloģijas profesors Pēteris Pildegovičs.

- 27. februārī projekta «Esam rīdzinieki» ietvaros RCB viesojās trešo valstu valstspiederīgo pārstāvju grupa. Viesi noklausījās lekciju «Termiņuzturēšanās atļaujas Latvijā» un RCB direktores Dzidras Šmitas informāciju par bibliotēku un pakalpojumiem, kas pieejami pieaugušajiem un bērniem.

- 27. februārī filiālbibliotēkā «Vidzeme» viesojās astroloģe Guna Kārkliņa.

- No 27. februāra līdz 1. martam pasākumā «Latvijas grāmatu izstāde 2015» Ķīpsalas starptautiskajā izstāžu centrā darbojās RCB grāmatu maiņas punkts.

- 28. februārī Torņakalna filiālbibliotēkā notika Austras Ziles grāmatas «Ieva dārza dziļumā» atvēršanas svētki.

MARTS

- 2. martā RCB direktora vietniece Doloresa Veilande, Bibliotēku dienesta vadītāja Daiga Bērziņa un galvenā speciāliste Ingūna Stranga piedalījās LNB Bibliotēku attīstības institūta organizētajā Latvijas pašvaldību publisko bibliotēku apaļā galda diskusijā par 2014. gada svarīgākajiem notikumiem, aktualitātēm un darba problēmām.

- 2. martā filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās žurnāliste Elita Veidemane.

- 3. martā RCB notika Elizabetes Ozolas grāmatas «Ezotēriskā etiķete» atvēršanas pasākums.

- 5. martā RCB sadarbībā ar Starptautisko mūzikas centru «Jaunie talanti» notika koncerts «Pavasara ritmi un melodijas», kurā piedalījās jaunie mūziķi no Latvijas, Krievijas un Kazahstānas.

- No 9. līdz 15. martam «NordPlus» Pieaugušo izglītības programmas mobilitātes projekta «Senioru mācības – atklājot ceļus savstarpējai partnerībai» (*Late Life Learning – Discovering the Pathways for Cooperative Partnerships*) ietvaros RCB sagatavotajā programmā piedalījās Utenas (Lietuva), Lidčēpingas (Zviedrija) un Pērnavas (Igaunija) bibliotēku un citu mūžizglītības iestāžu profesionāļi.

- 10. martā Imantas filiālbibliotēkā viesojās bērnu grāmatu autore Māra Cielēna.

- 11. martā Imantas filiālbibliotēkā notika Aspazijas 150. jubilejai veltīts dzejas vakars «Tā zilā ilgu puķe».

- 14. martā Ķengaraga filiālbibliotēkā lasītāju iestudējumā tika izrādīta Gunāra Priedes luga «Tāltālā zemē».

- no 16. marta līdz 28. novembrim tika īstenots Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (RD IKSD) projektu konkursā «Sabiedrības integrācijas programma» atbalstītais RCB projekts «Dialogs. Bilingvāls». Uz nodarbībām «Sāksim runāt latviski?» tika aicināti bērni vecumā līdz septiņiem gadiem, īpaši uzrunājot tos ve-

cākus, kuru bērni neapmeklē bērnudārzu. Projektā piedalījās RCB Bērnu literatūras nodaļa un deviņas filiālbibliotēkas: Ķengaraga, Juglas, Sarkandaugavas, Bolderājas, Pļavnieku, Daugavas un Imantas filiālbibliotēka, kā arī «Rēzna» un «Zemgale». Kopumā 40 bilingvālās nodarbības apmeklēja 116 bērnu vecumā no trim līdz septiņiem gadiem. Par veiksmīgu projekta realizāciju visas 10 struktūrvienības saņēma RCB direktores Dzidras Šmitas parakstītus Atzinības rakstus.

- 17. martā cikla «Tavai veselībai un labsajūtai» ietvaros RCB notika psiholoģijas zinātņu doktora Mārtiņa Veides lekcija par to, kas mūs traucē nosargāt veselību un labsajūtu, kā arī par dažādiem sevis aizsardzības paņēmieniem.

- 18. martā pasākumā «Rīga – teātru pilsēta» RCB viesojās Rīgas pētniece, bibliogrāfe un ekskursiju vadītāja Guna Puriņa.

- 18. martā Bišumuižas filiālbibliotēkā viesojās Latvijas Nacionālā vēstures muzeja vecākā pētniece Ingrīda Virse. Pasākums notika UNESCO LNK tikla «Stāstu bibliotēkas» ietvaros.

- 18. martā filiālbibliotēkā «Rēzna» viesojās animācijas filmas «Zelta zirgs» režisors un producentis Vilnis Kalnaellis un animācijas studijas «Rija» radošā grupa.

- No 23. līdz 27. martam RCB filiālbibliotēkas ar dažādām aktivitātēm piedalījās E-prasmju nedēļā.

- 24. martā LNB Bibliotēku un informācijas zinātņu lasītavā notika pasākumu cikla «Tiekamies bibliotekāru stāvā: jaunieguni un pieredze» saruna par tematu «Senioru mūžizglītība – nozīmīgs priekšnoteikums dzīves kvalitātes uzlabošanai». Par «NordPlus» pieaugušo izglītības programmas mobilitātes projekta «Senioru mācības – atklājot ceļus savstarpējai partnerībai» norisi Igaunijā, Zviedrijā, Latvijā un Lietuvā, kā arī par RCB un filiālbibliotēku aktivitātēm «trešās paaudzes» iesaistišanās stāstīja RCB direktora vietniece Doloresa

Veilande un Bibliotēku dienesta vadītāja Daiga Bērziņa.

- 24. martā sadarbībā ar apgādu «Jumava» RCB notika Ivara Ķezbera grāmatas «Durvīs. Tā tas bija» prezentācija. Pasākumā piedalījās grāmatas sastādītāja Dace Ķezbere, RD amatpersonas Andris Ameriks, Eiženija Aldermane un Rudīte Leitena, apgāda «Jumava» pārstāvji u. c.

- 24. martā filiālbibliotēkā «Avots» Teātra dienas ieskaņā viesojās teātra zinātniece Rita Melnace.

- 26. martā, atzīmējot Ventspils bibliotēkas 95. gadadienu un uzsverot bibliotēkas lomu izglītības attīstībā, Ventspils Galvenajā bibliotēkā norisinājās Kurzemes bibliotekāru seminārs “Bibliotēka un mūzizglītība», kurā ar prezentāciju ««NordPlus» pieaugušo izglītības programmas mobilitātes projekts «Senioru mācības – atklājot ceļus savstarpējai partnerībai»» piedalījās RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Daiga Bērziņa.

- 26. martā RCB profesionālās pilnveides programmas ietvaros mūzikas žurnālists Orests Silabriedis nolasīja lekciju par latviešu izcilākajiem komponistiem un atskaņotājiem no latviešu klasiskās jeb akadēmiskās mūzikas pirmsākumiem 19. gadsimta beigās līdz 20. gadsimta 70. gadiem.

- 26. martā filiālbibliotēka «Zemgale» aicināja uz pasākumu «Dzīve – Mīlestība», kurā piedalījās Rīgas Lutera draudzes mācītājs, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas (BKUS) Vecāku mājas kapelāns Līnards Rozentāls un Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skolas pedagogs pianists Māris Švinka.

- 26. martā RCB notika pasākums «Sociālie mediji jauniešu dzīvē: ko darīt/nedarīt sociālajos tīklos», ko vadīja aģentūras *WRONG Digital* sociālo mediju nodaļas vadītājs Vilhelms Meisters.

- 26. martā filiālbibliotēkā «Vidzeme» viesojās režisore Māra Ķimele.

- 26. martā filiālbibliotēkā «Pārdaugava» pasākumā «Saprast cilvēkus un pasauli» viesojās rakstniece Inga Ābele.

- 26. martā Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkā viesojās krāsu terapiete un psiholoģe Elita Goldmane.

- 27. martā RCB notika muzikāls pasākums, kurā piedalījās mūziķe un komponiste Agita Kaužēna.

APRĪLIS

- 2. aprīlī cikla «Autors meklē lasītāju, lasītājs – autoru» ietvaros RCB Bērnu literatūras nodaļā viesojās jaunā rakstniece Lūcija Strauta.

- 2. aprīlī Ķengaraga filiālbibliotēkā notika Sanktpēterburgas (Krievija) ģitārspēles virtuozu Jūlija Vaidas un Jūlijas Lari koncerts.

- No 7. līdz 9. aprīlim RCB direktore Dzidra Šmita un direktora vietniece Doloresa Veilande piedalījās Viļņas Centrālās bibliotēkas (Lietuva) jaunās ēkas atklāšanas pasākumā, kā arī darba grupā par starptautiskā ES projekta “Baltic Libraries» izstrādi.

- 7. aprīlī cikla «Tavai veselībai un labajūtai» ietvaros RCB notika filozofa, reliģisko ideju vēstures un garīgās prakses pētnieka Valda Svirskas lekcija «Koncentrācija un meditācija».

- 9. aprīlī cikla «Autors meklē lasītāju, lasītājs – autoru» ietvaros RCB Bērnu literatūras nodaļā viesojās jaunā rakstniece Iluta Plotņikova.

- 10. aprīlī RD IKSD gada balvu «Baltais zvirbulis» par kvalitatīviem un radošiem ģimeņu pasākumiem Sarkandaugavas apkaimes iedzīvotājiem saņēma Sarkandaugavas filiālbibliotēkas vadītāja Baiba Andrejeva; nominācijā «Sadarbības projekts» par sadarbību kultūras projektu īstenošanā, kā arī par RCB un tās filiālbibliotēku popularizēšanu izstādē «Latvijas mazās gaismas pilis» balvu saņēma Latvijas Nacionālās bibliotēkas izpilddirektore Dzintra Mukāne.

- 14. un 16. aprīlī, uzsākot RD IKSD finansētā sabiedrības integrācijas projekta «Dialogs. Bilingvāls» īstenošanu, notika seminārs RCB darbiniekiem «Bilingvālā

komunikācija», ko vadīja Latviešu valodas aģentūras speciāliste Vineta Vaivade un Latvijas Universitātes doktorante Liene Valdmane.

- 16. aprīlī cikla «Autors meklē lasītāju, lasītājs – autoru» ietvaros RCB Bērnu literatūras nodaļā viesojās rakstniece un tulkotāja Laura Dreīze.

- 17. aprīlī RCB Bibliotēku dienesta galvenā speciāliste Ingūna Stranga apmeklēja Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padomes rīkoto konferenci «Saule pati bērnu vada. Rainis. Aspazija. Savas debestiņas».

- No 20. līdz 25. aprīlim RCB notika ikgadējā Bibliotēku nedēļa, kuras vadmotīvs, atsaucoties Latvijas Bibliotekāru biedrības aicinājumam, bija «Pastāvēs, kas pārvērtīsies!» (Rainis).

- 20. aprīlī Sarkandaugavas filiālbibliotēkā pasākumā «Cilvēkam ir nepieciešamas tiesības būt sliktam» viesojās rakstnieks Jānis Joņevs.

- 21. aprīlī cikla «Tavai veselībai un labajai sajūtai» ietvaros RCB notika psihoterapeita un pārmaiņu trenera Artūra Šulca lekcija «Cilvēks meklē cilvēku».

- 21. aprīlī Pļavnieku filiālbibliotēkā viesojās grāmatas «Latvijas dievnami» autore Vivanta Volkova.

- 23. aprīlī RCB notika pasākums «Bibliotēkas stāsti», kurā ar stāstiem par darbu bibliotēkā dalījās Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekcijas vadītāja Elīna Sniedze, RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja Iriša Arāja un galvenās bibliotekāres Gunta Ozola un Madara Bruģe, RCB Bērnu literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre Evita Hofmane un «Saulaino dienu bibliotēkas» vadītāja Ilze Marga.

- 23. aprīlī Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkā viesojās redaktore un tulkotāja Ieva Strelēvica.

- 24. aprīlī RCB viesojās un sava romāna «Pūcesbērna patiesie piedzīvojumi Padomijā» fragmentus lasīja aktieris Kaspars Pūce. Pasākums notika sadarbībā ar apgādu «Vesta-LK».

- 24. aprīlī filiālbibliotēkā «Vidzeme» viesojās Daugavpils teātra aktieri Alda Krastiņa un Ivars Brakovskis.

- 28. aprīlī filiālbibliotēka «Zemgale» sadarbībā ar Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Tautas frontes muzeja nodaļu aicināja uz Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 25. gadadienai veltītu pasākumu «Mūsu Latvija», kurā piedalījās politiķis, žurnālists, Latvijas Tautas frontes pirmais priekšsēdētājs Dainis Īvāns.

- 29. aprīlī svinīgi tika atklātas Daugavas filiālbibliotēkas jaunās telpas Aviācijas ielā 15.

- 29. aprīlī notika Bolderājas filiālbibliotēkas 90 gadu jubilejas pasākums.

- 29. aprīlī Juglas filiālbibliotēkā notika pasākums «Pārņākšana», kurā Rakstniecības un mūzikas muzeja fondu glabātāja Sarmīte Līdaka pastāstīja par Raiņa un Aspazijas atgriešanos no trimdas Kastaņolā 1920. gadā.

- 29. aprīlī filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās rakstnieks Valdis Rūmnieks.

- 29. aprīlī sadarbībā ar Latvijas Sarkano Krustu Grīziņkalna filiālbibliotēkā viesojās Latvijas Saeimas deputāts, ārsts Hosams Abu Meri .

- 30. aprīlī RCB Komplektēšanas un apstrādes nodaļas (KAN) darbinieki apmeklēja Cēsu Centrālo bibliotēku.

- Aprīlī un maijā RCB un filiālbibliotēkās notika Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas 25. gadadienai veltīti pasākumi un izstādes.

MAIJS

- No 2. līdz 10. maijam RCB direktore Dzidra Šmita piedalījās IFLA Metropoļu sekcijas konferencē un mācību braucienā Cīrihē (Šveice).

- 5. maijā Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas fakultātes Iekšējīgo slimību katedras profesors gastroenterologs un daudzu grāmatu autors Anatolijs Danilāns RCB nolasīja lekciju «Dzīvot ilgi un laimīgi».

- 5. maijā ārējā apkalpošanas punktā «Saulaino dienu bibliotēka» BKUS ar lekciju un praktisko nodarbību budisma psiholoģijā par tēmu «Pats sev terapeits. Mūsu prāta apslēptie resursi» viesojās budistu mūķene Robīna Kortina.

- 5. maijā Ķengaraga filiālbibliotēkā notika VEF Kultūras pils vīru vokālā ansambļa koncerts «Mūžam lai Latvija dzīvo!».

- 6. maijā RCB notika Māras Celmiņas grāmatas «Visi svētki svin Tevi» atvēršanas svētki.

- 11. maijā Imantas filiālbibliotēkā pasākumā «Latvija manā sirdī» viesojās rakstniece, dzejniece un žurnāliste Eva Mārtuža.

- 12. maijā cikla «Tavai veselībai un labsajūtai» ietvaros RCB notika psihoterapeita un pārmaiņu trenera Artūra Šulca lekcija »Sociālās dejas».

- 12. maijā Pļavnieku filiālbibliotēkā viesojās grāmatas «Grūtupa fenomens» autors Andris Vilks.

- 16. maijā filiālbibliotēkā «Vidzeme» tika rīkota ģimenes diena «Dzimtas koka zaros Latvijā», kuras laikā notika dažādi pasākumi, tika spēlētas spēles un darbojās radošās darbnīcas.

- No 18. līdz 24. maijam RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Daiga Bērziņa un Pieaugušo literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre Santa Rukmane ES «NordPlus» projekta «Senioru mācības – atklājot ceļus savstarpējai partnerībai» ietvaros kopā ar Līdčēpingas (Zviedrija) pilsētas bibliotēku un Pērnavas (Igaunija) publisko bibliotēku pārstāvjiem piedalījās pieredzes apmaiņas braucienā uz Utenu (Lietuva).

- 19. maijā filiālbibliotēkā «Avots» notika Latvijas Kultūras akadēmijas docentes Ramonas Galkinas vadīts pasākums «Kas ir deja?».

- 20. maijā RCB Bibliotēku dienesta galvenās speciālistes Inta Sallinene un Zinta Geršmane piedalījās Salaspils novada bibliotēkas organizētā seminārā Pierīgas novada bibliotekāriem, kur iepazīstināja da-

libniekus ar RCB novadpētniecības darba aktualitātēm.

- 26. maijā cikla «Tavai veselībai un labsajūtai» ietvaros RCB viesojās grāmatas «Meita un māte» autors Viesturs Rudzītis.

- 26. maijā Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkā viesojās dzejnieks Uldis Auseklis.

- 27. maijā notika Imantas filiālbibliotēkas 35 gadu jubilejas pasākums.

- 27. un 28. maijā Cēsīs notika Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru 2015. gada pavasara sanāksme, ko 27. maijā apmeklēja Bibliotēku dienesta galvenā speciāliste Aiga Balode, 28. maijā – RCB direktore Dzidra Šmita.

- 27. maijā Juglas filiālbibliotēkā notika pasākums «Ogļraču darbs ar baltām čibīņām», kurā piedalījās baletdejojājs, kinoaktieris, Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas direktors Haralds Ritenbergs.

- 31. maijā Ziemeļblāzmas bērnu svētkos «Dullā Daukas ceļojums» Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkā darbojās RCB grāmatu maiņas punkts.

JŪNIJS

- 2. jūnijā RCB nodaļu un filiālbibliotēku pārstāvji pieredzes apmaiņā apmeklēja Kuldīgas Galveno bibliotēku un Pelču pagasta bibliotēku.

- 2. jūnijā izdevēja Helmara Rudziša lasītavā RCB filiālbibliotēkā «Avots» viesojās izdevēja meita Jalna Rudzīte Salnīte un vedekla Dace Rudzīte (ASV). Viešņas atzinīgi novērtēja apgāda «Grāmatu Draugs» krājuma izveidošanu.

- 5. jūnijā filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās teoloģe Anna Lieckalniņa un rakstniece Eva Mārtuža.

- 10. jūnijā sadarbībā ar apgādu «Jumava» un Armēnijas vēstniecību Latvijā RCB notika Krisa Bodžaljāna grāmatas «Tuksneša meitenes» prezentācija. Grāmatas atvēršanas svētkos piedalījās Armēnijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Latvijā Aru Aivazjans, Armēnijas Ārlietu ministri-

---

jas preses departamenta vadītājs Tigrans Mkrtčjans, grāmatas tulkotāja Ilze Paegle-Mkrtčjana, Itas Kozakēvičas Latvijas Nacionālo kultūras biedrību asociācijas priekšsēdētājs profesors Rafi Haradžanjans, Rīgas Sv. Grigorija Apgaismotāja Armēņu baznīcas pārzinis priesteris Hosrovs Stepanjans u. c.

- 12. jūnijā RCB direktore Dzidra Šmita 14 RCB darbiniekiem izsniedza apliecinājumus par «Jauno bibliotekāru skolas» pabeigšanu.

- 12. jūnijā Daugavas filiālbibliotēkā viesojās krāsu terapiete un psiholoģe Elita Ozola un notika grāmatas «Cilvēks krāsu pasaulē» prezentācija.

- 13. jūnijā RCB notika Vispasaules adīšanas dienas pasākums «Zemūdens stāsts», kurā notika kopīga adīšana un stepa paraugdemonstrējumi.

- 13. jūnijā RCB notika Ievas Bērziņas sastādītās tautasdziesmu sadziedāšanās grāmatas «Sauls meita kalnā kāpa» atvēršanas svētki.

- 17. jūnijā ārējā apkalpošanas punktā «Saulaino dienu bibliotēka» BKUS viesojās farmācijas doktore, augu un zāļu zinātnieka Vija Eniņa.

- 18. jūnijā Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkā viesojās dziedniece un augu speciāliste Lūcija Platenberga.

- 19. jūnijā Sarkandaugavas filiālbibliotēka Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas «Dauderi» parkā rikoja Jāņu pasākumu ģimenēm. Tajā piedalījās folkloras kopas «Zvīgzna», «Ciguzis» un «Krulla».

JŪLIJS

- 2. jūlijā sadarbībā ar apgādu «Vest-LK» RCB viesojās mākslinieks un rakstnieks, septiņu grāmatu autors Uldis Zemzaris un notika viņa jaunās grāmatas «Nupat bija rīts» atvēršanas pasākums. Muzicēja komponists Imants Zemzaris, grāmatas fragmentus lasīja autors un aktieris Aigars Rozenbergs.

- 7. jūlijā filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās Daugavpils teātra aktieri Alda Krastiņa un Ivars Brakovskis.

- 8. jūlijā RCB apmeklēja Kaļiņingradas un Kaļiņingradas apgabala (Krievija) bibliotekāru delegācija – viesi no Kaļiņingradas apgabala zinātniskās bibliotēkas, Kaļiņingradas pilsētas A. Čehova vārdā nosauktās Centrālās bibliotēkas, kā arī no Gvardeiskas, Baltijskas un Čerņahovskas pilsētu municipālajām bibliotekām.

- 20. jūlijā Vjetnamas Sociālistiskās Republikas Informācijas un komunikācijas ministrijas īstenotā projekta «Datorlietošanas prasmju un publiskā interneta piekļuves uzlabošana Vjetnamā» ietvaros RCB apmeklēja Vjetnamas Sociālistiskās Republikas informācijas un komunikācijas speciālisti.

- No 20. līdz 22. jūlijam Bišumuižas filiālbibliotēkas vadītāja Ingrida Rasa piedalījās UNESCO LNK tīkla «Stāstu bibliotēkas» vasaras skolā Preiļos.

AUGUSTS

- 4. augustā Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja Gunta Ozola piedalījās seminārā ««Eiropas kustība Latvijā»: darbības plānošana».

- 5. augustā Torņakalna filiālbibliotēkā notika RD Labklājības departamenta atbalstītā un Rīgas Aktīvo senioru alianses (RASA) organizētā četru lekciju un nodarbību cikla senioriem pirmā nodarbība «Tu vari! Tu dari! Tev izdosies!». Cikla tēmas bija: atmiņa, domāšana, uzmanība, uztvere.

- No 12. līdz 23. augustam RCB direktora vietniece Doloresa Veilande Keiptaunā (Dienvīdāfrika) piedalījās 81. IFLA ģenerālkonferencē – pasaules bibliotekāru kongresā «Dinamiskas bibliotēkas: piekļuve, attīstība un transformācija» (*Dynamic Libraries: Access, Development and Transformation*).

- 12. augustā Ķengaraga filiālbibliotēkā viesojās dzejnieks Valentīns Mokrousovs (Krievija).

- 15. un 16. augustā Rīgas svētkos Vērmanes dārzā darbojās RCB grāmatu maiņas punkts.

- 15. augustā filiālbibliotēkā «Avots» Latvijas Neredzīgo biedrības Strazdumuižas amatiereteātra un aktrises Anitas Grūbes izpildījumā notika literāri muzikāls Ārijas Elksnes dzejas uzvedums «Es ticu cilvēkam savam».

- 19. augustā sadarbībā ar Latvijas Interneta asociācijas Drošāka interneta centru RCB notika pasākums vecākiem un skolotājiem «Vaifija skola». Pasākumā tika prezentēta lasāmgrāmata 5–7 gadus veciem bērniem «Vaifija skola»

- 19. augustā sadarbībā ar jauniešu studiju «Bambuss» Daugavas filiālbibliotēkā viesojās brīvprātīgā no Spānijas Alba G. Kvintana (*Alba G. Quintana*), kura klātesošajiem stāstīja par Spāniju.

- 20. augustā sadarbībā ar apgādu «Vesta-LK» RCB notika Ata Gunivalža Bērniņa grāmatas «Latviešu skaņuplašu vēsture» atvēršanas svētki. Pasākumā piedalījās grāmatas autors, aktrise Indra Burkovska, grāmatas redaktore, muzikoloģe Daiga Mazvērsīte, māksliniece Daiga Brinkmane, apgāda «Vesta-LK» vadītāja Ligita Kovtuna u. c.

- 20. augustā UNESCO LNK tikla «Stāstu bibliotēkas» ietvaros notika Bišumuižas filiālbibliotēkas rīkotais pasākums «Bišumuižnieki viesojas Bišumuižā».

- 27. augustā sadarbībā ar radio «Merkurs» ilggadējo raidījumu veidotāju un vadītāju Intu Heidemani RCB bija iespēja noskatīties filmas «Fenomens» pirmizrādi.

- 30. augustā filiālbibliotēku «Vidzeme» apmeklēja Tallinas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku (Igaunija) darbinieki.

SEPTEMBRIS

- 5. septembrī Vērmanes dārzā notika tradicionālie bērnu svētki «Nāc un piedalies!», ko rīkoja RD IKSD, Rīgas Interesu izglītības metodiskais centrs un Rīgas

Skolēnu pils. Ar radošajām darbnīcām un informāciju par pilsētas bibliotēku tikla pakalpojumiem svētkos piedalījās RCB, Imantas un Sarkandaugavas filiālbibliotēku, kā arī filiālbibliotēku «Rēzna» un «Vidzeme» darbinieki.

- 11. septembrī, Raiņa 150. dzimšanas dienā, RCB sadarbībā ar apgādu «Jumava» notika grāmatas «Rainis un viņa brāļi. Dzejnieka septiņas dzīves» jaunāko latviešu un krievu valodas izdevumu prezentācija. Atvēršanas svētkos piedalījās grāmatas autors Roalds Dobrovenskis, Latvijas Kultūras akadēmijas prorektore Zane Šiliņa, Latvijas Institūta direktore Karina Pētersone, dzejnieks un tulkotājs Valdis Bisenieks, izdevniecības «Jumava» vadītājs Juris Visockis, RCB direktore Dzidra Šmita, Dantes Aligjēri biedrības pārstāve Raimonda Strode, tēlniece Vija Dzintare, gleznotāja Maira Veisbārde u. c.

- 14. septembrī RCB ar autora piedalīšanos tika atklāta scenogrāfijas meistara Gunāra Zemgala gleznu izstāde «Iemīļotie&Simpātiskie». Izstādē bija redzami plaši pazīstamu ārzemju skatuves un kino mākslas personību portretējumi. Izstāde veidota sadarbībā ar RD IKSD.

- 15. septembrī Rīgas Kultūras un tautas mākslas centrā «Mazā ģilde» sadarbībā ar RCB notika lekcija performance «Aspazija un Rainis. Gals un sākums». Pasākumu vadīja RCB bibliotekāres, Dramaturgu teātra aktrises Renāte Krūma un Anita Matisone-Ozola un muzikāli papildināja duets Anita Zambare un ģitārists Helvijs Kārklīņš.

- 15. septembrī Daugavas filiālbibliotēkā viesojās dzejniece Māriete Bikovska.

- 16. septembrī pēc telpu remonta lasītājiem atkal tika atvērta Ilģuciema filiālbibliotēka.

- 17. septembrī filiālbibliotēkā «Vidzeme» notika Dzejas dienu pasākums, kurā piedalījās Egils Dambis un Zina Budaha.

- 21. septembrī RCB notika Aspazijas prozas grāmatas angļu valodā «Aspazija. Her Lyrical Prose» atvēršanas svētki. Ar

---

Aspazijas darbu izdevumu angļu valodā Astridas Stānkes (*Astrida Stahnke*) tulkojumā iepazīstināja Aspazijas mājas vadītāja Ārija Vanaga.

- 22. septembrī Rīgas Kultūras un tautas mākslas centrā «Mazā ģilde» sadarbībā ar RCB notika lekcija performance «Aspazija un Rainis. Vēstules». Pasākumu vadīja RCB bibliotekāres, Dramaturgu teātra aktrises Renāte Krūma un Anita Matisone-Ozola. Aspaziju atveidoja Renāte Krūma, bet Anita Matisone-Ozola iejutās dzejnieces Veronikas Strēlertes tēlā. Teatralizēto priekšnesumu muzikāli papildināja duets Anita Zambare un ģitārists Helvijs Kārklīšs.

- 24. septembrī tika noslēgts RCB un Rīgas Mežciema pamatskolas sadarbības līgums. Tajā paredzēts apvienot abu iestāžu personālu un informācijas resursus racionālākai un plašākai Mežciema pamatskolas skolēnu, personāla, kā arī apkaimes iedzīvotāju nodrošināšanai ar pakalpojumiem un informācijas resursiem.

- 24. septembrī filiālbibliotēkā «Vidzeme» viesojās dzejniece Inga Gaile.

- 25. septembrī filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās Dailes teātra aktieris Gunārs Placēns.

- 26. septembrī Miķeļdienas gadatirgū Doma laukumā darbojās RCB grāmatu maiņas punkts.

- 27. septembrī Rīgas Kultūras un tautas mākslas centrā «Mazā ģilde» tika atzīmēta latviešu dzejnieka un publicista Māra Čaklā 75. jubileja. Pasākumā bija aplūkojama RCB darbinieku sagatavotā Māra Čaklā grāmatu izstāde «Es esmu bagāts, man pieder viss, kas ar mani ir noticis» un slaidrāde.

- 29. septembrī Imantas filiālbibliotēkā Dzejas dienās viesojās dzejnieks Jānis Rokpelnis. Pasākumā skanēja Agitas Kaužēnas dziesmas autores izpildījumā.

- 30. septembrī LNB Bibliotēku un informācijas zinātņu lasītavā notika kārtējais pasākums ciklā «Tiekamies bibliotekāru stāvā». Diskusijas temats bija aizvadītajā

IFLA ģenerālkonferencē Keiptaunā (Dienvidāfrikā) gūtie iespaidi. Iespaidos dalījās arī RCB direktora vietniece Doloresa Veilande.

- 30. septembrī RCB notika stepta pēcpusdiena, kurā piedalījās stepta dejojātājs Māris Pūris un viņa audzēkņi no Iecavas un Ķengaraga stepta deju studijas.

OKTOBRIS

- No 5. līdz 11. oktobrim RCB praktizēja Upsalas universitātes (Zviedrija) studente, bibliotēkzinātnes maģistrante Gabriela Nilsons Ringkvista (*Gabriella Nilsson Ringqvist*). Viņa apmeklēja RCB nodaļas, Bibliotēku dienestu, filiālbibliotēkas «Zemgale», «Vidzeme» un «Avots», ārējo apkalpošanas punktu Rīgas patversmes dienas centrā un «Saulaino dienu bibliotēku» BKUS.

- No 5. līdz 16. oktobrim Rīgā notika karjeras nedēļa «Es būšu... Vai zini, kas būsi Tu?» jeb „Pašvaldības uzņēmumi atver durvis pilsētas skolēniem», ko sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru rīkoja RD IKSD un atbalstīja Eiropas Komisijas programma “Erasmus+». Karjeras nedēļā skolēniem durvis vēra RCB, KAN un piecas filiālbibliotēkas: «Avots», «Vidzeme», Imantas, Daugavas un Sarkandaugavas filiālbibliotēka.

- 9. oktobrī RCB tika atklāta grupas TF4 fotoizstāde «Totāla fotogrāfija/ Dubls Nr.5». 9. oktobrī filiālbibliotēkā «Avots» notika dzejas lasījumu pēcpusdiena «Rudens pilnbriedā». Programmā bija Valentīnas Viktorijas Upesjures, Naura Gekiša un Renātes Annas Freimontes dzejoļi par rudeni, kā arī Naura Gekiša jaunākā dzejoļu krājuma «Par Latvijas pilsētām» prezentācija.

- 10. oktobrī Daugavas filiālbibliotēkā tika atklāta Eiženijas Annas Freimanis fotoizstāde «Pastāvēs, kas pārvērtīsies!». Ar fragmentu lasījumiem no lekcijas performances «Aspazija un Rainis. Gals un

sākums» pasākumā piedalījās RCB bibliotekāres, Dramaturgu teātra aktrises Renāte Krūma un Anita Matisone-Ozola.

- 12. oktobrī Daugavas filiālbibliotēkā notika Rakstniecības un mūzikas muzeja kolekciju kuratores Ilonas Miezītes priekšlasījums «Raiņa ievērojamākās lugas – «Uguns un nakts» un «Jāzeps un viņa brāļi»».

- 12. oktobrī Krievu kultūras dienu laikā RCB notika filozofijas maģistres Evelīnas Tiltas lekcija «Cildenais Sudraba gadsimta mūzikā».

- 13. oktobrī Latvijas bibliotekāru 17. konferences “Dinamiskas bibliotēkas: piekļuve, attīstība un pārmaiņas» ietvaros notika Ideju tirgus, kurā bibliotēkas no visiem Latvijas reģioniem prezentēja savas idejas, projektus un veiksmes stāstus. RCB iepazīstināja ar savām fotoizstādēm «Dieņa kopā ar bibliotekāru» (fotomākslinieks Imants Urtāns) un «Viena diena bibliotēkas dzīvē» (fotomākslinieks Valters Poļakovs), RCB gadagrāmatu, sastādītajiem bibliogrāfiskajiem rādītājiem, interesantākajiem RCB pasākumiem u. c.

- 14. oktobrī Krievu kultūras dienu laikā RCB notika Aleksandra Ržavina lekcija «Pretendenti uz Krievijas troni. Krievijas impērijas troņa mantojums notikumos un personāžos».

- 15. oktobrī RCB Pieaugušo literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre Iriša Arāja saņēma RD IKSD direktora Gunta Helmaņa parakstītu Atzinības rakstu par ilggadēju un godprātīgu darbu RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītājas amatā. Atzinības rakstu pasniedza RD IKSD Kultūras pārvaldes Kultūras iestāžu un amatiermākslas nodaļas vadītāja vietniece Ilona Vanadziņa.

- 15. oktobrī RD finansētā projekta «Dialogs» ietvaros filiālbibliotēka «Rēzna» sadarbībā ar režisores Annas Eižvertiņas vadīto teātri «Skatuve» aicināja uz Raiņa lugas «Zelta zirgs» un Rūdolfa Blaumaņa lugas «Skroderdienas Silmačos» fragmentu iestudējumu topošo aktieru un teātra «Ska-

tuve» aktieru izpildījumā. Par lugām stāstīja Latvijas Kultūras akadēmijas profesors, Eduarda Smilģa Teātra muzeja vadītājs Jānis Siliņš. Pasākums notika dienas centrā pilngadīgām personām «Kastanis».

- 7. oktobrī pasākumā «100 Dabas muzeja dārgumi» Bišumuižas filiālbibliotēkā viesojās Latvijas Dabas muzeja vecākā antropoloģe Aile Marnica. Pasākums notika UNESCO LNK tīkla «Stāstu bibliotēkas» ietvaros.

- 21. oktobrī ārējā izsniegšanas punktā «Saulaino dienu bibliotēka» BKUS notika muzikālās izrādes «Saulīte slimnīcā. Atveseļošanās 10 ainās» pirmizrāde. Izrāde tapusi Raiņa un Aspazijas 150 gadu jubilejas programmas «Pastāvēs, kas pārvērtīsies!» ietvaros, un tās pamatā ir Raiņa dzejas krājums bērniem «Saulīte slimnīcā».

- 21. oktobrī sadarbībā ar Klasiskās mūzikas biedrību RCB notika dzejnieka Mihaila Matusovska simtgadei veltīts pasākums.

- 21. oktobrī ārējā apkalpošanas punktā Rīgas patversmes dienas centrā Rīgas Armēņu kopienas priekšsēdētājs Aleksandrs Geronjans nolasīja lekciju «100 gadi kopš armēņu genocīda».

- 23., 24. un 25. oktobrī Rīgas Grāmatu svētkos Kongresu namā darbojās RCB grāmatu maiņas punkts.

- 24. oktobrī festivāla «Rīga spēlē teātri 2015» ietvaros filiālbibliotēkā «Vidzeme» varēja noskatīties VEF Kultūras pils teātra izrādi «Pārpratums», ko pēc Albēra Kamī lugas iestudējis režisors Agris Krūmiņš.

- 26. oktobrī RCB apmeklēja Čehijas Nacionālās bibliotēkas direktors Petrs Kroupa un zinātniskais sekretārs Ādolfs Knolls.

- No 27. līdz 28. oktobrim RCB direktore Dzidra Šmita un direktora vietniece Doloresa Veilande piedalījās pieredzes apmaiņas braucienā uz Tallinas Centrālo bibliotēku (Igaunija).

- 28. oktobrī Juglas filiālbibliotēkā viesojās pasaules apceļotājs, sociālās līdzdalības

veicināšanas biedrības «Nepaliec viens» iniciators un izpilddirektors Alfs Trepšs.

- 30. oktobrī sadarbībā ar apgādu «Zvaigzne ABC» RCB viesojās igauņu rakstnieks Indreks Hargla – “Zvaigznes ABC» izdoto vēsturisko detektīvu «Aptiekārs Melhioris un Olevistes baznīcas noslēpums» un «Aptiekārs Melhioris un Akas ielas rēgs» autors. Pasākumā piedalījās abu romānu tulkotāja Maima Grīnberga.

- 30. oktobrī Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras koledžas Bibliotēku un informācijas specialitātes studenti RCB mācību klasē Graudu ielā 59 noklausījās lekciju par darba drošību. Nodarbību vadīja RCB darba aizsardzības speciāliste Linda Štamere.

- 30. oktobrī Maskavas dienu Rīgā programmas ietvaros kolēģi no Maskavas (Krievija) viesojās RCB, filiālbibliotēkā «Vidzeme» un ārējā apkalpošanas punktā Rīgas patversmes dienas centrā.

NOVEMBRIS

- 3. novembrī filiālbibliotēka «Rēzna» aicināja iedzīvotājus uz tikšanos ar Rīgas Austrumu izpilddirekcijas izpilddirektoru Dmitriju Pavlovu. Pasākums notika Rīgas Sociālā dienesta dienas centrā pilngadīgām personām «Kastanis».

- 4. novembrī LNB notika seminārs publisko bibliotēku krājuma komplektēšanas speciālistiem, kurā piedalījās RCB KAN vadītāja Ineta Kaļķe un Bibliotēku dienesta galvenā speciāliste Gida Zepkāne.

- 5. novembrī RCB apmeklēja kolēģu delegācija no Ukrainas. RCB direktore Dzidra Šmita informēja viesus par RCB vēsturi, struktūru, personāla menedžmentu, kā arī par tīkla, infrastruktūras un krājuma attīstības politiku. Ekskursijas laikā viesi iepazinās ar bibliotēkas ikdienas darbu.

- 6. novembrī notika RCB kā reģiona galvenās bibliotēkas akreditācija. Akreditācijas komisijas sastāvā bija Bauskas Centrālās bibliotēkas direktore Baiba Tormane, Latgales Centrālās bibliotēkas direkto-

re Jeļena Šapkova, Jelgavas Zinātniskās bibliotēkas direktora vietniece Dzintra Punga un Ventspils Galvenās bibliotēkas direktore Astra Pumpura. RCB nodaļas apmeklēja arī Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pārstāve Vanda Bērziņa. Akreditācijas pārbaude bija veiksmīga – saņemts pozitīvs atzinums ar slēdzienu par atbilstību akreditācijas nosacījumiem un reģiona galvenās bibliotēkas statusa piešķiršanu.

- 7., 21. un 28. novembrī RCB Bērnu literatūras nodaļā notika Nacionālā romāna rakstīšanas mēneša (*National Novel Writing Month* jeb *NaNoWriMo*) pasākumi.

- 9. novembrī Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja Gunta Ozola piedalījās ES informācijas sniedzēju forumā.

- 10. novembrī sadarbībā ar apgādu «Zvaigzne ABC» RCB viesojās amerikāņu rakstnieks, grāmatas «Leņģina harēms» autors Viljams Bērtons Makormiks (*William Burton McCormick*). Pasākumā piedalījās «Zvaigzne ABC» projektu vadītāja Meldra Āboliņa, grāmatas redaktors Guntis Kalns un tulkotāja Ita Marija Ankoriņa.

- 11. novembrī RCB Bibliotēku dienesta speciālisti un sabiedrisko attiecību vadītāja Daina Ģeibaka apmeklēja Cēsu Centrālo bibliotēku.

- 11. novembrī filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās kinooperators Miks Zvirbulis.

- 13. novembrī ar autores piedalīšanos Ķengaraga filiālbibliotēkā tika atklāta ķīniešu mākslinieces Hunge Džan (*Hong Ge Zhang (Mary)*) izstāde «Sveika, Latvija! Maza, bet skaista valsts!».

- 13. novembrī filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās grāmatu autore, aktrise, režisore un teoloģe Dace Priede.

- 14. novembrī filiālbibliotēkā «Zemgale» viesojās rakstnieks Māris Bērziņš. Pasākumā piedalījās Rīgas Latviešu biedrības koris «eReLBe».

- 17. novembrī RCB darbinieki profesionālās pilnveides programmas ietvaros noklausījās Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektu vadītājas Liegas Piešiņas lekciju

«Latvijas kultūras kanons» un literatūrziņātnieka Viestura Vecgrāvja pārdomas par latviešu literatūras klasiķu Jāņa Poruka, Kārļa Skalbes un Erika Ādamsona devumu šodienas lasītāju skatījumā un nozīmi latviešu literatūras kontekstā.

- 20. un 21. novembrī RCB notika pašdarināto tērpu skate «Radošais nemiers», ko sadarbibā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru rīkoja Latviešu tautas mākslas savienība.

- 25. novembrī RCB direktore Dzidra Šmita un direktora vietniece Doloresa Veilande piedalījās Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru 2015. gada rudens sanāksmē LNB.

- 25. novembrī RD finansētā projekta «Dialogs» ietvaros filiālbibliotēka «Rēzna» sadarbibā ar režisores Annas Eižvertiņas vadīto teātri «Skatuve» aicināja uz Mārtiņa Ziverta un Jāņa Jaunsudrabiņa lugu fragmentu iestudējumu topošo aktieru un teātra «Skatuve» aktieru izpildījumā. Par lūgām stāstīja Latvijas Kultūras akadēmijas profesors, Eduarda Smiļģa Teātra muzeja vadītājs Jānis Siliņš. Pasākums notika dienas centrā pilngadīgām personām «Kastanis».

- 25. novembrī Torņakalna filiālbibliotēkā viesojās grāmatu «Nepaiet garām savam liktenim», «Vīrietis sievietes pasaulē» un «Samezglotās dzīves» autore Silvija Holcmane.

- 26. novembrī sadarbibā ar apgādu «Vesta-LK» RCB notika Kaspara Pūces grāmatas «Ko lai dara, tādi laiki» atvēršana. Pasākumā piedalījās autors, mākslinieks Jānis Anmanis, muzicēja Valters Pūce.

- 27. novembrī RCB apmeklēja kolēģu delegācija no Igaunijas.

- 27. novembrī RCB apmeklēja RD IKSD sabiedrības integrācijas programmas ietvaros rīkotās lietišķās spēles «Žurnālists. Spogulis Rīgai» dalībnieki no Rīgas Purvciema vidusskolas.

- 27. novembrī filiālbibliotēkā «Strazds» viesojās ārsts un Saeimas deputāts Mārtiņš Šics.

DECEMBRIS

- 1. decembrī RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Daiga Bērziņa un galvenā speciāliste Zinta Geršmane piedalījās Reģionu galveno bibliotēku metodiķu seminārā LNB. Daiga Bērziņa semināra dalībniekiem pastāstīja par RCB pieredzi bibliotēkārā darba plānošanā.

- 3. decembrī RCB notika izdevuma «Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata 2014» atvēršanas pasākums.

- No 9. līdz 10. decembrim RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Daiga Bērziņa un galvenā speciāliste Aiga Balode piedalījās pieredzes apmaiņas braucienā uz Tallinas Centrālo bibliotēku (Igaunija).

- 11. decembrī Ķengaraga filiālbibliotēkā viesojās Krievijas Dabaszinātņu akadēmijas korespondētājloceklis, rakstnieks, psihologs, laika pētnieks un zināšanu sistēmas «Struktūru horoskops» dibinātājs Grigorijs Kvaša.

- No 14. līdz 15. decembrim RCB apmeklēja Viļņas Centrālās bibliotēkas (Lietuva) direktora vietniece Simona Žiliene un Mārketinga nodaļas vadītāja Jūlija Glosaite.

- 14. decembrī RCB notika Aīdas Rancānes sastādītā un Latvijas Folkloras biedrības izdotā kalendāra 2016. gadam «Dievam, dabai, atelpai» atvēršanas svētki.

- 15. decembrī RD finansētā projekta «Dialogs» ietvaros filiālbibliotēka «Rēzna» sadarbibā ar režisores Annas Eižvertiņas vadīto teātri «Skatuve» aicināja uz Gunāra Priedes un Harija Gulbja lugu fragmentu iestudējumu topošo aktieru un teātra «Skatuve» aktieru izpildījumā. Pasākums notika teātra «Skatuve» telpās.

- 17. decembrī RCB ārējā apkalpošanas punktā Rīgas patversmes dienas centrā notika Ziemassvētku koncerts, kurā uzstājās Baltkrievijas informācijas centra senioru vokālais ansamblis «Vitoki» («Avoti»), biedrības «Krievu sabiedrība Latvijā» sieviešu vokālais ansamblis «Sudaruški» un operdziedātāja Nellija Vonoga Ševčenko.

• 19. decembrī Daugavas filiālbibliotēkā notika muzikāli literāra pēcpusdiena «Edītei Piafai – 100». Pasākumā piedalījās Izabellas Sobelmanes grāmatas «Dzīvā balss» tulkotāja Ārija Gotvonī un Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas audzēkņi.

• 19. decembrī Ziemassvētku tirdziņa «Čiekurkalna krustcelēs» darbības laikā bija iespēja piedalīties Čiekurkalna filiālbibliotēkas darbinieku organizētā novadpētniecības ekskursijā pa apkaimi.

• 19. decembrī RCB notika dzejas grāmatas «Tikai trīs vārdi» prezentācija.

• 21. decembrī RCB notika starptautiskā mūzikas festivāla «Mūzika bez robežām» koncerts «Muzikāla dāvana Ziemassvētkos», kurā piedalījās jaunie mūziķi no Latvijas, Krievijas un Kazahstānas.

• 22. decembrī sadarbībā ar apgādu «Jumava» RCB notika Harija Sila grāmatas «Aukstās upes» atvēršanas svētki.

• 22. decembrī Daugavas filiālbibliotēkā un 29. decembrī Ķengaraga filiālbibliotēkā notika krievu valodā adaptēto Annas Sakses «Pasaku par ziediem» 2. grāmatas «Восточный букет» («Austrumu buķete») prezentācija. Pasākumā piedalījās grāmatas tulkotāja Anna Gogele un māksliniece ilustratore Jekaterina Beļajeva.

• 22. decembrī filiālbibliotēkā «Pārdaugava» notika koncerts, kurā piedalījās Modris Baumanis (ģitāra) un Emanuels Fernandess (Spānija, flauta), kā arī M. Baumaņa audzēkņi no vairākām mūzikas skolām.

Sastādījusi Aiga Balode

Foto: Daina Čeiņbaka

PUBLIKĀCIJAS PAR RĪGAS CENTRĀLO BIBLIOTĒKU 2015. GADĀ

Grāmatas

1. Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata, 2014 / sast. Inta Sallinene ; red. Agra Turlaja. – Rīga : RCB, [2015]. – 172 lpp. : il. – ISBN 987-9934-8218-7-5. – ISSN 1691-1377.

S a t u r s: Ievadvārdi / Dz. Šmita. Rīgas Centrālā bibliotēka : [adreses]. Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku 2014. gada skaitliskie rādītāji. AKTUĀLIE BIBLIOTĒKU ATTĪSTĪBAS VIRZIENI PASAULĒ: Lionas deklarācija par pieeju informācijai un attīstībai. PASAULES UN LATVIJAS APRIETĒ: IFLA Lionā: viņa galotnē vai paisuma pārsteigti? / D. Veilande. Starp diviem tiltiem / Dz. Šmita, D. Veilande. Kūrortpilsētas Pērnavas bibliotēkā viesojoties / D. Bērziņa. Velobrauciens par bibliotēkām «Baltic Star 2014» Preiļi–Kauņa / I. Marga. Trīs dienas Utenas bibliotēku pasaulē / I. Sallinene, G. Zepkāne. PAŠU MĀJĀS: Renovēta viena no mūsu stilīgākajām filiālbibliotēkām – «Avots» / I. Vanaga, D. Ģeibaka. Akcija «Bibliotēka Rīgai» / A. Balode. Helmara Rudziša kolekcija Rīgas Centrālajā bibliotēkā / Z. Geršmane. «Saulaino dienu bibliotēka» Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā / I. Marga. METODIKA: Krājuma bērniem kārtojuma principi Rīgas Centrālajā bibliotēkā un tās filiālbibliotēkās / I. Stranga. Citādā saskarsme : ieteikumi bibliotēkārās apkalpošanas darbam ar invalīdiem un personām ar funkcionāliem traucējumiem / I. Stranga. STĀSTI UN SARUNAS GADA GARUMĀ: Gandrīz trīsdesmit / I. Kaļķe. Bibliotēkārās aicinājums jeb 35+ vienā bibliotēkā / I. Brokāne. Ar vēlmi būt tuvāk vārdam / A. Valdmane. Dodot gūtais / M. Auziņa. Mūsu lasītāji par gadiem, valodām un bibliotēkām / A. F. Pietuhs. Dzīves rakstu zīmes / A. Spura. Četrdesmit gadu vienā profesijā / G. Okina. Ar smaidu pa dzīvi / A.

Šeicāne. Liktenīgā satikšanās bibliotēkā / S. Rozenberga, J. Neilands. RCB svarīgāko notikumu hronika 2014. gadā / sast. A. Balode. Publikācijas par Rīgas Centrālo bibliotēku 2014. gadā / sast. Z. Geršmane. Summary.

Raksti

2. Gabre Antra. Gribi grāmatu? To nozags : [sakarā ar bibliotēkās zagtu grām. pārdošana internetā] / Antra Gabre ; tekstā stāsta RCB direktore Dzintra Šmita // Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai. – ISSN 1407-3463. – Nr.57 (2015, 24. marts), 5. lpp.

3. Kesnere Rūta. Nākotnes pensionāri zemo algu gūstā : lielai daļai strādājošo nelielās sociālās iemaksas neļauj pretendēt uz pārtikušām vecumdienām / Rūta Kesnere ; tekstā stāsta LR labklājības ministrs Uldis Augulis un RCB filiālbibliotēkas «Vidzeme» darbinieki Anna Kusiņa un Aldis Kusiņš // Diena. – ISSN 1407-1290. – Nr.44 (2015, 5. marts), 8.-9. lpp.

4. Klapere Ilze. Hobijs visai ģimenei – bibliotēka : [par publisko un bērnu bibliotēku pieejamību un to sniegtajām iespējām Latvijā : arī par RCB] / Ilze Klapere ; tekstā stāsta LNB Bērnu literatūras centra vadītāja Silvija Tretjakova un Kuldīgas pilsētas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas vadītāja Inga Brūvere // Ieva. – ISSN 1407-2033. – Nr.47 (2015, 25. nov.), 20.-22. lpp. : ģīm.

5. Rīgas Centrālās bibliotēkas Bišumuižas filiālbibliotēka // Radoša kultūras mantojuma komunikācija vietējā sabiedrībā : UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un tās sadarbības partneru pieredze UNESCO programmu īstenošanā un vietējā kultūras mantojuma izcelšanā Latvijā. – [Rīga]

: UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, 2015. – 76.-77. lpp.

6. Štāle Ieva. Ar gandarijumu par vecumdienām : [par Rīgas dienas centru «Kastanis» un tā sadarbību ar RCB filiālbibliotēku «Rēzna»] / Ieva Štāle // Diena. – (Piel. «Senioru Diena»). – ISSN 1407-1290. – Nr.15 (2015, 23. janv.), 2.-3. lpp.

7. Джун Хунгэ. Мэри Джун, разрушительница мифов : [рассказывает архитектор из Пекина, студентка Латвийской акад. художеств : также о выставке в филиалбиблиотеке Кенгаргса РЦБ] / Хунгэ Джун ; записала Нина Дождева // Люблю! – ISSN 1407-2629. – N 50 (2015, 15/21 дек.), с. 8-9 : портр.

8. Лысак Дмитрий. Воспитывай отрока по путям его : [беседа с авт. и руководителем междунар. гуманитарного проекта «В хорошем окружении» : в связи с проведением семинаров в сотрудничестве с РЦБ] / Дмитрий Лысак ; записала Татьяна Мажан // Вести сегодня. – ISSN 1407-4699. – N 130 (2015, 14 июля), с. 7 : портр.

9. Март Дмитрий. Последние из могикиан : [о посещении пункта книгообмена РЦБ на 18-й междунар. книжной выставке «Latvijas grāmatu izstāde 2015» в Кипсале 27 февр.–1 марта] / Дмитрий Март ; в тексте рассказывает зав. Отделения детской лит. РЦБ Наталия Холоша // Вести сегодня. – ISSN 1407-4699. – N 42 (2015, 3 марта), с. 7.

10. Скребец Ю. Монахи нашего века : [о РЦБ] / Ю. Скребец, А. Алексеева, Я. Сонина... [и др.] // Культурная Рига : изд. игры для школьников «Журналист. Зеркало для города». – (2015, 27 нояб.), с. 3. – Pieejams arī tiešsaistē: https://docs.google.com/viewerng/viewer?url=http://www.experts-edu.org/sites/default/files/Journalist_2015_III.pdf

11. Стиebre Виктория. Дом, где живут книги : [о филиале РЦБ «Гризинькалнс»] / Виктория Стиebre ; в тексте расска-

зывает зав. библиотекой Ольга Синцова // Вести сегодня. – ISSN 2255-9833. – N 76 (2015, 22 апреля), с. 9.

Elektroniskās tiešsaistes publikācijas

12. «Jaunās Vēstis» : RCB inform. biļetens : Nr.1. – [Rīga] : RCB, 2015. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: http://www.rcb.lv/archive//UserFiles/File/Jaunas_Vestis/2015/JV_2015_N1_janv_13apr.pdf. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

13. Rīgas Centrālās bibliotēkas 2015. gada darba pārskats. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: http://www.rcb.lv/archive/UserFiles/File/RCB_gada_parskati/2015/Rigas_CB_2015.pdf. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

14. Aspazijas 150. dzimšanas dienas mēnesī – tikšanās ar režisoru Māru Ķimeli / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/66188.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

15. Bibliotēka aicina uz tikšanos ar Ingu Ābeli : [par pasākumu «Saprast cilvēkus un pasauli» RCB filiālbibliotēkā «Pārdaugava»] / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/66196.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

16. Bibliotēku nedēļa Rīgas Centrālajā bibliotēkā / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/66685.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

17. Divas tikšanās ar dzejnieku un tulkotāju Edvīnu Raupu / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/65061.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

18. Ekskursija uz Šampētera bibliotēku : [par RPII «Zvaniņš» audzēkņu apmeklējumu] // Zvanins.riga.lv. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://zvanins.riga.lv>

lv/68-k-m-s-apmekl-j-m-amp-tera-biblioteku. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

19. Jau 12. reizi atvērs «Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmatu» / LETA // Apollo. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://apollo.tvnet.lv/zinas/jau-12-reizi-atvers-rigas-centralas-bibliotekas-gadagramatu/712842>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.
Informācija publicēta arī citos interneta resursos.

20. Latvijas Grāmatu izstādē Ķīpsalā darbosies RCB grāmatu maiņas punkts / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/65769.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

21. Mazajā ģildē ar divām lekcijām – performancēm atzīmēs Raiņa un Aspazijas jubileju : [pasākumus vada RCB darbinieces Renāte Krūma un Anita Matisone-Ozola] / inform. sagat. L. Āboliņa // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/70201.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

22. Mūsu Imantas filiālbibliotēkai – 35 / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/68334.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

23. Pēc remonta darbu atsāk RCB Ilģuciema filiālbibliotēka : [2015. g. 15. sept.] / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/70233.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.
Informācija publicēta arī citos interneta resursos.

24. Raiņa (t)elpa Rīgas Centrālajā bibliotēkā : [par Raiņa 150. jubilejai velt. pasākumiem RCB] / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/69986.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

25. RCB Bolderājas filiālbibliotēkai šogad aprit 90 / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kul-

tūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/67248.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

Informācija publicēta arī citos interneta resursos.

26. Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēkas organizē divas tikšanās ar detektīvrakstnieci Daci Judinu / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/65002.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

27. Sākas Nacionālais romānu rakstīšanas mēnesis : [par pasākumiem RCB] / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/71346.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

28. Tikšanās ar Jāni Joņevu RCB Sarkanāugavas filiālbibliotēkā / inform. sagat. B. Andrejeva // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/66615.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

29. Timofejeva Karlina. Februārī RCB aizsākas cikls «Uzmanības lokā – autors» / Karlina Timofejeva // Kasjauns.lv. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kasjauns.lv/lv/zinas/185946/februari-rcb-aizsakas-cikls-uzmanibas-loka--autors>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.
Informācija publicēta arī citos interneta resursos.

30. Zommere Regīna. Bērnu svētkos Vērmanītī aicina viesoties bibliotēkas telti : [par bērnu svētkiem «Nāc un piedalies!» Vērmanes dārzā] / Regīna Zommere // Kasjauns.lv. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kasjauns.lv/lv/zinas/202528/bernu-svetkos-vermaniti-aicina-viesoties-bibliotekas-telti>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

31. Zommere Regīna. Ciklā «Tu vari! Tu dari! Tev izdosies!» – nodarbība «Uztvere» : [par lekciju un nodarbību ciklu vecāka ga-

dagājuma cilvēkiem RCB Torņakalna filiālbibliotēkā] / Regīna Zommere // Kasjauns.lv. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kasjauns.lv/lv/zinas/201686/cikla-tu-vari-tu-dari-tev-izdosies-nodarbi-ba-uzmaniba>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

32. Instagramkonkurence : [arī par RCB Šampētera bibliotēku]. – Dāņu val. // Bibliotek.org. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://bibliotek.org/da/materiale/instagramkonkurence/>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

RCB filiālbibliotēkas «Daugava» atvēršana jaunās telpās

33. Jaunās telpās lasītājiem tiek atvērta RCB Daugavas filiālbibliotēka / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/66901.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

34. Zommere Regīna. Lasītājiem jaunās telpās tiek atvērta RCB Daugavas filiālbibliotēka / Regīna Zommere // Kasjauns.lv. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kasjauns.lv/lv/zinas/192349/lasitajiem-jaunas-telpas-tiek-atverta-rcb-daugavas-filialbiblioteka>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.
Informācija publicēta arī citos interneta resursos.

35. Открываются для читателей новые помещения филиала «Дaugava» Рижской Центральной библиотеки // Riga.lv. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <https://www.riga.lv/RU/PostingData/News/2015/4/pr-rus-jauna+filiale-bibliotekai.htm?WBCMODE...> – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

Rīgas Domes gada balva kultūrā «Baltais zvirbulis» – RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkas vadītājai B. Andrejevai un LNB izpilddirektorei Dz. Mukānei

36. Brinkmane Ilze. Balva «Baltais zvirbulis» par azartisku uzdrīkstēšanos / Ilze

Brinkmane ; tekstā stāsta balvas laureāti // Izglītība un Kultūra. – ISSN 1407-4036. – Nr.7 (2015, 9. apr.), 10.-11. lpp. : ģīm.

37. Rīgā pasniegs Gada balvas kultūrā «Baltais zvirbulis» / inform. sagat. I. Vilde // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/66500.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 1. apr.

Sabiedrības integrācijas projekts «Dialogs. Bilingvāls»

39. Kuzmina Ilze. Vardulēns palīdzēs runāt latviski : [par RCB Ķengaraga filiālbibliotēkas piedalīšanos nodarbību bērniem «Sāksim runāt latviski» organizēšanā] / Ilze Kuzmina // Latvijas Avīze. – ISSN 1691-1229. – Nr.144 (2015, 3. aug.), 5. lpp.

40. Rīgas Centrālajā bibliotēkā aizsākas projekts «Dialogs. Bilingvāls» / inform. sagat. I. Apine // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/66654.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

41. Sāksim runāt latviski? Tiekamies Daugavas un Ķengaraga filiālbibliotēkā / inform. sagat. A. Balode // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/68905.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

42. Sāksim runāt latviski? Tiekamies RCB, Imantā, Juglā un Pļavniekos / inform. sagat. D. Ģeibaka // Kultūra Rīgā. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kultura.riga.lv/public/70653.html>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

43. Zommere Regīna. Sāksim runāt latviski? Tiekamies Bolderājā! / Regīna Zommere // Kasjauns.lv. – Pieejas veids: tīmeklis WWW.URL.: <http://www.kasjauns.lv/lv/zinas/197741/saksim-runat-latviski-tiekamies-bolderaja>. – Resurss aprakstīts 2016. g. 4. apr.

Sastādījusi Zinta Geršmane

Foto: Daina Ģeibaka

SUMMARY

Foto: Daina Ģeibaka

SUMMARY

IFLA GENERAL CONFERENCE IN CAPE TOWN: «DYNAMIC LIBRARIES: ACCESS, DEVELOPMENT AND TRANSFORMATION»

Doloresa Veilande,
deputy director, RCB

In 2015 the 81st general conference of the International Federation of Library Associations (IFLA) was held in Cape Town, South Africa. The Rīga Central Library (Rīgas Centrālā bibliotēka, RCB) has taken part in these conferences since 1999, and during that time we have been part of the global library congresses. This has only been possible because of financial support from the Rīga City Council

The forum in Cape Town was titled «Dynamic Libraries: Access, Development and Transformation». There were 2089 delegates from 132 countries. The opening session was very friendly. There was a professional exhibition, and delegates could take part in creative workshops.

Of importance at the congress was a speech delivered by IFLA president Sinikka Sipilä, who said that strong libraries mean a strong society and that of great importance in this is lifelong education and the ability of people to use libraries and modern technologies.

The IFLA Metropolitan Library Section organised work that was titled «A library is a space for anyone who can visit it». The Library Building and Equipment Section mostly focused on the accession of libraries.

Keywords and guidelines for professionals included partnerships with other

institutions, the development of digital services and collections, involvement of readers, and library functions such as public meeting places and centres for entertainment, leisure and social protection. It was nice to note, that under the auspices of its budget the RCB operates in accordance with European and global standards for libraries. Also important is our library's work with marginalised groups in society. To be sure, one of the main jobs is to continue our partnership with the Rīga local government in the development of RCB buildings, facilities and network.

I would like to conclude this look at the 2016 IFLA general conference by paraphrasing something that was once said by Nelson Mandela – that hope exists where there is knowledge in the broadest sense of the word. A public library is a place, where access to education is ensured in the most democratic way – for each person in accordance with his or her abilities and needs.

INTERNATIONAL PROJECT EXPERIENCE IN ORGANISING ACTIVITIES FOR SENIOR CITIZENS

Daiga Bērziņa,
head, RCB Library Service
Santa Rukmane,
chief librarian, RCB Adult Literature
Department

The RCB has taken part in a «NordPlus» mobility programme project «Late Life Learning – Discovering Pathways for Co-operative Partnerships». This has allowed us to correlate and analyse information about what has been achieved, to share that information and to learn about the

---

experience of other countries, that are participating in the project, thus finding new ideas. Representatives of Lithuania, Latvia, Estonia and Sweden took part, some of them representing public libraries such as the RCB, the Parnu Central Library (Estonia), the Utena A. and M. Miskinai Public Library (Lithuania) and the Linkoping Library (Sweden). Because one of the purposes of the project was to facilitate partnerships among institutions that help to teach senior citizens, there were also representatives of other institutions that work in this area – the NGO that is known as the Utenas University of the Third Age from Lithuania (which was the leading partner and grant applicant), the Linkoping Municipal Senior Citizens' Centre and the Linkoping Adult Education Centre from Sweden.

The project was implemented from September 2014 until May 2015, and all of the participating countries were visited during this time. The host organisation was always the city library, and each visit was focused on specific topics – problems faced by senior citizens in terms of learning new things, study methods, partnerships among various institutions in providing education, and problems that senior citizens face in terms of finding a motivation to take part. A specific programme was organised each time. One of the main elements in training senior citizens is to help them learn about information and communications technologies.

An evaluation of the project showed that it is very important to maintain curiosity and a desire to learn among senior citizens, supporting them with examples of best practice and telling them about people of their age or slightly older, who have confirmed their ability to learn new things. For many older people, who have retired, there are issues related to free time, information and socialisation. Libraries can help by organising various events and

services. Of importance in this project was the University of the Third Age, or U3A. This concept is rather unknown in Latvia, but right next door in Lithuania, the first University of the Third Age was established in Vilnius in 1995. There are 50 universities of that type in Lithuania, and rules there are more flexible than at a normal institution of higher education. The students are officially known as listeners, and they are often full of enthusiasm about the process. They choose a faculty, take specific courses there, but do not receive a graduate diploma, because studies at the U3A never end. Everything that we saw and learned about this process, impressed us very much, and we wondered, why senior citizens in Latvia still do not have an opportunity to undergo this kind of education while spending their free time in a way that is full of content.

THE CASTLE OF LIGHT WITH SMOKESTACKS OF LIGHT: THE CĒSIS CENTRAL LIBRARY

Inta Sallinene,

head specialist, RCB Library Service

On November 11, 2015 specialists from the RCB Library Service visited the Cēsis Central Library, where its director, Natālija Krama, offered us a tour of the building and a roundtable discussion with library specialists. We also engaged in small working group discussions to talk about specific aspects of the work of a librarian. The Cēsis Central Library is the region's main library, and it provides consultations throughout the Cēsis Administrative District.

Since the building's renovation it has been fully accessible to differently abled people. Down in the basement are storage facilities for books, that are in less demand, as well as for the library's archive. Architect Juris Poga, who led the renovation effort, tried as much as possible to preserve the

few historically authentic elements, that speak to the building's individuality and its former glory. The renovated building seems very large, but the librarians say, that it still does not ensure all functions. For instance, there is no room for a large event, so they are impatient about a planned annex. The library has a very diverse readership. The director says, that the main thing is to provide an environment, in which everyone feels comfortable and undisturbed.

Many library specialists, who are well known among Latvia's circle of librarians, work specifically in Cēsis, where traditions established by previous generations of colleagues are still held in high esteem. Sincerity, a sense of humour and classical values from new perspectives – that is what we felt at the Cēsis Central Library. Latvia is enriched by the Cēsis Castle of Light with its smokestacks of light.

Foto: Daina Ģeibaka

TRAINING AT THE KULDĪGA AND PELČI LIBRARIES

Inta Sallinene, Zinta Geršmane,
head specialists, RCB Library Service

On June 2, 2015, the RCB organised a training tour to the Kuldīga Central Library and the Pelči Parish Library. The first public reading room in Kuldīga was opened in 1920. Later it became a public library and moved from place to place until settling into a former city synagogue on August 22, 2011.

One of the departments of the Kuldīga Central Library is the Automation and Information Resource Processing Department or AIRAN. It has three employees who do everything, that is necessary in popularising and digitising regional research materials, organising databases and visual exhibitions and organising records of memories on audio and video.

There are several interesting projects, that involve both the library and the local museum. Both institutions have combined their collections to offer virtual exhibitions such as «The 25th Anniversary of the Kuldīga Branch of the People's Front of Latvia», «The Old Kuldīga Castle Hill – a 2014 Archaeological Monument» etc. They have also worked hard in collecting, documenting, processing and publishing life stories and memories.

Regional research is among the most important work for the Kuldīga Library, and it works closely with all other libraries in the Kuldīga Administrative District. On May 23, 2015, the library completed a regional research competition for librarians from the public libraries of Kuldīga, Alsunga and Skrunda, «The laborious regional researcher».

The Pelči Castle was designed by the architect Wilhelm Neumann and built from 1900 until 1904 for Prince Mikhail von Lieven. Today the castle houses the developmental centre of the Pelči Special Boarding School and the Pelči Parish Library. The library has received international recognition such as an innovation prize for educational projects at public libraries from the Electronic Information for Libraries organisation. The prize was for a children's project «The Small School of Regional Research».

In 2014 the director of the Pelči Parish Library Daina Girvaite was given the Kuldīga Administrative District Culture Prize for her creativity and her daring.

BILINGUAL EVENTS FOR PRESCHOOL CHILDREN

Ingūna Stranga,
head specialist, RCB Library Service

The Rīga City Council's Department of Education Culture and Sports supported the «Dialogue: Bilingual» project, which offered the RCB and branch librarians to take part in activities aimed at learning information, that helps to understand bilingual education, also learning about methods in terms of working with children for whom the Latvian language is not the native language. The process was conducted by a senior specialist and methodologist from the Latvian Language Agency, Vineta Vaivade, and a doctoral student in media pedagogy at the University of Latvia, Liene Valdmane. Given the importance of the topic and the fact, that the number of participants was limited, this article includes a condensed look at the topics, that were discussed during the speeches that were delivered, also describing the methods that groups of RCB librarians and individuals used, the ideas that they came up with in terms of applying those

methods, and the resources that were mentioned by the lecturers and those that are available on the Internet. The purpose is not to teach the language, but instead to create an environment, in which it can be developed. Librarians assist in the process, in which the main «teaching material» involves situations of communication. That is the way to organise bilingual events for children – not lessons, but instead an examination of the surrounding world in a way, that uses the natural curiosity of children.

EXAMPLES OF BEST PRACTICE IN ORGANISING BILINGUAL EVENTS FOR PRESCHOOL CHILDREN AT LIBRARIES

Ingūna Stranga,
head specialist, RCB Library Service

Bilingual communication is a special form of communication, and that requires specific knowledge. That is why the benefits of the «Dialogue: Bilingual» project is important – new skills in working with minority preschool age children. During the project the RCB Children's Literature Department and nine branch libraries in various parts of Rīga organised 38 bilingual events, at which more than 120 children were encouraged to learn and improve their Latvian language skills. The target audience was made up of children aged 4 to 7, who were not attending preschool, often because they had fewer opportunities to learn the Latvian language. It can be said at this time that RCB librarians are competent specialists, who have ensured outstanding results in working with minority children in an excited and energetic way. A survey of the parents of participants (42 questionnaires) showed, that all of them felt that the bilingual activities at the library were useful for the children. The greatest praise related to the librarians, a friendly atmosphere, a positive

attitude and the teaching method. Parents asked for more frequent bilingual events, that would be of interest to their kids.

LEARNING AND RELAXING AT
THE CENTRAL LIBRARY:
THE MUSIC AND ART
DEPARTMENT
(FROM 2012 TO THE PRESENT DAY)

Gunta Ozola,
head of RCB Adult Literature Department

In 2011 the Rīga City Council provided the RCB with 600 m² of additional space at Brīvības Street 49/53, which allowed the library to reorganise itself. The second floor was turned over to a collection of art and music materials, which have been available to visitors since 2011. The collection is based on materials from the RCB and four branch libraries (the RCB, «Tilts», the Foreign Language Library and the Old Rīga branch). Visitors have access to a quiet reading room, a reading room focused on Latvian art and a regional research reading room with a large and systematically updated range of materials about the history of Rīga and the RCB. There is also an area for events, aimed at various target audiences – concerts (classical, popular and informal music, as well as folklore), meetings with actors, writers and artists, as well as presentations of new books, that are organised in partnership with major publishing houses.

THE THIRD BIŽUMUIŽNIEKI
MEETING AT BIŠUMUIŽA

Ingrīda Rasa,
head of RCB Bišumuiža branch
Margita Zemīte,
senior librarian, RCB Bišumuiža branch

Events organised for residents of the local administrative district at Bišumuiža have become a fine tradition. Historical materials from the library show that each

meeting has had a special taste, and that was true this time, too. The meeting was held under 100-year-old linden trees in the garden of Bišumuiža, where all 30 participants felt comfortable. A docent at the Department of Church and Religion Department of the University of Latvia's Faculty of Theology, Associate Professor Andris Priede, is a local resident, and his many serious and respected titles have never kept him from being the heart and soul of each meeting.

THE 150TH ANNIVERSARY OF
THE BIRTH OF
RAINIS AND ASPAZIJA

Renāte Krūma,
*head librarian, RCB Adult Literature
Department*

The Small Guild, which is a centre for culture and folk art in Rīga, organised a cycle of four events dedicated to the playwrights Rainis and Aspazija. Small Guild project director Linda Āboliņa asked the RCB to become involved in the events. We decided to organise two events and agreed, that the genre might be a lecture and a performance. We titled the first event «Aspazija and Rainis: Beginning and End,» and called the other one «Aspazija and Rainis: Letters». Both events received a great response from the audience. Next we were asked to supplement the former event with a few other fragments to supplement the opening of a photo exhibition by Eiženija Freimane «That Which Changes Will Survive» at the RCB Daugava branch. The RCB Ķengarags branch also asked us to present the lecture and performance of «Aspazija and Rainis: Beginning and End.» That was on December 12. The scripts for the events are nearby, and all four of us actors and musicians are looking for new challenges. We hope, that interest in the two great playwrights and poets will never end.

THE AUTHOR AT THE CENTRE OF ATTENTION

Renāte Krūma,
*head librarian, RCB Adult Literature
Department*

The reading cycle was initially called «Big Reading», because there was a television programme at that time with the same title. For the second year now, however, visitors to the library are familiar with a club that is called «The author at the centre of the attention». Although the title has changed, the concept has not. First of all, the focus is not on Latvian authors, who are active at this time, because we can invite them to meet personally with readers. Second, the authors, whom we consider, mostly write prose and have written at least one novel. Third, the authors are ones who worked during the 20th century.

WORK WITH THE YOUNGEST READERS AT THE RCB ZEMGALE BRANCH

Sallija Krauze,
head librarian, Zemgale branch
Dzidra Gudļevska,
senior librarian, Zemgale branch

We start to work actively with groups of children, when they are still very young. We conjure up a world of fairy tales, appearing as fairies, Easter chickens, a

rabbit, an owl, a butterfly, a bee etc. We often sew our own costumes, making use of green worm and owl masks from the «Children's Jury.» Our youngest readers learn about the labyrinths of our library shelves with the help of a little train, called Tomiņš, which is always merry and active. Together with our hard-working readers we have built our own «Castle of Light», which is made of small, large and very large and heavy books. Our partnership with local schools, such as the Rīga Estonian Elementary School, the Rīga No 47 High School, the Rīga No 94 High School, the Rīga No 95 High School etc., has continued from year to year. We also encourage the kids to engage in regional research, studying the nearby regions of Atgāzene and Mārupe. The project, that was titled «Contrasts in Atgāzene» was particularly interesting. We worked with the «Three Colours» art education centre, the Rīga Estonian Elementary School, the School of Business «Turība» and the Pārdaugava School of Music and Art. The Rīga 2014 organisation supported us. Local residents, students and schoolchildren took active part. Teenagers and upper-grade students are our most complicated target audience. Each year during Latvia's national holiday we invite employees from the Recruiting and Young Guard Centre, the Home Guard or the Naval Coast Guard to visit us. It is a delight to watch, how the attitudes of young people who believe that nothing can surprise them, change during these events. Indeed, they become very much interested in taking part in the process.

Tulkojis Kārlis Streips

Foto: Daina Ģeibaka